

V načrte stavljeni upi manj razvitih

Razprava v Novem mestu je nakazala, kaj pričakuje Dolenjska od dolgoročnega načrtovanja

Na novih temeljih osnovano planiranje ponuja izjemno priljubljenost, da načrtno rešujemo mnoge probleme, uskladimo želje z možnostmi, dosežemo enakomerni gospodarski in družbeni razvoj in pomagamo manj

razvitim. To so bile nekatere najpomembnejše misli, izrečene na posvetovanju, ki ga je 21.

novembra v Novem mestu sklical medobčinski svet SZDL. Na posvetu so sodelovali tudi sodelavci republikanskih ustanov, ki se ukvarjajo z načrtovanjem.

vornost, da bodo načrti uresničeni, da bomo v vsakdanjih odločitvah povsod spoštovali dogovorjene in usklajene usmeritve. Grenke izkušnje iz preteklosti dokazujejo, da tovrstni dvomi niso odveč. Po ugotovitvah iz novomeške razprave bi bilo treba kaj koristnega storiti tudi za povečanje delovne storilnosti, ki je nujno in možno.

(Nadaljevanje na 4. str.)

DANES V NOVEM MESTU KULINARIČNA RAZSTAVA

V spodnjih prostorih sindikalnega doma in Doma JLA v Novem mestu bo danes od 8. do 18. ure kulinarčna razstava, ki jo domači Šolski center za gostinstvo prireja skupaj z gostinskimi delovnimi organizacijami iz Dolenjske, Posavja in Bele krajine. Na razstavi bodo izdelki kuharske umetnosti, pogrinjki za najrazličnejše priljubljenosti in izdelki drugih dejavnosti, ki spremljajo gostinstvo.

BLOUDKOVA NAGRADA JOŽETU GLONARJU

Eno od petih Bloudkovih nagrad za leto 1974, ki jih je v torek v ljubljanskem Klubu poslancev v imenu žirije podelil Bojan Polak-Stjenka, predsednik skupščine telesnokulturne skupnosti Slovenije, je dobil tudi Novomeščan Jože Glonar, znani dolenjski telesnovzgojni delavec in mentor, sedanjí vodja novomeške organizacije enote Zavoda za šolstvo SRS. Bloudkove plakete pa je dobilo 32 športnih organizacij in posameznikov, med drugim tudi Milan Šmerdu iz Novega mesta in šolsko športno društvo Polet iz Sentjerneja. Letošnje nagrade in plakete so podelili ob 15-letnici smrti velikega slovenskega športnega delavca inž. Stanka Bloudka.

SOZD „Lek-Krka“

Danes dopoldne ob 11. uri bodo v hotelu Turist v Ilirski Bistrici slovesno podpisali samoupravni sporazum SOZD - sestavljene organizacije združenega dela delovnih organizacij Tovarne organskih kislin iz Ilirske Bistrice, LEK iz Ljubljane in KRKE iz Novega mesta. Samoupravna organiziranost slovenske kemične industrije bo s tem bogatejša za pomembno pridobitev: združeno delo treh farmacevtsko-kemičnih podjetij bo zaobjelo znanje in kapital 3.715 delavcev.

O doslej malo znani razglednici, ki jo je bil pred nameravanim odhodom v Španijo prof. Branku Rudolfu poslal heroj Dušan Jereb, ter o nekaterih drugih dogodkih v zvezi s tem narodnim herojem pišemo na tretji strani P pod naslovom DUŠAN JEREJ 1937 IZ PARIZA: „SICER PA SE NI NIC ZGODILO!“

Na drugi strani priloge pišemo o pred kratkim umrli pisateljici in prevajalki Mariji Kmetovi, ki se je rodila v Šentlovcu ob Temenici na Dolenjskem.

Kot navadno vas seznanjamo z vremenskimi novostmi, s Trdinovimi noteti in z gradovi - zaključujemo pripoved o Klevčevu. Na šesti strani priloge govori med samorastniki Anton Repnik iz Mute, zapis o sedmerih čudeših pa nosi naslov OGENJ IN VODA. Na strani, posvečeni kulturnim dogodkom, gostuje tokrat pesnik Janez Kolenc, kajpak pa sta kot običajno dve strani namenjeni domu in družini.

Pod naslovom ZMAGA DELA objavljamo danes na 6. strani reportažo, posvečeno dnevu republike. Namesto iz slavnega Jajca, kjer so na jutrišnji dan pred 31 leti postavili temelje naše socialistične države, kamor naša novinarja zaradi poplav in poškodovanih cest nista mogla, smo pripravili reportažo o borbi za spravilo pridelka v Posavini, o ponovno izpričani enotnosti vseh naših delovnih ljudi. Na fotografiji: tudi vojaki so priskočili na pomoč! (Foto: Splichal)

RIBNICA: FRANC BOJC KANDIDAT ZA PREDSEDNIKA IS

Kadrovske komisije ribniških občinskih družbenopolitičnih organizacij so predlagale, naj bi bil možni kandidat za novega predsednika občinskega izvršnega sveta in s tem tudi mandat za sestavo novega občinskega IS France Bojca, ki je zdaj zaposlen pri INLESU. Pred dokončnim kandidiranjem in volitvami bodo o predlogu razpravljali še razni organi in organizacije, pa tudi občinska skupščina. Drugih predlogov za možnega novega predsednika IS doslej še ni.

V NEDELJO: TEMELJ ZA JEDRSKO ELEKTRARNO

V Stari vasi pri Krškem bodo v nedeljo, 1. decembra, položili temeljni kamen za jedrsko elektrarno, prvo v Jugoslaviji in na Balkanu. Na slovesnost so povabili tudi predsednika republike tovariša Tita.

Metlika slavi

Ob metliškem občinskem prazniku (26. novembra), ki ga Metličani praznujejo v spomin na zmago na Suhorju, kjer so partizani v noči od 25. na 26. november 1942 uničili sovražno postojanko, sta imela v torek dopoldan skupno svečano sejo občinske skupščine in občinski odbor ZZB NOV Metlika. Na svečani seji je govoril predsednik občinske skupščine Franc Vrvišar, ki se je spomnil težkih predvojnih dni, poguma belokranjskega človeka med vojno in velikega dela Belokranjcev pri graditvi nove države.

Po seji so si udeleženci ogledali novo mrliško vežo v Metliki, nato pa odšli v Bušinj vas, kjer so vaščani pripravili pristrčno proslavo ob novi asfaltni cesti. Osrednja proslava je bila na Suhorju. Na osnovni šoli so namreč odkrili spominsko ploščo narodnemu heroju Martinu Južni, učenci te šole, ki se bo poslej imenovala po narodnem junaku, ki je še pred vojno hodil na to šolo, pa so za številne goste pripravili pristrčen kulturni program.

Ve se, kdo se bo s kom družil

Meje občin in pokrajine morajo osati odprte za integracije

Občinska konferenca Zveze komunistov v Brežicah je na zadnji seji razblinila vse dvome glede povezovanja. Sprejela je program integracij znotraj občine in povezovanje navzven. Popolnoma jasno je, kdo se bo s kom družil doma in kakšne so možnosti za sodelovanje v regiji, v katere bodo vodile poti naprej v slovenski prostor.

V občini je najprej predvidena združitev Čateških Toplic z gostin-

skim podjetjem grad Mokrice, združitve Posavja - TOZD gostinstvo z Gostiščem pri gradu ter združitve osnovnih šol, posebne osnovne šole in šolskega računovodskega servisa. Do aprila prihodnje leto so v teh delovnih kolektivih dolžni pripraviti ustrezne analize za dokončno obliko povezovanja. Gostinci so o tem razmišljali in zdaj samo nadaljujejo začetno delo.

Obrtno kovinsko podjetje in Splošno livarstvo iz Dobove pa naj bi se skupaj z jeseniškim Kovinoplastom združili s krško tovarno Kovinarsko. Tudi tu so bili prvi koraki že napravljeni.

Prevoz Brežice se bo povezal v enotno delovno organizacijo s krškim Avtotransportom, brežiška Agraria in Slovin bosta navezala tesnejše stike s krškim Agrokombinatom in kombinatom Zasavje iz Sevnice. Te štiri kmetijske organizacije bodo podpisale sporazum o sodelovanju.

SLAVJE ZA 20. OBLETNICO

V soboto, 30. novembra, bo DPD Svoboda bratov Milavcev v Brežicah slavilo dvajsetletnico obstoja. Na svečanosti bo nastopil moški pevski zbor, občinstvu pa se bo predstavila tudi dramska skupina. Društvo je za svojo prizadevnost v dveh desetletjih obstoja prejelo letos najvišje občinsko priznanje - oktobrsko nagrado.

O poteku priprav na integracije v brežiški občini bo občinska konferenca Brežice sproti seznanjala občinski konferenci v Krškem in Sevnici. Enak postopek pričakuje od partijskih vodstev sosednjih občin in ju zato v svojih sklepih poziva k sodelovanju in usklajevanju zastavljenih programov.

J. TEPPEY

RAZSTAVA 4. KOLONIJE V NOVEM MESTU ODPRTA

Pod pokroviteljstvom Novoteksa so v torek zvečer v Dolenjski galeriji v Novem mestu odprli razstavo del, nastalih v letošnji 4. Dolenjski slikarski koloniji, ki je bila poletni v naših krajih in jo je omogočil kolektiv novomeške tekstilne tovarne. Na razstavi, odprti v počastitev dneva republike, sodelujejo slikarji: Ivan Seljak - Copić, Evgen Šajovic, Janez Kovačič, Ejub Begović, Lado Pengov, Štefan Simonič, Boris Jesih, Miha Maleš, Nikolaj Omersa in Novomeščana Branko Suhy in Miran Hočevar.

ŽELEZNIK PREVZEL DOLŽNOST

Franc Železnik je pred kratkim prevzel dolžnost tajnika občinske skupščine Ribnica. Izvoljen je bil pred več meseci, zaradi bolezni pa ni mogel prevzeti dolžnosti že prej.

Za občane krajevne skupnosti Rožno pri Brestanici je bila sobota, 23. novembra, velik praznik. Odprli so novozgrajeni zadružni dom, ki so ga zgradili s prostovoljnim delom mladine in drugih občanov. Ob otvoritvi so odkrili tudi spominsko ploščo padlim v NOB. (Foto: Franc Pavkovič)

Končno zasavska cesta

Promet je stekel po njej v torek, 26. novembra

„Počrnili smo zadnji košček makadama na slovenskih magistralnih cestah,“ je dejal zbranim predstavnikom treh posavskih občin direktor skupnosti za ceste SRS inž. Blenkuš, preden je prerezal trak na cesti Krško - Impoljca - Sevnica, ki so jo 26. novembra izročili prometu.

Asfaltna povezava po desnem bregu Save odpira Posavju vrata na celjsko območje in približuje kraje v Zasavju osrednji prometni žili Ljubljana - Zagreb. Na to cesto so v Posavju čakali celo desetletje, zato so jo mnogi imenovali cesto želja in cesto hrepenenja. Ze 1964. leta so pri Radečah zasadili prve lopate in od takrat dalje je potekala modernizacija ceste v več etapah. Za posavske občine je to velika pridobitev, zlasti za Sevnico, ki je bila odrezana od sveta.

Ta teden so dokončali tudi modernizacijo ceste Krško - Brežice po levem bregu Save in asfaltili krak, ki povezuje Krško z avto cesto Ljubljana - Zagreb. Občina Krško je letos dobila toliko asfalta, da jo je predstavnik republiške skupnosti imenoval kar asfaltno občino.

J. TEPPEY

Na levi inž. Blenkuš med govorom na otvoritvi ceste Krško - Sevnica, na desni cesta še nekaj dni pred slovesnostjo.

VREME

Nad večjim delom Evrope se zadržuje območje nizkega zračnega pritiska. V sredini tedna bo suho vreme, okoli sobote pa bo poslabšanje. Padavine lahko preidejo v sneg do nižin.

**Ko ponekod že tridesetič svobodno slavimo
29. nov.: veliko se še lahko naučimo iz revolucije**

Znatno del Jugoslavije in tudi naše glavno mesto letos že 30-tič praznuje 29. november v svobodi. Drugje po deželi bodo 30-letnico osvoboditve pričakali prihodnje leto. Tri desetletja torej že traja izgradnja nove socialistične države, ki je v svojem razvoju vedno spoštovala Leninov nauk, da bodo vsi narodi prišli v socializem, vendar vsak po svoji lastni poti.

Tudi v naših gospodarskih komentarjih ne moremo mimo tako pomembnega dogodka kot je dan republike. Ne le zato, ker ob takih prazničnih dneh na slovesen način prerežemo vrvice to ali one nove asfaltirane ceste, pred vhodom v nov otroški vrtec ali zdravstveni dom. Ne le zato, ker takrat s pritiskom na gumb prvič poženemo v tek sodobne avtomatizirane strojne

naprave v tem ali onem novem proizvodnem obratu. Ne le zato, ker takrat izročimo številnim delavskim družinam ključke novih stanovanj, zgrajenih s solidarnostjo in z razumevanjem zbranimi skupnimi sadovi našega dela. Pač pa predvsem zato, ker se lahko od revolucije, ki je omogočila graditev socialistične samoupravne Jugoslavije in od dosejanja razvoja veliko naučimo.

Bila so obdobja, ko tega izročila nismo spoštovali v zadostni meri. Kot na primer takrat, ko smo mislili, da lahko večino odločitev gospodarskega razvoja preprosto prepustimo svobodni tržni konkurenci; ponekod v taki meri, ki jo že dolgo ne poznajo več niti kapitalistična tržna gospodarstva. Ali takrat, ko se je za določen čas avangarda delavskega razreda ZK nekaj manj ukvarjala s spodbujanjem nadaljnega poglobljanja samoupravnih odnosov. To so nekateri razumeli tako, da je vsa moč prepuščena vodilnim posameznikom v delovnih kolektivih in da so mogoče ter dovoljene vse oblike nacionalizma.

BIRMINGHAM – V Veliki Britaniji veljajo izredni varnostni ukrepi, ki so jih uveljavili po eksploziji bombe v Birminghamu, pri čemer je izgubilo življenje 19 ljudi, več pa jih je bilo ranjenih. Storitve še niso prijele, pa čeprav so oblasti aretirale šest ljudi, ki jih za zdaj samo sumijo atentata. Na sliki: objokani sorodniki zapuščajo sodišče, na katerem so v prvi razpravi obravnavali podrobnosti te doslej največje akcije irske republikanske armade na Otoku. (Telefoto: UPI)

TELEGRAMI

ALZIR – Alžirska časopisna agencija poroča, da je kamboški predsednik princ Narodom Sihanuk poslal sporočilo alžirskemu predsedniku Huariju Bumedienu, v katerem se Alžiriji zahvaljuje za njeno stalno in močno podporo, ki jo ta država ves čas nudi pravičnemu boju kamboškega ljudstva proti ameriškemu imperializmu in njegovim služabnikom.

KAIRO – Egipčansko vojaško sodišče je obsodilo na smrt z obesa njem Palestinca Ibrahim Šahina in njegovo ženo, ki je po rodu Egipčanka. Zakonca sta bila obtožena vohunstva v korist Izraela.

tedenski zunanjepolitični pregled

Adis Abeba še vedno ni prizvela šoka, ki ga je sprožila novica, da je armada ustrelila šestdeset bivših najvišjih vojaških in državnih funkcionarjev Etiopije, med njimi tudi generala Andoma, ki je bil doslej na čelu koordinacijskega komiteja oboževanih sil po strmoglavljenju cesarja Haile Selasieja. Cesarju se za zdaj ni zgodilo nič.

Položaj v deželi je skrajno nejasen – če odštejemo dejstvo, da so v merjenju sil med zmerneži in skrajneži očitno zmagali slednji. Toda to je tudi skoraj vse, kar je mogoče v tem trenutku reči o dogajanjih v deželi, ki se je sicer lahko do začetka tega tedna ponasala, da so v njej izvedli revolucijo brez prelivanja krvi. Sedaj se ne more več – in še nekaj časa bo ostalo neznano, zakaj se pravzaprav ni bilo mogoče izogniti tako množičnem prelivanju krvi.

Nemogoče je odgovoriti tudi na pomembno vprašanje – če je namreč v ozadju najnovejših dogajanj kako tuje (in katero) vmešavanje ali ne.

Znano je bilo, da je bil usmrten general Andom naklonjen Američanom in da so Združene države Amerike takoj po sporočilu o usmrtnih izjavah, da bodo prenehale s pošiljanjem pomoči (vojaške predvsem), toda to je pre malo, da bi lahko iz tega podatka dokončno sklepali o protiameriški usmeritvi novega etiopskega vodstva.

Po strmoglavljenju cesarja Haile Selasieja vodi deželo 120-članski vojaški svet, ki mu je načeloval v začetku tega tedna usmrten general Andom. Sedaj je kot vse kaže za zamenjal šestindesetletni major Halej Mirim, o katerem doslej zunaj Etiopije ni bilo kdove koliko znanega.

Eno je pri zadnjih dogajanjih v Etiopiji zelo nesporno: dežela, ki se mora otepati bremena mučne dediščine, ne najde uravnovane poti razvoja in zadnja množična usmrtnost je dokaz, da doživlja najstarejša afriška država še vedno izredno hude in tragične pretrese.

MINIĆ V LONDONU

Zvezni sekretar za zunanje zadeve Miloš Minić, ki je bil pred tem na obisku v Belgiji in sedežu Evropske gospodarske skupnosti, je dopotoval na uradni obisk v Veliko Britanijo, kjer je imel že prve razgovore s svojim britanskim kolegom Jamesom Callaghanom. Minića bosta sprejela tudi britanski premier Harold Wilson in vodja opozicije Edward Heath.

Obisk sodi v ustaljeno prakso izmenjave mnenj na najvišji ravni, ki je doslej pomagala

pomembno krepiti odnose med obema deželama. Jugoslavija in Velika Britanija imata dobre odnose in kljub nekaterim razlikam v mnenjih zadovoljivo sodelujeta v mednarodni areni. Minićev obisk naj bi to sodelovanje še okrepil.

OBSODBA NASILJA

Medtem pa se je na tuniskem letališču končala drama ugrabljenega britanskega letala viscount, v katerem je izgubil življenje nek zahodnonemški državljan.

**Množična
usmrtnost
v Etiopiji**

Ugrabitev so izvedli pripadniki neke palestinske organizacije, za katero doslej še nihče ni slišal in je – kar je izredno pomembno – doživela takojšnjo obsodbo vodstva Palestinske osvobodilne organizacije ter mnogih arabskih držav.

To je vzpodbudno znamenje, da so v vodstvu največje palestinske osvobodilne organizacije začeli naposled odkrito, javno in odločno odklanjati nasilje kot sredstvo za doseg svojih pravičnih ciljev.

TELEGRAMI

NEW YORK – 11. je v 65. letu starosti umrl bivši generalni sekretar Združenih narodov U Tant. Pred enim letom so U Tanta operirali za rakom v grlu, to pot pa je prišlo „do določenih komplikacij“. V Združenih narodih so sporočili, da se pod temi „komplikacijami“ razume pljučnica.

NAIROBI – Šef vojaške hunte v Luandi admiral Rosa Couzinhjo je izjavil, da so v Angoli odkrili zaroto, katere cilj je bil, vzpostaviti „neodvisno Angolo“ po rodezijskem vzorcu. Admiral je izjavil, da so bili vsi aretirani zarotniki povezani z desničarji, ki so konec septembra skušali izvesti puč na Portugalskem.

PARIZ – Član politbiroja in sekretar vietnamske delavske stranke Le Duc Tho, šef delegacije, ki se na povabilo KPF muči v Franciji, je obtožil ZDA in saigonski režim predsednika Thieuja, da sta odgovorna za nadaljevanje vojne v Južnem Vietnamu.

ATENE – V nedeljo je bila v Atenah komemoracija za študente, ki so 16. in 17. novembra lani padli pod streljano policijo. Bila je to najmočnejša manifestacija v grški prestolnici: udeležilo se je nekaj sto tisoč ljudi.

(Iz zadnjega „PAVLIHE“)

— Odpri, Micka, saj nam že tako očitajo, da se kmetje premalo združujemo!

tedenski notranjepolitični pregled - tedenski notranjepolitični pregled

V drugi polovici minulega tedna – od četrta do sobote – je bil v Beogradu 9. kongres Zveze socialistične mladine Jugoslavije, kongsres torej, na katerem so mladi tudi formalno sprejeli predlagano novo zasnovo svoje organizacije, njen novi naziv ter vsebinske usmeritve, kar vse je dobilo potrditev mladinskih delegatov že na opravljenih republiških kongresih in pokrajinskih mladinskih konferencah. Mladinskega kongresa v Beogradu se je udeležil tudi predsednik Tito, ki je prvi dan zasedanja spregovoril delegatom mladim o nalogah njihove organizacije, o vlogi mladim v nadaljnji graditvi našega socialističnega samoupravnega družbenega sistema.

V tem boju morajo biti mladi v prvih vrstah, je poudaril Tito, tako kot med vojno in prva leta po njej, kajti nadaljnja graditev socialističnih samoupravnih odnosov ni samo njihova obveznost do družbe, marveč je tudi njihova resnična možnost za ustvarjanje lepše in boljše prihodnosti.

Prepričan sem, je dejal predsednik Tito, da je tokratni mladinski kongres ploden in konstruktiven delovni dogovor, ki mu bo sledila akcija. Doslej smo vlogo idejnega vzganja mladim žal zelo zanemarili, kar je do bilo dostikrat zelo kvaren odsev. Stvari pa se glade tega izboljšujejo in v tej smeri je treba nadaljevati s sistematičnim delom – ne samo v okviru rednega šolanja, marveč tudi v vseh dejavnostih, katerih pobudnik in organizator je mladinska organizacija. Predsednik Tito je pozval vse naše mladince, naj tem vprašanjem posvetijo kar največjo pozornost.

V okviru razprav glede projekcije našega družbenoekonomskega razvoja za prihodnje leto (gre za zvezno ter republiške resolucije o gospodarski politiki v letu 1975) se je prejšnjo soboto sestalo predsedstvo CK ZKJ. Predsedstvo je podprlo smeri in cilje predlagane politike, kakor je zapisano v besedilu

osnutka zvezne resolucije o temeljnih skupne politike gospodarskega in socialnega razvoja Jugoslavije za prihodnje leto.

Na seji predsedstva CK ZKJ so posebej poudarili, da je nujno potrebna polna odgovornost vseh udeležencev pri sklepanju in izvajanju samoupravnih in družbenih dogovorov za uresničevanje te politike (spoznanjem in dogovorov, ki jih bo nujno skleniti). Člani ZK in vodstva se morajo vsestransko zavzeti za izpolnitev te naloge.

Predsedstvo republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije je prejšnji teden – v četrtek – po poglobljeni razpravi na zasedanju dalo v javno razpravo osnutek nove „sindikalne liste“ za prihodnje leto. V primerjavi z letošnjo listo sindikati ne predlagajo kakšnih večjih sprememb – le tiste točke te liste, ki govorijo o najvišjih osebnih dohodkih, o minulem delu in o regresu za prehrano zaposlenih so ustrezno prilagojene novim razmeram.

Najnižji osebni dohodek, predlagan s „sindikalno listo 1975“, mora znašati najmanj 60 % povprečnega mesečnega osebnega dohodka zaposlenih v republiki v minulem koledarskem letu. Najvišji osebni dohodek naj posled ne bi bil več omejen navzgor – odvisen naj bi bil le od uspešnosti delovne organizacije in pa od delovnega učinka zaposlenega. Regres za organizirano prehrano med delom naj bi znašal največ 300 din na delavca mesečno, regres za letni dopust pa najmanj 900 in največ 1100 dinarjev na zaposlenega. Osnutek nove „sindikalne liste“ za prihodnje leto pa predlaga v podrobnostih še nekatere spremembe dosežanjih določil.

Z novim letom, tako vse kaže, se bomo na železnici vozili precej dražje kot doslej – na železnicah namreč ugotavljajo precejšnjo izgubo pri sedanjih cenah poslovanja ter predlagajo podražitev cen. Ne ve se še natančno, kolikšna bo ta podražitev, ker se morajo o tem še sporazumeti v okviru vseh železnih gospodarstev v državi, znano pa je že, da predlaga ljubljansko železniško gospodarstvo, naj bi se cene transporta na železnici povečale kar za 39,1 %.

Tudi stanovanjske najemnine se bodo prihodnje leto zvišale – za napovedanih 20 odstotkov – vendar šele v drugi polovici leta 1975, kot je v zvezni konferenci SZDLJ izjavil direktor zveznega zavoda za plan. To je povedal, ko je govoril o tem, da se bodo prihodnje leto nekatere cene morale uskladiti v našem planiranem gospodarskem razvoju.

**Konstruktiven
delovni
dogovor**

Težišče naše družbene dejavnosti v bližnji prihodnosti mora biti na organiziranju, razvijanju in povezovanju združenega dela ter sredstev minulega dela, torej na oblikovanju rešitev, kot jih opredeljuje ustava in s katerimi bo zagotovljena preobrazba naših družbenoekonomskih odnosov. Uskladiti je treba vse dele našega gospodarskega sistema z ustavnimi spremembami in določiti je treba skupno ekonomsko politiko za dolgoročni razvoj dežele, je poudarilo predsedstvo CK ZKJ.

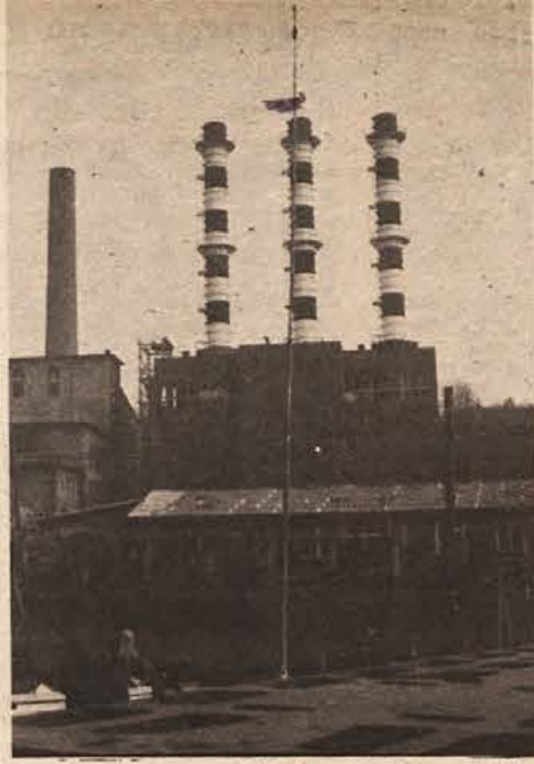
Vse to, so poudarili, je bistvenega pomena za učinkovito organiziranost v boju zoper

V počastitev dneva republike in ob otvoritvi novega Doma borcev NOB in mladine v Kumrovcu je AMD Rade Končar iz Zagreba organiziralo rally, ki se ga je udeležila tudi ekipa novomeške Mladinske turistične poslovalnice, ki je med ekipami Počitniške zveze zasedla prvo mesto.

V osnovni šoli Kočevje je te dni izšlo glasilo „V objemu gozdov“, v katerem so člani literarno-dopisniškega krožka objavili svoja dela, mladi risarji pa grafike. K izidu glasila sta veliko pripomogli mentorici krožka Franciška Merhar in Marjanca Colarič. (Foto: F. Brus)

Glavni objekt kombinirane plinskoparne elektrarne v Brestanici bo kmalu dokončan. Rok je 31. december 1974. Brestaniška elektrarna bo vzdrževala napetostne rezmere na Dolenjskem in v Posavju. Rekonstrukcija bo veljala 400 milijonov dinarjev. (Foto: Jožica Teppey)

V petek, 22. nov., je predsednica Zveze hortikulturnih društev Slovenije Jelka Kraigher izročila tovarni KRKA zlato plaketo 74 in diplomu za ureditev tovarniškega okolja. V imenu KRKE jo je prevzel Silvo Oblak, predsednik delavskega sveta delovne organizacije. (Foto: Sandi Mikulan)

ZAKAJ LEPE TROFEJE?

Na nedavni razstavi ob 20-letnici lovske družine Mala gora, ki je bila v domu telesne kulture v Kočevju, so bile razstavljene zelo lepe trofeje. Nekomu so bili posebno všeč rogovi, pa je dejal:

— Tole jelenje rogove je pa res lepo.

Inž. Savo Vovk, direktor Kmetijskega gospodarstva Kočevje in predsednik občinske skupščine, se je duhovito, kot je njegova navada, pošalil:

— Veš, to je pa zato, ker raste na kmetijskem posestvu dobra trava.

Skupnost sa zaposlovanje brez Ribnice?

Na zadnji seji skupščine Komunalne skupnosti za zaposlovanje Novo mesto, ki je bila 21. novembra, so člani pregledali tričetrletno poslovanje skupnosti. Ugotovili so, da brezposelnost na območju, ki ga pokriva skupnost, upada, zaposlovanje pa raste. Potrebe po delavcih so večje, zato je zavod usmerjal šolsko mladino v proizvodnjo, iskal delo za vračajoče zdomce ter skrbel za urejen priliv delavcev iz drugih republik. Poročilo je opozorilo na slabo kvalifikacijsko strukturo delavcev in na potrebo po še večjem strokovnem izobraževanju zaposlenih.

Brezposelnost vztrajno upada

Analična služba skupnosti je pri pregledih na terenu ugotovila, da v delovnih organizacijah sistematično delovna mesta nerealno, zato je bilo potrebnih več popravkov. Predvsem preveč poudarjajo formalno šolsko izobrazbo in premalo upoštevajo potrebe po priučeni delovni moči. Temu primerna je tudi slika potreb po kadrih, saj kaže, da je potreba po visokošolskih kadrih največja. Tudi povezanost med šolstvom in gospodarstvom bi morala biti boljša.

V razpravi o poslovanju skupnosti so člani skupščine predvsem poudarili, da mora delo potekati v skladu z resolucijo o ekonomskem razvoju SR Slovenije ter da bo potrebno, da kot strokovna služba izpeljejo resničnejšo sistematično delovnih mest, pri čemer naj se upošteva načelo nagrajevanja po rezultatih dela.

Pri obravnavanju predloga samoupravnega sporazuma o ustanovitvi samoupravne interesne skupnosti za zaposlovanje, ki so ga poslali v vse OZD, so se ustavili ob vprašanju, kaj bo z območjem ribniške občine. Stališče izvršnega sveta skupščine občine Ribnica je, naj se ribniško območje vključi v območje ljubljanske skupnosti. Tako bi SIS za zaposlovanje Novo mesto obsegala le območje petih občin.

M. M.

Tabletomanija

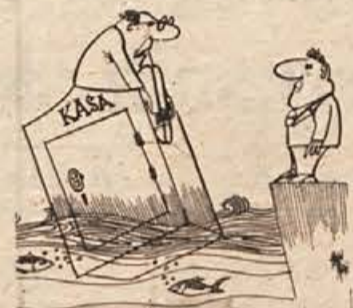
V naši republici porabimo letos okrog 88 milijard starih dinarjev za zdravila. Če bi vsako leto prihranili vsaj deset odstotkov od te vsote, bi ostalo zdravstvenih več kot osem starih milijard. To pa je že spoštovanja vreden denar.

Domače „arcnije“

Poglejmo samo, v kakšnih količinah tovarne zdravil pakirajo zdravila. Običajno bolnik mnogo prej ozdravi, kot pa porabi vsa zdravila. Le-ta romajo potem v smeti ali pa ostajajo v domačih, mnogokrat „nevarnih“ lekarnah. Doba trajanja zdravil je pač omejena in zdravila, če jih rabimo nestrokovno, lahko samo škodijo. Mar ne bi bilo bolje, če bi bile v škatlicah manjše količine zdravil?

Razen tega bi lahko pri zdravilih marsikaj prihranili tudi zdravniki. Pa ne pri tem, kakšno zdravlilo pacientu predpišejo, drago ali cenejše. To naj še naprej ostane v njihovi izključni pristojnosti. Več pozornosti pa bi morali posvetiti temu, kakšno zdravlilo so bolniku predpisali pred nedavnim. Morali bi ga povprašati, če zdravlilo še ima. Če ga ima, naj mu ne bi spet predpisali tega zdravila.

Boj ni izgubljen

Stanovanje je sreča za tistega, ki je bil brez njega, zato se sme zapisati: novih 26.000 stanovanj v dveh letih pomeni novih 26.000 srečnih družin ali posameznikov. Četudi sreča ni odvisna le od strehe nad glavami...

Ali bo ta zahtevna naloga — zgraditi letos in leta 1975 kar 26.000 stanovanj v Sloveniji — tudi uresničena, na to zdaj, sredi akcije, ni mogoče zadržano odgovoriti. Celo dvomi so se pojavili, saj že zaostajamo, čeprav za nobeno ceno ne bi smeli še metati puške v koruzo.

Kot je na VIII. sindikalnem kongresu v Celju povedal delegat iz vrst gradbenikov, bi morali do konca septembra graditi po načrtu nad 17.000 stanovanj, v resnici pa so jih le 11.305. Do konca septembra bi morali zgotoviti ne le dobrih 4.000 stanovanj, temveč najmanj dvakrat toliko. Pa ni samo gradnja v zaostanku. Primanjkuje gradbenega materiala, ni lokacijske dokumentacije. Kljub dragi gradnji pa obstaja bojazan, da bo tudi letos ostajal denar, ki se v skladih zbere za gradnjo družbenih stanovanj.

Akcija se ponuja sama po sebi: v vsaki organizaciji je treba storiti vse.

kar je mogoče, zakaj boj za 26.000 stanovanj še ni in ne sme biti izgubljen. Preveč mladih družin in drugih čaka nanje ...

M. L.

Barantanje

Družbeni dogovori o štipendiranju naj bi omogočili studij slehernemu šolarju, ki je za to sposoben. Vseeno živijo dijaki že tretji mesec le od obljub, študentje pa drugi mesec. Delovne organizacije bi rade nakazale denar, vendar onemogoča izvedbo predpis, po katerem se ravna služba družbenega knjigovodstva in ki ne dovoljuje „obremenjevanja“ tekočega dohodka iz sklada skupne porabe.

Pri tem pa so se tjele, kot so govorili delegati trebanjske občinske skupščine na zadnji seji, tiste občine, ki so med prvimi pohitele s svojimi sporazumi v skrbni za kadre. Poslegle so v sklad skupne porabe, drugi (bogatejši za izkušnjo) pa so poziknili z drugimi skladi, kar še gre! Ob tem velja poudariti, da je denar iz sklada skupne porabe močno obdavčen, tudi do 20-odst. Zato v trebanjski občini predlagajo, naj se njihovi delegati v republiški skupščini zavzamejo za spremembo. Gospodarstvenikom je nerazumljiva neusklajenost stališča SDK in ostalih prizadevanj pri štipendiranju.

Nekaj bi se dalo pomagati s prostovoljnimi posojili zavodov za zaposlovanje, vendar jih lahko dajo le na kratek rok. Organi podpisnikov o štipendiranju bi lahko štipendiste „posodili“ nazaj gospodarstvu, kjer bi štipendije lahko izplačevali, vse skupaj pa bi veljalo do takrat, ko bi v svoje sklade namenilo denar. Takšno barantanje ima največjo hibo pač v tem, ker terja čas. Študentje in dijaki pa potrebujejo denar danes.

A. Z.

JUGOSLOVANSKO POHIŠTVO LETA

Na tradicionalnem natečaju „JUGOSLOVANSKO POHIŠTVO LETA“, ki ga vsako leto razpisuje revija NAS DOM v času Beograjskega sejma, je letos prvo nagrado v znesku 10.000 dinarjev dobil ing. arch. prof. NIKO KRALJ iz Ljubljane za „MONTAŽNE ROBNE ZVEZE PLOŠČ“ za pohištvo, ki ga proizvaja Savinja iz Celja. Pohištvo je bilo razstavljeno na Beograjskem mednarodnem sejmu pohištva in je vzbudilo veliko zanimanje med strokovnjaki in pri občinstvu.

DANES IZROČITEV PLAKETE OBČINE

Plaketo občine, ki jo je novomeška občinska skupščina letos podelila tudi podjetju Gorjanci za gospodarski razvoj, bodo kolektivno izročili na današnji seji delavskega sveta tega podjetja v Vavti vasi.

credno je zapisati...

In zadnji so ostali zadnji. Navzlic dobremu namenu, pa tudi nekaterim „pozitivnim premikom“, ki jih je spodbudil, zakon o pospeševanju razvoja na manj razvitih območjih Slovenije ni kaj bistveno popravil položaja manj razvitih slovenskih občin v primerjavi z razvitejšimi. Ta ocena, ki je bila izrečena na posvetovanju o dolgoročnem razvoju Slovenije v Novem mestu, se razlikuje od uradne, ima pa nekaj tehtnih utemeljitev.

Prvi so prvi

Predvsem: dolenjski manj razviti občini, članici enajsterice, si kljub precejšnjim naložbam, zlasti v Trebnjem, nista popravili svojega mesta v lestvici narodnega dohodka na prebivalca. Črnomelj je lani obdržal 49. mesto, Trebnje pa je celo zdrknilo s 53. na 54. mesto. Drugače rečeno: kljub napredovanju obeh občin je zaenkrat razkorak do bolj razvitih — ostal. Torej je ostal tudi problem.

Nestrpno bi bilo pričakovati vse naenkrat; konec koncev tudi zakon ne more pričarati čudeža. Gotovo se bodo v kasnejših letih pokazale posledice večjih vlaganj na manj razvitih območjih — tudi v dohodku, toda vseeno manj razviti ne morejo biti zadovoljni. Zakaj ne, nazorno kažejo primerjalni izračuni, ki so jih naredili v Črnomlju. Izračunali so namreč, da bi moral družbeni proizvod na prebivalca v tej občini naraščati za 17 odstotkov na leto, če bi hotela do 1980. leta ujeti slovensko povprečje v istem letu (povprečni družbeni proizvod na prebivalca v SRS bi naraščal za 7 odst. na leto).

Doseči tako razvojno stopnjo je nemogoče, zlasti še če bo pospeševanje razvoja prepuščeno spontanosti, ne pa načrtnim prizadevanjem, ki morajo pomeniti predvsem načrtno pomoč manj razvitim. Zavestno, v interesu enakomernejšega gospodarskega razvoja bo zato treba usmerjati razvoj. To naj bo naloga novega družbenega plana, ki nastaja drugače, od spodaj navzgor, usklajeno, pogojno neodvisno. Le v takega upajo manj razviti.

M. LEGAN

Sejmišča

NOVO MESTO — Na ponedeljkov sejem so živinorejci pripeljali 445 prašičev. Naprodaj je bilo 409 mlajših in 36 starejših puskov. Cene prašičem, starih do 12 tednov, so bile od 34,00 do 45,00 dinarjev, za starejše pa so prodajalci iztržili 460,00 do 700,00 dinarjev. Cene so bile nekoliko višje kot zadnjič.

BREŽICE — V soboto so na sejem pripeljali 512 prašičev, mlajših od tri mesece in 34 starejših. Kupci so odšteli 19 dinarjev za kilogram žive teže mlajših prašičev in 14 dinarjev za kilogram žive teže za starejše. Prvih so prodali 387, drugih pa 23.

Kmetijski kotiček

Letos bolj nevarni žužki

Letošnja letina je bila pospravljena v izjemno neugodnih razmerah. Zlasti koruza je bila prizadeta; stalno deževje je povzročilo, da je zrnje bolj vlažno in zato v shrambi še bolj izpostavljeno škodljivcem in boleznim. Izguba najbrž ne bo samo 10-odstotna, kot jo računamo v običajnih letih.

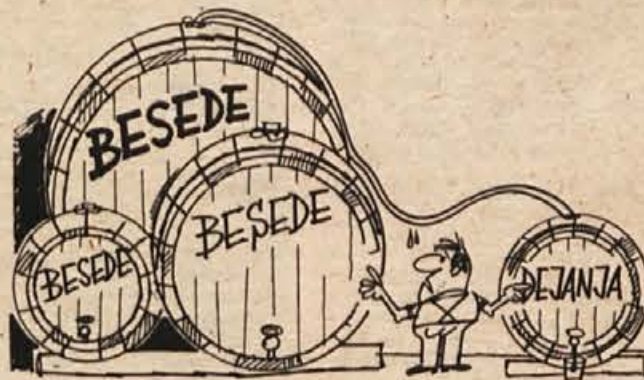
Nevarnost, da v kašči zrnje propade, je torej letos večja kot ponavadi, zato je nujna večja skrb. V shrambah in skladiščih se ahko zaredijo mnogi škodljivci. Najbolj pogost je črni žužek, do pol centimetra dolg hrošček z velikim ovratnikom in navzdol zakrivljenim kljuncem. Ko se zaredi v žitu, povečuje z dihanjem toploto in vlago ter s tem pritegne še plesni in pršice. Napadeno žito diši po zatohem.

Če je vlažno žito dolgo pri miru, se v njem namnoži žitni molj. V koruzi je zelo nevaren koruzni molj, ki se ne brani niti pšenice, ječmena ali močnatih izdelkov. Če je zanj okolje ugodno, se izredno naglo razmnožuje. V različnih skladiščih moke, mlinih in pekarnah sta posebno nevarna močna večča in mokar, pa tudi močna pršica.

Po shrambi lahko spoznamo gospodarja. Če je zanemarjena, nečista, neprežračena, z ostanki zrnja iz prejšnjih let, če ima razpoke in luknje, kamor se lahko zatečejo škodljivci, v njej žito ne bo dolgo varno. Ko je enkrat okuženo, zaleže le še kemično razkuževanje in zatiranje škodljivcev. Za to so uporabni: ogljikov žveplec, metilni bromid, cianovodnik (ciklon). Vendar je treba upoštevati, da so te snovi zelo strupene in potrebne skrajne previdnosti. Nekaj manj strupen je fostoksin; to so posebne tablete, iz katerih nastane fosforovodik. Na eno toño žita potrebujemo kakih 5 tablet; to je odvisno od okuženosti.

Sicer pa je priporočljivo, da vso notranjščino (stene) žitnic — polnih in praznih — dvakrat na leto poskropimo z enim izmed učinkovitih pripravkov, kot so diklorfos, nogos, kofumin, vapon ali nuvan. Vreče razkuži enourno segrevanje na 80 stopinj, prav tako pa tudi prašivi maltoks in metiol.

Inž. M. L.

— Nekam počasi se nam tale mošt spreminja v vino ...

(Karikatura: Marjan Bregar)

(nadaljevanje s 1. strani)

Družbeno načrtovanje mora omejiteljno podpreti apetite, ki vidijo samo profit, ter upoštevati tudi druge vidike vsestranskega enakomernega razvoja Slovenije. Danes lahko položimo celo dani na zemljevidu Slovenije na manj razvita območja, ki bodo to tudi ostala, če ne bo načrtnega usmerjanja družbene pomoči in solidarnosti. Kozjansko ni eno samo, celo znotraj razvitejših občin so zelo zaostali predeli, ki se spontano ne morejo dovolj naglo razvijati. Posebne pozornosti je vredno dejstvo, da se narodno obsejno območje, kot je Bela krajina, zaradi gospodarske zaostalosti prazni ali postaja celo „delovna kolonija nižjega ranga“. Razlike v narodnem dohodku se v absolutnem znesku celo večajo, namesto da bi se razkorak zmanjševal, kot je tudi namen pospeševanja razvoja manj razvitih območij.

Te kritične pripombe naj bi našle ustrezen odmev v družbenem načrtu dolgoročnega razvoja Jugoslavije, Slovenije in regionalnem prostorskem razvoju Dolenjske, ki ga bodo strokovne službe začele izdelovati na podlagi variante, ki predvideva policentričen razvoj Slovenije, v katerem bo Novo mesto eno od pomembnejših regionalnih središč, z nekaterimi funkcijami, ki bodo presegale regionalne meje ožje Dolenjske.

M. LEGAN

JUBILÉJ „KRKE“ NA DVORU

Kolektiv „Krke“ na Dvoru-obrata ljubljanskega podjetja Ribarstvo-export praznuje letos 10-letnico poslovanja. V ta namen je bila tudi sobotna slavnostna seja delavskega sveta, ki so jo privedli v Dolenjskih Toplicah.

OBABRAT NEPREVIDNOST

20. novembra zvečer je hotel sin Marije Slak iz Dvora 20 zakuril štedilnik, in ker se drva niso hotela vneti, jih je polil z bencinom. Seveda je močno buhnil ogenj, zajel posodo z bencinom in kuhinjsko pohištvo. Požar so pogasili vaški gasilci, kolikšna je škoda, pa še niso ocenili.

Dan kasneje je zvečer nastal požar tudi v kuhinji Milene Nahtigal v Novem mestu. Nahtigalova je obrisala zamašeni štedilnik, krpe odvrгла na tla in šla spat. Ker je v štedilniku gorelo, so se tudi krpe vnele, ogenj pa se je razširil po kuhinji. Sosedje so priskočili na pomoč in ogenj pogasili.

Invalidom še več pomoči

Ne le spremljati življenske razmere invalidov, temveč zagotoviti tudi ortopedske pripomočke

Vsak dvatisoči Slovenec išče vsaj enkrat na leto ortopedsko ali protektivno, skratka rehabilitacijsko pomoč, zato morajo biti tudi napor za razvoj zdravstva na tem področju intenzivnejši.

Do te ugotovitve sta prišla na skupni seji, ki je bila prejšnji teden v Ljubljani in na Bledu, zvezni komite za zdravstvo in socialno politiko ter zvezni komite za vprašanja borcev in invalidov. Razprava o problematiki invalidov-civilnih žrtev vojne je pokazala, da še ni bilo storjeno vse za izboljšanje materialnih pogojev prizadetih. Velik poudarek pri tovrstnih prizadevanjih je dobila Slovenija, ki v okviru samoupravnih interesnih skupnosti že združuje sile in možnosti za vzgojno delo zdravstvenih kadrov.

V nadaljevanju seje obh zveznih komitejev, na kateri je sodelovala

Jutranjka: kakšne TOZD?

Razhajanja razčistili na dvodnevem seminarju

Minuli petek in soboto je komite občinske konference ZK Sevnica priredil dvodnevni seminar za člane organizacije ZK v Jutranjki, predsednike samoupravnih organov TOZD in drugih družbenopolitičnih organizacij. V uvodnem delu seminarja je pojasnil vlogo družbenopolitičnih organizacij in samoupravne kadrovske politike Franc Šali, član sekretariata izvršnega komiteja predsedstva CK ZKS.

V nadaljevanju seminarja sta sekretar komisije za samoupravljanje pri republikem svetu zveze sindikatov Ivan Kukovec in Jože Sintič govorila o vlogi sindikatov po kongresu, v soboto pa Peter Toš o uresničevanju ustave. Zanimivost tega razgovora je bila povsem določena obravnava pomanjkljivosti samoupravnega sporazuma o združevanju TOZD v Jutranjki.

V času poglobljene obravnave izvajanja ustavnih določil je sodnik za registracijo TOZD postal predsednik osrednjega delavskega sveta in direktor Jutranjke pismo s trojnimi pripombami glede samoupravnega sporazuma o združevanju TOZD v podjetju. Kot je pojasnil tudi tovariš Toš, je po ustavi sistem delitve dohodka pristojnost vseh TOZD. Ravno tako ni sprejemljiva sestava TOZD Motiv, kjer bi morali nekateri službe prenesti v pristojnost skupnih služb. Tretje vprašanje pa se nanaša na položaj delavcev na domu, katerih pravice niso urejene.

Tako v razgovorih s predavatelji, kot tudi med zaključnim razgovorom s sekretarjem komiteja občinske konference ZK Sevnica Viktorjem Auerjem o bodočih akcijah organizacije ZK v Jutranjki so prisotni izražali pripravljenost, da pomanjkljivosti odpravijo. Glede usklajevanja samoupravnih aktov se bo Jutranjka povežala z Lisco, so predlagali v Jutranjki.

A. ZELEZNIK

ŽUŽEMBERK: 220 LJUDI NAJ BI DALO KRI

V Žužemberku bo 6. decembra velika krvodajalska akcija – za translujski zavod iz Ljubljane. Pričakujejo, da bo prišlo na odzvem vsaj 220 ljudi in da bodo zbrali 60 litrov krvi.

Josip Broz-Tito:

Ne parole, temveč delo, akcije

Mislim tudi, da je zelo zdrava vaša osnovna usmerjenost, da mladega človeka cenite predvsem po tem, kakšen odnos ima do dela in učenja. To se je pokazalo na republikanskih kongresih in pokrajinskih konferencah, prepričan pa sem, da se bo potrdilo tudi na tem kongresu. Letos smo sprejeli novo ustavo Socialistične federativne republike Jugoslavije, imeli smo X. kongres Zveze komunistov Jugoslavije in si zastavili daljnosežne naloge v zvezi z nadaljnjo materialno in družbeno preobrazbo naše skupnosti. To je zdaj jasen program tistega, kar hočemo. Za uresničevanje vsega tega pa nam niso več potrebne pravilne in parole, temveč delo in akcije. Le z vztrajnim delom in požrtvovalnim zavzemanjem vsakega posameznika bomo lahko dosegli tisto, kar je zapisano v ustavi in kongresnih dokumentih. Na notranjem področju je zdaj zlasti važno vprašanje gospodarske stabilizacije in ustvarjanja pogojev za čimbolj racionalno proizvodnjo in čim večjo produktivnost dela. Težava je v tem, ker pri nas pogosto pre malo delamo in preveč trošimo. To je tudi eden od razlogov, ki pripomore k inflaciji.

(Iz pozdravnih besed predsednika republike udeležencem IX. kongresa jugoslovanske mladine)

Berite

DOLENJSKI LIST

Pred volitvami delegacij za skupščine samoupravnih interesnih skupnosti

Kaj bomo volili 6. decembra v temeljnih organizacijah združenega dela in 8. decembra v KS

Samoupravne interesne skupnosti ustanovljajo delovni ljudje in občani z namenom, da poskrbe za svoje osebne in skupne potrebe. Zato tudi SIS združujejo sredstva, da se zadovoljevanje teh potreb lahko ustrezno organizira. Z volitvami delegacij za skupščine SIS bomo izvolili delegatsko bazo, ki nam bo omogočala delegatsko formiranje skupščin SIS; s tem uresničujemo ustavna načela, da delovni ljudje sodelujejo in odločajo o svojih osebnih in skupnih potrebah.

Delegacije bomo volili v vsaki TOZD in vsaki KS ter tudi skupnostih, ki niso organizirane kot TOZD. Na ta način omogočamo in zagotavljamo delovnim ljudem širok vpilv in možnost odločanja.

Tri skupine SIS

Po vsebini in intenzivnosti razmerja med posameznimi samoupravnimi interesnimi skupnostmi in občino lahko interesne skupnosti razdelimo v več skupin:

– samoupravne interesne skupnosti na področjih vzgoje in izobraževanja, znanosti, kulture, zdravstva in socialnega varstva. Skupščine teh samoupravnih interesnih skupnosti odločajo enakopravno s pristojnimi zbori skupščine družbenopolitične skupnosti o vprašanjih, ki so v pristojnosti te skupščine.

V teh samoupravnih skupnostih gre za svobodno menjavo dela, združevanje dela in sredstev ter enakopravno in skupno odločanje o opravljanju teh dejavnosti v skladu s skupnimi potrebami.

– Na področju družbenih dejavnosti ustanovljajo delavci in delovni ljudje tudi samoupravne interesne skupnosti, pri katerih združujejo sredstva za to, da zadovoljujejo nekatere skupne potrebe po socialni varnosti, telesni kulturi itd. Take samoupravne interesne skupnosti so SIS pokojninskega in invalidskega zavarovanja, zaposlovanja, telesne kulture, otroškega varstva itd.

Tretjo skupino samoupravnih interesnih skupnosti ustanovljajo delavci in delovni ljudje na področju gospodarskih dejavnosti posebnega družbenega pomena. Te so:

– samoupravna interesna skupnost za stanovanjsko področje, v kateri delovni ljudje združujejo sredstva za zidavo stanovanj, oblikujejo politiko in program zidave ter skupaj s stanovalci upravljajo stanovanja v družbeni lasti;

– samoupravna interesna skupnost na področju komunalnih dejavnosti, gozdnega gospodarstva, energetike, vodnega gospodarstva, prometa in drugih dejavnosti, če je trajno opravljanje teh dejavnosti potrebno za zadovoljevanje potreb določenih porabnikov.

Večinoma: dve splošni delegaciji

Delovni ljudje in občani bomo volili in izvolili – ali posebne delega-

cije za vsako SIS posebej ali splošno delegacijo za več ali vse skupščine SIS. V občini Novo mesto pa se je večina TOZD in KS odločila za dve splošni delegaciji, tako da bodo delegatska osnova za prvi dve skupini samoupravnih interesnih skupnosti (1. skupina, v kateri so medsebojna razmerja urejena na podlagi svobodne menjave dela, in 2. skupina družbenih dejavnosti), delegacije pri KS ali TOZD za področje družbenih dejavnosti. Delegatska osnova za tretjo skupino SIS pa so delegacije za področje gospodarskih dejavnosti posebnega družbenega pomena.

Pravice, obveznosti in odgovornosti v medsebojnih odnosih se v samoupravnih interesnih skupnostih urejajo s samoupravnim sporazumom o ustanovitvi, z njenim statutom in drugimi samoupravnimi predpisi.

S tem namenom so KS in TOZD prejele od že delujočih SIS ali SIS, ki se ustanovljajo, predloge samoupravnih sporazumov za ustanovitev SIS, in sicer:

1. skupnosti zdravstvenega varstva
2. skupnosti socialnega skrbstva
3. kulturne skupnosti
4. skupnosti osnovnega izobraževanja
5. skupnosti za zaposlovanje
6. skupnosti otroškega varstva
7. telesnokulturne skupnosti
8. skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja
9. stanovanjske skupnosti
10. skupnosti za gozdarstvo.

Krajevne skupnosti in TOZD bodo s podpisom teh predlogov samoupravnih sporazumov postale člani vseh teh SIS. Izvolitev splošnih delegacij pa omogoča, da bomo lahko SIS, ki bodo nastale kasneje, hitro formalizirali, brez ponovnih volitev.

Skušal bom na najkrajši možni način navesti nekaj podatkov iz dejavnosti teh SIS in jih s tem na kratko predstaviti.

Skupnost zdravstvenega varstva

Zagotavljanje zdravstvenega varstva je pravica in dolžnost celotne družbene skupnosti, uresničevanje pravic iz zdravstvenega varstva pa je pravica in dolžnost zdravstvene skupnosti. Delovni ljudje, združeni v skupnosti zdravstvenega varstva, zlasti:

– določajo pravice in obveznosti iz zdravstvenega varstva

– združujejo sredstva za uresničevanje teh pravic

– skrbijo za neposredno uveljavljanje in uresničevanje pravic

– določajo politiko razvoja

– skrbijo za vzgojo in izobraževanje zdravstvenih delavcev

– obravnavajo programe in dejavnosti zdravstvenih organizacij in sprejemajo oziroma predlagajo potrebne ukrepe itd.

Skupnost socialnega skrbstva

Socialno skrbstvo obsega dejavnosti in ukrepe, s katerimi se zagotavlja pomoč ogroženim posameznikom ali družinam, varnost mladoletnikov, za katere ne skrbijo starši, in drugih oseb, ki niso zmožne skrbeti zase, ter druge ukrepe, s katerimi se zagotavlja občanom usposabljanje za življenje in delo. Zaradi tega delovni ljudje v skupnosti socialnega skrbstva:

- sprejemajo dolgoročne in srednjeročne programe razvoja ter letne načrte socialnega skrbstva, ki obsegajo izhodišča in prioritete naloge socialnega skrbstva;
- združujejo sredstva za uresničevanje nalog ter zagotavljajo racionalno uporabo sredstev;
- organizirajo in zagotavljajo pogoje za spremljanje in proučevanje socialnih problemov in pojavov;
- pospešujejo organiziranje prostovoljnega socialnega dela v krajevnih skupnostih in socialno-humanitarnih organizacijah in društvih;
- ustanovljajo strokovno socialno službo (center za socialno delo), socialne zavode itd.

Kulturna skupnost

Za organizirano in samoupravno zagotavljanje vsestranskih možnosti za kulturno življenje delovnih ljudi, za oblikovanje kulturne politike, za razvijanje in zadovoljevanje kulturnih potreb, za pospeševanje kulturnih dejavnosti se ustanovljajo kulturne SIS. V njih delovni ljudje:

- načrtujejo razvoj kulture po načelih socialističnega samoupravljanja in humanizma v okviru enotnega slovenskega kulturnega prostora;
- skrbijo za zadovoljevanje kulturnih potreb in ustvarjajo možnosti za usklajeno kulturno življenje delovnih ljudi mesta in vasi;
- spodbujajo kulturno vzgojo v sodelovanju z družbenopolitičnimi, vzgojnimi in znanstvenimi dejavniki;
- organizirajo dogovarjanje o programu in financiranju kulturnih dejavnosti;
- spodbujajo ustanavljanje žarišč kulturnega ustvarjanja in kulturnega življenja v temeljnih organizacijah združenega dela in v krajevnih skupnostih;
- skrbijo za varstvo kulturne dediščine itd.

Skupnost osnovnega izobraževanja

Da se zagotovi organizirano zadovoljevanje osebnih in skupnih potreb delovnih ljudi na področju predšolske vzgoje in varstva ter osnovnega šolstva, se za območje občine ustanovi skupnost osnovnega izobraževanja. Naloge samoupravne interesne skupnosti za osnovno izobraževanje so:

- vzgojna dejavnost za predšolske otroke; dejavnost osnovnih šol, dejavnost celodnevne osnovne šole in posebne osnovne šole; podaljšano bivanje in varstvo učencev v osnovnih šolah; itd.
- prevozi učencev v šolo in nazaj iz oddaljenih krajev;
- vzdrževanje učencev v domovih posebnih osnovnih šol, kjer te niso v kraju bivanja učencev;
- strokovno pedagoška in socialno zdravstvena služba v osnovnih šolah;
- dopolnilno izobraževanje učiteljev;
- vzgojna posvetovalnica;
- izobraževalna dejavnost glasbene šole;
- interesne dejavnosti učencev osnovnih šol;
- prehrana učencev osnovnih šol in brezplačni učbeniki (delno);
- žilpendiranje učencev in študentov, ki se pripravljajo za pedagoški poklic;
- izobraževanje odraslih v večernih osnovnih šolah in družbeno-ekonomsko izobraževanje itd.

Skupnost za zaposlovanje

Delovni ljudje in občani, združeni v skupnosti za zaposlovanje, skrbje za:

- zaposlovanje in posredovanje dela ter informiranje delavcev in organizacij združenega dela s pogoji in možnostmi zaposlovanja;
- poklicno izobraževanje s ciljem ustreznega strokovnega usposabljanja brezposelnih in zaposlenih delavcev;
- poklicno usmerjanje s poklicno vzgojo, prosvetljevanje in poklicno svetovanje;
- zavarovanje za primer brezposelnosti vsem delavcem, ki brez svoje krivde postanejo brezposelni in za to izpolnjujejo pogoje, itd.

Skupnost otroškega varstva

Delovni ljudje neposredno s samoupravnimi sporazumi in po svojih delegatih v skupnostih:

- spremljajo razmere, v katerih živijo otroci v družinah in širšem okolju, pripravljajo v interesu otrok predloge ter ukrepe za izboljšanje teh razmer (denarne pomoči, dnevno varstvo otrok, davčna politika,

stanovanjska politika, stanovanjske razmere in subvencioniranje, socialno skrbstvo);

- spremljajo program razvoja družbenega varstva otrok v sodelovanju s TOZD, samoupravnimi interesnimi skupnostmi, krajevnimi skupnostmi, občinsko skupščino ter drugimi organizacijami in strokovnimi ustanovami;
- razvijajo razne oblike vzgojno-varstvene dejavnosti za dojenčke in predšolske otroke in kriterije za vključitev otrok v te oblike otroškega varstva;
- razvijajo posebne oblike varstva in vzgoje za razvojno telesno ali duševno motene otroke;
- spodbujajo združevanje občanov na območju krajevne skupnosti za pospeševanje razvoja družbenega varstva otrok v skladu s specifičnimi potrebami tega področja za prilagoditev oblik družbenega varstva otrok potrebam zaposlenih in uveljavitev neposrednega odločanja občanov v krajevni skupnosti itd.

Telesnokulturna skupnost

Skrbi za uresničevanje družbene vloge telesne kulture, za povezovalno telesnokulturne dejavnosti z dejavnostmi drugih družbenih področij, za medsebojno usklajevanje interesov in utrjevanje samoupravnih razmerij na področju telesne kulture. Zato:

- sprejema politiko in programe razvoja telesnokulturne dejavnosti, – ustvarja možnosti in pogoje za udeleževanje delovnih ljudi in občanov v telesni kulturi;
- sprejema splošne kriterije in normative za dejavnost in za materialne možnosti razvoja telesnokulturne dejavnosti;
- zagotavlja sredstva nosilec telesnokulturne dejavnosti na podlagi programov in sprejetih meril;
- sodeluje z drugimi samoupravnimi interesnimi skupnostmi, družbenopolitičnimi organizacijami, družbenopolitičnimi skupnostmi in drugimi organi in organizacijami itd.

Skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja

Delovni ljudje v TOZD in drugih delovnih skupnostih ter upokojeni ustanovljajo skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja, da bi si zagotovili pokojninsko in invalidsko zavarovanje. V njej v ta namen združujejo sredstva in na podlagi rezultatov minulega dela in po načelih vzajemnosti in solidarnosti zagotavljajo sebi in svojim družinskim članom pravice v primeru starosti, smrti in zmanjšanja ali izgube delovne zmožnosti in telesne okvare ter uresničujejo druge skupne in posamične pravice in dolžnosti.

Stanovanjska skupnost

Delovni ljudje in občani kot stanovalci in kot pričakovalci stanovanj preko KS in TOZD ustanovijo samoupravno stanovanjsko skupnost z namenom, da v njej po načelih vzajemnosti in solidarnosti organizirano uresničujejo potrebe po graditvi, uporabi in gospodarjenju s stanovanji.

Ustanovitelji v tej skupnosti zagotavljajo in združujejo sredstva za graditev stanovanj, zagotavljajo družbeno pomoč, načrtujejo razvoj

stanovanjskega gospodarstva, odločajo o uresničevanju programa tega razvoja in zaradi zadovoljevanja skupnih interesov, ciljev in potreb upravljajo s skladom stanovanjskih hiš ter zagotavljajo smotno vzdrževanje, obnavljanje in graditev stanovanj in poslovnih prostorov ter uresničujejo tudi druge skupne interese na področju stanovanjskega gospodarstva.

Skupnost za gozdarstvo

Da bi zagotovili družbeni vpilv na gospodarje z gozdovi po posameznih gozdnogospodarskih območjih, se ustanovijo samoupravne interesne skupnosti. Ustanovitelji teh skupnosti so delavci TOZD pri gozdnih gospodarstvih, kmetje-lastniki gozdov, združeni v obratih za kooperacijo gozdnega gospodarstva, delavci TOZD s področja primarne mehanične in kemične predelave lesa, kmetijske zemljiške skupnosti, krajevne skupnosti, kmetijske organizacije, lovsko organizacije, turistična in športna društva, vodna skupnost in skupnosti za varstvo okolja. Tako širok in vsestranski sestav te samoupravne interesne skupnosti ter njene obsejne in odgovorne naloge so podlaga za učinkovito izvajanje družbenega vpilva na gospodarjenje z gozdovi. Skupnost opravlja predvsem naslednje naloge:

- poseben družbeni interes na ohranitvi in gojitvi gozdov;
- usklajuje interese med gozdnimi, lesnimi in drugim gospodarstvom ter usklajuje te gospodarske interese s splošnim družbenim interesom ohranitve in gojitve gozdov;
- ohranjuje biološko raznovrstje v gozdovih;
- ureja vprašanja, ki so pomembna za varovanje gozdov in druga vprašanja skupnega pomena.

Delo samoupravnih interesnih skupnosti vodijo skupščine in izvršilni odbori. Skupščine sestavljajo delegati, delegirani iz delegacij, ki bodo izvoljene v TOZD in KS. IO pa je izvršilni organ skupščine. Skupščine SIS so praviloma sestavljene iz dveh zborov, in sicer: – iz zbora uporabnikov storitev, ki jih posamezna SIS z opravljanjem določenih dejavnosti daje,

Financiranje samoupravnih interesnih skupnosti

Vse samoupravne interesne skupnosti se financirajo v glavnem iz dveh virov:

- a) iz prispevkov, ki jih za potrebe SIS plačujejo zaposleni delavci, kmetje in obrtniki in drugi zavanci, iz plačevanja prispevka;
- b) iz dohodka TOZD.

Višino prispevka določijo skupščine samoupravnih interesnih skupnosti po predhodni obravnavi na zborih delovnih ljudi.

UROŠ DULAR

ZAPOSTAVLJENI

Prebivalci Gornjega in Dolnjega Kamenja smo zelo razočarani in se počutimo zapostavljene. Mi smo dali polja in zemljo za ceste in priključek, ne pa prebivalci Karteljevega, čeprav v časopisu omenjate samo njih, da izgleda kot bi nas podcenjevali. Najbrž smo ljudje v tej vasi nekako odveč. Nimamo niti uradnega poštarja, ampak ta posel opravlja neki mož, ki nosi pisma in časopise iz Novega mesta včasih tudi po devetih dneh. En človek pa je le, ki naše vasi nikoli ne zgreši: izterjemalec davkov.

K. O. SZDL Kamenje

IZLET V TRST IN DOLINO

30. novembra bomo ribniški upokojenci in drugi občani obiskali zamejske Slovence v slovenski občini Dolina pri Trstu. Zapele bomo slovenske pesmi in se pogovorili. Poklonili se bomo tudi prvim slovenskim rodoljubom, ki so bili leta 1930 ustreljeni na Bazovici. Ne bi bili pravi Ribničani, če ne bi pogledali tudi malo po tržaških trgovinah, čeprav je pri nas vse ceneje.

V Dolini se že veselijo našega obiska, saj radi sprejmejo rojake iz matične domovine, posebno še Ribničane. Razlegla se bo ribniška himna, da se bo tresel Strmec (Socerb).

Kdor ima veljaven potni list, naj povpraša do 5. ure pri avtobusu v Ribnici in če bo še kakšno prosto mesto, bo lahko prisedel.

Vodič: VLADIMIR PREZELJ

Znamke na lovski razstavi Zahvala filatelistom

Razstava, ki jo je priredila lovska družina Mala gora ob dvajseti obletnici obstoja družine, je vzbudila veliko zanimanja, saj v Kočevju takšne še niso videli celo najstarejši meščani. Na ogled razstave so prišli tudi lovci iz Delnic, Maribora, Domžal, Litije, Semiča in drugih krajev. Žal je bila zaradi prostora odprta samo slabe tri dni.

Velike pozornosti so bili ne tej razstavi deležni tudi kočevski filatelisti, saj so razstavili zanimive zbirke znank o lovskem zivalstvu, lovske psi in ptice, ki spadajo pod lovno divjad. Deček Andrejček Atko se je izkazal z lepo mavrično zbirko metuljev in cvetic. Ta zbirka je bila že večkrat nagrajena.

V Kočevju smo lahko ponosni na svoje delavno in uspešno filatelistično društvo. Predseduje mu Boštjan Fabjan, tajnik pa je Andrej Arko, zaslužen mož devetinsedemdeset let, ki si je s filatelistično dejavnostjo pridobil celo mednarodna priznanja.

TONE OŽBOLT

Združenje filmskovzgojnih delavcev Slovenije je organiziralo 15. in 16. novembra v Ljubljani seminar za svoje člane. Ob dveh umetniških filmih o mladini so se pogovarjali o tematični mladinski filmski ustvarjalnosti, o metodologiji obravnave in možnosti filmskovzgojnega dela. Seminarja se je udeležilo nad 30 slušateljev iz vse Slovenije, med njimi tudi predstavniki iz Dolenjske. (Foto: F. Brus)

Protestiramo!

Prosvetni delavci tukajšnje šole, zbrani na izrednem sestanku, se pridružujemo ogorčenju književnika Mateja Bora nad pesniško zbirko Milana Jesiha, ki jo je objavil pod naslovom Uran v urinu, gospodar.

V verzih, ki jih Matej Bor navaja na kulturni strani Dela v sredo, 20. tm., v članku „Podzemlje tudi v kulturi“, čutimo, da Milan Jesih do skrajnosti blati in omalovažuje nekaj, kar je vsem poštenim delovnim ljudem Jugoslavije najdražje. Poleg podtaknjenih imen ljudi, ki so in bodo ostala za vedno zapisana v zgodovini jugoslovanskih narodov z ZLATIMI ČRKAMI, se poslužuje izrazov, ki zaradi vulgarnosti ne bi smeli najti prostora v publikaciji, ki jo izdaja založba v socialistični družbi.

Menimo, da enako kritiko zaslužita tudi odgovorni urednik in vodstvo založniške hiše OBZORJA v Mariboru, ki sta dopustila, da je omenjena pesniška zbirka izšla v sicer ugledni založbi in še celo na račun finančnih sredstev, namenjenih za subvencioniranje kulture. Takšna in podobna „kulturna“ pornografija vsekar ruši prizadevanja naše družbe.

Za učiteljski zbor
ravnatelj šole:
Slavko Smerdel

Po 50 letih spet v šolskih klopih

Prost spis dedkov in babic po 50 letih

Stara osnovna šola v Mokronogu je v soboto, 9. novembra, sprejela dokaj nenavadne goste. Tega dne so se po 53 letih vrnili v šolske klopi nekdanji učenci in učenke iz letnika 1921, da bi obudili spomine na nekdanja šolska leta. Kar 19 se jih zbralo in mnogi med njimi so se od takrat, ko so zapustili šolo, prvokrat spet srečali. Ko so si segli v roke — mnoge med njimi so zgarane od trdega kmečkega dela — so z radovednimi pogledi iskali v zrelih obra-

zih podobnost s predstavami in spomini iz nekdanjih let.

S posebnim navdušenjem so med sabo prisrčno pozdravili edino še živečo njihovo nekdanjo učiteljico Minko Perkovo, ki je mokronoška šola žrtvovala štiri desetletja svojega resnično delavnega življenja. V šoli jih je sprejel nekdanji ravnatelj Vičecnik, ki je nekdanjim učencem sporočil pozdrave sedanjega učiteljskega kolektiva.

Udeleženci srečanja so si ogledali šolsko poslopje in mnogi so se zamislili nad tem, kako se je čas v tem simpatičnem dolenjskem kraju ustavil, saj je šolsko poslopje še vedno takšno, kot je bilo ob koncu prve svetovne vojne. A vseeno so ga bili veseli, čeprav bi svoji nekdanji šoli želeli nekaj pozitivite, da ne bi bila njena edina osvetožitev samo vsakoletni priliv novih učencev, ki pa tudi že upada.

Srečanje je imelo tudi nekaj prave šolske vsebine. Zbrani v istem razredu kot nekdanj, celo v istih klopih, so po enominutnem molku v spomin vseh preminulih učencev in učiteljev pisali „šolsko nalogo“, ki so jo sporazumno naslovili „Po 50 letih v šolskih klopih“ in podnaslovili kot prosti spis dedkov in babic. Recitali so tudi nekaj pesmi in prebrali nekaj nekdanjih šolskih nalog.

Srečanje so zbrani nadaljevali v okoliških zidanicah, kjer so prijetno zaključili visoko obletnico. Sklenili so, da se bodo še srečali.

inž. MAKS MEGUŠAR

Filatelistični jubilej

Ob 25-letnici društva v Črnomlju in v počastitev dneva republike: razstava znank

Novembra mineva 25 let, kar so v Metliki ustanovili filatelistični klub za metliško in črnomaljsko občino. Komaj mesec pozneje so prizadevni člani kluba v Črnomlju — med njimi je bil še danes aktivni član Ivan Pirnat — pridobili dosti članov, da do ustanovili svoj klub, ki so ga imenovali po Otonu Župančiču. Vodstvo je takrat prevzel tov. Florjančič, društvo pa je štel 11 članov in 12 mladincev.

Naslednjih 6 let je društvo zelo dobro delalo, ustanovilo je tudi krožke na šolah v Črnomlju, Dragatušu in na Vinici. V letih 1952 in 1955 je pripravilo v Črnomlju dve razstavi, člani pa so se udeleževali celozastav v Ljubljani in Beogradu. Za uspehe je dobilo posebno priznanje, saj je bilo leta 1953 tretje v Sloveniji, priznanje pa je dobil tudi Ivan Pirnat. Po letu 1956 je društvo žal začelo pešati, ker je odšla večina članov ali študirat v Ljubljano ali pa so odšli iz Bele krajine. Oživili so ga šele 1967 na pobudo PTT podjetja Novo mesto in takratnega črnomaljskega poštnega upravnika Vinka Škofa. Za predsednika so izvolili Ivana Pirnata, za tajnika Vinka

Smrekarja in za blagajnika Vinka Škofa.

Pod novim vodstvom so spet navezali stike s šolami, pripravili so več razstav v Črnomlju in po šolah, člani društva so sodelovali tudi na drugih razstavah. V zadnjih letih so se precej spremenili pogoji za zbiranje znank: zdaj zbirajo predvsem „čiste“ in nič več žigosanih.

Za dosežene uspehe je doseglo društvo leta 1972 posebno priznanje, saj je bilo 10. v Sloveniji, člana Pirnat in Smrekar pa sta dobila zlati znak FSZ. Od leta 1974 ima društvo novo vodstvo, ki mu predseduje Jurman, tajnik je Smrekar, ki hkrati skrbi tudi za razdelitev znank.

Ob srebrnem jubileju črnomaljskega društva in v počastitev dneva republike bo društvo 29. novembra ob 9. uri odprlo tridnevno razstavo pod pokroviteljstvom novomeškega PTT podjetja. Na razstavi, ki bo v prostorih poštnice v Črnomlju, si bodo obiskovalci lahko ogledali zivalstvo, rastlinstvo, šport in veselje na znamkah.

Odbor filatelističnega društva Črnomelj

NAŠA ŠOLA

Kako lep naslov za spis. Šola, naš drugi dom. Radi bi napisali kaj lepega, a ne moremo in ne moremo začeti, kajti vsak dan se s strahom odpravljamo v šolo in se sprašujemo: „Kaj če se zruši na nas?“ Sedimo v razredu, poslušamo, delamo. Morali bi imeti tudi telesno vzgojo, toda ven na dež ne moremo, v razredu pa ne smemo niti malo poskočiti. Zdi se nam, da celo glasno vpitje že zamaje šipe v oknih. Če mimo šole zapele tovarnjak, se s strahom ozremo v vrata in okna, ki sklepetajo kot zmružujoč človek.

Večkrat se z našo tovarišico pogovarjamo, kako lepo bi bilo, ko bi lahko sedeli v lepi učilnici, se razvedrili in razgibali v telovadnici. Ampak to so le želje. Naša šola je stara, dotrajana. Nujno bi potrebovali novo, v kateri se bi lahko varno učili, se veselili odpravljali v šolo in se srečni vračali domov.

Upamo, da naše želje ne bodo ostale samo sanje, upamo, da bomo lahko kmalu napisali lep spis „Naša šola“.

Učenci osnovne šole Mokronog

130,00 DIN ZA RDEČI KRIZ

Pred kratkim so se na občinskem odboru Rdečega križa oglasili učenci 5. d razreda z osovne šole Grm. Občinskemu odboru RK so darovali 130,00 dinarjev, ki so jih sprva namenili za nagrobni venec pokojni Anici Korasa, mamiici njihovega šoleca. Rdeči križ se za darovani denar iskreno zahvaljuje.

Tak način je zgrešen

Ze v 46. številki Dolenjskega lista se pisec sprašuje, kje so odgovorni za cesto Kvasica—Stari trg ob Kolpi in zakaj nič ni ukrepano. Čeprav je bil problem te ceste že večkrat omenjen v časopisu, bi rad še jaz povedal svoje mnenje.

Rad bi predlagal, kako bi stanje izboljšali, kajti videti je, da zaposleni na cesti ne pridejo do tega. Po cesti se vozim že od leta 1963 in opažam, da je vedno slabša. Včasih so bili jarki ob cesti očiščeni (na nekaterih drugih cestah so še zdaj), zato ob nalivih ni drla voda po cestišču. Zadnje čase se to namreč dogaja.

Po mojem delavci ne znajo pravilno urediti odtekanja vode s ceste. Na vsakih 10 ali 20 metrov, če je bolj strmo, še pogosteje, skopljajo jarke od srede ceste v levo in desno,

zato nastajajo „skakalnice“. Za vozniške avtomobile in motorjeve je to zelo neugodno, zlasti trpijo vozila. Kje in kdo jim je tako svetoval urejati odtoke, ne vem. Po mojem je tak način zgrešen in mislim, da bi morali odgovorni bolj nadzorovati delo zaposlenih. Če ne gre drugače, bi jih morali naučiti, kako se dela. Tako bi prihranili tudi material. Manj bi ga šlo na ceste, razen tega vemo, da ni poceni, da tja pripeljejo gramoz. Dosti pa ga je že tam, kjer naj bi bili jarki, pa ga voda odnaša.

MIRKO ČADONIC
Ul. 21. oktobra 15a
Črnomelj

„HVALA ZA KRIZ“

V zdravstveni dom v Sentjernej je prišlo v torek, 19. novembra, na odzvem krvi kar 134 krvodajalcev. Nekaj so jih morali celo odsloviti, ker je zmanjkalo posodic za kri. Podmladkarji RK smo zelo veseli, da je akcija uspela, saj smo k temu prispevali tudi s svojimi skromnimi močmi, raznašali smo namreč vabila. Takšnega odziva nismo pričakovali. Ljudje so prihajali v zdravstveni dom, kljub temu da jih je doma in v tovarni čakalo delo. Samo tovarna Iskra je poslala 90 krvodajalcev. Vsi smo ponosni na ljudi, ki so prišli v želji, da s svojo krvjo pomagajo sočludem. Iz srca se jim zahvaljujemo!

BARBARA MOČIVNIK
podmladek RK Sentjerneje

JANEZ ŠIŠKO S TOLSTEGA VRHA SE ZAHVALJUJE

Zlato poroko, o kateri je pisal naš Dolenjski list prejšnji teden, sva z ženo, družino in številnimi prijatelji praznovala tako slovesno in prijetno, da bi se ob tem rad zahvalil vsem, ki so se naju spomnili ob tem življenjskem jubileju. Najina pristrčna zahvala velja:

matičnemu uradu za obred in občinski skupščini Novo mesto za darilo; občinskemu odboru ZZB NOV iz Novega mesta za sprejem in darilo; upravi Dolenjskega lista za članek, čestitke in podarjene fotografije; gasilec iz GD Orehovica, ki so mi prišli na dom čestitati, in Francu Zagorcu, tajniku KS, ki nama je čestital v imenu krajevne skupnosti in nama izročil tudi spominska darila.

Se enkrat vsem najlepša hvala. Zahvaljujem se tudi vsem, ki so se naju spomnili ob jubileju od blizu in daleč. Čestitke so prišle tudi iz Ribnice na Dolenjskem, zato vsem iskrena hvala in lepe tovariške pozdrave!

JANEZ ŠIŠKO
z družino

KES IN ŽALOST

Tudi jaz se oglašam na zapise o varčevanju. Res je, da inflacijska podgana gloda žulje revežev, ki so si pritrgovali vse življenje. Moj primer je tak: razmere so me prisilile, da sem s 63 leti šla v službo, čeprav sem težji invalid. Dobivala sem 10 starih tisočakov, od katerih sem si veliko odtrgovala in nosila v banko, da bo za leta nemoglosti. Zdaj pa se žalostim in kesam. Ko bi bila vsaj prej umrla, da bi bilo vsaj za pogreb!

Varčevalka
Goriča vas

Slovinci v Stuttgartu

Dramska skupina SKUD Triglav izvedla »Inventuro 74« - Nastop narodnega tria »Slavček«

Konec meseca oktobra smo se zdomci zbrali v Dolinski gostilni v Stuttgartu — Rohru, da bi prisostvovali predstavi. SKUD Triglav. Nastopila sta dramska skupina s kabaretom „Inventura 74“ ter narodnozabavni ansambel „Slavček“.

Dramska skupina je sestavljena iz popolnih amaterjev, zato so s precejšnim mero dvoma gledali na prireditvi. Vsak od igralcev je moral vložiti veliko truda, svoj prosti čas ter celo svoja denarna sredstva, da so lahko na prireditvi nastopili dokaj ugledno. Manjši spodsrljaji so sicer bili, a občinstvo jih je spregledalo in je z največjim veseljem prisluhnilo slovenski besedi. Pozna se, da je v skupini premalo ljudi, saj je moral nastopati tudi režiser. Dramska skupina zato vabi vse, ki jih zanima igranje, da se vključijo v dramsko sekcijo. Prijavijo se lahko vsak terek v klubskih prostorih.

Po končanem programu je nastopil trio Slavček, ki ga sestavljajo Ivan, Vlado in Marjan Retel. Fantje so se zelo dobro odrezali, tako da so nekateri celo mislili, da prihajajo iz domovine. Mnogim so lepo zaigrane melodije vzbudile domotožje in privabile solze v oči.

Potrebo po takih prireditvah je najlepše izrazila neka gospa, ki je po

prireditvi dejala: „Se večkrat bi morali pripraviti kaj podobnega. Tukaj je tako malo za Slovence, tako malo slovenskega!“

Na dan mrtvih je dramska sekcija odšla na izlet v Tübingen, kjer je obiskala grob Primoža Trubarja in k spomeniku položila vence.

VLADISLAV KIDERIC
Stuttgart

TREBANJSKI VRH: NOVA ČRPALKA

Gasilci s Trebanjskega vrha se dobro zavedajo, da jim novi avto, ki ga imajo dobrih pet mesecev, ne bo kaj prida hasnil brez dobre, sodobne črpalke. Odločili so se za nakup nove, boljše in v večjo zmogljivostjo. Polovico potrebne vsote so si morali sposoditi in tako so primorani, da poiščejo pomoč pri prebivalcih bližnjih vasi, v krajevni skupnosti Čatež. Gasilci upajo, da bodo naleteli na razumevanje in da bodo s skupnimi močmi poplačali dolg do prihodnjega leta, ko bodo slovesno proslavljali 20-letnico društva.

JANEZ KOTAR
Trebanjski vrh

Obvestilo o kruhu

Potrošnike na območju občine Novo mesto in Trebnje obveščamo, da ni na tržišču dovolj kmečkega belega kruha po 2 kg, ker nam ga je republiška tržna inspekcija prepovedala peči, ker ima ta peč spodaj mrežo. Na mali statični peči pa ga ne moremo speči dovolj, da bi zadostili povpraševanju. Prosimo potrošnike, da vzamejo to pojasnilo z razumevanjem na znanje.

DS TOZD-Pekarne in slaščičarne
Dolenjska—Novo mesto, Ločna 21

Pod to streho ne gre več

Letos mineva 20 let, odkar postuje v lastni stavbi Dijaški dom v Črnomlju. Ob začetku je bilo v domu 120 gojencev, imeli so udobne pogoje, danes pa 80 gojencev nima kopalnice. V takih pogojih ni mogoče delati!

Potrebe po dijaškem domu so se v Črnomlju pokazale že leta 1950, ko so začeli posloovati, vendar so imeli prostore na več krajih, raztresene po vsem mestu. V domu je bilo sprva 120 gojencev, za katere je bilo na 120 gojencev, 16 spalnic, 6 učilnic, 3 prostori za dnevno bivanje, 3 bolniške sobe, 2 kopalnici s 16 tuši itd. Gojenci so se lahko v ugodnem okolju pripravljali za poklice.

Pozneje, ko je začelo število gojencev v dijaškem domu upadati, se je leta 1962 v stavbo vselila gimnazija, pozneje Ljudska knjižnica ter reječna postaja RTV, prostore ob igrišču pa je zasedlo TVD Partizan.

Leta 1970 je začelo življenje v domu ponovno oživljati. Več je bilo gojencev, posebno še zato, ker je začela delovati posebna šola. V letošnjem letu je bilo spet 80 prijav za sprejem v dom, zanje pa so imeli na voljo le še 5 spalnic, v katerih bi smelo stati po 8 postelj. Da bi lahko ustregli prošlicem, smo med počitnicami v spalnica namestili nadstropne pogoje, izpraznili skladišče na podstrešju in ga tudi preuredili v spalnico. Kljub vsemu imamo samo eno bolniško sobo. To je predstavljalo tudi že v prejšnjih letih problem, saj so morali otroke pošiljati domov takoj, ko so se pojavili prvi znaki bolezni. Za učne ure imajo gojenci prostor na dveh krajih: en prostor nudi posebna šola za svoje učence, za druge gimnazija.

Nemogoče razmere pa so na področju osebne higiene. Zdaj ni v dijaškem domu nobene kopalnice. Ena je bila ob registraciji gimnazije preurejena v kabinet, v drugi tušev

rešitev. Najlaže bi dobili kader s stipendiranjem, za kar pa dijaški dom nima sredstev.

Dvajsetletnico je dijaški dom pričakal z obnovljeno opremo in nekaterimi novimi učili. K temu so dali svoj delež tudi zaposleni z odrekanjem pri osebnih dohodkih in z dohodki od oddajanja prenočišč med počitnicami. V domu nudijo zdaj tudi prehrano za prosvetne delavce ter toplo malico za ljubljane in profesorje centra srednjih šol.

Želja po novi stavbi za dijaški dom pa je spričo navedenih razmer več kot upravičena. Želimo, da bi čimprej gradili in omogočili gojencem ustrezne delovne razmere, posebno ker se bo z razvojem centra srednjih šol njihov število še povečevalo.

MIRKO ČADONIC

Velika in lepa stavba na zunaj, toda znotraj je velika stiska (Foto: R. Bačar)

PROSTA DELOVNA MESTA!

Odbor za medsebojna razmerja delavcev v združenem delu pri
OBRTNO KOMUNALNEM PODJETJU ČRNOMELJ

OBJAVLJA naslednja prosta delovna mesta:

1. VIŠJA SPLOŠNEGA ODDELKA
GEOMETER
3. MIZARSKI TEHNIK
4. DVE ADMINISTRATORKI
5. OBRATNI ELEKTRIKAR
6. SNAŽILKA

Pogoji:

- pod 1: visoka ali višja izobrazba pravne ali upravne smeri in najmanj 3 leta delovnih izkušenj
- Pod 2: dokončana gradbena tehniška šola – geodetske smeri
- Pod 3: dokončana srednja šola lesne stroke
- Pod 4: srednja ali nižja izobrazba
- Pod 5: KV električar

Osebnih dohodkov po samoupravnem sporazumu o osnovah in merilih za delitev osebnih dohodkov.

Pismene ponudbe s kratkim življenjepisom in dokazili o izobrazbi pošljite v 15 dneh po dnevu objave Odboru za medsebojna razmerja delavcev v združenem delu pri Obrtno komunalnem podjetju Črnomelj.

LICITACIJA!

UPRAVA JAVNE VARNOSTI
NOVO MESTO

ponovno razpisuje
JAVNO LICITACIJO

za prodajo rabljenih osebnih avtomobilov po znižani izklicni ceni:

1. 4 osebna vozila ZASTAVA 750
2. 1 osebno vozilo AUSTIN MINI 1000
3. 1 osebno vozilo AUSTIN 1750 (ni v voznem stanju)
4. 1 kombi IMV S 1600 (marica)

Licitacija bo v četrtek, dne 5. 12. 1974, ob 8. uri na sedežu UJV, Novo mesto, Jerebova 1.
Interesenti morajo pred začetkom licitacije položiti 10-odstotno varščino od izklicne cene.

„DOLENJKA“,

trgovsko podjetje na debelo in drobno, Novo mesto – TOZD
„En gros-detajl“ Novo mesto objavlja prosti delovni mesti:

1. PRODAJALKE – BLAGAJNICARKE
ZA PRODAJALNO „TEKSTIL“, NOVO MESTO,
2. NATAKARICE
ZA PRODAJALNO „MARKET“, LJUBLJANSKA CESTA

Pogoji:

- pod 1: kvalificirana trgovska delavka oblačilne ali mešane stroke;
 - pod 2: kvalificirana gostinska delavka.
- Za delovni mesti je določeno poskusno delo. Rok za vlaganje prijav je 8 dni po objavi.

LICITACIJA!

MERCATOR LJUBLJANA n. sub. o.
TOZD „STANDARD“,
Novo mesto, Glavni trg 3, n. sub. o.

RAZPISUJE LICITACIJO

ZA PRODAJO KAMIONA TAM 5000,
ki bo v sredo, 4. 12. 1974 ob 10. uri v Novem mestu, v skladišču na Cesti herojev 25.

Pogoji prodaje bodo objavljeni interesentom pred pričetkom licitacije.

LICITACIJA!

PU Ljubljana
TOZD Hmeljnik, Novo mesto
razpisuje za ponedeljek, 2. decembra 1974, ob 8. uri na sedežu del. organizacije v Ločni

JAVNO LICITACIJO
za prodajo

- dostavnega avtomobila IMV – super 1600, nosilnost 1250 kg, letnik 1968;
- izklicna cena 10.000 din; ogled vsak dan v Ločni.
- kotla za sirup, kapacitete 400 l.
- izklicna cena 3.000 din; ogled vsak dan v Škocjanu pri Bobiču.

PROSTA DELOVNA MESTA

ZAČASNA SKUPNOST
ZDRAVSTVENEGA VARSTVA IN ZAVAROVANJA
NOVO MESTO
Strokovna služba

PONOVO OBJAVLJA
prosta delovna mesta:

I. V Novem mestu

1. REFERENTA ZA PRAVNE IN PREMOŽENJSKO-PRAVNE ZADEVE
2. FINANČNEGA REVIZORJA
3. REFERENTA ZA OTROŠKI DODATEK
4. REFERENTA ZA EVIDENCO ZAVAROVANCEV
5. ADMINISTRATORKE-STROJEPISKE za določen čas (1 leto)

II. V Črnomlju

6. REFERENTA ZA OTROŠKI DODATEK IN ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE

Kandidati morajo poleg splošnih izpolnjevati še naslednje pogoje:

- Pod 1.: pravna fakulteta ali tej sorodna visoka šola, 3 leta delovnih izkušenj, poskusno delo 2 meseca
- Pod 2.: višja ekonomsko-komercialna ali tej sorodna šola, 3 leta delovnih izkušenj, poskusno delo 2 meseca
- Pod 3.: pravna fakulteta I. stopnje ali višja šola za socialne delavce ali višja upravna šola ali dokončane tem sorodne šole, 3 leta delovnih izkušenj, poskusno delo 2 meseca
- Pod 4.: ekonomska srednja šola ali gimnazija ali tema sorodne šole, 2 leti delovnih izkušenj
- Pod 5.: administrativna ali tej sorodna šola ali najmanj 1-letni strojepisni tečaj, preizkus znanja slovenščine in strojepisja, 1 leto delovnih izkušenj
- Pod 6.: višja šola pravne ali upravne smeri ali tema sorodne šole, 3 leta delovnih izkušenj

Kandidati morajo obvladati slovenski jezik.

Pri vseh objavljenih prostih delovnih mestih (razen pod 5) gre za delo za nedoločen čas.

Prijave pošljite skupaj z dokazili o izpolnjevanju zahtevanih pogojev in z navedbo dosedanjih zaposlitev v 15 dneh po objavi na naslov:

ZAČASNA SKUPNOST ZDRAVSTVENEGA VARSTVA
IN ZAVAROVANJA – Strokovna služba, Kidričev trg št. 3,
NOVO MESTO.

PROSTO DELOVNO MESTO!

SLUŽBA DRUŽBENEGA KNJIGOVODSTVA,
PODRUŽNICA 52100 NOVO MESTO,

OBJAVLJA
prosto delovno mesto

STROJEPISCA.

POGOJ: dokončana ekonomska šola ali upravno-administrativna šola. Trimesečno poskusno delo.

Osebnih dohodkov po pravilniku podružnice.

Prošnjo za sprejem na delo pošljite Službi družbenega knjigovodstva, podružnici 52100 Novo mesto. Objava velja 15 dni. O izidu bodo kandidati obveščeni v 30 dneh.

VIATOR, TOZD BELA KRAJINA VAM PRIPOROČA:

ZA DAN REPUBLIKE PRIPOROČAMO OBISK
NAŠIH GOSTINSKIH OBRATIH V ČRNOMLJU,
METLIKI IN SEMIČU.

POSTREGLI VAS BOMO Z BELOKRANJSKIMI
POSEBNOSTMI!

ČESTITAMO ZA DAN REPUBLIKE!

Edina revija za
Slovence po svetu,
njihov stalen most z domo-
vino je revija

RODNA GRUDA

Naročite jo tudi svojim so-
rodnikom v tujini!

RODNA GRUDA
61001 Ljubljana, p. p. 196
Cankarjeva 1/II

PAVLHOVA
PRATIKA
DESET
DINARJEV

PAVLHOVA PRATIKA
spet je prispela;
še bolj je vesela,
še bolj je debela!

STANOVANJA

SOLIDARNOSTNI STANOVANJSKI SKLAD OBČINE
BREŽICE

(v nadaljnjem besedilu: sklad)

POZIVA

vse upravičence za pridobitev stanovanj, zgrajenih s sredstvi sklada, da vložijo prošnjo za uvrstitev v prednostno listo za dodelitev stanovanja

I.

V skladu z določili pravilnika o pogojih in merilih za dodeljevanje stanovanj, zgrajenih s sredstvi solidarnostnega stanovanjskega sklada občine Brežice (v nadaljnjem besedilu: pravilnik) so upravičenci do dodelitve stanovanja:

a) družine ali občani z nižjimi dohodki, če izpolnjujejo naslednje pogoje:

- da prosilec za stanovanje ali član njegove družine ni imetnik stanovanjske pravice na primernem stanovanju;
- da dohodek prosilca in članov njegovega gospodinjstva v povprečju ne presega polovice povprečnega osebnega dohodka na zaposlenega v SR Sloveniji za preteklo leto;
- da prosilec doslej v občini še ni imel ustreznega rešenega stanovanjskega vprašanja;
- da ima eden od zakoncev stalno bivališče na območju občine Brežice; –
- da je eden od zakoncev zaposlen na območju občine.

Prednost imajo socialno in zdravstveno ogrožene nepopolne družine (matere samohranilke z otroki) in družine z večjim številom otrok.

b) Mlade družine, če izpolnjujejo naslednje pogoje:

- da nobeden od zakoncev ni nosilec stanovanjske pravice na primernem stanovanju;
- da ima eden od zakoncev stalno prebivališče na območju občine Brežice;
- da je eden od zakoncev stalno zaposlen na območju občine Brežice;
- če od sklenitve zakonske zveze pa do vložitve prošnje za stanovanje ni poteklo več kot 7 let;
- če delovna doba zakonca, ki je dlje zaposlen, ni od zakonske zveze pa do dneva vložitve prošnje daljša od 8 let;
- če nobeden od zakoncev ni starejši od 32 let.

Prednost imajo mlade družine,

- ki imajo nižje dohodke;
- ki namensko varčujejo pri poslovni banki za nakup stanovanja ali graditev stanovanjske hiše;
- če je organizacija, pri kateri je eden od zakoncev zaposlen, pripravljena, da bo skupaj s prosilcem oziroma s soudeležbo njegovih sredstev rešila njegov stanovanjski problem vsaj v roku 5 let;
- če starši nobenega od zakoncev niso lastniki večje stanovanjske hiše, kot je enodružinska.

c) Upokojeni občani, če izpolnjujejo naslednje pogoje:

- da prosilec za stanovanje ali njegov zakonec ni imetnik stanovanjske pravice na primernem stanovanju;
 - da prosilec doslej še ni imel ustreznega rešenega stanovanjskega vprašanja;
 - da vsaj 50 % sredstev za izgradnjo stanovanja prispeva Republiška skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja;
 - da ima stalno prebivališče na območju občine Brežice.
- Prednost imajo upokojeni občani:
- ki so bili dalj časa zaposleni na območju občine Brežice;
 - ki imajo dalj časa stalno bivališče na območju občine Brežice;
 - ki so bili aktivni udeleženci NOV.

II.

Upravičenci iz I. točke tega razpisa morajo vložiti utemeljene in dokumentirane prošnje do 10. decembra 1974. Vse prošnje, ki bodo prispale po temu datumu, bodo obravnavane in uvrščene v prednostno listo šele pri naslednjem razpisu.

Upravičenci vložijo prošnjo za dodelitev stanovanja na: Solidarnostni stanovanjski sklad občine Brežice, Brežice, Cesta prvih borcev 18.

III.

Družine ali občani z nižjimi dohodki lahko glede na število članov skupnega gospodinjstva pridobijo stanovanje, katerega površina sme biti:

- za eno osebo do 32 m²
 - za dve osebi do 40 m² (varianta 45 m²)
 - za tri osebe do 56 m²
 - za štiri osebe do 68 m²
- in za vsakega nadaljnega člana še do 8 m².

Mlade družine in upokojeni občani lahko pridobijo naslednjo vrsto stanovanj:

- garsonjere do 28 m²
- enosobno stanovanje do 40 m²

Izjemoma lahko mlade družine, ki imajo vsaj enega otroka, pridobijo enosobno stanovanje s kabinetom s površino do 50 m².

IV.

Upravičenci za pridobitev stanovanj, zgrajenih s sredstvi sklada, bodo po merilih in določitih pravilnika razporejeni na prednostno listo, ki bo objavljena v Dol. listu.

V.

Upravičencem s prednostno listo bo solidarnostni stanovanjski sklad dodeljeval v letu 1974 stanovanja v občini Brežice.

Upravni odbor
Solidarnostnega stan. sklada občine
Brežice

ZMAGA DELA

ZMAGA DELA

Do kamor je segalo oko — sama ravnina. Širna polja so bežala mimo, ko je avto požiral kilometre na Cesti bratstva in enotnosti. Namenjena sva bila v Jajce, rojstni kraj naše republike, v mesto, kjer je 29. novembra pred 31 leti AVNOJ na svojem drugem zasedanju postavil temelje naše socialistične države in začel revolucionarno pot naše družbe, ki je v neprestanem vretju in izpopolnjevanju, da bi dokončno uresničila ideale revolucije.

Ni naju zmagovala utrujenost, nadaljnjo pot nama je preprečila veliko hujša ovira, sila, pred katero je človek brez moči — naravna nesreča. Vse ceste, po katerih je bilo moč priti v Jajce, je poplavlila pobešnela voda narasle Save. Nadaljevala sva pot proti Slavonskem Brodu, da

Martin Krividić: „Do sem je segla voda!“

bi tam prišla čez Savo in se po makadamskih cestah prebila po Bosni do Jajca. Po uri vožnje sva uvidela, da do sončnega zahoda ne bova v Jajcu. Že sva premišljevala, kaj storiti, ko sva na širnih poljih koruze in sladkorne pese opazila vrvenje sivo zelenih uniform, ropot poljedelskih strojev in velike kupe sladkorne pese, ki so jih tovornjaki iz globokega blata spravljali na asfalt in vozili v tovarne.

Zagnanost vojakov — delavcev, da bi blatu in vodi iztrgali ljudem tako potrebne pridelke, se nama je zazdela tako simbolična za našo resničnost: iz največjih težav, iz blata domačega izdajstva, iz ruševin vojnega opustošenja nam je uspelo z delom, zagnanostjo in revolucionarnostjo iztrgati najdragocenejše plodove. Kaj ni ravno to tisto, kar iščeva? Zmaga dela!

Ustavila sva se in šla po blatnih, domala neprebrskih poteh do ljudi. Pogovarjala sva se z vo-

jaki, delavci domačega kombinata Jasinje. Iz vseh izjav je bilo čutiti enotnost: „To je naša zemlja, zato se bomo potrudili, da bomo kljub izredno slabim pogojem rešili čimveč pridelka!“

Pogoji so bili resnično slabi: razlize vode so preplavile rodovitna polja koruze in sladkorne pese, da je bilo v začetku novembra obranih komaj 37 odstotkov s koruzo posejanih polj in 46 odstotkov polj, zasajenih s sladkorno peso. Na varnem ni bila niti polovica letošnjega pridelka. Kombinati so poslali na polja vso mehanizacijo — toda stroji so odpovedali v lepljivem blatu. Ostale so samo človeške roke. Traktorji so v blatu polj obstali kot na reklamnih panojih.

Sami delavci in kmetovalci ne bi zmogli tega dela, čeprav so šli na polja celotni delovni kolektivi, kot na primer kolektiv Oriolik iz Oriovca, ki je ta dan obiral koruzo. „Brez pomoči vojakov ne bi pospravili pridelka niti do novega leta!“ so poudarjali strokovnjaki kombinata ter na ta način izrazili, kako dragocena in potrebna je pomoč naše armade.

Pomoč pri letošnjem spravilu pridelkov s poplavljenih območij je nov dokaz, da je naša armada res ljudska, da je sestavni del nas vseh. Ne štiti in ne varuje le naših meja in naše družbene ureditve; slavno tradicijo, ko je z orožjem v roki izbojevala revolucijo in omogočila, da je AVNOJ v Jajcu postavil temelje nove, pravičnejše družbe, nadaljuje tudi v miru.

Roke, pripravljene zgrabiti puško, so enako spretno poprijele za kmečka dela. To je naše ljudstvo: borbeno in delavno.

Poslovala sva se od borcev za pridelke in se odpeljala še k ljudem, ki jim je voda ogrozila golo življenje. Daleč nisva prišla; po cesti, na kateri je bil prepevedan ves promet, sva se pripeljala do Novega Varoša. Na koncu vasi je poplava še pustila svoje prste: v velikih mlakah so se zrcalile prazne hiše, do katerih so vodile brvi, v odprtih prostorih so se sušile vse tiste stvari, ki jih ljudje niso mogli odnesti ali spraviti na varno pred podivjano vodo.

S preprostimi besedami in kretnjami, ki so se izražale prestrani strah, je najbolje izrazil občutke vseh prizadetih prebivalcev 82-letni kmet Martin Krividić: „Kar sem živ, ne pomnim take poplave. Večkrat je že prišla voda, toda do vrha ograje ni bila še nikoli. V hišo je vdrla, da smo se morali izseliti. Cesar nisimo mogli vzeti s seboj, to je voda uničila. Koruzo smo kmetje obirali iz čolnov, toda mnogo pridelka je uničenega. Ne vemo, kako bo prihodnje leto, ker zdaj ni mogoče sejati. Obljubljajo nam, da bomo lahko dobili jaro pšenico, da bomo sejali spomladi... Ampak kaj je šele na tistih ogromnih družbenih poljih, ko so že naša mala tako prizadeta? Kaj bomo storili?“

Na teh poljih so naši ljudje — naši kmetje, naši delavci, naši vojniki. Na teh poljih smo MI!

M. MARKELJ
J. SPLICAL

V teh blatnih kolovozih je skoraj vsa mehanizacija odpovedala...

Ilija Čelebija, skladiščnik v kombinatu: „Od nočnega čuvaja do generalnega direktorja našega kombinata — vsi smo na poljih. Vojaki bodo populili okrog 200 vagonov pese, mnogo pa je bo tudi približno 1.000 zaposlenih našega kolektiva. Če se bo vreme ustalilo, bomo do sredine decembra končali...“

Kapetan Milislav Kitano-
vić: „Dva tedna smo že na poljih AK Jasinje; v tem času smo populili sladkorno peso na 40 ha površin. Vsak dan je na njivah od 100 do 130 vojakov. Delo je zelo težko, saj delamo tudi v dežju. Sladkorno peso vozijo v tovarno v Županjo. Začasno stanujemo v predmestju Slavonskega Broda.“

Mato Soltoković, mizar iz Konic: „Dobil sem poziv za tridnevno orožne vaje, naročili so mi tudi, naj pripeljem traktor. Tako smo priskočili na pomoč, da pospravimo letino sladkorne pese. Vojaki so dobri fantje, veliko naredo. Vsak od nas traktoristov odpelje z razmočenih njiv v enem dnevu vagon pese!“

Ranko Janković, vojak, iz Kolašina: „Delo ni težko, čeprav delamo od 7. ure do pol štirih popoldne. Ves čas pulimo in natovarjamo sladkorno peso. Naša enota „obdela“ približno štiri hektare na dan. Prvič sem pri takem delu, čeprav smo doma kmetje. Toda v Kolašinu se ukvarjamo z živinorejo, zdaj spoznavam poljedelstvo.“

Miran Fišar, vojak, iz Batuj: „Peti mesec služim vojaški rok, a se še vedno počutim kot civilist. Zato me je nesreča, ki je prizadela te kraje, potrla in prav rad sem se odzval klicu na pomoč. Že 14 dni delamo na teh blatnih poljih in rešujemo, kar je še mogoče rešiti. Prepričan sem, da je naše delo koristno za vso družbo.“

Nenad Horvat, vojak, iz Slavonske Požege: „Doma sem iz teh krajev in dobro vem, koliko pomeni naša pomoč. Spominjam se poplav v svojem kraju in kako smo bili kmetovalci veseli, ko nam je priskočila na pomoč vojska pri pospravljanju poljskih pridelkov. Niti za hip nisem premišljal. Takoj sem odšel na polje!“

Beriša Rustem, vojak, iz Prizrena: „Doma sem s Kosova in prvič sem videl, kako strahotne posledice lahko pusti poplava. Čutim stisko ljudi, in ko te dni delamo na poljih sladkorne pese, se mi zdi, da vojniki povsem upravičujemo zaupanje. Pripravljani smo braniti domovino pred vsemi sovražniki, pa tudi pred naravnimi nesrečami.“

Ljubo Caušević, vojak, iz Nikšića: „Tudi jaz sem se prvič srečal s poplavo in prvič pulim sladkorno peso. Vem, da je moje delo koristno za vso našo skupnost. To je naša zemlja, čeprav v drugi republiki. Kot vojniki smo pripravljani preliti kri za domovino, pa ne bi malo znoja?“

Milan Kranjčević, desetar, iz Kompolja: „Čeprav je delo kar naporno, med vojniki ne zmanjka dobre volje. Vsi čutijo enako in radi delajo. Enotni smo, vojniki in civilisti dokazujemo, kako znamo biti Jugoslovani solidarni, da nam je uspelo združiti naše narode v celovito skupnost. Mislim, da je mojim besedam dokaz to, kar vidite.“

Hokejist na njivi

Navajen je gladkega ledu in hitrosti; kot vojak se je znašel v popolnoma drugem svetu. Potem, ko se je Sava razlila iz struge in poplavlila ogromne površine, zasejane s koruzo in posajene s sladkorno peso, je vojaštvo kot že tolikokrat prej ob podobnih nesrečah priskočilo na pomoč. Namesto gladkega

„Kar naprej pulimo peso; kar populimo, naložimo na traktorje, da hitro odpeljejo v tovarno. Za tiste, ki smo prvič pri kmetijskih delih, ni lahko. Povrh vsega enolično delo človeka ubija, pa tudi hrana ni taka, kot smo je vajeni v kasarni.“

Od junija sem pri vojakih; ves ta čas še nisem bil na ledu. Pristojni so sicer poslali v komando pismo, da bi mi omogočili trening, a za zdaj je ta prošnja še neuslišana. Svetovno prvenstvo v hokeju na ledu bo marca na Japonskem; rad bi pomagal tovarišem iz državne reprezentance. Toda decembra je zares skrajni čas, da pridem na drsalke, sicer z mojo pomočjo ne bo nič,“ razmišlja Gorazd, lani najboljši strelec svetovnega prvenstva v skupini B v ljubljanski dvorani Tivoli, po mnenju novinarjev tudi eden izmed najboljših igralcev prvenstva sploh.

— In kdo bo letos prvak? „Ne vem, morda imajo Japanci malo prednosti. Vendar pa je ljubljanska ekipa mlajša in bolj perspektivna in bo čez leto ali dve nedvomno boljša. Sam se bom zanesljivo vrnil k Olimpiji,“ je končal Gorazd, in že se je spet sklonil k sladkorni pe-

Gorazd Hiti

ledu se je torej Gorazd Hiti znašel v nepregledni ravnini, v blatu do kolen, v vodi in na njivah. Namesto palice v roki, s katero je podil okroglo gumijasto ploščico po drsalšču, ima samo še rokavice: deset dni že puli sladkorno peso na njivah agrokombinata Jasinje v bližini Slavonskega Broda.

SCHIEDEL — YU —
Kamin, dimnik št. 1
v Evropi

PGP

GRADNJA ŽALEC

TRGOVSKO PODJETJE
„PETROL“
LJUBLJANA
POSLOVNA ENOTA BREŽICE

razglašuje prosto delovno mesto
PRODAJALCA NA BENCINSKEM SERVISU
OTOČEC II.

Pogoji: končana osemletka, odslužen vojaški rok.
Prednost imajo trgovski delavci.
Poskusno delo traja tri mesece.
Lastnoročno napisane ponudbe s kratkim življenjepisom je
treba poslati v roku 10 dni po dnevu objave tega razglašila
navedeni poslovni etoti.

PROSTA DELOVNA MESTA!

Razpisna komisija za vodilna delovna mesta
KMETIJSKE ZADRUGE METLIKA

RAZPISUJE MESTA
(reelekcija)

1. DIREKTORJA
2. RAČUNOVODJE
3. KOMERCIALISTA

POGOJI:

Pod 1: kandidat za delovno mesto direktorja (individualni
poslovodni organ) mora poleg splošnih pogojev izpolnjevati
še naslednje:

- da ima visoko ali višjo šolsko izobrazbo agronomske, eko-
nomske ali pravne smeri in najmanj 3 leta prakse na vodil-
nih delovnih mestih v podobnih organizacijah združenega
dela, ali
- da ima srednjo kmetijsko ali ekonomsko šolo in 8 let
prakse na vodilnih mestih, v kmetijski organizaciji združe-
nega dela.

Pod 2: visoka ali višja šolska izobrazba ekonomske smeri in 3
leta delovnih izkušenj ali: srednja ekonomska šola in 8 let
delovnih izkušenj.

Pod 3: visoka ali višja šolska izobrazba ekonomske smeri in 3
leta delovnih izkušenj ali: srednješolska izobrazba ekono-
mske smeri in 8 let delovnih izkušenj.

Vsi kandidati morajo biti moralno-politično neoporečni.
Prijave s kratkim življenjepisom, opisom dosedanjih zaposli-
tev in dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev sprejema
razpisna komisija 15 dni po dnevu objave razpisa.

PROSTA DELOVNA MESTA!

Odbor za medsebojna razmerja OZD Slovenijales—ŽIČNICA
Ljubljana

OBJAVLJA

za svojo organizacijsko enoto v Ribnici na Dolenjskem na-
slednja prosta delovna mesta:

- VEČ KV KLJUČAVNIČARJEV ALI KLEPARJEV
- NK POMOŽNA DELAVKA

Kandidati bodo opravili poskusno delo. Osebni dohodki v
skladu s samoupravnim sporazumom o delitvi OD.
Kandidati naj pošljejo pismene ponudbe ali naj se osebno
zglasijo na naslov: Slovenijales—Žičnica — obrat zračne
tehnike, Ribnica na Dolenjskem, Opekarska 8.

PROSTA DELOVNA MESTA

„MELAMIN“, kemična tovarna
KOČEVJE

Na podlagi 9. člena samoupravnega sporazuma o
medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu in seje
odbora za medsebojna razmerja z dne 19. 11. 1974

OBJAVLJAMO
naslednja prosta delovna mesta:

1. VODJA PROIZVODNJE
2. REFERENT ZA PRODAJO
3. PRIPRAVNIK — REFERENT ZA PRODAJO
4. RAZISKOVALEC 2
5. SKLADIŠČNIK SUROVIN

Vsa delovna mesta razen pod tč. 3 se razpisujejo za nedolo-
čen čas s polnim delovnim časom in trimesečno poskusno
dobo.

Zahteva se:

- Pod 1: visoka izobrazba kemične smeri in 5 let delovnih
izkušenj na ustreznem delovnem mestu;
pod 2: srednja strokovna izobrazba ekonomske-komercialne
smeri in 1 leto delovnih izkušenj;
pod 3: srednja strokovna izobrazba ekonomske-komercialne
smeri;
pod 4: srednja strokovna izobrazba kemične ali usnjarske
smeri in 1 leto delovnih izkušenj;
pod 5: srednja strokovna izobrazba in 1 leto delovnih iz-
kušenj.

Pismene prijave z ustreznimi dokazili sprejema splošni sektor
do 9. 12. 1974.

Kandidati bodo o izbiri obveščeni najkasneje do 16. 12.
1974.

RAZPIS

Osnovna šola Jurij Dalmatin, Krško, Šolska 1, razpisuje de-
lovno mesto

VZGOJITELJICE V VVU ZA NEDOLOČEN ČAS.

POGOJI: Kandidati morajo imeti poleg splošnih pogojev tu-
di ustrezne moralno-politične lastnosti.
Stanovanja ni.

Prošnje z dokazili sprejemamo 15 dni po objavi razpisa.

Kmetijsko živilski kombinat Kranj
TOZD Komercialni servis — enota Agromehanika
Cesta JLA 1, tel. 24-778, 23-485

Priključene male hribovite in vinogradniške traktorje
PASQUALI — TOMO VINKOVIČ vam nudimo do 25. decem-
bra 1974 na kredit.

Udeležba po dogovoru od 30 do 50 %, ostalo kredit od 18 do 24 mesecev. Kreditira
se tudi vse priključke.

Rezervne dele za te traktorje dobite v naši trgovini v Kranju na Koroški c. št. 25,
tel. št. 24-786, lahko pa naročite rezervne dele pismeno z označbo kataloške šte-
vilke, nakar vam jih pošljemo po pošti najkasneje v dveh dneh.

Iz lastnega proizvodnega programa vam nudimo na kredit pod gornjimi pogoji:
— izkopalnike krompirja
— škropilnice 200, 300 in 500 litrov (40 atm. pritiska)
— kultivatorje z drobilci
— polavtomatske sadilnike za krompir.

Na kredit tudi lahko kupite vse ostale priključke in traktorje URSUS, DEUTZ itd.

KRKA, farmacevтика, kemija,
zdravilišča
Novo mesto

VABILO K SODELOVANJU

K sodelovanju vabimo sodelavce za delo v reorganiziranem
sektorju za investicije, ki ima naslednja prosta delovna me-
sta:

- I. SLUŽBA ZA OBDELAVO INVESTICIJ
1. ŠEF SLUŽBE
2. VODJA PROJEKTOV
3. ORGANIZATOR — STROKOVNI SODELAVEC
4. SAMOSTOJNI REFERENT
5. VODJA DE ZA EKONOMSKO OBDELAVO INVESTI-
CIJ
6. STROKOVNI SODELAVEC
7. REFERENT

II. PROJEKTIVNI BIRO

1. VODJA DE ZA GRADBENO IN ARHITEKTONSKO
PROJEKTIVO
2. SAMOSTOJNI PROJEKTANT
3. TEHNIK — OBDELOVALEC I
4. TEHNIK — OBDELOVALEC II

III. ODDELEK ZA INVESTICIJSKO OPERATIVO

1. ŠEF ODDELKA
2. TAJNICA
3. NADZORNI ORGAN ZA GRADBENO OPERATIVO

POGOJI za zasedbo delovnih mest so naslednji:
Pod I.

1. dipl. ekonomist ali dipl. ing. kemije in 7 let delovnih izku-
šenj;
2. dipl. ekonomist, dipl. gradbeni inženir, dipl. ing. kemije
ali dipl. farmacevt in 5 let delovnih izkušenj;
3. ekonomist, strojni inženir ali ing. kemije in 3 leta delovnih
izkušenj;
4. ekonomski, gradbeni, kemijski ali farmacevtski tehnik in 3
leta delovnih izkušenj;
5. dipl. ekonomist in 5 let delovnih izkušenj;
6. ekonomist in 3 leta delovnih izkušenj;
7. ekonomski tehnik.

Pod II.

1. dipl. arhitekt ali dipl. ing. gradbeništva s strokovnim izpi-
tom in 5 leti delovnih izkušenj;
2. dipl. arhitekt s strokovnim izpitom in 3 leti delovnih iz-
kušenj;
3. gradbeni ali arhitektonski tehnik in 3 leta delovnih izku-
šenj;
4. gradbeni ali arhitektonski tehnik in 3 leta delovnih iz-
kušenj.

Pod III.

1. dipl. strojni inženir ali dipl. gradbeni inženir s strokovnim
izpitom in 5 leti delovnih izkušenj;
2. administrativni ali ekonomski tehnik;
3. gradbeni tehnik s strokovnim izpitom in 3 leti delovnih
izkušenj.

Vse, ki bi želeli pridobiti lastnost delavca v združenem delu v
naši delovni organizaciji na razglašanih prostih delovnih
mestih, vabimo, da pošljejo kadrovskemu oddelku KRKE
svoje ponudbe v roku 10 dni po dnevu objave.

PROSTA DELOVNA MESTA

„TRANSPORT“ KRŠKO

objavlja

na podlagi določil zakona in samoupravnega sporazuma o
medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu:

1. prosto delovno mesto PROMETNIKA
Pogoj: Moška delovna moč s priznanim poklicem promet-
nega ali ekonomskega tehnika z urejeno vojaščino. Last-
nost delavca v združenem delu se pridobi za nedoločen
čas.
2. 1 HTV REFERENTA za opravljanje vseh operativnih del
na tem področju. Delovne naloge se izvajajo na sedežu
podjetja.
3. 1 AKVIZITERJA ZA PODROČJE HRVATSKE s sede-
žem v Zagrebu.
Pogoji: pod 2: strokovna usposobljenost in priznan status
HTV tehnika.
pod 3: srednje strokovni uslužbenec z bivališčem v Zagre-
bu in dobro poznavanje trga cestnega tovornega prometa
in telefon.
Pod 2. in 3. točko se pridobi lastnost delavca za dobo 12
mesecev z največ polovico polnega delovnega časa.

Če kandidati pod točko 2 in 3 izpolnjujejo objavljene pogoje
in že imajo lastnost delavca v združenem delu, si morajo
pridobiti od svoje OZD soglasje, da lahko na podlagi te obja-
ve prevzamejo delo z nepolnim delovnim časom in da ima ta
OZD interes skleniti z nami pogodbo ali sporazum o med-
sebojnem sodelovanju.

- Nastop dela takoj ali po dogovoru.
- Osebni dohodek po določitih samoupravnega sporazuma.
- Objava velja do 13. 12. 1974.

kultura in izobra- ževanje

Protest proti absurdu - vojni

Avtor »Ukane« in kipar Tone Svetina se predstavlja trebanjskemu likovnemu občinstvu s 45 kipi, zvarjenimi iz drobcev granat, puškinih cevi in prestreljenih čelad - Otvaritev z recitalom »Poezija upora«

Kosi raztrešenih min, volčje ostri drobci granat, puške in brzostrelke, ki so včasih sejele smrt, prestreljene čelade - vsi ti in drugi predmeti bi našli v spopadu z rjo svojo končno smrt na potisanih bojiščih, ko bi jih tega ne otel umetnik, pisatelj in kipar Tone Svetina, jih zvanil in oblikoval v prepričljiv protest proti največjemu absurdu človeštva - v protest proti vojni. Tako so uničevanju namenjeni predmeti, združeni in

Kolektivi za dvorano

Program, s katerim prihaja kulturna skupnost v trebanjski občini pred delavce ob razpravi za splošno in skupno potrošnjo, se zavzema za korenitejšo reševanje pomanjkanja ustreznega prostora za kulturne prireditve.

Dvorane imajo v večini krajev, za javne nastope pa so primerne le redke. Kulturno življenje občine ima dvojno škodo, ker nimajo dvorane, ki bi premogla vsaj 300 sedežev za gostovanja poklicnih gledališč. Pri tem so ob republiško soudeležbo pri pokrivanju stroškov gostovanj, s tem pa tudi ob pestrejšo kulturno življenje.

Dostikrat je tako vprašanje rešljivo že ob razumevajočem sodelovanju vseh dejavnikov v kraju. Tako urejajo na Mirni dvorano Svobode, ki je sicer majhna (gre le za okrog 100 sedežev), je pa pomembna za kraj, ki nima drugega primerne prostora razen v telovadnici osnovne šole. Vsi mirenski kolektivi, DANA, TOZD IMV, TOZD KOLINSKE, GRADBENO OPEKARSKO PODJETJE in KPD DOB, skupno z društvom obnavljajo oder in nekatero nosilne stene. Stroški znašajo 54 tisočakov. Nekateri prispevajo v delu, drugi denar. Akcija, ki bi ji kdo sicer lahko očital majhnost, je vseeno lahko zgled drugim. Tisto, kar se Mirenčani dogovorijo, tudi uresničijo.

oblikovani ob močni umetnikovi volji in zavesti, zaživel v novi kvaliteti: kot strog ukor vsem tistim, ki si še vedno prilaščajo pravico nad življenjem soljudi.

V galeriji likovnih samorastnikov v Trebnjem je od minule sobote razstavljenih 45 takih Svetinovih - skulptur. O tem kiparskem ustvarjanju, ki je Svetini umetniško dopolnilo od tam dalje, do koder sega moč pisateljske besede, je spregovoril Tone Svetina sam. Naključje je namreč hotelo, da v Trebnje ni bilo generalpodpolkovnika Rudolfa Hribernika-Svaruna, ki bi naj razstavo odprl, in tudi ne Zorana Kržišnika, ki je bil najavljen kot uvodni govornik na prireditvi. Obiskovalci so bili tako prikrajšani za strokovno razlago razstave, na pa za zblizanje z razstavljenimi deli; o »vsebinah« posameznih del, o smislu in smotru tovrstnega

„KASTELKA“ V KRMELJU

Nedavno je gostovalo v Krmelju Sentjakobsko gledališče iz Ljubljane in uprizorilo dramo „Kastelka“. Obiskovalci so napolnili dvorano do zadnjega kotička.

B. D.

ustvarjanja jih je poučil sam avtor. Svojevrstno razlago posameznih skulptur in celotne razstave so dobili obiskovalci tudi iz krajših pesmi Svetinove „Poezije upora“, ki sta jo na otvoritvi recitala Zvonka in Jože Falkner.

I. ZORAN

Spomenik pripoveduje

S tovarišico smo odšli na Marof, kjer stoji spomenik padlim borcem. Prebrali smo: „Tu leži šest neznanih partizanov iz 4. bataljona Cankarjeve brigade, ki so padli 14. novembra 1943.“

Zvedeli smo: „Nemci so prignali šest mladih partizanov. Postavili so jih v vrsto. Vedeli so, da zadnjikrat gledajo ljubo domovino. V mislih so se poslavljali od otrok in žena. Puške so počile in partizani so se mrtvi zgrudili.“ Spomenik ima obliko piramide.

MOJCA POTOČAR, 3.a -
Iz glasil Iz naših logov
OŠ Bršljin

„Usoda sveta je v človeških rokah. V belih, rumenih, črnih, rdečih rokah. V rokah, ki prestavljajo gore, usmerjajo reke, gradijo mesta in segajo v vesolje. V lepih, močnih, čudovito popolnih, a še vedno in krvavih rokah.“ Pravi v pesmi Roke (v zbirki Poezija upora) pisatelj „Ukane“ in kipar Tone Svetina (slika ga kaže med ustvarjanjem), čigar kiparska razstava v Galeriji likovnih samorastnikov v Trebnjem bo odprta do 5. decembra.

Slovenski film se predstavi

V Celju bo decembra v treh kinematografih teden domačega filma

V Celju bo od 12. do 18. decembra teden domačega filma. Na njem bodo predvajali vse znane in pravkar dokončane celovečerne igrane filme slovenske produkcije, nekaj filmskih stvaritev pa bo iz drugih republik. Zanimivo je, da bodo sedem filmov v Celju prvič predvajali, med njimi štiri slovenske novosti.

Filme bodo hkrati predvajali v treh celjskih kinematografih. V Unionu bodo na sporedu novejši in najnovejši filmi, med katerimi jih je bilo več na letošnjem puljskem festivalu. To bodo hkrati za Celje premierske predstave. Spored v Metropolu bo obsegal nekatera najboljša slovenska filmska dela - retrospektivo znanega režiserja Franceta Štiglica. V Domu pa bodo mladinjski filmi, od „Kekca“ do „Vesne“.

Celjski teden domačega filma bo

po pomenu slovenski kulturni dogodek, obenem pa priložnost za srečanje s filmskimi delavci, animatorji kulture, najrazličnejše posvete in izmenjavo mnenj. Skratka, obeta se doživeti, kakršnih ni veliko na slovenskem kulturno-umetniškem holmu.

Opozoriti velja, da bo ob tednu domačega filma v Celju še več drugih kulturnih manifestacij, vezanih na filmsko ustvarjalnost. Tako napovedujejo, da bodo v kinematografih predvajali tudi najrazličnejše kratke filme. To je treba še posebej poudariti, saj kaže praksa, da delajo pri nas kratke filme bolj za festivale kot za običajno občinstvo. Prva prire-

ditelj, posvečena celjskemu filmskem tednu, pa bo že 2. decembra. To bo razstava slovenskega filmskega plakata.

ŠOLARJI BEREJO

Po podatkih knjižničarke so šolsko knjižnico pri osnovni šoli Kočevje v prvem četrtletju tega šolskega leta obiskali učenci kar 3418 krat; izposodili so si 4.205 knjig. Najraje berejo pravljice in zgodbe iz partizanskega življenja. Sposojajo pa si tudi knjige za obvezno domačo branje in za tekmovanje za Levstikovo bralno značko.

V. I.

GALERIJA 13

Rudi Stopar, kulturni delavec iz Sevnice, znan predvsem kot kipar samouk, mimo katerega dandanes ne gre več nobena pomembna razstava naivnih, je v priložju svoje hiše uredil in te dni tudi formalno odprl manjšo zasebno galerijo. Galerija nosi številko 13, vendar to še ne pomeni, da je njen lastnik vrazvezen. „Pri meni se vse pomembne reči končajo na to številko, se pravi na 13, v galeriji bom imel stalno razstavo svojih 13 del itd.“ je pojasnil. Galerija bo poleg vsega prostor, v katerem bodo Stoparjevi znanci in prijatelji rekli marsikatero o umetnosti, razpravljali in načrtovali.

Več let je minilo, odkar so krmeljski možje zadnjič zapeli v svojem zboru. Najzavzetejši pevec je hodil celo v Mokronog. Prizadevni učitelj, domačin Franc Bastardi, je začel z njimi vaditi spred pred temi, na savinosti ob nolanjanju temeljnega kamna v Metalni sojetni, na savinosti ob nolanjanju temeljnega kamna v Metalni sojetni, na savinosti ob nolanjanju temeljnega kamna v Metalni sojetni. V zboru, ki mu nastopov ne bo manjkalo, pojejo največ delavci iz Metalne. (Foto: Železnik)

Mali kulturni barometer

RAZSTAVA DSLU - Novembra in decembra je v ljubljanski Moderni galeriji odprta razstava del članov Društva slovenskih likovnih umetnikov. S po enim ali dvema deloma se

Muzejska zbirka v Semiču se povečuje. V njej so našli prostor odsluženi in drugi predmeti, ki jih ponekod še vedno uporabljajo.

javnosti predstavljajo 103 likovni umetniki, člani DSLU.

„NOB V PODOBI“ - Pod tem naslovom so v prostorih galerije v Ajdovščini razstavili grafike, ki so jih ustvarili: Bogdan Borčič, Božidar Jakac, Dore Klemenčič-Maj, Tone Kralj, France Mihelič, Marij Pregelj, Maksim Sedec, Ive Subic in Karel Zelenko. Zanimiva razstava bo odprta do 3. decembra.

KONCERT PRIZNANE DVOJICE - V dvorani Dolenjske galerije v Novem mestu sta 22. novembra koncertirala violinist Dejan Bravničar in pianist Aci Bertoncelj. Izvajala sta dela Tartinija, Schuberta, Škerjanca, Ysaye, Bartoka-Szigetija in Kreislerja. Popoldne je bila prireditelj za šolsko mladino, zvečer pa za odrasle.

„NAIVCA“ V LEKU - V torko so odprli v ljubljanskem Leku likovno razstavo, na kateri sta se s svojimi deli predstavila samorastnika - slikar Anton Plemelj iz Ljubljane in kipar Rudi Stopar iz Sevnice.

RAZSTAVA DOLENJSKE KOLONIJE - V Dolenjski galeriji v Novem mestu so odprli v torko zvečer razstavo del udeležencev IV. dolenjske slikarske kolonije, ki jo je omogočila novomeška tovarna Novoteks.

podčrtano

Novomeščani, ki berejo plakate, so prejšnji četrtek debelo pogledali, kaj to pomeni: obvestilo, ki je vabilo na literarno-glasbeni večer „Naša generacija“ v Dolenjski galeriji, je bilo nekaj časa prepleteno z dodatkom, da „zaradi bolezni predstave ne bo“, potem pa so prelepi izginili, kar je pomenilo, da prireditelj v Dolenjski galeriji kljub temu bo. In res je bila, pa ne zavoljo nenadnega, čudežnega „ozdravljenja obolelih“. Vse kaj drugega se je dogajalo.

Konec dober vse dobro!

Po zakonu je treba vsako javno prireditev ali shod pripraviti približno pet dni prej. Prošnja mora biti predpisano opremljena, kar pomeni, da mora imeti tudi žig in podpis uradne osebe. Vsega tega prireditelji „Naše generacije“ kajpak niso vedeli, zato je imel pristojni občinski oddelek za notranje zadeve dovolj razlogov, da prireditve ni dovolil, tudi zategadelj ne, ker „iz prošnje ni razvidno, kakšna dela bodo izvajana iz književnosti in glasbe“. Zavrnilno odločbo so dobili prireditelji v rekordnih dveh urah.

Pri vsem tem se človek ne more znebiti občutka, da je prireditev prireditelj narekoval bolj vnaprejšnje nezaupanje v mlade kot kaj drugega. Po naknadnem prijateljskem prepričevanju je oddelek popustil in prireditve dovolil. Torej konec dober, vse dobro, to pa velja zgolj v tem smislu, da je prireditev sploh bila.

J. JUST

KOČEJVE:

Klub in revija

V Kočevju bomo ustanovili kulturni klub in začeli izdajati revijo. Klub bo deloval pri temeljni kulturni skupnosti, ki nam pomaga že od začetka. Priprave za ustanovitev kluba gredo h kraju. Na seji iniciativnega odbora 20. novembra smo se dogovorili, da bo občini zbor 11. decembra. Pred tem naj bi se iniciativni odbor sestel še dvakrat: 27. novembra in 4. decembra.

Začeli smo zbirati pristopne izjave članov, ustanoviteljev kulturnega kluba. Prijave zbira kulturna skupnost. Iz članov iniciativnega odbora je ustanovljen začasni uredniški odbor revije. Imena za revijo še ni, dobili naj bi ga na občnem zboru. Predlogi so zaželeni. Predvideno je, naj bi revija objavljala boljše prispevke domačih ustvarjalcev iz občine. Sestanki naj bi opisovali boj za napredek, življenje delavcev, kmetov, delovnega izobraževanja v preteklosti, sedanosti - za lepšo prihodnost.

TONE OZBOLT

»Generacija« se predstavi

Po peripetijah, ki jih omenjamo na drugem mestu, smo prejšnji četrtek v Dolenjski galeriji naposled lahko prisluhnili enournemu glasbeno-literarnemu večeru mladih Novomeščanov. Branje pesmi Miroslava Gutmana in Tonija Vovka sta spremljala Mišo Petrovič na klavirju in Andrej Blažon z violino. Bogača del je bila režija, ki ni skoparila z domisljicami. Škoda je le, da je bil klavir preglasen in da je bilo recitacijam težko slediti. Sploh je bilo namesto čistega in jasnega podajanja besedil ves čas slišati bolj mrmranje.

Gutman in Vovko sta se predstavila s pesmimi, ki naj bi „našo generacijo“, se pravi mlade, prikazale tako svet, kot le-ti v resnici doživljajo ta svet, ta čas in prostor, v katerem se ne cedita med in mleko. Prav gotovo se jima je nekaj tega posrečilo nadrobno, vendar je treba pristaviti, da je Gutman po kvaliteti presegel svojega tovariša. O obeh bi kazalo reči še to, da bi lahko še marsikatero stvar prepustila zorenju.

Glasbeni del, se zdi, je bil precej boljši od besednega. V celoti pa je bil večer zanimiv poskus interpretacije besedne tvornosti, ki se poraja na Dolenjskem.

J. JUST

POSTHUMNO PRIZNANJE SKLADATELJU KOZINI

Festival Kurirček, ki je letos v Mariboru, je sklenil podeliti posebno priznanje partizanskega kurirja skladatelju Maksu Pirniku in posthumno (posmrtno) Marjanu Kozini. V kolektivno članstvo festivala so sklenili vključiti tudi akcijo „medrepubliško sodelovanje šol“. V tej obliki sodeluje šest šol iz šestih republik: Podlehnik, Drvar, Ugričevci, Slivovski Anovi, Andrijevič in Vinica.

Prehodna zastava ostane na Dvoru?

MLADI NA DVORU: hodimo na orientacijske pohode, sodelujemo z vojniki novomeškega garnizona, pri civilni zaščiti, gasilcih...

Znano je, da je mladina na Dvoru že več let med najbolj delavnimi družbenopolitičnimi organizacijami. Mladi imajo za sabo že številne dobro opravljene delovne akcije, zelo uspešno pa se vključujejo tudi v izvenarmadno vzgojo.

Zelo radi hodijo na orientacijske pohode, sodelujejo na tekmovanjih v strelstvu, pri civilni zaščiti, v gasilstvu in pri vseh političnih akcijah. Tudi letos so uspešno nadaljevali ureja-

nje okolja mladinskega doma na Jami. Popravili so pot v podzemno jamo, ki si jo bodo sedaj lahko ogledali tudi turisti. Prav tako so odpravili vse posledice vodne stihije, ki jim je lansko leto naredila precej škodo.

Prav gotovo pa lahko mlade z Dvora pohvalimo zaradi dobrega in posnemanja vrednega sodelovanja z vojniki novomeškega garnizona, ki jim prihajajo na pomoč ob organiziranih prostovoljnih delovnih akcijah. Razen tega so se izkazali tudi pri pripravah na proslavo letošnjega krajevnega praznika, ki je bila združena s proslavo 30-letnice ustanovitve I. slovenske artilerijske brigade.

Lani je aktiv ZMS Dvor za svoje dobro delo prejel priznanje kot najboljši aktiv v novo-

meški občini. Kaže, da bo to priznanje, prehodno zastavico, občinska konferenca ZSMS Novo mesto še enkrat poklonila prav mladini na Dvoru.

M. S.

Pionirji junaki

Uredništvo Pionirskega lista je v 10. in 12. številki Pionirskega lista obvestilo svoje bralce, da bo začelo novo zanimivo akcijo. S pomočjo pionirjev in pionirk bi radi našli vse tiste deklice in dečke-pionirje, ki se odključijo po junaštvu, plemenitosti in požrtvovalnosti. In kako lahko bralci pomagajo? Med svojimi sošolci, sošolkami, prijatelji in vrstniki gotovo prav vsak pozna koga, ki se je izkazal z junaškim dejanjem. Med junake spadajo tudi pionirji, ki pomagajo doma na kmetiji, hodijo v šolo zaradi oddaljenosti tudi po več ur, mladi podmladkarji Rdečega križa, ki skrbijo za osamijene stare ljudi...

Vsi tisti, ki poznate take pionirje in pionirke, sporočite njihova imena uredništvu ali pa o njih in njihovem junaštvu kar sami napišite članek.

OBŠIREN PROGRAM „MARKSISTOV“

V marksistični krožek na črnomaljski gimnaziji je včlanjenih 30 dijakov, ki so si na enem izmed zadnjih sestankov zastavili obširen delovni program. Da bi lahko vse zastavljene naloge uresničili, so se zmenili, da se bodo sestajali vsak teden. Po številu včlanjenih je razvidno, da se mladi Črnomaljši zanimajo za delo v marksističnem krožku. (V. S.)

NA KVIZU BO NASTOPILO 22 EKIP

Člani komisije za SLO pri Obk ZSMS Črnomelj, ki so razpisali ob 22. decembru kviz „Oborožitev socialistične Jugoslavije“, so se znašli pred zahtevno nalogo: kako organizirati tekmovanje, h kateremu se je prijavilo kar 12 ekip? Odločili so se, da bodo odsej pripravili še več podobnih tekmovanj, saj so, po prijavih sodeč, tekmovanja o znanju iz NOB med mladimi zelo priljubljena. (V. S.)

KAKO ŽIVIMO?

Več lig

Bojan Avbar, študent prava, že več let uspešno vodi mladinski aktiv v Bučni vasi. Sam pravi, da je s takimi mladinci in mladinkami, kot so v njihovem aktivu, lahko izpeljati zastavljene naloge. O življenju in delu mladincev v Bučni vasi je povedal tole:

„Po nekaterih aktivih pravijo, da je 9. kongres slovenske mladine pri njih pomenil prelomnico. Za naš aktiv je bil kongres morda del spodbude, da smo še resneje delali. Naši mladinci in mladinke se najraje hodijo na orientacijske pohode, za sabo pa imajo tudi nekaj uspešno izvedenih mladinskih delovnih akcij, zelo radi pa sodelujejo na vseh prireditvah, ki jih pripravlja predsedstvo novomeške mladine. Pri nas je še vedno obveljalo pravilo, da moramo čim manj, a dobro sestankovati, in več delati.“

Na enem izmed zadnjih sestankov smo razpravljali tudi o „Ogledalu mladih“ v Dolenjskem listu. Pripravili smo nekaj pripomb, kako bi „Ogledalo“ resnično zrcalilo podobo mladih. Po našem mnenju bi se na mladinski strani morali večkrat predstaviti aktivni mladih iz vasi, tovarn, šol. Na ta način bi se predstavili vsem aktivom po Dolenjskem in marsikateremu lahko dali idejo, kako naj zastavi delo z mladimi.

Naši mladinci se zanimajo tudi za šport. Se najraje igrajo nogomet in košarko. Zato bi želeli, da bi za ti športni panogi odsej pripravljali redne občinske mladinske lige. Že zato, ker bi si v mladinskih tekmah mladinci nabrali izkušnje za kasnejše nastopanje v zahtevnejših ligah.“

2000 mladih organiziranih

Ustanovna konferenca mladih v »Mercatorju«

V Kočevju je bila v soboto, 16. novembra, ustanovna konferenca mladih delavcev podjetja „Mercator“. Tako so mladi tega podjetja izpolnili sklep sveta Zveze komunistov in izvršnega odbora konference sindikata, ki sta dala pobudo za ustanovitev konference mladih delavcev na ravni podjetja.

V „Mercatorju“ je zaposlenih okoli 2.000 mladih delavcev, kar predstavlja 45 odstotkov vseh delavcev. Sedanja organiziranost mladih v TOZD je slaba, saj ima od 25 TOZD ustanovljen aktiv mladih delavcev le 10 temeljnih organizacij združenega dela.

MLADI PO POTEH UDELEŽENCEV AVNOJ

V soboto, 23. novembra zjutraj, je odšlo na tridnevno akcijo „Spoznavajmo kozarsko epopejo in krenimo po sledih udeležencev AVNOJ“ 18 novomeških mladincev in dva predstavnik borcev. Na pohodu, ki je bil organiziran v okviru 13. zleta bratstva in enotnosti, so bili tudi mladinci in predstavniki borcev iz Banjaluke, Bihača, Gospiča, Karlovca, Siska in Prijedora, kjer bo prihodnje leto zlet bratstva in enotnosti. Mladi so obiskali Banjaluko, Jajce, Mrkonjić grad in Bihač. V vseh mestih so si ogledali muzeje, se pomerili v športnih tekmah in poslušali nekaj zanimivih predavanj, med njimi „X. kongres ZKJ in mladi“.

POČITNIŠKA ZVEZA

Izvršni odbor Počitniške zveze v Novem mestu si je zadal nalogo, da v osnovnih organizacijah Zveze socialistične mladine ustanovi družine Počitniške zveze, ki bodo s pomočjo Mladinske turistične poslovalnice uresničevale svoje programe in s tem tudi geslo PZS: „Spoznavaj domovino in še bolj jo boš ljubil!“

Družine so ustanovili že v več osnovnih organizacijah, tako v tovarni zdravil „Krk“, pri Pionirju, v Bični vasi itd. V ponedeljek so ustanovili svojo družino PZ v Kmetijskem izobraževalnem centru na Grmu. Ta družina je doslej največja, saj šteje nad sto članov. Vsaka družina sprejme ob svoji ustanovitvi delovni program, izvoli petčlansko predsedstvo in na vsakih dvajset članov enega delegata za skupščino Mladinske turistične poslovalnice.

Kako bo imela novoustanovljena konferenca kar precej dela, saj je že na ustanovni seji sprejela obširen in obetajoč delovni program. Mladi Mercatorjevi delavci, ki so se zbrali v Kočevju (v tem mestu je Mercatorjeva TOZD Trgopromet) so med zasедanjem položili venec pri spomeniku padlih v Kočevju, ogledali pa so si tudi muzej v Šeškovem domu.

M. BITENC

PISMO IZ ŠENTJANŽA

Pionirska in mladinska organizacija OŠ Milana Majcna iz Šentjanža je prejšnji teden našemu tedniku poslala pismo, v katerem se zahvaljuje za poslano knjigo. Ob koncu so mladi iz Šentjanža napisali: „Zelo radi beremo, zato smo močno veseli, da smo dobili še nekaj lepših knjig. Zavedamo se, da nam knjiga odpira okno v svet!“

KONFERENCA NA ČREŠNJEVCU: MLADI SO SE IZKAZALI

Mladinski aktiv v Črešnjevcu je imel 16. novembra konferenco. Na njej so izvolili novo predsedstvo, pregledali dosedanje delo in ga ocenili. Delo v tem aktivu je zaživelo pred dvema letoma. Ze takrat so mladi ljudje v Črešnjevcu pripravljali zanimiva in poučna predavanja, se izkazali z organizacijo in nastopi na proslavah, sodelovali so z gasilci, organizirali krese in srečanja z borci. Tako je tudi sedaj. Ne smemo pa pozabiti, da so skrbeli tudi za zabavo, in sicer z rednimi plesi, ki so bili tako kot druge prireditve vedno dobro obiskani. Glede na to, da je večina najbolj delavnih mladincev po šolah ali službah v drugih krajih, je bilo njihovo delo zelo uspešno. Tako kot staro ima tudi novo predsedstvo mladih polno dobrih zamisli, ki jih bodo prav gotovo uresničili.

M. PLUT

V soboto, 23. novembra, je pred pionirskim praporom na osnovni šoli Kočevje 121 cicibanov izreklo svečano obljubo in se tako vključilo v pionirsko organizacijo. Svečanosti so se poleg staršev in učiteljev udeležili tudi predstavniki družbenopolitičnih organizacij. (Foto: F. Brus)

LICITACIJA

pri carinarnici Ljubljana dne 8.12.1974

Carinarnica Ljubljana bo 8. 12. 1974 prodajala na javni dražbi osebne avtomobile in drugo blago.

Javna dražba bo v prostorih TVD PARTIZAN v Ljubljani, Pokopališka ulica 35, od 8. ure dalje.

Ogled vozil in ostalega blaga z vplačilom kavcij je možen samo v soboto, 7. 12. 1974 od 8.-13. ure in od 14.-17. ure v carinarnici Ljubljana, hala E, vhod z Letališke ceste.

SEZNAM AVTOMOBILOV ZA JAVNO DRAŽBO DNE 8. 12. 1974

Zap. št.	vozilo — letnik	cena din
1.	PEUGEOT 504 GL, zaleten — 1971	40.000
2.	OPEL ASCONA 16, nevozen — 1973	25.000
3.	MERCEDES 200 D, nevozen — 1965	25.000
4.	OPEL GT 1900, zaleten — 1969	20.000
5.	FORD TAUNUS 15 M, zaleten — 1970	20.000
6.	OPEL REKORD, nevozen — 1968	20.000
7.	OPEL ASCONA 16 S AUTOMATIK, zaleten — 1974	20.000
8.	VW VARIANT 1600, zaleten — 1970	15.000
9.	OPEL REKORD 1900, zaleten — 1970	15.000
10.	MERCEDES 190 D, zaleten — 1974	15.000
11.	FORD CAPRI 2300 GT, zaleten — 1970	15.000
12.	MERCEDES 220 S, nevozen — 1962	11.000
13.	AUSTIN MAXI 1800, nevozen — 1965	10.000
14.	AUDI 80 L, zaleten — 1970	10.000
15.	VW VARIANT S 1500, nevozen — 1966	10.000
16.	FORD TAUNUS 17 M TURNIER, zaleten — 1966	10.000
17.	FORD THUNDERBIRD, nevozen — 1965	10.000
18.	OPEL KADET, nevozen — 1970	10.000
19.	OPEL KADET CARAVAN, zaleten — 1969	10.000
20.	VW KOMBI BUS, zaleten — 1966	10.000
21.	OPEL KADET, nevozen — 1967	10.000
22.	PEUGEOT 204, zaleten — 1967	10.000
23.	OPEL KADET, zaleten — 1966	10.000
24.	VW 1200, zaleten — 1965	9.000
25.	ALFA ROMEO 1300 TI, nevozen — 1964	8.000

26.	VW 1200, nevozen — 1962	7.000
27.	RENAULT 16, zaleten — 1969	7.000
28.	OPEL REKORD, zaleten — 1970	7.000
29.	RENAULT 16, zaleten — 1970	7.000
30.	VW VARIANT 1600 L, zaleten — 1967	6.000
31.	FIAT 1500 SPORT, zaleten — 1966	6.000
32.	FORD TAUNUS 17 M, zaleten — 1966	5.000
33.	FORD TAUNUS 20 MRS, reg. mot. zaleten — 1970	5.000
34.	VW 1200, zaleten — 1966	5.000
35.	FORD TAUNUS 12 M, zaleten — 1966	4.000
36.	VW 1200, nevozen — 1964	3.000
37.	OPEL REKORD 1700, nevozen — 1963	3.000
38.	OPEL REKORD, nevozen — 1963	3.000
39.	MERCEDES 230, brez registracije — 1967	3.000
40.	VW 1200, zaleten — 1963	2.000
41.	FORD TAUNUS 17 M, reg. mot. zaleten — 1966	2.000
42.	VW 1200, zaleten — 1965	2.000
43.	FORD CORTINA, zaleten — 1966	2.000
44.	FORD ESCORT 1100, reg. mot. zaleten — 1970	1.000
45.	DKW F 12, nevozen — 1962	1.000
46.	OPEL REKORD, nevozen — 1959	1.000
47.	OPEL KAPITAN, zaleten — 1961	500

PONOVRNO NA JAVNI DRAŽBI

48.	FORD CAPRI, zaleten — 1972	30.000
49.	BMW 1602, zaleten — 1974	30.000
50.	PEUGEOT 404, reg. kar. nevozen — 1970	25.000
51.	MAZDA 1200 DE LUXE, nevozen — 1970	20.000
52.	FIAT 124 SPORT COUPE, zaleten — 1970	20.000
53.	MERCEDES 200, zaleten — 1967	20.000
54.	OPEL MANTA 1900 S, zaleten — 1971	15.000
55.	RENAULT 10, nevozen — 1967	10.000
56.	FORD CAPRI GT 1700, zaleten — 1970	10.000
57.	ZASTAVA 750 FIAT, nevozen — 1969	8.000
58.	PEUGEOT 204 BREAK, zaleten — 1967	7.000
59.	VW KOMBI poltovorni, zaleten — 1968	6.000
60.	poškodovana sušilnica za žitarice	5.000
61.	OPEL KADET, zaleten — 1966	5.000
62.	OPEL REKORD CARAVAN, nevozen — 1964	4.000
63.	VW 1500 VARIANT, nevozen — 1967	4.000
64.	FORD TAUNUS 17 M, zaleten — 1965	3.000
65.	FORD CORSAIR, nevozen — 1964	3.000
66.	VW 1500, nevozen — 1965	3.000

67.	FIAT 850 SPORT COUPE, zaleten — 1969	2.000
68.	VW 1500, zaleten — 1964	2.000
69.	FORD TAUNUS 17 M, zaleten — 1963	2.000
70.	VW 1200, zaleten — 1955	1.000
71.	ŠKODA 1000 MB, nevozen — 1964	1.000
72.	FIAT 600 D, nevozen — 1963	1.000
73.	OPEL REKORD, zaleten — 1963	500
74.	CITROEN DS 19, zaleten — 1962	500
75.	V FURGON, nevozen — 1965	4.000
76.	dom. gum za potniška letala DC 9	7.000

Seznam ostalega blaga, ki ni objavljen v tem oglasu, bo objavljen na oglasni deski carinarnice Ljubljana. Ostalo blago in blago objavljeno v tem oglasu bomo prodajali v nedeljo 8. 12. 1974.

Pravico udeležbe imajo vse pravne in fizične osebe. Udeleženci javne dražbe morajo v soboto dne 7. 12. 1974, ki je določena za ogled blaga, vplačati 10% kavcijo od začetne cene pri blagajni carinarnice Ljubljana v hali D, predstavniki OZD pa morajo poleg tega predložiti še pooblastilo svoje delovne organizacije.

Najmanjša kavcija za avtomobile in ostalo blago je din 500,00, najmanjši dvig je 50,00 din.

Oznaka reg. motorja in reg. karoserije pomeni, da bomo za kupljeno vozilo izdali potrdilo samo za registracijo motorja oziroma karoserije.

Vsak kupec avtomobila oz. motorja mora na svoje stroške izvršiti eventualno vtisnjenje šiferskih števil motorja ali karoserije pri podjetju Vltor. Odsek za tehnične preglede v Ljubljani.

Prodano blago bomo izdajali iz carinskega skladišča po naslednjem razporedu: v ponedeljek 9. 12. 1974 ne bo izdaje blaga, v torek 10. 12. 1974 izdaja od zap. št. 1-40, v sredo 11. 12. 1974 od zap. št. 40-75, v četrtek in petek pa za zamudnike.

Zadnji rok za plačilo in dvig kupljenega blaga je petek 13. 12. 1974. Po dvigu blaga iz carinskega skladišča carinarnica Ljubljana ne bo priznala reklamacij v pogledu kvalitete in kvantitete blaga.

Plačilo kavcij je možno samo v soboto 7. 12. 1974. V nedeljo, 8. 12. 1974 ne bomo sprejemali nobenih vplačil.

Vse informacije o javni dražbi lahko dobite po telefonu št. 44-578 interna 52 od 2. 12. 1974 dalje.

Novomeščani brez vadbenih prostorov

V tekmi z igralci Kemičarja so Novomeščani izgubili s 5:0

V nedeljo so najboljša slovenska moštva v namiznem tenisu odigrala tudi 5. kolo tekmovanja v I. moški republiški ligi. Tokrat so igralci Lendave gladko izgubili z ljubljanskim „Kajuhom“.

V derbiju začelja med Prestrankom in Gradisom so brez težav zmagali ljubljanci, s katerimi se bodo kmalu srečali tudi novomeški igralci. Ti so tokrat gostovali pri igralcih Kemičarja, ki so iz petih srečanj iztržili kar 8 točk. Novomeščani v gosteh proti razpoloženim domačim igralcem niso dobili niti seta; prvenstveno srečanje so izgubili s 5:0. Novomeščani so sedaj z eno zmago in dvema točkama na 8 mestu. Ker bodo v kratkem odigrali nekaj tekem s slabšimi ekipami, bo njihova uvrstitev ob koncu tekmovanja prav gotovo boljša.

PORAZ BETI

V drugem kolu III. moške republiške lige v namiznem tenisu so se v Metliki v nekdanjih Kometovih prostorih pomerili igralci ljubljanskega P kluba, ki sedaj na lestvici vodijo, in domača „Beti“. V prvem

srečanju med veteranom Kernom in Kovačičem smo dobro in izenačeno igro gledali le v prvem setu, ko je imel Kovačič precej možnosti, da set osvoji. V drugem se je Kern razigral in partijo zanesljivo dobil. V drugi igri je Uhl izenačil, takoj nato pa je nekdanji najboljši mladinec v Jugoslaviji Drago Kvas rezultat povečal na 2:1. V naslednjih partijah je lepo priložnost, da bi osvojil partijo, zamudil Uhl, zadnjo partijo za „Beti“ pa je dobil Dušan Pezelj, ko je z 2:0 premagal Breznika.

Marjan Somrak

Prvo mesto za Jasno Dokl

Prejšnjo soboto je bil v Sremski Mitrovici tradicionalni gimnastični dvboj med pionirskima in mladinskima telovadnima vrstama Vojvodine in Slovenije, ki se je končal s popolnim zmago slavjem Slovencev. V reprezentanci sta nastopili tudi Novomeščanki sestri Jasna in Maja Dokl. Jasna, ki je nastopila v pionirski vrsti, je osvojila prvo mesto, Maja pa je nastopila med mladinkami in osvojila tretje mesto. Članska državna reprezentantka M. Doklova je zmagala na gredi in parterju, imela pa je dva večja spodrslija na svojem najmočnejšem orodju, preskoku in bradlji.

V soboto gredo tri novomeške pionirke na neuradno gimnastično državno pionirsko prvenstvo v Subotico, kjer bodo tekmovala na Memorialu Marice in Bele Ivandekić. Pod vodstvom trenerke Ruže Kovačič potujejo: Jasna Dokl, Vanja Požar in Matejka Kavšek. Lani je Jasna Dokl na tem tekmovanju osvojila drugo mesto.

Novomeški igralci namiznega tenisa se tudi letos srečujejo s številnimi težavami. Zaenkrat je največja ta, da še vedno nimajo prostora, kjer bi lahko redno trenirali. V dosedanjih tekmah v I. slovenski namiznoteniški ligi smo že večkrat videli, da bi Novomeščani, če bi bili na srečanja bolj pripravljivi, lahko osvojili važne točke. Sedaj se igralci sprašujejo, do kdaj bodo še morali čakati na vadbene prostore.

nogomet

NK BREŽICE SEDMI

Tekmovanje v celjski prvi skupini nogometne podzvezne lige se je končalo. Brežičani so se v 11. kolu pred domačimi gledalci pomerili z enajsterico Olimpa in jo gladko premagali 2:0. Ob koncu tekme so se gostje pritožili, ker trije Brežičani niso bili zdravniško pregledani. Na prvem mestu v celjski nogometni ligi so nogometaši Ljubnega, ki so v 11 srečanjih osmrkkrat zmagali, eno tekmo pa odigrali neodločeno. Brežičani, ki so v letošnji sezoni nastopili močno okrnjeni, s pomlajeno ekipo, pa so doživeli štiri zmage in dva neodločena rezultata. Kljub skromnemu izkupičku točk so Brežičani dobro igrali, saj od močno pomlajene ekipe zaenkrat ne moremo več pričakovati. Prav gotovo je, da bo ta ekipa ob rednem delu že v naslednji sezoni zaigrala precej bolje. (T. T.)

RIBNICA - VODICE 3:1

Več kot 300 gledalcev si je ogledalo prvenstveno tekmo prvega ljubljanskega nogometnega razreda, v kateri sta se pomerili enajsterici Vodice in domače Ribnice. Kljub temu da so gostje vodili, so gledalci ostali zvesti svojim nogometašem, ti pa so se jim v nadaljevanju igre oddolžili z odlično igro. Izenačil je Stamenković. Takoj po njegovem zadetku so domači nogometaši zaigrali še bolje in dosegli še dva zadetka.

V predtekmi članov sta se pomerili tudi mladinski ekipi obeh moštvi. Podobno, kot kasneje pri članih, smo gledali lepo in učinkovito tekmo, v kateri so zmagali domači mladinci s 3:1.

MARIBOR - Iz Pariza se je pred kratkim vrnil letošnji državni prvak in nekdanji član novomeškega AMD Aleš Pušnik, ki je bil na obisku v avtomobilski tovarni Renault. Tovarna mu je za trening in ogled proge rallyja Monte Carlo, ki bo januarja prihodnje leto, dala novo tekmovalno vozilo Renault 17-Gordini s 1600-kubičnim motorjem, ki ima preko 160 KM. Maksimalna hitrost avtomobila je več kot 180 km na uro, avtomobil pa je opremljen tudi z vsemi dodatki, ki jih potrebuje dirkač na rallyjih. Pušnikov avtomobil je prvo tako tekmovalno vozilo v naši državi. (B. C.)

NOVO MESTO - Ob otvoritvi spominskega doma borcev NOV in jugoslovanske mladine je bil prvi veliki avtorally Zagreb-Kumrovec, na katerem je nastopilo 445 voznikov iz Srbije, Slovenije, Hrvaške ter Bosne in Hercegovine. Na cilj, ki je bil pred rojstno hišo predsednika republike Tita, je prišlo 347 udeležencev, med njimi tudi brežiška in novomeška posadka. Vsi udeleženci so dobili v spomin na ta rally spominske plakete. (D. P.)

RIBNICA - V domu JLA se je prejšnji teden začel šahovski turnir v počastitev dneva republike, na katerem igrajo nekateri najboljši šahisti v republiki. Turnir se bo odigral v dveh delih, (v domu JLA in v hotelu Pugled v Kočevju) in ga so organizirali domači šahisti, pokrovitelji pa so delovne in družbenopolitične organizacije iz ribniške in kočevske občine. (M. G.)

NOVO MESTO - OŠ na Grmu ima zelo močno šolsko športno društvo, v katerem prevladujejo atleti. V atletski sekciji je vpisanih kar 166 učencev, ki delajo v treh starostnih skupinah. Najštevilnejša je udeležba med najmlajšimi. Redno vadbo obiskuje kar 84 učencev. Prav gotovo je, da je na tej šoli izredno zanimanje za atletiko. Članov bi bilo lahko še več, če bi imeli več vadiateljev. (D. S.)

NOVO MESTO - Atletska sekcija SSD na Grmu prireja vsak petek pregledne tekme v šolski telovadnici, na katerih se učenci pomerijo v teku na 20, 400 in 600 metrov, v metu žogice in težke žoge ter v skokih v daljavo in v višino. (A. Z.)

TEKMOVANJE SLUŠNO PRIZADETIH

V počastitev dneva republike je Zveza gluhih v Novem mestu pripravila v nedeljo, 24. novembra, v prostorih JLA strelsko tekmovanje z zračno puško. Na tekmovanju je zmagala druga ekipa; najboljši je bil Nikola Djurašević, sledita Franc Kren in Jože Kristan.

Ob koncu srečanja so trije najboljši dobili v spomin pismena priznanja. Organizacija Zveze gluhih želi, da bi njihovi člani odlej bolj redno vadili in se udeleževali strelskih tekmovanj.

BREŽICE - CELJE 27:32

V prijateljski trening tekmi so se pomerili ekipa Celja, ki nastopa v drugi zvezni rokometni ligi, in domači rokometarji. Obe ekipi sta nastopili v oslabljenih postavah.

rokomet

Na igrah zmagal Inles

Na delavskih športnih igrah dober rokomet

V okviru tradicionalnih delavskih športnih iger so v Ribnici odigrali rokometni turnir, na katerem so nastopile ekipe Inlesa, Rika, ITPP in Donita.

Vse ekipe so pokazale dober rokomet, tako da so prišli številni gledalci na svoj račun. Rezultati: Inles - Riko 29:21, Donit - ITPP 16:12, Inles - Donit 28:20, Inles - ITPP 21:15, Donit - Riko 21:17 in Riko - ITPP 23:21.

Prvo mesto so zaslužno osvojili Inlesovi igralci, ki so trenutno na

prvem mestu v republiški ligi. V vseh tekmah so dobro igrali in brez težav osvojili 6 točk. Vrstni red: 1. Inles 6 točk, 2. Donit 4, 3. Riko 2, 4. ITPP brez točk.

Najboljši strelac na turnirju je bil Donitov igralec Matelič, ki je dosegel 28 zadetkov.

KAJ, KJE, KDO?

V devetem kolu slovenske odbojarske lige se bodo Novomeščani doma pomerili z ekipo Gaberja, ki je do sedaj doživela dve zmagi. Novomeščani se bodo morali pomeriti še z igralci Mežice. V goste bodo odšli 7. decembra. V četrtek popoldan se bodo novomeški igralci namiznega tenisa doma pomerili z igralci „Kajuh“, ki so na petih srečanjih osvojili šest točk.

V petek so se v nekdanjih prostorih metliškega Kometa v prvenstveni tekmi tretje namiznoteniške lige pomerili igralci ljubljanskega P kluba in Beti. V izenačenih dvobojih so zaslužno zmagali gostje iz Ljubljane. Na sliki: moštvi obeh ekip, ki sta se dogovorili, da bosta odlej bolj tesno sodelovali.

odbojka

Trimo drugi v drugi ligi

Zaradi III. turnirja za prvenstvo mladincev in mladink je bilo nedeljsko kolo v I. slovenski odbojarski ligi preloženo

Osmo kolo v republiški odbojarski ligi je bilo nepopolno zaradi III. turnirja za prvenstvo mladincev in mladink. Medtem ko so v moški ligi odigrali le dve tekmi, so igralke odložile kompletne kolo.

V nedeljo so mladince odigrale III. turnir prvenstva SRS. Med devetimi ekipami so bile tudi tokrat najboljše igralke Fužinarja iz Raven. Na drugo mesto so se uvrstile odbojkarice Maribora, na tretje pa Viča. Rezultati: Fužinar - Maribor 2:0 G. u.

žinar - Vič 2:0, Maribor - Vič 2:1, Vjč - Branik 2:0, Merkur - Maribor 0:2, Kamnik - Branik 0:2, Kamnik - Vič 0:2, Krka - Merkur 2:0, Branik - Krka 0:2, Branik - Merkur 2:0, Mislinja - Krka 0:2, Fužinar - Krka 2:0, Fužinar - Krka 2:0, Fužinar - Mislinja 2:0, Maribor - Kočevje 2:0, Mislinja - Kočevje 0:2, Kamnik - Mislinja 0:2 in Kočevje - Kamnik 2:0.

Jesenski del II. slovenske odbojarske lige je končan. Tekmovanje je bilo nekoliko okrnjeno, ker sta iz lige med tekmovanjem izstopila Plamen (Kropa) in Trim (Škofja Loka). Kot je bilo pričakovati, je močno zmagal Kranjski Triglav, ki je za razred boljše od ostalih. To je trenutno edina ekipa II. SOL, ki bi vsaj deloma lahko konkurirala ekipam I. SOL.

Z uvrstitvijo naših ekip smo lahko zadovoljni. Trebanjci so ekipo temeljito pomladili, zato pomeni osvojen drugo mesto lep uspeh. Škoda, da ekipe niso pomladili še prej, saj so z igranjem prenehali številni nadarjeni igralci. Ekipa je hitra, manjka pa ji še potrebnih izkušenj in uigranosti. Brez dvoma je poleg Kamne gorice najbolj perspektivna ekipa v II. SOL.

Zužemberčani so prijetno presenetili, saj bi morali biti v ligi drugi. Zveza jim je odvzela točko, ker niso prišli na tekmo s Triglavom. Ker jih Kranjčani niso pravilno obvestili, so se Zužemberčani pritožili, pritožba pa še ni rešena. Ekipa je od lani napredovala in se tudi delno pomladila. V spomladanskem delu jo čaka težje delo zaradi neugodnega razporeda tekem. Slabost ekipe je slaba in počasna igra v polju.

Mokronog je sedmi, vendar z boljšo igro kot lani. Ekipa je mlada, njeno glavno orožje je borbenost. Z načrtnim delom preko zime in z okrepitevijo bi se ekipa lahko na lestvici povzpela za mesto ali dve višje.

Na vse tekme pride vedno veliko gledalcev, posebno v Trebnjem in

1. HRVATSKA

- V Čateških Toplicah je bil v nedeljo že 20. jubilejni turnir republik v počastitev dneva republike. Predstavnik Hrvatske, Srbije, Bosne in Hercegovine, Črne gore, Slovenije in pokrajine Vojvodine ter Kegljške zveze Jugoslavije je sprejel tudi predsednik IS skupščine občine Brežice Ivan Živič. V tekmovanju 6 X 200 lučajev, ki je trajalo ves dan, so devetih zmagali tekmovalci Hrvatske, Slovenija, ki je doslej zmagovala že 11-krat, pa je bila druga. Med posamezniki je bil najboljši Kalanj (Slovenija), ki so mu Brežičani podelili lep pokal. Steržaj je bil tretji, svetovni prvak Dragaš pa šele 6.

Vrstni red: 1. Hrvatska 5.358 kgeljev, 2. Slovenija 5.312, 3. Vojvodina 5.258, 4. Srbija 5.044, 5. BiH 5.006 in 6. Črna gora 4.828.

Organizacija zahtevnega srečanja je bila odlična.

POPRAVEK

V prejšnji številki Dolenjskega lista smo na športni strani zamenjali karikaturo šahovskega mojstra Ostermana in rokometarja Mikulina. Za napako se športnikoma opravičujemo.

Zužemberku, kjer se jih zbere okoli 50 do 80. To dokazuje, da je na Dolenjskem za odbojko precej zanimanja, ki bi ga morale izkoristiti predvsem šole.

P. S.

KOŠARKARSKI TURNIR OB DNEVU REPUBLIKE

V počastitev dneva republike se je danes v telovadnici OŠ v Bršlino začel košarkarski turnir, ki ga je organiziral športno društvo Bršlino s pomočjo TTKS Novo mesto. Pokrovitelj tekmovanja je novomeška „Industrija obutve“, štiri ekipe, Novoteks, Črnomelj, Loka 74 in domači Bršlino, pa se bodo potegovale za prehodni pokal in priznanja. Turnir se je pričel ob 8. uri, podelitev pokala in priznanj pa bo okoli 16. ure.

šah

Rezultat jeklene volje

Pionir Marko Ofak - dolenski članski prvak

Pogosto pretirano častimo osebe, ki delajo v resnici le zaradi ambicije in denarja, spregledamo pa posameznike, ki so vredni pozornosti.

Kdo pozna letošnjega članskega šahovskega prvaka Dolenjske? Le malo jih ve, da je to komaj 15-letni Marko Ofak iz Kočevja. Marko obiskuje prvi razred gimnazije v Kočevju.

Pred nekaj dnevi mi je v šolo prinesel ključ šahovskega kluba. Začutil sem, da bi se rad z nekom pogovoril. „Ne morem razumeti, kaj je Korčonoju. Bolj ko doma preigram njegove partije z dvoboja s Karpovom, bolj se mi zdi, da ga sreča zapuščja. V boljnih ali celo dobljenih pozicijah ne more in ne more zmagati. Kljub temu sem prepričan, da bo zmagovalec dvoboja Karpov - Korčonoj premagal Fischerja.“ Pripovedoval mi je počasi in premišljeno. Vsako besedo je iskal, kot šahovsko potezo. Čutil sem, da se je moral izpovedati.

Prijazni Marko zna biti resen in predvsem delaven fant. Ure in ure, preživete ob šahovnici, so pustile v njem svojski pečat. Življenje sprejema presenetljivo stvarno in brez iluzij. Okraski mu služijo le pri iskanju popolnosti in lepote. Pri šahu si je izoblikoval življenjski stil in okus. Naučil se je živeti po šahovskih načelih.

Ko je obiskoval drugi razred osnovne šole, je prišel prvič v šahovski klub. Tej igri pa se je popolno predal v petem razredu. Takrat je začel odkrivati nov svet. Nova pojmovanja in kvalitete je ob šahovski igri spremljal in doživljal ekstremno: včasih s prešerno radostjo v srcu, včasih s solzo v očeh. Kot pristaš prave, čiste igre je zrasel v brezkompromisnega šahovskega borca. Kalil se je v klubu, doma (ob študiju šahovske literature) in na približno 30 šahovskih turnirjih v raznih krajih Jugoslavije. Kljub tolikemu nastopanju v pionirskih in mladinskih konturnih doslej še nikoli ni okusil prijetnih občutkov zmagovalca. Proti vsemu pričakovanju se je to zgodilo

na članskem šahovskem prvenstvu Dolenjske. Iz 12 iger s člani je iztržil 8 zmag in 4 remije. Kljub temu da na omenjenem tekmovanju niso igrali nekateri najboljši dolenski šahisti, je to rezultat, vreden vsega spoštovanja. Marko je poleg Parme edini slovenski pionir, ki je že s 15. letom dosegel prvo kategorijo.

Ta uspeh mu je prinesla velika želja po borbi. Marko si že od nekdanjih igrati z močnimi igralci. V Kočevju bi rad igral s člani, le-ti pa mu pravijo, da nimajo časa. Morda bodo sedaj kočevski člani le uvideli, da je Marko popolnoma zrel igralec za turnir mojstrskih kandidatov in prvokategorijev, ki ga organizirajo vsako leto za dan republike v Kočevju.

IVE STANIČ

1. VOJAŠKI KLUB

V počastitev dneva republike so v Kočevju pripravili namiznoteniški delavski turnir, na katerem so nastopili igralci „Vojaškega kluba“, dve ekipi Kočevja in kasarne iz Ribnice. Vsa srečanja so bila zanimiva, pa tudi izenačena. Prvo mesto so zaslužno osvojili igralci Vojaškega kluba, sledi: prva in druga ekipa Kočevja ter ekipa ribniške kasarne. M. GLAVONJIC

Ta je pa zvit!

Dolenjski list pred 20 leti

Zaostalost je ovira

TEHNIKA POSTAJA iz dneva v dan važnejši del našega življenja. To ni več stvar posameznikov, to je stvar celotne družbe, zlasti pri nas, kjer naglo razvijamo industrijo in vlagamo ogromne napore zato, da bi v tem pogledu dohiti najnaprednejše države. Pri tem moramo premagovati veliko večje ovire, kot so jih na poti osvajanja tehnične in druge industrijske razvite države. Hitrejšemu razvoju tehnike prosverte pri nas pa je velika ovira splošna zaostalost, posebno na Dolenjskem.

PO SKORAJ šestih letih bo sedaj uresničena želja prebivalcev mokronošne in mimske doline po primerni dvorani in društvenih prostorih. Dokončana je namreč gradnja združnega doma. Mokronog, ta partizanski kraj in naravni center doline, je takoj po osvoboditvi začel misliti na postavitev primerne doma. Z dobro voljo in poštenostjo so bile uspešno premagane tudi zadnje ovire in dom je dograjen.

NA ŽUZEMBERSKI gimnaziji so na prvi letošnji konferenci ugotovili, da je uspeh nezadovoljiv. Kriterij ocenjevanja je bil strog, toda vzroki so tudi druge. Mnogo dijakov prihaja v šolo od daleč in prihaja že v temi, večina mora brez pravega zajtrka in malice v šolo, popoldne pa tudi pridejo prepozno h kosilu. Na splošno je zunanji videz dijakov slab. Zato bi bila potrebna neka kuhinja, kjer bi dijaki dobili nekaj toplega in kosček kruha. Tudi rentgenski pregledi ne kažejo ravno razveseljive slike.

ZA VZGOJO otrok, mladostnikov in mladne smo odgovorni vsi. Ne pa samo starši za vzgojo v predšolskem obdobju, za šolskega otroka pa samo učitelj. In potem? Naj bo prepričan kvarnim vplivom ulice, filma, čitaja? Sploh okolja, v katerem živi?

V METLIKI je precej cvetličnih nasadov, kar daje mestu lepo podobo. Slabe pa so ulice, posebno še v dežju.
(IZ DOLENJSKEGA LISTA 26. novembra 1945)

Kaj so pred 80 leti pisale Dolenjske Novice.

Ta žalostna gospodarska prikazen

(Naša govedoreja) gre rakovo pot, namesto da bi napredovala. In komu ali čemu gre neki to pač žalostno gospodarsko prikazen pripisovati? V prvi vrsti velikemu pomanjkanju bikov sploh. Saj imamo vendar deželno postavilo! Zadolostno število pravih, namenu ustrežljivih bikov v deželi doseže, to je namen postavbe. Do zdaj ta postavba namena ni dosegla, in kdor razmere do dobrega pozna, gojiti mora pač upravičeno bojazn, da ga tudi v bodočnosti zlepa ne bo dosegla, da prej ko ne — ga nigdar dosegla ne bo! In zakaj neki ne? Ker je postavba izdelana po zgledu dežele, v kateri je govedoreja na najvišji stopnji. Ni pa izdelana postavba po zgledu dežel, v katerih je nameno govedorejo iz najnižje stopnje še le na višjo dvigniti.
(Tla n a) Dolenjskem so zelo ugodna pridelovanju sladkorne pese, ker so preiskave pokazale, da ima krajnska sladkorna pesa 10 — 14 odstotkov sladkorja v sebi. Treba je le, da se v ljudstvu vzbudi veselje za pridelovanje pese in

PO SVETU OKOLI

GLASBENIK — Generalni sekretar Zveze kompozitov Jugoslavije je Vojislav Kostić je glasbenik, rad pa zaigra tudi „muziko“ posebne vrste. Ne zna dobro ločiti, koliko je vreden. Toda kot kaže njegovo početje, je vsaj toliko „vreden“ kot 30 tujih skladateljev. Toliko je namreč predvidel, ko je svoje hotelske račune knjižil kot strošek kosila za 30 gostujočih glasbenikov. Za tako „glasbo“ imajo ponavadi sodišča prav dobro ušesa in tam bo generalni sekretar tudi prepeval svoje pesmi o kosilu za tuje glasbenike.

SMEH REŠUJE — Na neko pariško pošto je prišel možakar, ki je imel grd namen izprazniti poštarstvo blagajno. Vse je potekalo tako, kot se spodobi — grozljivo resno, dokler ni oheod žensk zagrabila histerija, da se je začela nesumljivo krohotati. To je lopova tako zbežalo, da jo je odkrili praznih rok. Ljudje pa res niso več resni!

VZGOJA — Avtomobilisti prav radi podijo svoje jeklene konjičke čez dovoljeno hitrost. Dolgo se je širil v nekem manjšem ameriškem mestu boril z njimi, predpisoval kazni, a ni nič pomagalo. Potem se je domislil prav posebnega vzgojnega ukrepa. Vsakega avtomobilista, ki ga zaloti pri dirkanju, ustavili in ga na mestu prekrška prisili, da napiše svojo oporoko. Ukrep je zalegel.

TORBICE — Manj znana nemška filmska in televizijska igralka si je izmislila stvar, ki ji prinaša kar lep dobiček. Na modno tržišče je poslala ženske torbe „daga“, ki imajo obliko raznih živali. Ženske so torbice vesle, saj so prostorne in lahko vanje spravijo velike tistih nepotrebnih nujno potrebnih stvarčic, ki morajo spremljati ženske. Vendar moški ni treba ostati kišil obzavoj; svoje sline, neznesne ženske bodo lahko obdarili s torbicami v obliki goji, koze ali krave.

LEP GLAS — Francoska popevkarka Severine je našla izbranca za lepo skupno življenje. Kot pravijo tisti, katerih poklic je vtičati nosi v zasebne zadeve slavnih oseb in osebic, je pevin izbrance več v kuhinji kot drugje. „Moja Severine nima kaj iskati v kuhinji!“ pravi. „Za kaj ta glas je njen glas prelep — in preveč ga je škoda!“ Najbrž Tony noče jasno povedati, da slava Severine ne zna kuhati, pa dela sam po kuhinji.

LUTKE SE STARAJO — V slovitnem muzeju vseh tih Grovin, kjer so razstavljene podobe vseh slavnih ljudi, od politikov do filmskih igralcev, so zvesti resničnosti. Nedolgo tega so zamenjali glave nekaterim lutkam in jim natakali nove — z nekaj več gubami na obrazu. Proti taki doslednosti so sredstva filmske zvezde, ki vsaj v muzeju ob pogledu na svoje podobe še verjamejo v večno mladost.

SMISEL ZA RED — Italijan Roberto Randinello je imel posebe, čut za red. Ponoči se je rad splazil v bližnjo tovarno in nenadno prebudil spečega nočnega čuvaja. Trikrat je tako storil, potem pa ga je čuvaj tožil. Kaj se pa pravi, buditi človeka v mirnem spanju, pa čeprav je nočni čuvaj!

da se sezida na Dolenjskem kje, n. pr. na Mirni, tovarna za sladkor. Toda, to pa se mora že sedaj takoj povdarjati: ako se res osnuje tovarna za sladkor, mora biti vse tako urejeno, da bo v korist ubogemu dolenjskemu kmetu, ne pa kapitalistom.
(Dolgo smo) imeli lepo vreme, pa se ga še nismo naveličali. Snega je dosti; le še mrz naj pritisne, pa imamo trdo zimo. Ne bojimo se je posebno, ker smo si nastiljali in drv letos dovolj pripravili — pa tudi drugo obdelali bolj nego prejšnje leto.
(V r o c i n s k a) bolezen se razširja v adlešički fari in tudi ponekod drugod.
(O g l a s.) Lepo posestvo na Gaberji je na prodaj zaradi oslabilosti gospodarja. Isto obstoji iz zidane hiše in gospodarskimi poslopiji, sadnega vrta, njive kočevnice in hoste. Lahko se redi petero glav živine. Več se izve pri lastniku.
(IZ DOLENJSKIH NOVIC 1. decembra 1894)

Šport in nosečnost

Tri dobitnice zlatih olimpijskih medalj so bile noseče.

Da je ukvarjanje s športom zdravo, da krepi tako telesno kot duševne sposobnosti človeka, je že dolgo znano dejstvo. Tisti časi, ko je veljalo, da se za žensko ne spodobi ukvarjati se s športom, so že davno minili, pa vendar je ravnano na področju ženskega športa ostalo še veliko predsodkov, ki pa se vztrajno rušijo. Šport je enako koristen in potreben ženski kot moškemu.

Vseeno pa so presenetljive nekatere nove trditve, ki so prišle na dan z nedavnega simpozija ginekologov v Združenih državah Amerike. Dokončno je znanost zanikala mnenje, da se morajo noseče ženske izogibati vsakega nepotrebnega fizičnega napora. Dr. Gyula Erdelyi je zatrdil, da nosečnost prav nič ne vpliva na uspešnost športnice, še več: „Če se ženska želi ukvarjati z atletiko do zadnjega dneva nosečnosti,“ je pripomnil dr. Clayton L. Thomas iz Tampaxa, „ne vidim nobene nevarnosti, zakaj se ne bi. Nič ji ne more škodovati!“

Za primer so navedli nekatere športnice, ki so na olimpijskih igrah dobile zlate medalje, čeprav so bile noseče. Njegovo potomstvo je zdravo in nič ne kaže, da bi velik fizični napor njihovih mater kaj bistveno vplival na pravičen razvoj zarodka. Na simpoziju so tudi ugotovili, da ukvarjanje s športom pripomore k lažjemu porodu. Športnice imajo manj težav pri rojevanju kot nešportnice. Prav tako pa je tudi okrevanje po porodu pri športnicah veliko hitrejše, saj se po mnenju zdravnikov že nekaj tednov po porodu lahko spet aktivno ukvarjajo s športom.

Morda bodo te ugotovitve dokončno pomogle s trdovitvami starih načel, kaj ženska sme in česa ne sme početi v nosečnosti.

Na simpoziju so tudi ugotovili, da ukvarjanje s športom pripomore k lažjemu porodu. Športnice imajo manj težav pri rojevanju kot nešportnice. Prav tako pa je tudi okrevanje po porodu pri športnicah veliko hitrejše, saj se po mnenju zdravnikov že nekaj tednov po porodu lahko spet aktivno ukvarjajo s športom. Morda bodo te ugotovitve dokončno pomogle s trdovitvami starih načel, kaj ženska sme in česa ne sme početi v nosečnosti.

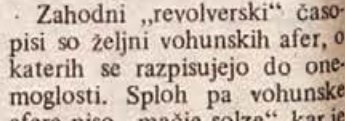

Srečnej

Vsi, ki se oženijo, začnejo kmalu tarnati, kako so nesrečni, da se človeku zasmilijo prav v dno duše. Vendar to nesrečnikom ni dovolj, kajti kar naprej mi zavidajo vdovstvo. Zato marsikateri komaj čaka, da bo spravil svojo ženo v črno gomilo. Jezdil sem na kobilici in povpraševal za človekom, ki je v zakonu srečen. Ustavljaj sem se po vaseh, zavil v gozdove, pa nič. V Preski pod Sv. Gregorjem sem se celo menil z delavkami iz Kočevja, ki so nabirale smrekove igle za svoje srečice, kjer gojijo mlade srečice. Rada je lepa, kar tudi mene s pridom teši, zato ima sama s sabo dovolj dela. Vidiš, delam, da je ona srečna, in tudi jaz sem ob njej. No, pa zdrav ostani, zdaj moram pripraviti večerjo. „Kaj pa takrat, ko ni obiskov, Ali ti žena kaj pomaga?“ „Le kaj zahtevaš od nje? Rada je lepa, kar tudi mene s pridom teši, zato ima sama s sabo dovolj dela. Vidiš, delam, da je ona srečna, in tudi jaz sem ob njej. No, pa zdrav ostani, zdaj moram pripraviti večerjo.“ Obrisal si je roke v predpasnik in pričel delo. Jaz pa sem zajedel kobilico in se vsot pot do doma veslil, da sem srečal zares srečnega človeka.
MARTIN KRPAN

O vohunih vemo malo

Največji vohun tega stoletja, Abel, je bil rojen v Londonu

Ptica nosi hrano ribam

Lahko se tako proučujemo naravo, lahko jo dokončno opredelimo, ugotavljamo njene zakonitosti, iz njenega stalnega spreminjanja, iz njene lastne ustvarjalnosti vedno prihaja kaj novega, kar nas preseneča.

prost človek, ki pa združuje v sebi veliko poklicev, tudi veliki „osebnosti“, katerim je skupno naslednje: neupadljivost, nevsipljivost, skratka poprečnost, tako da so mnogi nemalo presenečeni, ko izvejo, da je bil ta in ta vohun. Življenje, še posebej pa delovanje vsakega vohuna je obdano s tancico skrivnosti, da ne more nezakazano posegati v prostor in da lahko postane samo zrtev svojega početja. Skrbi za okolje je zrasla. Več zaporednih raziskav je odkrilo, da je naš življenjski prostor že močno ogrožen, ogrožajo pa ga celo take stvari, za katrnske ne bi nikoli pomislili, da so škodljive. Malce čudno se je slišalo,

ko je dr. William Donn s kalifornijske univerze postavil trditve, da našega ozračja ne uničujejo samo izpušni plini, ampak tudi veliki mostovi. Nestrokovnjaki so se mu seveda smejali, medtem ko so znanstveniki, ki se ukvarjajo z akustiko, resneje vzeli Donnove trditve.

Donn pravi, da veliki mostovi, obremenjeni z velikim prometom, nihajo s frekvenco sedmih nihajev v sekundi. Tega nihanja človek ne sliši, saj človeško uho lahko za-

zna le frekvenco od 15 do 20 000 nihajev v sekundi. Takrat pravimo, da človeško uho zaznava zvoke, medtem ko nižjih frekvenc ne sliši. Znanstveniki imenujejo taka nihanja infrazvok; ta pa je lahko nevaren tudi človeku. Več prejšnje raziskave v tovarnah so pokazale, da infrazvoki, ki nastanejo z nihanjem tal zaradi delovanja tovarniških strojev, slabo vplivajo na delavce. Do podobne ugotovitve so prišli tudi v Franciji, kjer so odkrili čisto po naključju, da infrazvok, ki ga je povzročal ventilator, ustvarja psihično razdraženo, utrujenost in glavobol ljudem, ki so se nahajali v prostorih, kjer je deloval ventilator.

V New Yorku sprva niso verjeli, da infrazvok v mestnem ozračju resnično povzročajo mostovi. Zato so na dva največja, ki vodita čez reko Hudson, pritrtili seizmografe. Naprave so pokazale, da so mostovi res pravi krivci. Ni še ugotovljeno, ali nihanje mostov škodi ljudem, a pozornost so vzbudili in zdaj jih skrbno opazujejo.

Rešitev prejšnje križanke

Grid for a crossword puzzle with letters filled in.

(Ne)resnice z napako

Zdaj je pomembno, kako bodo znali izkoristiti policije (pozicije), ki so si jih pridobili. „Vzorce platon (planktona) bomo izolirali, jih očistili bakterij in gojili.“ Požar je bil hud, da so poklicali gasilce iz vseli loncev (koncev). Govornik je končal: „Srečni smo, da lahko podremo (podpremo) to pomembno akcijo.“
Nabral: J. JUST

Sovražno nihanje mostov

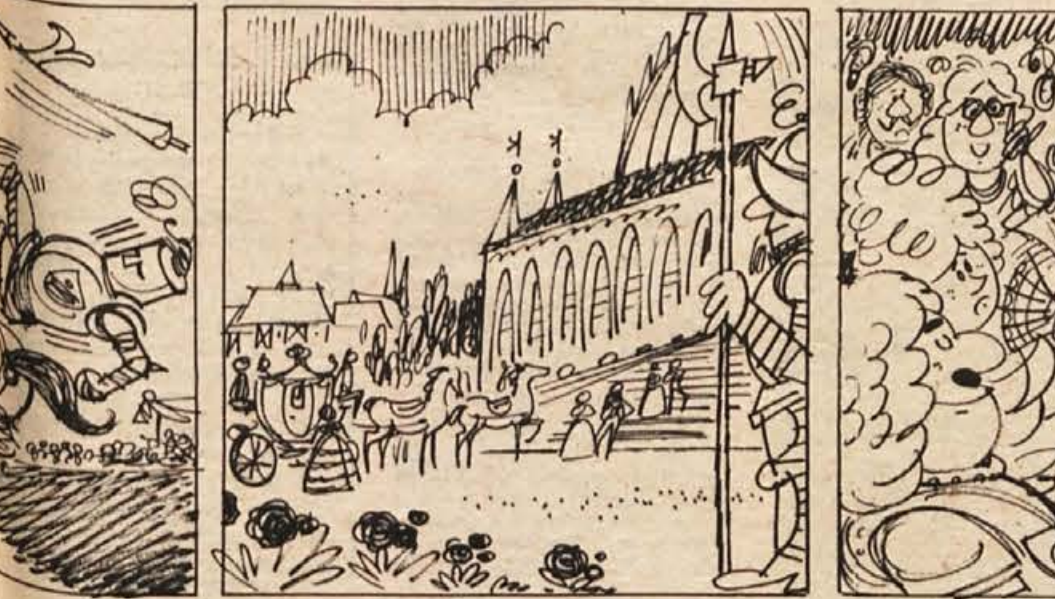
Veliki mostovi ob gostem prometu onesnažujejo ozračje z infrazvokom - Je infrazvok škodljiv človeškemu zdravju?

Vse večje človekovo prodiranje v naravno okolje je nujno moralo pripeljati do trenutka, ko se je izkazalo za uničujoče. Nenadoma se je človeštvo zavedelo, da ne more nezakazano posegati v prostor in da lahko postane samo zrtev svojega početja. Skrbi za okolje je zrasla. Več zaporednih raziskav je odkrilo, da je naš življenjski prostor že močno ogrožen, ogrožajo pa ga celo take stvari, za katrnske ne bi nikoli pomislili, da so škodljive. Malce čudno se je slišalo,

Najslavnejši viseči most Golden Gate tudi izvor infra zvoka.

PARADIŽNIK V SREDNJEM VEKU

21. Vedno hitreje so udarjala beleveva kopita in vedno umreje so se vrtele kabrioletna kolesa. Paradižnik je vrgel v direktno. Stevec je pokazal sto sedemdeset!
Ljudstvo je zajelo sapo. Plešniki Helebarda je sgradel z mogočavca. Odisavljenno čete iz nežnih rok je padlo v kabriolet. Priklonil se je Paradižnik pred cesarjem, Helebarda pa je, lezeč med konjskimi figami, stisnil zobe: „Se se srečava, dragec...“ Konec je bilo bleščec prireditve. Gospoda je sedela v kočije. V cesarjev grad se je odpravljala, kjer se je spored nadaljeval z „gala“ plesom. Vse, kar je kaj veljavo v cesarstvu, se je kmalu zbralo tam. Muzikantke so udarili „damenal“!
Vstala je cesarica — dražestno pahljajoče je vrtela v rokah — in se s kometnimi koraki zibala čez dvorano. Namerila se je v nasprotni kot, kjer je zardeval — naš

Grid for a crossword puzzle with some letters filled in.

Blago za krpe -modni krik

Trgovina z dolgimi in širokimi oblačili gre

Modni kreatorji velikih centrov evropske mode so sprva spravili v dvom trgovce, ko so začeli načrtovati nova oblačila. Znasnavi so jih kot dolga in široka, z obiljem tekstila. Po svetu strah inflacija, kupci previdejno segajo v žep za novo modo ne bo zanimanja. Tak je bil pomislek trgovcev, vendar se je izkazalo proti vsem pričakovanjem za povsem zgrešenega.

V pariški blagovnici „Lafayette“ so v nečilih treh urah prodali prav zalogo novih modelov širokih in dolgih oblek. Podobno se je dogodilo tudi v vseh večjih modnih središčih, tako da so trgovine v nekaj dnevih močno povečale naročila za nova modna oblačila. Očitno je, da so ženske z navdušenjem sprejele novo modo. Može so sicer manj navdušene in menijo, da ženske v širokih oblačilih dajejo videz, kot da so noseče. Toda glavno besedo imajo le ženske in tako grede oblačila odlično v prodajo. Kreatorji si manejo roke, trgovci tudi, potrošniki pa — denar iz žepov.

Seveda pa trgovci niso od muh. Dobro vedo, da cen ne smejo preveč naviti, zato uporabljajo za izdelavo novih oblačil cenejša blaga, da bi končna cena izdelka ob večji porabi blaga ostala zmerna in dostopna čim večjemu številu kupcev. V konfekcijskih tovarnah so začeli uporabljati blago, ki sicer ni bilo namenjeno oblačilam: Platino za posteljino, dekorativne tkanine, karizano polneno platno, ki je do sedaj veljalo kot material za krpe za brisanje.

V tem je verjetno iskati tudi pravi vzrok uspeha nove mode. Oblike in hlače so razkošno široke, niso pa nič dražje od običajnih. Nekateri izdelki so celo cenejši. Poeni in modno — to pa zato, ker v povprečju potrebošnika, da v splošnem varčevanju rad potegne denarce iz žepa.

PO POTEH NASTANKA PISAV OD ČRTE DO ČRKE

Kako se je razvila pisana informacija

Beleženje dogodkov ali drugih poročil s pomočjo slike imenujemo piktografija. Ta predstavlja prvo stopnjo v nastanku pisav. Na ta način se še danes sporazumevajo številna primitivna plemena. Dokaj so pisane s sliko razvite severnoameriški Indijanci in Jukagiri, ljudstvo iz Sibirije. Pri slikopisni velja, da posamezni naslikani predmeti ne nosijo vedno istega pomena, ampak je pomen sporočila mogoče razbrati iz celotne slike. Prav tako en pomen ni vezan na določeno posamezno sliko. To pa je tudi poglavitna slabost piktografije.

Nadaljnji razvoj civilizacije je prinesel potrebo po boljšem in točnejšem beleženju in sporočanju. Človek je začel namesto slik celega predmeta pisati samo njegove najbolj značilne črte, osnovne poteze, po katerih ga je bilo mogoče spoznati. Pisavo, ki se je razvila v to smer, imenujejo strokovnjaki ideografija. Ta način zapisovanja so razvili v neverjetni meri Kitajci in se ga še v današnjem času niso rešili. Sistem takega zapisovanja je izredno zapleten, saj mora imeti za vsak pojem ali predmet posebno znamenje. Kako daleč to lahko pripelje, najbolj zaslovo pričča 250 let stari kitajski besednjak K'ang-hiuv, v katerem je zabeleženo nič manj kot 44.449 različnih znamenj. Teško bi verjeli, da je kje kakšen Kitajec, ki lahko obdrži tolikšno število pismenk v glavi. V zadnjem času je bilo več poskusov, da bi na Kitajskem uvedli abecedni način pisanja, vendar se v praksi ti poskusi niso obnesli. Revolucionarna Kitajska se zaveda velike zavore, ki jo tak način pisanja prinaša v razvoj družbe, zato je usmerila del svojih sil v poenostavljanje lastne pisave.

Usoda kitajske pisave na zelo zgodoveno način priča o pomenu, ki ga je pismenost odigrala v razvoju civilizacije. Zaradi velike zahtevnosti se je pisati lahko naučili samo majhen del ljudi, v skladu s tem pa je bilo znanje v lasti tanke plasti vladajočega sloja. Iz širnih ljudskih množic ni bilo skoraj nič intelektualnih pobud in kljub veliki iznajdljivosti kitajskega duha je domovina papirja, tuša, smodnika in drugih odkritij do nedavnega živevala v srednjem veku, če jo primerjamo z razvitim Zahodom. Pismenost in pisava sta odločno začrtała tako pot.

Toda vrtno se nazaj v zgodovino k tistim narodom, ki so krenili po lažji poti.

Iznajdljiva in pronicljiva človekova misel je kmalu odkrila, da se besede sestojijo iz posameznih zlogov in da je z označevanjem zlogov mogoče zapisati vsako besedo. Velika prednost, ki jo je prinesel tak način pisanja, je bila predvsem v občutnem zmanjšanju števila pismenk, s tem pa je sama pismenost postala dostopnejša širšemu sloju ljudi. Silabično pisavo (zlogovno) so poznala že stara ljudstva v Mezopotamiji, prav tako pa so se do nje priklopali Egipčani v kasnejšem obdobju. Danes uporabljajo tak način pisanja Japonci.

Zlogovna pisava pomeni tisti preobrat, ki je pripeljal do črkovnega (abeceednega) pisanja. Ta način velja za najbolj učinkovitega in njegova iznajdba je izreden dosežek človekovega razuma. Črkovno pisanje so osvojile vse velike civilizacije. Gre predvsem za osnovno načelo, da ima vsak glas svoj znak. Tako je mogoče z izbranimi znamenji za posamezne glasovne napisati katero koli besedo. Izbor znamenj je pri posameznih civilizacijah seveda različen, samo načelo pa je enako. Na svetu je danes najbolj razširjen sklop znamenj, imenovan latinica. Poleg nje je razširjena tudi cirilica, arabska pisava in še nekatere druge, manj razširjene pisave, vse pa so zasnovane na črkovnem sistemu.

STARE PISAVE VELIKIH CIVILIZACIJ

Po mnenju mnogih strokovnjakov je verjetno najstarejša pisava klinopis. Ime je dobila po svojem značilnem načinu pisave. Narodi v dolini Mezopotamije so s posebnimi klini vrezovali znamenja v mokro ilovico, popisane glinaste tablice pa so potem posušili ali zgali. Ravno temu trpežnemu materialu se moramo zahvaliti, da so se ohranila mnoga pisana poročila. Klinopis je nastal okoli leta 3500 pred našim štetjem, razvil pa se je iz piktografije starih Sumercev. Danes je v raznih muzejih sveta izredno bogata zapisuščina sumerske in babilonsko-asirske civilizacije, saj menijo, da je glinastih tablic okoli 750.000. Nekaj primerkov hrani tudi naša Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani. Mnogo teh plošč pa so se porazgubilo po zasebnih zbirkah, saj so starodavne zapise prodajali tudi kot turistične spominke, še več pa so jih uničili sami domačini iz gole nevednosti.

Leta 1935 so arheološki odkrili stare arhive, v katerih je bilo več kot 20 tisoč tablic in 500 klinopisnih pisem. Veliko odkritje je bila tudi knjižnica kralja Assurbanipala, ki slovi

Plošča z vrezanimi klinopisnimi znaki. Tekst na tej plošči velja za najstarejšo „knjigo o medicini“. (Na sliki plošča leži.)

kot prva urejena knjižnica na svetu. Glinaste ploščice so v prostorih knjižnice hranili v posebnih kosaroh. Vsak posamezen prostor pa je imel tudi neke vrste katalog, v katerem so bila vpisana vsa dela, ki so se nahajala v posameznem prostoru. Assurbanipalova knjižnica je imela nekaj tisoč tablic z obrednimi, literarnimi, zakonskimi, matematičnimi, medicinskimi in astronomskimi teksti. Prav gotovo pa ni bila edina v tistem času.

Dežurni poročajo

PODNEVI OKRADEN - 18. novembra čez dan je tat obiskal Martina Jurenčiča v Novem mestu. Iz omare v stanovanju je izginilo 850 din.

VLOM V VRTEC - V noči na 21. november je bilo vlomljeno v vrtec na Ljubljanski cesti v Novem mestu. Iz predala kuhinjske mize je neznanec odnesel 28 din drobiža, pol kilograma salame in nekaj sira. Kdo je nočni obiskovalec, še ugotavljajo.

RADIO JE IZGINIL - Novomeščanu Vladu Forščku je nekdo v noči na 21. november iz osebnega avtomobila ukradel radio, vreden 2.000 din. V avto je bilo vlomljeno.

V KLET JE PRIŠEL - V klet Barbare Japelj je v noči na 21. november prišel tujec. Iz pralnice je odnesel perilo, ki se je sušilo na vrvi, in oškodoval lastnico za 800 din.

HUDO OŠKODOVAN - Vlomilec je bil tudi v nedograjeni hiši Pavla Udovca v Adamičevi ulici. Odnesel je več strojev, tako da je oškodoval Udovca za 7.600 din.

ZMAKAVTOMA SO NA SLEDI - 22. novembra je vratar IMV klicalec dežurnega na novomeški postaji milice in povedal, da sta dva fanta ravnokar hotela odpeljati osebni avto R 4. Avto sta zrinila na cesto in ga skušala vžgati, ko pa sta opazila delavca IMV, sta zbežala. Obema so že na sledi.

KAŽE, DA JE BIL ROM - Šventove v Kettejevem drevoredu je 23. novembra popoldne obiskal tat. Iz hodnika v hiši je izmaknil denarnico z dokumenti in 1.300 dinarji. Kaže, da je bil storilec Rom, ki se je tisti čas smukal okrog hiše.

ISKAL JE DENAR - V noči na 24. november je nekdo vdrl v poslovno VIATOR v Črnomlju. Vlomilec je prišel v poslovni prostor skozi vhodna vrata. Vse je prebrskal, vlomil v ročno kovinsko blagajno, našel pa je samo 60 din drobiža. Vlomilca še iščejo.

KLJUB PREPOVEDI DALJE

22. novembra zvečer so imeli trebanjski miličniki opraviti s trmastim kršiteljem. Zalotili so 27-letnega Matijo Vidmarja z Rožnega vrha, ko je vozil brez voznškega dovoljenja, osumili pa so ga tudi, da je vinjen. Prepovedali so mu sesti za volan avtomobila, Vidmar pa je trmasto nadaljeval pot. Ni prišel daleč, kajti med Vel. Gabrom in Stranjami je zapeljal v ovinku naravnost in trčil v vrtno ograjo. Ker fanta prepoved ni spametovala, se je moral iztrezniti na hladnem, moral pa bo še pred sodnika za prekrške.

med paragrafi

Zakon pozna nekatere okoliščine, pod katerimi je prepovedano sklepati zakonsko zvezo. Predvsem gre v takih primerih za posvojenca in skrbniški odnos. Predvsem gre v takih primerih za posvojenca in skrbniški odnos. Poroka ni dovoljena med posvojiteljem in posvojenecem, kakor tudi ne med skrbnikom in njegovim varovancem oz. varovanko, dokler traja skrbniški odnos. S posvojitvijo se namreč na pravnih način osnuje roditeljski odnos med posvojiteljem in posvojenecem, zato je nespojljivo, da bi oči in pohčerenka ali mačeha in pastorek sklenila zakonsko zvezo in opravljala zakonske dolžnosti. Poseben odnos se vzpostavi tudi med skrbnikom in njegovim varovancem. Skrbniški organ postavi

Na srečo je bilo precej konoplje

Mamila so našla pot do brežiške mladine, ki se je shajala v stanovanju Konrada Kajtnerja - Ta je bil obsojen na 1 leto in 4 mesece strogega zapora, dva pajdaša pa na manjše kazni

Od srede septembra do srede decembra lani so mladi fantje in dekleta, največ dijaki gimnazije, na veliko hodili v stanovanjski blok v Tomšičevi ulici 7 v Brezicah. Ljudje so postali pozorni in mamilska družina je bila kmalu odkrita.

Pred novomeškim okrožnim sodiščem je bila konec novembra razprava, na kateri so se kot obtoženci v zvezi z mamili znašli: 21-letni Konrad Kajtner, podoficer, 19-letni dijak srednje medicinske šole Branko Frankovič in 19-letni trgovski pomočnik Edvard Vrstovšek, vsi iz Brezic, ter Andrej Oberč, katerega pa so oprostili obtožbe.

Z mamili se je začel ukvarjati Kajtner. Kot je povedal sam, je prvič prišel v stik z mamilom na pop festivalu v Ljubljani. Sprva je mamila užival sam, potem si je pridobil krog prijateljev in znancev. K njemu na stanovanje v Tomšičevi 7 so največ zahajali dijaki in dijakinje, med katerimi je bilo precej mladoletnih. Skupaj so kadili marihuano. Kajtner je nabavil večkrat manjše količine tega sredstva za uživanje in je večino razdelil za stonj ali pa zelo „poceni“, saj so mu plačevali od 10 do 50 din za užitek. Dvakrat je mamilo prinesel iz Pirana in Portoroža tudi Frankovič, ki je prav tako zahajal h Kajtnerju.

Potem se je Kajtnerju nudila lepa prilžnost. V Ljubljani mu

je nekdo ponudil cel kilogram mamila za borih 8.000 din. Ker sam ni imel toliko denarja, prilžnosti pa ni hotel izpustiti, si je 2.000 din izposodil pri Vrstovšku, nekaj pa pri Oberču, vendar slednjemu ni mogoče dokazati, da bi bil vedel, za kaj bo Kajtner denar porabil. Ko je Kajtner iz Ljubljane prinesel „pošljko“, se je krog uživalcev povečal. Nekam razočarani pa so bili, ko so čakali prijetnega stanja, pa ni bilo nič nenavadnega. Čez čas so ugotovili, da je bil Kajtner ogoljufan. Kupil je 1 kg konoplje, v kateri sploh ni bilo mamilnih snovi. Tako je ugotovila strokovna

analiza, kajti ob aretaciji je imel še nekaj zaloge. Kajtner je pred sodiščem odgovarjal zato, ker je organiziral mamila, dal na razpolago stanovanje, kjer so mamila uživali, in ker je v krog uživalcev pritegnil mladoletnike. Izvedenec pa je ugotovil, da Kajtner z mamili še ni toliko zasvojen, da ne bi mogel prenehati, pa tudi ostali še niso pravi narkomani, zato zdravljenje še ni potrebno. Zahvaliti pa se morajo zlasti prebrisanca, ki je Kajtnerju prodal konopljo namesto mamila, sicer bi bila zasvojenost veliko hujša. Kajtnerja je senat pod predsedstvom Janeza Smoleja obsodil

na 1 leto in 4 mesece strogega zapora. Branko Frankovič, ki je v družčino v Kajtnerjevem stanovanju dvakrat prinesel manjšo količino mamila, je bil obsojen na 6 mesecev zapora, pogojno za dobo treh let; Edvard Vrstovšek, ki je Kajtnerju posodil denar, vedoč, da bo z njim nabavil mamilo (čeprav je bila konoplja), pa je obsojen na 3 mesece zapora, pogojno za 1 leto. Sodba še ni pravomočna. Prvi sodni proces zaradi mamil na našem območju naj bo tudi izkušnja in opomin, da vse pride na dan. Potem je kesanje samo še olajševalna okoliščina, ostane kazni in sramota, največjo škodo pa pomeni uničeno zdravje.

»Vse sorte se dogaja«

Metlika je ena najmanjših slovenskih občin glede števila prebivalstva, po številu raznih prekrškov in kaznivih dejanj pa ni med zadnjimi. „Vse sorte se dogaja“, je rekel komandir postaje milice Jože Peterlin. „Največ naših sil terja skrb za prometno varnost. Letos smo

imeli do 20. novembra 91 prometnih nesreč, lani v tem času jih je bilo 100. Več je drobnih kršitev, značilna za naše nesreče pa je prevelika hitrost glede na stanje cest in sposobnost voznikov. Marsikdo meni, da je odličen vozač, pridrvi v ovinek, pa zleti s ceste. Imamo štiri črne točke v prometu: dve sta ostrava ovinka na začetku in koncu vasi Trnovec, potem suhorski ovinek pod žago in serpentine pod Jugorjem. Manj je letos vožen brez izpita, manj alkoholiziranih voznikov in več previdnosti, odkar velja novi zakon.“

— Kakšna je metliška posebnost v prekrških? „Kvartopirstvo. Sicer so se kvartopirci iz Metlike preselili na gradaško območje, tam pa igrajo. Nekaj predlogov za kaznovanje smo dali sodniku za prekrške. Odgovarjali bodo hazarderji in gostilničarji, ki dajejo prostor za igre na srečo.“

— V jesenskem času imate najbrž precej opravka tudi s pijanci in razgrajči? „Pri nas se število pridržanih zaradi povzročanja nereda v vinjenem stanju ne ozira na letne čase. Tega je precej, posebno za tako majhen kraj, kakršen je Metlika. K temu pripomore sezonska delovna sila, nekaj stalnih razgrajčev pa je tudi med domačini. Ko se napijejo, mislijo, da si lahko privoščijo vse in vsakogar.“

— Kako je letos s kriminalom? Je veliko tatvin? „Pojavlja se kraja avtomobilskih delov, vendar smo storilce odkrili. Bolj nas skrbijo vesti, da so v Metliko zašla mamila in da jih uživajo mladi, od visokošolcev do delavcev. Temu bomo posvetili še posebno skrb.“

To je tiček večjega kalibra

Izkušeni vlomilec Kazimir Jeraj je hotel k psihiatru, pa je sodišče menilo, da ni potrebno - Rad bi se izognil ali izmuznil, kajti zagrešil je 15 vlovov in 11 poskusov vlovov

Sele 38 let ima Kazimir Jeraj, doma iz Stične, pa je že 12 let svojega življenja presedel po zaporih. Pred kratkim je dobil dodatnih 8 let strogega zapora, kajti možakar je nepoboljšljiv vlomilec.

1. aprila letos so Jeraja izpustili iz zapora na pogojni dopust, pa je samo slab mesec zdržal pri bratu in sestri, potem ga je nemirna kri, kot pravi sam, pognala iskat novih dogodivščin. Ko mu je zmanjkalo denarja, ki ga je bil prislužil v zaporu, se je spet začel klatiti in krasti. Po malem pa je bil tudi vselej vinjen.

Maja se je njegova vlomilska dejavnost krepko razmahnila. Začel je v gostilni Pod lipco v domačem kraju, nadaljeval v vlomov v frizerski salon v Stari cerkvi pri Kočevju, se spet vrnil v Stično in se lotil mlekarne in valjčnega mlina. V Litiji ima na vesti vlom v kurilnico stanovanjskega bloka, v Šmartnem vlom v zadrugo in v Novi gori vlom v vikend.

Z nekaj nad 8.000 dinarji, delno v gotovini, delno v blagu, ni dolgo izhajal, zato se je že junija odločil za nove akcije. Vlomil je v tri zidanice oz. letne hišice v Semiški gori, v tri vikende na Vel. Riglju, v zidanico na Ljubnu in v gostišče Gril v Poljanah. V vseh krajih, kjer se je mudil, je skušal tudi vlomiti, vendar ni našel nič pripravnega ali pa so ga ljudje prepoznali, tako da ima na vesti poleg 15 vlovov še 11 poskusov vloma. Vlomil je vselej dokaj preprosto: s krampom, cepinom ali dletom se je polotil vrat ali oken in tako prišel v poslopje, ki si ga je izbral. Razumljivo, da je pričakoval ostro kazni, posebno še, ker je povratnik, zato je na glavni obravnavi pred novomeškim okrožnim sodiščem

menil, da z njim nekaj ni v redu in da bi ga moral pregledati psihiater. Senat, ki mu je predsedoval Janez Kramarič, pa je menil, da je Kazimir Jeraj povsem

prštevna osebnost, in mu prisodil 8 let strogega zapora. Sodba še ni pravomočna.

KRONIKA NESREČ

JEZERU: MADŽAR JE SPREGLEDAL - Madžar Mihaly Toth je 21. novembra dopoldne vozil avto s tablico „Preizkušnja“ iz zagrebške smeri proti Ljubljani ter pri Jezeru prehitel avto. Sprejeto je, da je že njega začel prehitovati osebni avto, ki ga je vozil Pavle Zupančič iz Dol. Ponikev. Ko je Toth opazil osebni avto, je sicer zavrl, vendar je zadel osebni avto, ki je potem zdrknil s ceste. Skode je za okrog 8.000 din.

KRŠKO: STOPIJ PREDMOPED - 19. novembra zjutraj je mopedist Albin Bogovič iz Srečiča pripeljal do križišča Ceste krških žrtev, tam pa je preden nenadoma stopil pešec, 63-letni Ibrahim Sadiković iz iste vasi. Mopedist ga je zbil, pešca pa so s hudimi poškodbami odpeljali v bolnišnico.

MLADICA: AVTO NA BOK - 22. novembra dopoldne je Črnomalčan Franc Kolbezen vozil avto iz Semiča proti Gradcu. Pri vasi Mladica je v ovinku začelo avto zanašati, potem pa se je prevrnil. Gmotne skode je za 2.500 din.

DRNOVO: PADEL S KOLESA - 22. novembra zvečer se je 43-letni Albin Jurečič iz Drnovega peljal proti domu, nenadoma pa se je prevrnil in obležal hudo poškodovan. Vse kaže, da je bil kolesar vinjen.

METLIKA: TRK V OVINKU - Branko Križan iz Gradca je 22. novembra zvečer pripeljal z avtom po CBE, v ovinku pri železniški postaji pa ga je začelo zanašati. Zdrknil je v levo in trčil v osebni avto, ki ga je naproti pripeljal Črnomalčan Drago Črnčič. Po trčenju je Križan kar odpeljal, vendar so ga dobili. Izkazalo se je, da ni imel voznškega dovoljenja.

VRTAČA: MED SREČANJEM - 23. novembra sta v vasi pripeljala naproti avtomobilista Anton Dragovan iz Praproti in Alojz Udovc z Vrtiče. Med srečanjem je Dragovan zavrl, nakar je avto zaneslo v Udovcovo vozilo. Skode je za 3.000 din.

BRINJE: PREKINJENA ZVEZA - 24. novembra dopoldne je Ivan Mrzelj iz Brezovice vozil z avtom proti Slovenski vasi, med potjo pa ga je v ovinku zaneslo na levo v telegrafski drog. Drog se je prelomil, zato je bila nekaj časa prekinjena telefonska zveza s Sentrupertom. Na osebnem avtu je za 4.000 din skode.

TRIJE SO BILI

25. novembra zjutraj je bila v Leskovcu prometna nesreča, v kateri je nastalo za 8.000 din skode. Franc Glinšek je vozil z osebnim avtom za tovornjakom s prikolico, s katerega je visela oznaka za tovor. Med vožnjo je oznaka padla z vozila in se kotalila po cesti, zato je Glinšek takoj ustavil, za njim vozeči Janez Omerzel iz Novega mesta pa je trčil v Glinškov avto.

KARTELJEVO: ZAJEC JE BIL KRIV - 19. novembra zjutraj je Franc Žnidaršič iz Gorenje vasi vozil po karteljevskem klancu navzdol, ko je čez cesto stekel zajec. Žnidaršič je zavrl, za njim vozeča avtomobilistka Zvonka Pretnar iz Tržica pa zaradi prekratke razdalje ni mogla ustaviti. Trčila je v Žnidaršičev avto, potem pa jo je odbilo na bankino. Skode ja za 2.500 din.

KRIŽEVSKA VAS: FIČKO JE POBEGNIL - Črnomalčan Mijo Papa je 19. novembra zvečer vozil z avtom iz Črnolija proti Metliki in pri Križevski vasi videl prihajati naproti tovornjak. Pred srečanjem je izza tovornjaka zapeljal v škarje fičko in oplazil Papov avto, nato pa odpeljal. Gmotne skode je za 4.000 din, pobeglega voznika fička pa še iščejo.

Megla, spolzka cesta in malce nepredvidnosti, predvsem pa prehitra vožnja se največkrat končajo tako: rešilec pripelje v bolnišnico. (Foto: I. Zoran)

Prepovedane poroke

vic in dolžnosti. Na primer: skrbnik bi lahko sklenil zakonsko zvezo z namenom, da prikrije zlorabo varovancevega premoženja, ki mu je bilo zaupano. Pristojno občinsko sodišče pa lahko vseeno v nekaterih primerih dovoli poroko, vendar mora o tem raz-

pravljati o vsakem primeru posebej. Če pa pride do poroke med posvojenecem in posvojiteljem ali med skrbnikom in varovancem s privoljenjem sodišča ali brez tega, se tak zakon ne more razveljaviti. V takem primeru se razveljavi posvojitelj ali razdruži skrbništvo, medtem ko ima poroka polno veljavo.

Pac pa predvideva zakon kazni za službeno osebo, ki dopusti, da pride do prepovedane poroke. V tem primeru bi lahko postavili pred sodišče predsednika občine ali pooblaščenega odbornika ali pa matičarja.

Piše sodnik M. L.

Marx v srednjih šolah

Ne gre za zajemanje znanja z veliko žlico, mar več bolj za spoznavanje osnov

Prvi in zadnji razredi novomeških srednjih šol imajo v tem šolskem letu en predmet več: samoupravljanje s temelji marksizma. Kot pravi Vinko Cirnski, ravnatelj osnovne šole iz Dolenjskih Toplic, ki poučevanje tega predmeta spremlja kot tako imenovani zunanji sodelavec novomeške organizacijske enote Zavoda za šolstvo SRS, je namen jasen: z novim predmetom želimo sistematično krepiti socialistično vzgojo in izobraževanje na marksističnih idejnih osnovah.

Vinko Cirnski

„Osnovno stališče pravi, da je nujno razviti marksistično mišljenje pri vseh predmetih, saj je po našem konceptu marksizem idejno teoretična podlaga za celotno vzgojno-izobraževalno dejavnost,“ meni Cirnski. Samostojni predmet „samoupravljanje s temelji marksizma“, ki je uveden v vse srednje šole, ima nalogo poglobljeno predstaviti marksizem v vseh sestavinah, te pa so: dialektični materializem kot filozofska teorija

marksizma, zgodovinski materializem, ekonomsko teorijo marksizma in znanstveni socializem.

Ne gre torej za ozko zaokrožen predmet, ampak za predmet, ki ima značilnosti predmetnega področja, v katerem so enakopravno zastopani: filozofija, politična ekonomija, zgodovina, sociologija, pravo itd. Kot pravi Vinko Cirnski, moramo pri tem govoriti o nekakšni spojitvi znanosti, ki jih predmet obsega.

Učni načrt je vsemu temu prilagojen. Drugače si tudi ne moremo misliti, saj gre za povsem novo organizacijo in nove metode dela. Bistvo podajanja učne snovi je daleč od suhoparne interpretacije klasičnih marksističnih besedil, ampak posega razširjenost v našo družbo, sodobni svet. Gre za miselni boj, za ustvarjalni pogled na svet.

Najbrž ni težko iz vsega tega izluščiti tudi temeljni smoter, ki ga novi predmet v srednjih šolah zlasti zasleduje, ta pa je, da se učenci oziroma mladi ljudje naučijo marksistično odzivati se na dogodke in pojave v svojem neposrednem okolju, kakor tudi zunaj tega. Kako bodo to zmogli, je v nemajhni meri odvisno tudi od samih učiteljev, ki naj ne bi bili klasični predavatelji, ampak mentorji. Kakor za vse naravoslovne in druge predmete velja nedvomno tudi za novega, da bo zanimiv in priljubljen le tedaj, kadar bodo učenci aktivno sodelovali pri obravnavi nove snovi.

I. ZORAN

Dogovor, ki ne dovoljuje spanja

Sklep 8. kongresa slovenskih sindikatov čimprej prenesti v življenje - v osnovne sindikalne organizacije - Perečih nalog je veliko

Več kot 100 predsednikov in tajnikov osnovnih sindikalnih organizacij se je udeležilo seminarja, ki je bil v Šmarjeških Toplicah od 18. do 23. novembra. Prve tri dni so se seminarja udeležili sindikalni vodje iz industrijskih, zadnje tri dni pa sindikalisti iz trgovskih, turističnih in drugih delovnih organizacij.

Sporod je bil obsežen, tako da so se udeleženci lahko seznanili z najpomembnejšimi nalogami po 8. kongresu slovenskih sindikatov, ki je bil nedavno v Celju, in z neodločljivimi obvez-

nostmi na gospodarskih in drugih področjih v občini. V pogovorih so sodelovali domači in ljubljanski predavatelji, med njimi tajnik republiškega sveta ZSS Slavko Grčar.

Ob koncu rednega programa sta se obe skupini pogovarjali s političnim aktivom novomeške občinske skupščine. V tem delu seminarja je bila beseda predvsem o gradnji novomeškega mostu, pomoči Kozjanskemu, volitvah v SIS, problematiki srednjega šolstva in otroškega

varstva, pomanjkanju šolnikov, problematiki krajevnih skupnosti in podobnem. Zanimivo je, da so udeleženci prve in druge skupine v razpravi osvetljevali enaka vprašanja, kar pomeni, da ljudje dobro občutimo, kaj in kje nas najbolj žuli.

Na seminarju so sprejeli več sklepov za osnovne sindikalne organizacije. Tako morajo do januarja, ko bodo sindikalne konference, povsod pripraviti delovne načrte v upoštevanjem sklepov slovenskega sindikalnega kongresa in izdelati poslovni-

Most v 1975!

Zdaj, ko je do konca leta še dober mesec, že lahko zapišemo, da tako potrebna novomeška mostu letos zanesljivo ne bodo začeli graditi. Toliko pričakovani dogodek bo prišel na vrsto šele prihodnje leto. Torej bo treba prometne in druge zagate, ki nastajajo zaradi ozkega grla na kandijskem mostu, trpeti nekoliko dlje, kot smo mislili na začetku leta.

Kot napovedujejo, naj bi se gradnja mostu čez Krko v Ločni začela prihodnje pomlad. Po dogovoru z republiško cestno skupnostjo bo morala novomeška občina za most že v letu 1975 zbrati okoli 18 milijonov dinarjev. Sam objekt bo seveda znatno dražji, večji del sredstev bo zanj prispevala republika.

Računajo, da bi približno 15 milijonov od 18 zahtevanih občina zbrala iz dohodka organizacij združenega dela, razlika - okoli 3 milijone dinarjev - pa bi krila iz drugih virov. Pri tem na proračunsko blagajno ni misliti, ker bo presiramna, ampak bo najverjetneje tudi za to potrebna akcija.

S krpanjem kandijskega mostu ne bomo rešili prometnih težav.

Suhokrajinski drobiž

MLIN POD DRAŠČO VASJO že več kot mesec dni počiva. Kolesje je ostalo brez vodne sile, ki bi ga pogajala. Narasla voda je namreč porušila 8 metrov jez in je gladina Krke pri mlinu padla kar za cel meter. Tako obide voda preostali del jez in se steka po zoženi in poglobljeni strugi, ki je nastala na mestu nekdanjega dela jez na levem bregu Krke. Odrngani del jez je prikrajšal Krko za lep slap, razen tega pa je ta predel ob lažje prehodno točko čez Krko v primeru sile. Občani se zavzemajo za obnovu jez.

ŽUŽEMBERSKA KMETIJSKA ZADRUGA je organizirala gospodinjki tečaj, ki ga v glavnem obiskujejo mlade zadrugnice. Trajal bo dva meseca in ga vodi gospodinjka učiteljica HELENA MRZLIKAR. Tečaj se bo verjetno ponovil, če se bo prijaviло še kaj novih zadrugnic.

V SMIHELU PRI ŽUŽEMBERSKU so imeli sestanek krajevne organizacije SZDL, na katerem so razpravljali o krajevni problematiki in ugotovili, da bodo morali pohiteti, če bodo hoteli nadoknaditi zamudo, ki jo imajo pri izvajanju programa dejavnosti krajevne skupnosti. Krajevna skupnost je namreč svojo programsko udeležbo v glavnem uresničila za območje Smihela, občanom pa zaradi pomanjkanja časa ni uspelo opraviti svojega dela.

M. S.

Blažo Tasev: hitra pomoč, kadar odpove akumulator.

Blažo pomaga

Motorizirani Novomeščani niso več v zadregi, kdo jim bo popravil ali zamenjal avtomobilski akumulator. Zapeljejo se k Štemburjevi hiši v Kandijo (Partizanska cesta 11), kjer že od avgusta dela specializirani servis Blaža Taseva, makedonskega rojaka, ki ga je pot po osemletnem delu v Ljubljani privedla na Dolenjsko. „Prišel sem zato, da avtomobilistom ne bi bilo treba delati dolgih poti v Ljubljano, da bi jim odpravil okvare tako rekoč pred njihovim pragom.“

Blažo Tasev, ki je - mimogrede rečeno - trenutno edini na Dolenjskem za popravilo akumulatorjev, daje za svoje delo polletno jamstvo, pa naj zamenja v tisti „škafli za elektriko“ eno ali pa vse celice. Jamstvo velja za vse vrste akumulatorjev, neglede na to, za kakšen avto gre. Kajpak ni vseeno pri ceni: če generalno obnovi akumulator za fička, odštejete poprečno 40 tisočakov, za 1300 in vozila večjih kubatur pa je treba odšteti nekaj več.

„Strankam bi rad kar najbolj ustregel, zato imam v servisu vedno nekaj rezervnih akumulatorjev, ki jih lahko po želji posodim, da se lastnik avtomobila lahko takoj odpelje in vozi, dokler ima v popravilu svoj akumulator. Poleg tega opravi brezplačen strokovni pregled za vse nove akumulatorje, lastnikom pa dajem tudi nasvete, kako naj ravnajo, da bodo akumulator pravilno vzdrževali in ohranili - kajpak tudi zastoj.“

I. Z.

MINI ANKETA:

Ko se vsa naša družba postavlja po robu raznim nepravilnostim in nedoslednostim, ki kakorkoli ovirajo samoupravno pot našega socializma, je edino pravilno, da prihajajo pobude za tovrstno delovanje iz vseh družbenih okolij, tako rekoč od posameznega človeka, ki si prizadeva uveljaviti svoje pravice in dolžnosti. Možnost za tako učinkovito gradnjo naše družbe bodo slej ko prej tudi samoupravne interesne skupnosti, katerih prva naloga je gotovo združevanje vseh ljudi za odločen nastop v okviru najrazličnejših interesnih sfer vsakdanjega življenja. O samoupravnih interesnih skupnostih so nekateri občani povedali naslednje:

Interes vseh

Bojan AVBAR, študent: „Pri SIS gre najbrž za tesno povezavo med gospodarskimi in negospodarskimi dejavnostmi, v tej povezavi pa naj bi prišlo do uveljavitve interesov vsakega posameznika. Ze samoupravni sistem naše družbe deluje po geslu: Najzaj v bazo! Pri SIS pa bo to še bolj očitno, kajti delegati posameznih interesnih skupnosti bodo v vsakem primeru uveljavljali interesne tistih, katere zastopajo. Zastopajo pa človeka iz baze, če lahko tako rečem.“

Jože KOMAN, uslužbenec: „Ne samo glede na interesne skupnosti, ampak tudi nasploh ob prilikah, ko hočejo in morajo ljudje konkretizirati v raznih aktih zapisane pravice in dolžnosti, se dogaja, da svojih interesov ne morejo dosledno uveljaviti; velikokrat zato, ker si pisanih določil ne znajo razlagati praktično. Zato bo treba našim ljudem še in še pojasnjevati pomen in namen SIS, še posebej zato, ker gre za delovanje, ki prihaja od spodaj in zadeva tako rekoč slehernega človeka, ki kaj dela ali se za kaj zanima.“

Jože KODRICE, kurir: „Delovni program SIS je zastavljen tako, da omogoča učinkovito delovanje vseh, zares uspešno pa bo steklo delo v tej smeri samo, če bomo delovali složno. Vsak ima možnost in priliko, da se zavzame za svoje interese, zato se bo ravno v SIS pokazalo, komu za kaj gre in koliko je sam pripravljen narediti; ne samo zase, ampak za vse.“

Jože GUTMAN, trgovski pomočnik: „Svoj namen bodo SIS dosegle le, če bodo vsi ljudje hoteli in znali ne samo z besedami, ampak tudi z delom dosegati tisto, kar jih zanima. SIS ne smejo biti torišče za uveljavljanje sebičnih osebnih interesov, pač pa način delovanja, ki naj bi bilo v prid vsem.“

D. R.

PARTIJSKI SEMINAR

O nalogah komunistov pri uresničevanju sklepov 4. seje predsedstva ZKJ in 10. seje predsedstva ZKS so se pogovarjali 22. novembra na Otočcu, kjer je bil seminar za sekretarje osnovnih organizacij ZK iz novomeške občine. Posebej so osvetlili vlogo komunistov in organizacij pri oblikovanju samoupravnih interesnih skupnosti, naloge s področja planiranja in podobno.

Bežen vpogled v programe SIS za leto 1975, o katerih je bila beseda hkrati, ki so se v TOZD in KS odločili o samoupravnih sporazumih

V času, ko to poročamo, so se razprave o ustanovnih listinah najpomembnejših SIS (samoupravnih interesnih skupnosti) že končale. Nič pa še ni možno reči o pripombah, ki so jih imeli delovni ljudje v krajevnih skupnostih in delovnih organizacijah na programe SIS, priložene samoupravnim sporazumom o ustanovitvi. Podatki še niso zbrani in urejeni, saj so bile zadnje razprave še ta teden.

Del zahtevnega opravila je torej že za nami. Kljub naglici, s katero uresničujemo ta ustavna načela, lahko mirneje pričakujemo prihodnji teden, ko bomo volili delegacije za skupščine SIS: 6. decembra v TOZD, 8. decembra v krajevnih skupnostih.

Poglejmo še, za kaj bomo samoupravno združevali denar v prihodnjem letu. Pri roki imamo programe nekaterih SIS, ki so bili tudi v javni razpravi. Ni mogoče zajeti vsega, ker so programi preobsežni, zato navzaimo le nekatere podatke!

Za vzgojno-izobraževalno dejavnost bo treba zbrati največ denarja. Tako bo treba samo za redno dejavnost 15 osnovnih šol, ki bodo imele prihodnje leto v 300 oddelkih 7.272 učencev in 342 učiteljev, zagotoviti nad 57 milijonov dinarjev. Tu so vsote tudi potrebe posebne šole v Smihelu. Otroška igrišča naj bi zgradili v Novem mestu, Stopičah, Sentjernej, Skočjanu, Šmarjeti in Vavti vasi. 1.150.000 din naj bi dodatno dobila osnovna šola v Dolenjskih Toplicah za izvedbo celodnevne šole.

Zelena luč bo zagorela tudi za otroško varstvo, kajti prihodnje leto naj bi pridobili prostore za 340 otrok. Zagotovo bo zgrajen vrtec v

Irči vasi, nov vrtec naj bi zgradili tudi ob Kristanovi ulici, vrtec ob Ragoški ulici pa naj bi dozidali.

Hkrati naj bi pripravili vse potrebno za vrtec v Bršlinu.

I. ZORAN

Začetnih težav ni več

Delavke v Šmarješkem Rogu so se že navadile konfekcijske proizvodnje - Kmalu selitev!

„Ko smo prišle pred dobrim letom sem, smo bile popolnoma neuke. Nismo znale niti pognati stroja, kaj šele, da bi šivale. Prvo znanje smo si pridobile v trimesečni priučitveni dobi. Tako tudi jaz, ki sem do takrat poučevala na šmarješki šoli,“ pravi Ivanka Jeglič, vodja izmene v šmarješkem oddelku podjetja Rog iz Novega mesta.

Ta oddelkec je v dvorani gasilskega doma, zasiloni urejeni v proizvodne namene. Tam, kjer so včasih vrteli filme in imeli druge prireditve, zdaj dvajseterica žensk, domačink iz Šmarjete in okolice, poganja električne šivalne stroje. Šivajo ženske bluze, otroške srajce, ženske spalne srajce in posteljna pregrinjala. Krojijo jim v Novem mestu, kjer ima podjetje Rog še vedno sedež.

„Večini deklet je to prva zaposlitev,“ ugotavlja Jegličeva, ki trdi, da je v konfekcijski proizvodnji njen pravi poklic, ne pa v šoli, kjer je bila šest let. Drugače tudi ne more biti, saj so nekatera dekleta prišla v Rog takoj po končani osnovni šoli. „Zdaj z marsičim potrpiamo, tako niti tople malice nimamo, ampak si hrano kupujemo kar v trgovini. Tudi osebni dohodki se niso taki, da bi bile povsem zadovoljne. Upamo, da

se bo vse to popravilo potem, ko se bomo prešlele v nove prostore, ki jih dokončujejo nad vasjo ob cesti proti Zburam. Pod novo streho bo Rog z vsemi konfekcijskimi oddelki. Računamo, da bo preselitev po novem letu.“

V šmarješki šivalnici: začetne težave s šivanjem so mimo. (Foto: Ivan Zoran)

Novomeška kronika

RAZSTAVA FOTOGRAFIJ - Novomeški „Foto-kino klub“ je dolgo časa „spal“. Sedaj so to spajne prekinili marljivi člani novinarskega in fotokrožka osnovne šole „Katja Rupena“. V razstavnih omari- ci so učenci pripravili lepo razstavo slik, utrinkov iz otroškega življenja.

ŽEPARJI PREŽIVILJO - Kot kaže, postaja Novo mesto za žeparje vse bolj zanimivo „delovno“ področje. Tako je že marsikatera gospodinja, ki je hotela na tržnici plačati nakupljene pridelke, opazila, da je ob denarnico, ki jo je imela v ce- karju. Prav gotovo bodo „spretneži“ v Novem mestu ostali še precej časa, saj so občani, zlasti gospodinjke, kar preveč „zaupljivi“ in ne pazijo na svoj denar.

S TRANSFUZIJSKE POSTAJE - Prejšnji teden se je na novomeški transfuzijski postaji oglasilo kar 114 krvodajalcev. Tokrat jih je največ (72) prišlo iz šentjernejske Iskre.

ROJSTVA - Rodile so: Ana Pakj iz Volčičeve 19 - Jerneja, Vladka Novina, Nad mlina 41 - Marijana, Francka Lukšič iz Ulice komandanta Staneta 32 - Jurija, Ana Hodnik iz Ragovske 7 - Marjana, Reli Muhič iz Hladnikove 5 - Janeza in Fani Ljubi iz Ragovske 16/3 - dekl- co.

Ena gospa je rekla, da so v podjetju že toliko govorili o SIS, da ji je naposled postalo jasno - da ji ni nič jasno.

Člani krajevne skupnosti Mozelj so pri ureditvi vaškega pokopališča opravili nad 500 prostovoljnih delovnih ur. (Foto: France Brus)

Veliki načrti male KS

Kaj delajo in načrtujejo v KS Mozelj

V naši samoupravni družbi dobivajo krajevne skupnosti (KS) vedno večji pomen. V občini Kočevje je sedemnajst KS in večina jih je zelo prizadevnih. Med njimi je tudi KS Mozelj, ki zajema še vasi Spodnji Log, Knežja lipa, Rajndol, Kočarji, Lapinje, Polesje in Suhu potok. Na njenem območju živi okrog 320 občanov.

KS Mozelj ima obširen delovni program. Popravili so cesto iz Spodnjega loga do Knežje lipe. V Mozlju gradijo mrtvašnico in urejajo pokopališče. Pomagali so pri asfaltiranju ceste skozi vasi. Urediti bodo morali še nekaj greznic in odtočnih kanalov. Skrbijo tudi za čistočo vasi in okolice ter lep videz naselij.

V kratkem bodo dobili vaščani Spodnjega Loga tudi trofazni električni tok. Velika skupna ureja krajevne skupnosti, predvsem vaščanov Mozolja, je asfaltiranje ceste do Livolda. Seveda bi se za to morali zavzeti še občinska skupščina Kočevje in Skupnost za ceste SRS; občani KS Mozelj pa so pripravljeno pomagati pri izvajanju del in plačati še poseben samoprispevek.

V razgovoru s predsednikom KS Mozelj Ivanom Staničem smo zvedeli, da so se pri skupnih delih za ure-

ditev vasi Mozelj, pa tudi ostalega območja KS najbolj izkazali Srečko Košir, Janez Makše in Franc Šalamon, ki zaslužijo javno pohvalo.

Nadalje je predsednik Stanič dejal, da jih skrbi lokalni vodovod, ki bi ga bilo treba popraviti ali ga priključiti k vodovodu Hydrovoda. Na območju KS Mozelj je tudi več kamnolomov oziroma peskokopov, ki jih izkoriščajo zasebniki. Clanom krajevne skupnosti to ni všeč. Menijo, da bi morali peskokopi postati last krajevne skupnosti. Tako bi imeli vsi njeni člani korist, zdaj pa trpe samo škodo.

V Mozlju je tudi nekaj zelo slabih stavb, ki so last ZKGP Kočevje, v njih pa stanujejo delavci Gozdnega gospodarstva. Morali bi jih čimprej popraviti.

Vse to in še drugo rešujejo člani KS Mozelj. Pri njihovem delu in prizadevanjih za skupno blaginjo jim želimo še veliko delovnih uspehov.

VILKO ILC

Prometni voz

V križiščih kočevskih cest z najgostejšim prometom so bili včasih različno označeni prehodi za pešce (zebre), danes pa pešci prečkajo ceste le po spominu, ker so oznake ponekod že popolnoma izbrisane. Oznake na prehodih bi morali obnoviti.

V križišču Reške ceste in Podgorske ulice pa je oznaka prehoda za pešce dobro ohranjena, ker ga pešci malo uporabljajo, saj hodijo kar skozi križišče. To lahko očitno opazimo vsak dan ob štirinajsti uri, ko se usuje na cesto množica žensk, ki se vračajo domov z dela.

Posebne težave so v Kočevju tudi s parkirnimi prostori, ker jih je za osebne avtomobile premalo, za tovornjake jih pa sploh ni. Parkirni prostori so marsikje brez ustreznih oznak. Tako je pred samskim blokom in trgovino Tehnika, kjer težko trdimo, kdo je parkiral prav in kdo narobe. Ker ni nobenih oznak, lahko vsak uveljavlja svoj prav in se jezi na druge, če mu zapro prihod in odhod s parkirnega prostora.

V. ILC

ZABAVNA PRIREDITEV

4. decembra bodo v Šeškovem domu v Kočevju nastopili pevci zabavnih melodij Majda Sepe, Braco Koren in Sonja Gaberšek. Igral bo ansambel „Prijetelji“, nastopil pa bo tudi pantomimik Andres Valdes.

KOSTANJ ZA LEK

V ponedeljek, 11. novembra, so predstavniki tovarne zdravil LEK iz Ljubljane odkupili od učencev osnovne šole Kočevje 1860 kg divjega kostanja. Kočevski pionirji nabirajo kostanj že več let, vendar ga še nobeno jesen niso nabrali toliko. Zanj pa bodo prejeli 2.790 din.

MAJHNA UDELEŽBA

Na zboru občanov Kočevja 20. novembra so predlagali 22 kandidotov za delegacijo za SIS, izmed katerih jih bodo na bližnjih volitvah izvolili 20. Razen tega so sprejeli statut krajevne skupnosti in razpravljali o nekaterih drugih zadevah. Udeležba na zboru je bila slaba, kar pomeni hkrati, da je še daleč do uveljavitve nove ustave, po kateri naj bi delovni ljudje in občani odločali o vsem pomembnem. Dokler namreč sami ne bodo odločali, bo morala še vedno v njihovem imenu odločati manjšina, se pravi tisti, ki na zbor pridejo.

Člani moškega pevskega zbora Ribnica so skupaj z gosti, med katerimi je bil tudi predstavnik Slovenskega okteta Tone Kozlevčar, po uspešnem občnem zboru ubrano zapeli več pesmi. (Foto: J. Primc)

Pevci vabijo medse nove glasove

Nace Starc častni predsednik zbora, France Dejak novi predsednik

Ribniški pevci so na nedavnem občnem zboru resno pretresli svoje delo. Ugotovili so, da dobri glasovi odhajajo. Zato so sklenili, da bodo objavili razpis za sprejem novih mladih članov.

Ugotovili so, da so vaje enkrat na teden premalo. Vaja dela mojstra! zato bodo v bodoče imeli vaje 2 do 3-krat na teden.

Zal pa so ugotovili, da disciplina med starejšimi člani zbora ni vzorna, saj nekateri že zdaj prihajajo zelo nereditno na vaje. Mladi pevci so bolj disciplinirani, vendar se mladi od mladih, se pravi od sebe, ne morejo ničesar naučiti. Prav zato je potrebna boljša disciplina.

Sklenili so tudi, da bodo sodelovali na reviji pevskih zborov, ki jo pripravljajo v Dolenji vasi, in da bodo dostojno proslavili 10-letnico obstoja zbora, ki bo prihodnje leto. Izdelali bodo tudi načrt dela in prireditve oziroma nastopov, ki pa

vklučen tudi ribniški moški pevski zbor.

Pri proslavljanju 10-letnice bo pomagal zboru tudi Slovenski okteta. Tone Kozlevčar je v imenu okteta povedal, da so pripravljeno za ribniške pevce organizirati nastop v tujini in gostovanje zbora iz tujine v Ribnici.

Velike žrtve za cesto

Še tretjina denarja jim manjka

France Dejak, predsednik režijskega odbora za obnovo ceste skozi vasi Dolenji Lazi in Breg, je o asfaltiranju ceste in stroških zanjo povedal:

„Prebivalci tega območja smo si že dolgo želeli asfaltirano cesto. Zaradi tega smo nameravali že sami uvesti samoprispevek, ki bi bil precej velik, vendar potem pri tem nismo vztrajali, ker so prav takrat potekale priprave za uvedbo samoprispevka za vso občino.“

vaščani s prostovoljnim delom.

Manjka nam torej še okoli 300 do 400.000 din. Zato bomo zaprosili za pomoč delovne organizacije in cestni sklad, računamo pa tudi na dodatna sredstva iz rednega samoprispevka, razen tega pa nameravamo uvesti novi dodatni samoprispevek občanov. Prepričani smo, da bomo povsod naleteli na razumevanje in da bodo dela čimprej dokončana.“

J. PRIMC

Za asfaltiranje naše ceste smo doslej zbrali denar iz naslednjih virov: redni samoprispevek 200.000 din, izredni samoprispevek vaščanov obeh vasi 120.000 din, občinski cestni sklad 400.000 din in republiški cestni sklad 100.000 din. Skupno smo torej zbrali 820.000 din, vsa dela pa bodo predvidoma veljala 1.200.000 din. V teh številkah ni všteti niti kot donatorji niti kot strošek še 150.000 din, kolikor bi veljalo urejanje bankin in čiščenje gradbišča po končanih delih, kar bomo opravili

France Dejak: „Naša krajevna skupnost je prva v ribniški občini, ki tako zbirata denar za svojo cesto. Prepričani smo, da bo naš zgled spodbudil tudi druge.“

PROGRAM KOMUNISTOV

Komunisti kočevske občine dobivajo te dni knjižico „Vsebinska usmeritev in akcijski program za delo komunistov občine Kočevje“. Ta program je konec septembra sprejela občinska konferenca ZK Kočevje. V prvem delu knjižice je objavljeno tudi pismo predsednika Tita in izvršnega biroja predsedstva ZKJ, ki je tudi temelj za delo ZK v občini Kočevje.

»Jasnici« se vedno bolj jasni

Kako je videl gostinstvo v kočevski in ribniški občini novinar Radia Beograd, ki je seveda prepotoval tudi že precej sveta

Na poti od Ljubljane preko Ribnice in Kočevja do Delnic je malo gostišč. Še tista, kar jih je, so razvrščena v slabe kategorije. Prenocitvenih zmogljivosti je malo in še te so pogosto ob petkih in sobotah zasedene. Kočevje, na primer, ima le hotel „Pugled“, ki ni dovolj ugleden za tako mesto z lepimi razvojnimi možnostmi. Do nedavnega tudi nekoliko manjša Ribnica ni imela takega objekta. Z otvoritvijo hotela „Jasna“ se je položaj izboljšal.

Po zaslugi motela „Jasna“ pa v tiče sodobnih objektov. Ta motel je gotovo najboljši in najprimernejši za goste.

Pred kratkim sem se pogovarjal z upraviteljem motela. Povedal je, da posluje letos motel uspešno in brez izgube. „Znižali smo cene, kolikor smo največ mogli, izboljšali postrežbo, zato imamo vedno dovolj gostov, ki so zadovoljni.“

Cene so, v primerjavi s podobnimi objekti drugod res nizke. To vsak gost takoj opazi. Pridni gostinski delavci Darko Kaus, Olgica Petek, Dare Frelih, Cvetka Vovko in drugi pa skušajo goste čim bolj postrežiti.

Zvedel sem, da je v motelu Jasna črna vrsta posvetovanj, seminarjev, tečajev in drugih srečanj. Gosti motela so bili doslej že najuglednejši

zvezni in republiški politični in državni voditelji, odrski umetniki, ansambli in drugi. Motel ima primerne prostore za vse te namene. Udeležuje se razpisov za razne seminarje in druge prireditve. Zaradi zmernih cen običajno vedno prav on zmaga. Skoraj vse letošnje leto so bili v motelu Jasna seminarji republiškega sindikalnega sveta in republiške ZSM. Podpisali pa so tudi pogodbo za tri nove seminarje, ki bodo trajali skupaj 6 mesecev.

V motelu računajo, da bodo imeli precej večji promet, ko bo posodobljena cesta Kočevje-Delnice; do Broda na Kolpi bo že jeseni prihodnje leto. Predvidevajo, da bodo imeli v poletni sezoni veliko prehodnih gostov, saj je cesta Ljubljana-Kočevje-Delnice-Kraljevica bližnjica za južni Jadran. V zimski sezoni pa računajo še naprej na seminarje in tečaje.

Seveda razmišljajo tudi, kako bi pritegnili več stalnih in še več prehodnih gostov. To nameravajo doseči z gradnjo bazena in kegljišča pri motelu.

RADE RADENKOVIČ

DRÖBNE IZ KOČEVJA

SPET ZNAČKE – Zbiralci značk so se spet razveselili. Lovska družina Mala gora je izdala ob svoji 20-letnici spominsko značko. Na njej je prikazano rogovje jelena, okoli pa je napis „LD Mala gora 1954 – 1974“. Na sami lovski razstavi so jih prodali preko 400. Značkarji imajo torej letos dobro domačo bero.

PREVEČ DEBELIH – Pregled šolskih otrok nekaterih razredov je pokazal, da jih je preko 30 odstotkov preveč debelih, in so jim morali predpisati shujševalno dieto. Svetovali so jim, naj manj jedo in se več gibljejo oziroma telovadijo. Kakšno protislovje! V Rimu svetovni kongres zaradi lakote, v Kočevju pa skrb, kako naj bi otroci shujšali zaradi preobilne hrane.

POSTAJA – RAZSTAVIŠČE? – Občane zanima, kaj nameravajo narediti s sedanjo leseno avtobusno postajo, ko bo zgrajena nova postaja. Nekateri predlagajo, naj bi jo, če je tehnično mogoče, prestavili na ustrezno mesto in jo preuredili v razstavni prostor oziroma paviljon. Tudi če bo ostala postaja na sedanjem mestu, naj bi jo preuredili do zunanjih stebrišč v razstavno dvorano. Tako bi ta prostor koristil Kočevju in pospešil razmah raznih razstav, ki ne potrebujejo veliko prostora. Zdj namreč v Kočevju že pri-

– Zakaj si ostal tako dolgo na lovski razstavi, ko pa vem, da nisi lovec in ljubitelj divjadi?

– Ker nisem mogel domov. Avta LJ 131-161 in LJ 917-34 sta bila tako spretno postavljena, da sta zaprla izhod vsem, ki smo prišli na razstavo z avtomobili.

V motelu Jasna so pogosto seminarji, tečaji in predavanja, ki jih organizirajo republiška vodstva raznih organizacij. Kadar predavajo najvišji predstavniki, se vedno udeležijo predavanja tudi člani političnih aktivov občine Kočevje in Ribnica. (Foto: J. Primc)

KOČEVJSKE NOVICE

REŠETO

Mesec dni dodatnega dopusta

Izostanki z dela so v črnomaljski občini problem, ki nerazvita občina težko prenese - Posvet je to vprašanje dodobra osvetlil

Direktorji delovnih organizacij, predstavniki zdravstvenih služb in socialnega zavarovanja, strokovnjaki z instituta za medicino dela ter predstavniki družbenopolitičnih organizacij in občinske skupščine so novembra v Črnomlju obravnavali varstvo pri delu in možnosti za odpravo pogostih izostankov z dela zaradi bolezni.

Potrebni so ukrepi, kajti ni se mogoče sprijazniti z dejstvom, da so imeli na primer v BELTU lani 22.556 izgubljenih delovnih dni zaradi bolniškega staleža zaposlenih, kar pomeni, da je imel vsak poprečno 28,9 dneva bolezenskega dopusta. Gre torej za dober mesec dodatnega dopusta! Letos je sicer stalež bolniške nekoliko manjši, še vedno pa je med beltovci vsak zaposleni (poprečno) 18,8 delovnega dne bolan. Tudi v rudniku Kanižarica, v Gozdnem obratu in gradbenem podjetju imajo podobne težave.

Pri teh izostankih ne gre samo za stroške zdravljenja, ki gredo v milijone, še večja škoda nastaja v gospodarstvu zaradi izpada v proizvodnji, tega pa si posebno nerazvita občina ne more privoščiti.

Iz podatkov, ki so jih posredovali kolektivi, je videti, da število bolnikov naglo naraste spomladi ob setvi, poleti ob košnji in žetvi ter za časa

trgatve. Na podlagi tega tudi sklepajo, da prebivalstvo le ni tako hudo nagnjeno k resničnim boleznim, ampak da gre za izkoriščanje bolniškega staleža za delo na kmetijah.

Menijo, da nosi del krivde za tako stanje zdravstvena služba, del pa tudi delovne organizacije same, ker niso organizirale obiskov in kontrole na domu pri članih kolektiva, ki so v bolniškem staležu. Sklep posveta je bil, da je vsekakor potrebno zaščititi pravega bolnika in mu nuditi potrebno zdravstveno varstvo, hkrati pa razkrinkati simulante, ki razmetavajo skupna sredstva delovnih ljudi. Na njihov račun gre tudi dolga čakalna doba pred ordinacijo, konec koncev pa tudi pripombe na kvaliteto storitev. Z boljšim sodelovanjem med zdravstveno službo in

podjetji bi se dalo marsikaj izboljšati.

R. B.

OB ŠESTIH ŽE MRKNE

V Naklem in Rodinah imajo električno napeljavo še iz leta 1947. Poraba toka narašča, ker imajo ljudje razne gospodinjske in druge stroje, toda tok je tako slab, da ob 18. uri navadno ugasne. Janez Rožič, delegat krajevne skupnosti Talčji vrh, kamor prizadeti vasi spadata, je v imenu občanov prosil občinsko skupščino za pomoč.

Naš praznik

Jutri bodo v Črnomlju svečano odprli nove prostore TOZD BETI. S tem se kolektivu uresničuje dolgoletna želja, za občinsko gospodarstvo pa pomeni novi obrat nov kamen za gradnjo prihodnosti v družbi razvitih. Za kakšno pridobitev gre, je povedal inž. Alojz Justin, vodja TOZD tovarne BETI v Črnomlju:

„Nova proizvodna hala omogoča tudi novo tehnologijo. Imamo dva tekoča traka, vse pa je pripravljeno, da po potrebi lahko uvedemo še proizvodnjo na tretjem traku. Zdaj je zaposlenih okrog 240, imamo pa možnost zaposliti 350 ljudi.

Za kolektiv je velikega pomena tudi to, da smo stare delovne prostore preuredili za skladišče, menzo, kuhinjo, garderobe in sanitarije. Zdaj imamo ugodne delovne pogoje, kar bo omogočilo tudi za 25 odstotkov večjo proizvodnjo. Morali pa bomo bolje organizirati delo, ker se prihaja do zastojev zaradi nepravčasne dobave materiala. Delavci temu niso krivi, so pa prizadeti pri osebnih dohodkih in seveda s tem niso zadovoljni.

Otvoritev novih delovnih prostorov je vsekakor zač-

tek novega utripa življenja. Za nas je to mejnik in praznik.“

R. B.

Taka sta zdaj videti dva 24-stanovanjska bloka, ki ju gradijo v Črnomlju in bosta prihodnje leto vseljiva. To bodo prva stanovanja iz solidarnostnega sklada, namenjena najbolj potrebnim in mladim družinam. (Foto: R. Bačer)

Na celi črti več zagona

SIS naj programe za leto 1975 sestavijo tako, da gospodarstvo ne bo več obremenjeno

20. novembra so delegati treh občinskih zborov črnomaljske skupščine tehtali delo in bodoče programe samoupravnih interesnih skupnosti in razpravljali o stališčih, na katerih bo slonel družbeni plan za bodoče petletno obdobje.

„Nobena samoupravna interesna skupnost ni letos poslovala tako, da bi bili lahko z njenim delom povsem zadovoljni,“ je bila ena ugotovitev razpravljalcev. Uresničitev zastavljenih programov interesnih skupnosti ni potekala po planu, ob tem pa se zastavlja vprašanje, ali so preobsežno zastavili delo ali pa vseh načrtov niso bili sposobni prenesti v življenje.

Ker so povsod potrebe velike in jih nihče ne zanika, na drugi strani pa je gospodarstvo do skrajne meje obremenjeno, so bili delegati mnenja, da v letu 1975 nikakor ne gre sprejemati višjih prispevnih stopenj v korist SIS, pač pa naj v okviru razpoložljivih sredstev dobi več tista interesna skupnost, ki bo denar bolje obrnila v skupno korist. Ustaviti se velja še ob dejstvu, da strokovne in finančne službe v SIS vedno več stanejo. Medtem ko je šlo letos v ta namen okrog 600.000 din, planirajo za leto 1975 že preko 800.000 din izdatkov, do pred kratkim pa so te potrebe pokrivali z 10.000 din stroškov ob malenkostno manjši dejavnosti. Proučiti je treba možnosti, kako bi se dalo dejavnosti SIS najceneje organizirati.

Ko so v skupščini obravnavali izhodišča za sestavo družbenega plana v obdobju 1976 do 1980, so izrecno poudarjali, da bo pri načrtovanju bodočega razvoja potrebno predvsem več poguma in več elana. „Zadovoljstvo in zapiranje v krog kolektiva je za domače gospodarstvo škodljiva stvar in glede tega bomo morali doseči premik, če hočemo, da bo naša občina postala razvita,“ je med drugim poudaril tudi inž. Martin Janžekovič, predsednik občine.

VASI SE PRAZNIJO

V okolici Dragatuša so vasi Knežina, Lahinja, Belčji vrh in Zapudje, kjer že ni več slišati otroškega vršča. V Lahinji in Črešnjevcu imajo na primer samo po enega soloobveznega otroka v vasi, po drugih naštetih vaseh so otroci redki. V zadnjih desetih letih so se hiše izpraznile, zato tudi rojstev ni veliko. Zakaj? Ljudje so šli za službo v mesta ali v tujino in po mnenju vaških funkcionarjev izseljevanja ne bo mogoče zaustaviti, če za občane ne bo dela blizu doma.

VARČUJMO Z ZDRAVILI!

„V Sloveniji porabimo na leto 88 milijard dinarjev (starih!) za zdravlila. Če bi vsak bolnik prihranil samo 10 odstotkov zdravil, kar ni težko, bi imeli lahko vsako leto novo bolnišnico,“ je med drugim povedal na zadnji občinski seji Jože Vajs, predsednik izvršnega sveta, z namenom, da bi se delegati zavzeli za tako varčevanje.

KAKŠNE PRAVICE!

Načrtovanje kratkoročnega in petletnega razvoja občine Črnomelj povzroča nemalo težav. Občina si prizadeva dobiti podatke iz kolektivov, kjer naj bi povsod za začetek ustanovili komisije za planiranje. Pa kaže, da niti komisij ne bo povsod. Iz TOZD IMV in TOZD Cestnega podjetja so namreč dobili pismeno obvestilo: „Nismo pooblaščenim imenovati sestavo organa za planiranje...“

V počastitev metliškega občinskega praznika 26. novembra in dneva republike so v avli osnovne šole v Metliki pripravili razstavo „Kultura v NOB“. Odrpita je bila od 14. do 26. novembra in si jo je ogledalo precej meščanov in osnovnošolcev. (Foto: J. Pezelj)

Suhor: dovolj delovne sile

V obratu IMV na Suhorju delajo v prostorskih stiskah - Kadar bodo obrat povečali, lastniki zemljišč ne bodo delali težav

Zgodovina obrata IMV na Suhorju sega v 1955. leto, ko je bila lastnik majhne „tovarne“ Kmetijska zadruga Metlika. Takrat so se na Suhorju ukvarjali s sodarstvom, v glavnem pa z razrezom lesa.

Z ustanovitvijo LEPIS leta 1962 je bilo za prebivalce Suhorja takoj več dela, ki pa je bilo tudi bolj zahtevno. Tako so se že takrat srečevali s težavami, kako izboljšati proizvodnjo, da bi bili njihovi izdelki na trgu kar najbolj konkurenčni in da bi bil zaslužek, ki je obenem pomenil tudi razvoj podjetja, večji.

1967 so se priključili novomeški IMV, za katero so v začetku delali le sestavne dele za prikolice in tudi za pohištvo. Letos izdelujejo elemente streh za vse tipe prikolic, ki jih delajo v novomeški in belgijski tovarni. Začeli so izdelovati tudi elemente za pode največjih prikolic, ki jih IMV dela v glavnem za izvoz.

Obratovodja suhorskega obrata Ivan Šuštaršič je povedal, da je pri njih že dalj časa premalo prostora. Prav gotovo to preprečuje, da bi lahko v obratu postavili nove stroje, se pravi, da bi izboljšali tehnologijo dela, kar si že vsi močno želijo. Prostorska stiska, v kateri sedaj dela 155 zaposlenih (med

njimi je 36 žensk) prav tako vpliva na varnost pri delu.

Razveseljivo pa je, da so sednja njihovega obrata že nekajkrat obljubili, da takrat, ko bodo obrat povečali, ne bodo delali težav. In prav gotovo je, da se bo obrat na Suhorju moral razširiti, kajti tam imajo nekaj, kar marsikje močno pogrešajo: zadosti dobre delovne sile. Iz suhorskega obrata se vozi v novomeško IMV še sedaj kar 35 ljudi.

ZLATE ZNAČKE ZA PREDVOJNE KOMUNISTE

V okviru praznovanja občinskega praznika in dneva republike bodo v četrtek, 28. novembra ob 17. uri, v hotelu Bela krajina svečano podelili članske izkaznice novosprejetim članom Zveze komunistov. Po podelitvi članskih izkaznic bodo predvojnimi komunistom podelili zlate značke ZKJ.

Ob metliškem občinskem prazniku bodo danes zvečer v Domu Partizana v Metliki na svečani akademiji v počastitev dneva republike podelili tudi občinska priznanja „Osvobodilne fronte“. Spodaj navajamo nagrajence in obrazložitev, zakaj so ta priznanja dobili:

Prostovoljno gasilsko društvo Drašiči praznuje letos 50-letnico delovanja. Društvo je eno najbolj delavnih v občini. Pri graditvi gasilskega doma v Drašičih so se člani društva in ostali izkazali s požrtvovalnim delom, pri tem pa niso pozabili svojih gasilskih dolžnosti.

Krajevni odbor RK Dobravice je s svojim delom pokazal izredno prizadevanje pri reševanju socialnih problemov na vasi. Pri tem imajo veliko zaslug predsednik odbora tov. Povše in njegovi sodelavci. Ekipa prve pomoči RK Dobravice je na tekmovanjih večkrat zaporedoma osvojila prvo mesto, izkazala pa se je tudi na republiškem tekmovanju.

Rudi Dim, rojen 25. novembra 1909 v Gradcu, izhaja iz napredne družine. Bil je udeleženec NOV od 9. 9. 1943. Po

Priznanja OF

osvoboditvi je bil predsednik prosvetnega društva „Oton Zupančič“, več let občinski odbornik, predsednik RK, tajnik odbora ZB Gradac. Deluje v odboru RK, SZDL, ZB, ZK in KS. Anton Mazi, rojen 4. julija 1904. Med vojno je bil na terenu aktivist. Po vojni je delal na vseh področjih družbenega dela. Ceprav bolhen, je še vedno med najbolj aktivnimi vaščani. Je tajnik KO RK Radovica, kjer dela zelo uspešno.

Janez Gačnik, rojen 25. aprila 1929 v Boričevem pri Novem mestu, je diplomirani inž. agronomije. Sedaj je direktor KZ Metlika. Je član ZK od 1959, član komisije za SLO pri komiteju, namestnik predsednika koordinacijskega odbora za SLO pri SZDL, član občinske konference SZDL in raznih njenih komisij. Bil je tudi predsednik Obk SZDL do 1973. Je zelo zaslužen za napredek kmetijstva v občini. Zvonko Hanzelj, rojen 2. septembra 1925 v Gradcu, je aktiven družbenopolitični delavec. Njegovo delo se kaže povsem na področju borčevskih zadev. V narodnoosvobodilnem boju je sodeloval od 1942. Član Zveze komunistov je od 1947. Sedaj je predsednik Obk ZB, član komisije za družbeno-politične in mednarodne odnose pri Obk ZKS.

V obratu novomeškega IMV na Suhorju pravijo, da jim zmanjkuje prostora. Prav gotovo je, da delajo delavci in delavke v prostorih, ki so prenatrpani in ki zaradi tega marsikje zavirajo delo. Na sliki: v enem izmed delovnih prostorov. (Foto: J. Pezelj)

SPREHOD PO METLIKI

50 LET DOBREGA DELA - 4. avgusta letos je proslavljalo prostovoljno gasilsko društvo Drašiči 50-letnico svojega delovanja. Avgusta so člani dobili rojstni kombi, veterani in najprizadenejši gasilci pa priznanja, ki jih jim je podelila občinska gasilska zveza. Danes zvečer, ob občinskem prazniku, pa bo društvo dobilo še eno veliko priznanje - občinsko priznanje Osvobodilne fronte.

SEMINAR V SEMIČU - Komiteja OK ZKS Črnomelj in Metlika bosta organizirala za vse novosprejetne člane enodnevni seminar v Semiču. Udeleženci bodo obravnavali teme: kaj je marksizem, pregled zgodovine delavskega gibanja, aktualne naloge ZK v boju za samoupravni socializem, seznanili pa se bodo tudi s statutom in programom ZK.

NOCOJ V DOMU PARTIZANA - Opozarjamo vas, da bo nocoj ob 19. uri v Domu Partizana akademija, posvečena praznovanju občinskega praznika in dneva republike. Med drugimi bodo na proslavi nastopili: Vilma Bukovec, Tone Prus in Franci Prus. Podeljena bodo priznanja najboljšim ekipam in posameznikom, ki so tekmovali v delavskih športnih igrah.

metliški tednik

ČRNOMALJSKI DROBIR

ZA ZGLED - Črnomaljski Belt je lahko za zgled ostalim podjetjem. Vsak delavec dobi namreč za rojstni dan od direktorja osebno čestitko. Lepa navada, ki je ne kaže opustiti.

KAŽIPOTI - Kažipote, ki kažejo pot do najlepšega spomenika v Črnomlju, spomenika padlih borcev na Gričku, napada zahrbtna bolezen - rja. Lepo bi bilo, ko bi se našel kdo, ki bi te table obnovil. Morda pa v Črnomlju obstaja kakšno podjetje, ki je za te table zadolženo, pa je slučajno pozabilo na to?!

KJE STE, ČRNI UMETNIKI? - Dimnikarji so na žalost gospodinj tako redki, kot voda v Sahari. Če

gospodinja v Črnomlju dobi v hišo dimnikarja enkrat na leto, mora imeti že pravo srečo.

PLOČNIKI - Črnomaljska glavna cesta je zelo slaba, še slabši pa so pločniki, ki so tako raztrgani in luknjasti, da je že nekaj občanov zaradi njih padlo. Če dežuje, se v kotanjah nabira voda, ki nudi občanom brezplačno kopanje.

KOVAC - Edini kovač, ki se še ni izneveril svojemu poklicu, je Strugar z Ločke ceste; ta skrbi, da črnomaljski in okoliški konji niso bos. Obrt pa tudi tukaj počasi izumira, saj je vse več občanov, ki „obuvajo“ svoje konjičke (jeklene) v gume.

Črnomaljski poročevalec

S papirja v življenje

Pred volitvami delegacij interesnih skupnosti

V brežiški občini bo 43 delovnih kolektivov volilo delegacije za šest interesnih skupnosti. Člani občinskega sindikalnega sveta usmerjajo potek akcije po sprejetem rokovniku. Pri tem opozarjajo, da je ta enako odgovorna, kot so bile pomladanske volitve, kar velja tudi za merila pri izbiri delegatov. V delovnih organizacijah so se dogovorili, da bodo volili splošno delegacijo in ne posebne.

Med kandidacijskim postopkom delovni ljudje že opredeljujejo poklicne in nepoklicne funkcije. Pri izbiri tajnikov interesnih skupnosti pa upoštevajo merila, ki veljajo za kandidiranje članov izvršilnih organov skupščin družbenopolitičnih skupnosti. Občinski sindikalni svet je predlagal kolektivom, naj ne pozabljajo kandidirati žensk in mladine.

Po krajevnih skupnostih so priprave prav tako zelo živahne.

BREZ NASPROTOVANJA

Po krajevnih skupnostih in organizacijah združenega dela v brežiški občini so potekale v tem tednu številne razprave o predlogu za razpis „cestnega“ referendum. Predstavniki izvršnega sveta so o tem posebej razpravljali z obrtniki, avtoprevosniki in gostinci. Ti so soglasni s predvideno sklenitvijo družbenega dogovora, ki bo določal prispevek od dohodka omenjenih dejavnosti. Na sestanku z direktorji, predsedniki delavskih svetov ter osnovnih sindikalnih organizacij so prišli do zaključka, da je referendum edina možna oblika združevanja sredstev za modernizacijo cest in da pomeni hkrati uresničevanje tistega ustavnega načela, po katerem so temeljne organizacije združenega dela dolžne financirati delo krajevnih skupnosti.

V. P.

izvaja pa jih Socialistična zveza. Na zborih občanov sprejemajo kandidatne liste za volitve delegacij samoupravnih interesnih skupnosti in liste za volitve svetov krajevnih skupnosti. To je tudi priložnost, da kritično ocenijo delo krajevnih skupnosti in da opozorijo na naloge, ki jih čakajo v novem obdobju. S posebno pozornostjo obravnavajo tudi predlog za modernizacijo občinskih cest v prihodnjih petih letih.

F. B.

PRAZEN MOŠNJIČEK

V Brežicah se je doslej nabralo na posebnem računu 90 tisoč dinarjev za štipendiranje, torej nič več kot za izplačilo dveh mesečnih štipendij za sto štipendistov. Prosilcev je več kot 300! Predsedniki delavskih svetov, direktorji in predsedniki sindikata so na sestanku s predstavnikom izvršnega sveta obljubili, da bodo podpisali samoupravni sporazum o štipendiranju vsi tisti kolektivi, ki doslej tega še niso storili.

MRLIŠKA VEŽICA V PRIHODNJEM LETU

V programu za 1975. leto imajo prebivalci bizeljske krajevske skupnosti postavitev mrliške vežice. Zgraditi jo nameravajo s prispevki občanov, krajevske skupnosti in delovnih organizacij.

Sami ne bomo vsemu kos

Rok Kržan z Bizeljskega o izkušnjah in predlogih delegatov

— Tovariš Kržan, vi ste vodja skupine delegatov za zbor občin v republiški skupščini. Kakšne so vaše prve izkušnje in kako ste se vsi skupaj vživeli v novo vlogo?

— V začetku smo bili v zadregi predvsem zaradi obsežnega gradiva za zasedanje republiške skupščine. Motil nas je dolg dnevni red in večkratno pošiljanje materiala, popravkov, dopolnil, mnenj komisij in odborov skupščine oziroma izvršnega sveta. Po obsegu dnevnega reda je bilo zmerno šele sedmo zasedanje. Delegati smo prejeli tudi navodila o sprejemanju zakonov in dopolnil, kar je za vse koristno, saj se srečujemo z novimi in nepričakovanimi problemi.

— Kakšno pot je ubrala vaša delegacija, da bi laže izpolnjevala svoje dolžnosti?

— Sprejeli smo sklep o vodenju stalne evidence nad gradivom, postopovanjem izvršnemu svetu občinske skupščine, ter evidence o priporočilih izvršnega sveta in občinskih služb. Z materiali, ki bodo posegli v delo in-

teresnih skupnosti, bomo te sproti seznanjali in zahtevali njihovo mnenje.

Sklenili smo tudi, da morajo biti imena delegatov znana za dve zasedanji vnaprej. Le tako bomo posameznikom omogočili, da se bodo temeljito seznanili z gradivom. Delo v delegaciji nameravamo porazdeliti po interesih in sposobnostih delegatov. Zahtevamo, da bodo našim posvetom prisostvovali predstavniki izvršnega sveta, občinske skupščine in družbenopolitičnih organizacij. Za dobro informiranost so nam strokovne službe skupščine dolžne posredovati stališča, katera naj bi zastopali. Delegati sami ne bomo zmogli vsega, ker opravljamo svoje delo poleg redne zaposlitve.

Menim, da je prav, če povem, da delegati doslej s svojimi dopolnili v republiški skupščini niso mogli prodreti, bodisi da so bili premalo jasni ali pa je izvršni svet vztrajal pri prvotni obliki. V občinski skupščini pa sem odločen zagovornik ločenega zasedanja zborov. To daje delegatom možnost, da vsi sodelujejo v razpravah, posredujejo mnenja svojih delegacij, vplivajo na potek razprav in sprejem sklepov.

J. T.

Z medobčinskega posveta SZDL v Kostanjevici, na katerem so 14. novembra razpravljali o politiki dolgoročnega razvoja Jugoslavije, o izhodiščih za družbeni plan razvoja Slovenije do 1980 ter o osnovah regionalnega prostorskega razvoja Slovenije. (Foto: Jožica Teppey)
(Bralcem se opravičujemo, ker smo minuli četrtek nad tem podpisom pomotoma priobčili sliko kostanjeviškega gradu)

Delavce, kmete in mlade v ZK

Sklep občinske konference: organizacije ZK v vse delovne kolektive in krajevne skupnosti - Izobraževanje mora ujeti korak s sprejemanjem

— 620 komunistov že nekaj pomeni, toda za občino, kakršna je krška, je to odločno premalo. — so sekretarjem Stanetom Drobničem vred ugotavljali člani občinske konference ZK na seji 20. novembra. Osnovne organizacije so premalo storile za številčno rast članstva, zato je Krško še vedno pod slovenskim povprečjem. Cilj, ki ga želijo doseči, je 20 odstotkov proizvajalcev v vrstah Zveze komunistov.

Konferenca poziva sekretariate osnovnih organizacij, naj bodo neposrednim proizvajalcem vrata za vstop v ZK stalno odprta, komunisti v Zvezi mladine pa naj podvojijo napore za sprejemanje v ZK. V sklepih se konferenca obrača na sekretariate krajevnih organizacij in v Agrokombinatu z zahtevo po vključevanju kmetov, zlasti mladih kooperantov v vrste ZK.

Za kandidate predlagajo predhodne seminarje. Če to ni mogoče, potem naj sekretariati z njimi predelajo statut, oblike organiziranosti v občini in knjigo Franca Šetinca „Kaj je in za kaj se bojuje Zveza komunistov“.

V krški občini niso zadovoljni s sedanjim številom osnovnih organizacij. Ustanavljali jih bodo v vseh tistih krajevnih skupnostih, kjer jih še ni. Na pomoč bodo priskočili komunisti iz delovnih kolektivov. Šele ko se bodo terenske organizacije postavile na noge, se bodo ti ponovno vključili v delo ZK v podjetju. Po sklepu konference si bodo komunisti prizadevali za ustanovitev osnovne organizacije v 88-članskem kolektivu podjetja

KADROVSKA SUŠA

Delavska univerza v Krškem stalno zaposluje samo enega človeka, naloge izobraževanja pa so vsak dan obširnejše in odgovornejše. Slavko Kunej je predlagal, naj se komunisti zavzamejo za materialno in kadrovske okrepitve te izobraževalne ustanove. Delavska univerza mora čimprej dobiti ustrezne prostore in ljudi, sicer ne bo zmogla dela, ki ga od nje zahteva družba.

Črna pika za gostinstvo

Štiri mesece zaprto

Brestanica se je decembra lani prelevila v veliko gradbišče. Štiristomilijonska investicija za rekonstrukcijo elektrarne bo končana do novega leta, kar je jugoslovanske razmere rekorden čas.

S tem pa pri Preskrbi najbrž niso računali, sicer gostilna Pod lipo ne bi bila zaprta že od 1. avgusta dalje. Tudi gostilno namreč preurejajo in jo bodo odprli 1. decembra. V elektrarni so se nadejali, da bo to delo opravljeno v maju in da se bodo številni delavci Pionirja in Hidromontaže v vročih poletnih mesecih tam lahko odležali in okrepcali. Pa ne samo oni, ampak vsi tisti strokovnjaki, obrtniki in njihovi pomočniki, ki so občasno prihajali na brestaniško gradbišče.

Znašli so se tudi drugače. Nekateri so pomalicali na travniku, po delu pa so posedli ob cesti in spremljali dogajanje na njej.

Ta čas je marsikdo spraševal za prenočišče. Seveda zaman, ker so gostilno in sobe preurejali. Iz rok so izpustili zajeten zaslužek. Morda res niso mogli drugače, v kraju pa vseeno hudomušno pripominjajo, da le malo manjka, pa bi bila elektrarna dokončana prej kot gostilna.

J. TEPPEY

Transport, kjer sta trenutno le 2 člana ZK, v podružnici SDK, v ekspozituri Dolenjske banke in hranilnice, v podjetju Kostak, v Turist hotelu, pri Pionirju, v kostanjeviškem in krškem gozdnemu obratu, pri Kremenu na Raki in v osnovnih šolah v Podbočju, na Raki in v Kostanjevici.

J. T.

ASFALT NA CESTI KRŠKO - BREŽICE

Na levem bregu Save bo ta teden odpravljena še zadnja makadamska ovira na cesti od Krškega do Brežic. Vedno razriti klanec v Dolenji vasi bo končno le dobil asfalt. Pred njim so asfaltirali tudi odsek od križišča do mostu v Pohanci. Modernizacija zblizuje obe mesti med seboj in posledje se bo veliko prometa preusmerilo z avtoceste na levi savski breg.

„TO JE ŽE SRAMOTA“

S temi besedami se je na seji občinske konference ZKS v Krškem oglašil Franc Dragan, ko je razpravjal o tem, da mesto še danes nima kulturnega doma. „Zakaj ga ne bi postavili s samopriskevkom?“ se je obrnil na prisotne, ki so ta njegov predlog podprli. Pobuda je torej sprejeta, treba jo bo izpeljati do kraja in pripraviti vse potrebno za referendum. Občani taki akciji prav gotovo ne bodo nasprotovali, saj prav vsi v Krškem pogrešajo primernejše prostore za kulturne prireditve, za kino in za seje skupščine ter drugih organov.

KRŠKE NOVICE

PREMOG ZA ELEKTRARNO ZAGOTOVLJEN

V Brestanici se prihodnje leto še ne bodo popolnoma odpovedali klasičnemu obratovanju elektrarne. Za tak ukrep so se odločili zaradi podražitve tekočega goriva. Poslovno združenje za energetiko je brestaniški elektrarni zagotovilo za 1975 40 tisoč ton premoga. Elektrarna kuri večinoma prah, škrlj in zdrob. Do zdaj ga je porabila 200 tisoč ton na leto.

PONOVNO PREDSTAVE

Senovski kino bo kmalu ponovno odprt! Novo napravo za prikazovanje filmov so te dni že dobili. Del denarja so zbrali v krajevni skupnosti, izdatno pomoč pa je dala tudi temeljna kulturna skupnost. S kinom naj bi posledje upravljala krajevna skupnost; ta bo ustanovila tudi poseben odbor, ki bo skrbel za dober izbor predvajanih filmov.

PONOVNO ZNAMKE

Krško filatelistično društvo je letos pripravilo za svoje člane dva izleta: z avtobusi so jih popeljali na Primorsko ter v kraje hrvaško-slovenskega knjižnega upora. Če ne bi bili prevozni stroški za upokojece veliki, bi društvo vsekakor organiziralo še več izletov.

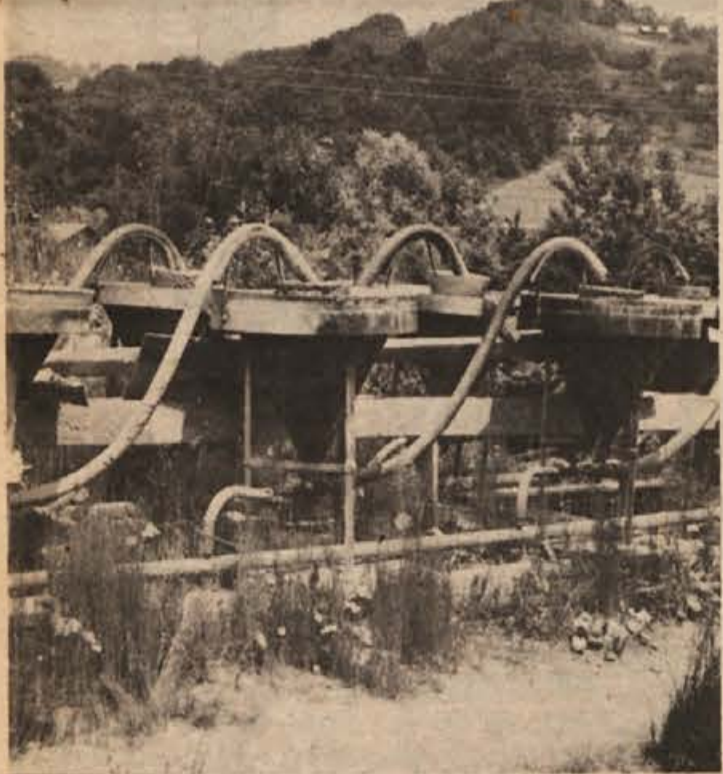
PROGRAM SESTAVLJEN

Komisija za šolska športna društva je te dni sestavila tekmovalni program za sezono 1974-75. Vanj so vključili osem disciplin, od prvenstev v igrah z žogo do smučanja, atletike, orodne telovadbe in plavanja. Sestavljeni tekmovalni program bo kažipot društvom za načrtovanje dejavnosti.

IZLETI VABLJIVI

Senovsko društvo upokojecev je letos pripravilo za svoje člane dva izleta: z avtobusi so jih popeljali na Primorsko ter v kraje hrvaško-slovenskega knjižnega upora. Če ne bi bili prevozni stroški za upokojece veliki, bi društvo vsekakor organiziralo še več izletov.

ZA VSAKO GAR DOLENJSKI LIST

Stara pralnica peska v Globokem

NOVO V BREŽICAH

SAMOPOSTRŽNA RESTAVRACIJA. — V Brežicah že dolgo pogrešajo lokal, kjer bi se zaposleni in drugi lahko hitro in poceni okrepcali. O tem so razmišljali tudi v podjetju Posavje, ki združuje trgovino in gostinstvo. Menijo, da bi samopostrežno restavracijo lahko uredili v gostišču Pri gradu, če bi se to gostišče vključilo v temeljno organizacijo združenega dela za gostinstvo pri Posavju.

TELOVADCI NA ODRU. — Občinski svet Zveze sindikatov in temeljna telesnokulturna skupnost sta združila svečano razglasitev rezultatov letošnjih delavskih športnih iger s telovadno akademijo. Na njej so sodelovali dijaki brežiške gimnazije, učenci osnovne šole bratov Ribarjev iz Brežic Nastopili so tudi člani državne reprezentance. Na prireditvi

je zapel moški pevski zbor DPD Svoboda bratov Milavcev. Nastopajočim in udeležencem športnih iger sta organizatorja priredila tovariško srečanje v čateškem motelu.

SLOVESNO PO VSEH ŠOLAH.

— Ta teden imajo po šolah svečan sprejem cicibanov v pionirsko organizacijo. Za najmlajše je to praznik, združen s kulturnim programom in pogostitvijo.

INTERNAT JE PREMAJHEN.

— Predstavniki Šolskega centra je opozoril udeležence občinske konference ZK na stisko v internatu. Ta lahko sprejme največ 120 učencev, potrebovali pa bi streho za vsaj še enkrat toliko mladih ljudi. Računati je treba z odpiranjem novih oddelkov v centru, pa tudi s tem, da bodo v gimnaziji prav tako dijaki, ki bodo potrebovali stanovanje v domu.

Klic Žumberka in Gorjancev

Pomoč spominskemu območju

Območje Žumberk - Gorjanci se bo združilo v interesno skupnost. Ustanovile jo bodo občine Brežice, Krško, Novo mesto, Metlika, Jastrebarsko, Ozalj in Samobor. V iniciativnem odboru bosta vsaki od njih zastopala po dva člana.

Predel Žumberka in Gorjancev sodi med najmanj razvite v obeh republikah, pa vendar ima veliko naravnega bogastva, kulturnih spomenikov, obeležij ljudske revolucije in NOB; v interesni skupnosti, ki bo združevala obmejna območja, bo lahko učinkoviteje predstavil svoje potrebe. Že v iniciativnem odboru bodo določili okvirne meje območja in poskrbeli za tehtno strokovno analizo sedanje razvitosti in bodočih potreb.

Povezava z drugimi krajevnimi središči bo prav gotovo na prvem mestu, istočasno pa bo treba nakazati rešitve za zaposlovanje ljudi iz Žumberka in Gorjancev. Vseh sedem občin se bo med seboj dogovarjalo o tem, kaj bodo ukrenile in kako bodo začele akcijo za hitrejši napredek krajev, ki so med narodnoosvobodilno vojno prispevali pomemben delež v boju za svobodo.

V. P.

ŠOLARJI VARČUJEJO

Na Bizeljskem sodelujejo v akciji za pionirsko varčevanje vsi učenci. Imajo lastno šolsko hranilnico, ki je lani med 47 hranilnicami zasedla prvo mesto. Celotni promet hranilnice znaša okoli pet milijonov starih dinarjev, mesečno povprečje pa se vrtilo okoli 1,8 milijona starih dinarjev. Lastna sredstva posoja hranilnica posameznim učencem, organizaciji ali razredu.

BREŽIŠKE VESTI

KRŠKI TEDNIK

Območni razgovori predsedstva s predstavniki osnovnih organizacij - Mesto delavski kontroli - Nezadovoljni s položajem nekaterih TOZD

Predsedstvo občinskega sindikalnega sveta se je odločilo pripraviti razgovore s predstavniki osnovnih sindikalnih organizacij na posameznih območjih, kjer je večje število delovnih organizacij. Prvi tak sestanek je bil 20. novembra na Mirni. Prisotni so bili le predstavniki organizacij iz Dane, KPD Dob in Gradbeno opekarskega podjetja, manjkali pa so iz TOZD IMV, Kolinske, Kremena in osnovne šole.

Občinska sindikalna organizacija si prizadeva uresničiti sklepe nedavnega republiškega kongresa sindikatov, obvezujejo jih pa tudi stališča zadnje seje občinske konference ZK. Na takih shodih, kot je bil mirenški, bi se radi seznanili z izkušnjami

in težavam sindikalnih organizacij na določenem območju in se dogovorili za ustrezne ukrepe.

Ob anketi o organiziranosti in položaju temeljnih organizacij združenega dela, ki jo je opravila posebna komisija pri komiteju občinske konference ZK, so za TOZD Tovarne opreme novomeške IMV na Mirni pogrešali samoupravni sporazum o cenah proizvodov mirenškega kolektiva znotraj IMV. „Če delavci ne vedo, koliko ustvarjajo, je okrnjeno tudi samoupravljanje,“ so dejali na seji. Glede Kolinske so menili, da ni vseeno, če delavci delavskega sveta TOZD le razpravljajo in ne tudi odločajo o virih sredstev (tako pa pri njih odločajo delegati na ravni OŽD).

Tehtno so obravnavali vprašanje delavske kontrole. Med vsemi komisijami v občini še nobena nima sprejetega poslovnika. Namen teh kontrol ni le pregledovati izdatke za reprezentanco, reklamo, kilometrine in dnevnice, temveč tudi to, ka-

ko se uresničuje proizvodni načrt, kako je z disciplino na vseh ravneh, medsebojnimi odnosi, predvsem pa, kako se izvajajo sklepi samoupravnih organov. Do 15. decembra bo občinski sindikalni svet pripravil sestanek s predsedniki komisij delavske kontrole v občini, dogovorili pa se bodo tudi o datumem izobraževanju članov teh komisij.

A. ŽELEZNIK

VRH PRI MOKRONOGU: USPEŠEN OBRAČUN

V nedeljo so ob zaključku del na slavnostni seji vodovodnega gradbenega odbora Vrh-Lakenci podali obračun del na tem velikem objektu. Vodovod, ki sicer že lep čas oskrbuje z vodo številne hribovske vasi, je na svečanosti izročila namenu nekdanja predsednica sveta mokronoške krajevne skupnosti dr. Jelena Pavičević. Po končnem obračunu je objekt vreden 1,38 milijona dinarjev, kar je za kraje velika delovna zmaga.

KAJ JE KMETIJA?

Pri ocenjevanju tega, komu je moč priznati položaj kmeta, je trebanjska kmetijska zemljiška skupnost izhajala iz tega, da je kmetje tisti, ki obdeluje z osebnim delom najmanj 2 ha obdelovalne zemlje, dosega letno najmanj 10.000 dinarjev letnega dohodka, oddajenost zemljišč pa ne sme biti večja kot 5 km od kraja stalnega bivališča. Pri kriteriju o tem, kaj se po zakonu o dedovanju kmetijskih zemljišč še smatra za kmetijo, so postavili mejo na 5 ha obdelovalnih zemljišč, ki so vsaj v glavnem zaokrožena, ali pa najmanj 20 ha gozdov. Po tem so izdajali začasna soglasja, novi občinski odlok pa bo zaščitene kmetije naštel poimensko.

A. Z.

SELO: DOLG NA VODOVODU

Vodovodni gradbeni odbor, ki je oskrbel z vodo Selo, Kalce in Pečice, ima mnogo skrbi. Ima še za okrog 70 tisočakov dolgov. Nekaj denarja bi se morali izterjati, to pa je domala nemogoče, saj so nekateri ljudje v tako slabem gnotnem položaju, da premorejo komaj za sol. Odbor išče rešitev na razne načine, izdatke pa povečujejo še razne okvare.

62 NOVIH STROJNIKOV

Občinska gasilska zveza Trebnje je prejšnji teden na Mirni pripravila seminar za strojnike gasilskih društev, ki jih je v trebanjski občini 26. 62 tečajnikov iz 21 društev je bilo s seminarjem zadovoljnih, posebna zahvala za to pa gre predvsem poklicne gasilske brigade iz Ljubljane, tov. Janu.

B. D.

Zemljiška skupnost zaživela

Skupen jezik s kmetijskim skladom in zadrugo

Trebanjska kmetijska zemljiška skupnost je že pripravila izhodišča za srednjeročni delovni program, ki je bil pred nedavnim tudi sprejet na drugem zasedanju njene skupščine. Poslej bo mnogo akcij tudi lažje izvedljivih, saj so končno le pridobili poklicnega tajnika. To delo bo opravljal inž. Janez Resman, dosedanji kmetijski inšpektor in referent za kmetijstvo in gozdarstvo pri občinski skupščini.

Kot je dejal v pogovoru o delu skupnosti njen predsednik inž. Jože Falkner, so pri pripravi odloka, ki bo določil, kdo je kmet, navezali tesno sodelovanje s krajevnimi skupnostmi. To delo se bo zaradi priprav na volitve malo zavleklo, vsekakor pa ga bodo opravili decembra. Pred skupnostjo je kup težjih nalog. Skupno s Kmetijskim gospodarstvom Slovenska vas se naj bi prihodnje leto lotili melioracij ob Mirni, vzporedno bo stekla tudi akcija odpravljanja metljavosti krav. V prihodnjem letu naj bi se pričele tudi politične priprave med kmeti za zložbo kmetijskih površin, kar bi vsakemu gospodarju še zlasti olajšalo delo s kmetijskimi stroji na bolj strnjanih površinah; začeli bodo tam, kjer bodo razmere najbolj zrelе. Uredili bodo tudi prodajo odroč-

nih zemljišč, ki niso primerna za družbeno proizvodnjo, kmetje pa se zanje zanimajo. V bodoče bodo dali nasvete in tudi denarno pomoč za urejanje gorskih kmetij, pripravljali bodo raziskave kakovosti tal in podobno.

Pokal predsednika občinskega sindikalnega sveta najboljši osnovni organizaciji na 3. delavskih športnih igrah je pripadel KPD Dob, zaključna slovesnost je bila minulo soboto na Mirni. Na sliki: Slavko Šmuc prejema priznanja za sindikalno organizacijo KPD Dob.

Delavske igre

400 sodelujočih

Delavske športne igre v trebanjski občini iz leta v leto napredujejo. Letošnje so bile že tretje zapovrsti, v 85 ekipah enajstih sindikalnih osnovnih organizacij je tekmovalo kar 400 delavcev.

Po mnenju predsednika komisije za šport in rekreacijo pri občinskem sindikalnem svetu Martina Majerla so prišli do točke, kjer bo treba storiti še korenitejši ukrepe, če hočejo zagotoviti res pravi razmah. Predvsem po potrebna večja strokovna pomoč in sodelovanje strokovnih voditeljev in sodnikov, oviro pa predstavlja tudi pomanjkanje športnih objektov, orodja in denarja. Doslej so jim nudile gostiljubne šole. Tolikšno število sodelujočih že daje misliti, da bo treba sčasoma narediti tudi športne naprave, namenjene rekreaciji. Za financiranje iger se bo moral poslej občinski sindikalni svet nasloniti na telesno-kulturne skupnosti, ker samofinanciranje iz sindikalne članarine tega ne bo več dopuščalo.

Občinski sindikalni svet pripeva tudi polovico stroškov šolanja za posebne strokovnjake delavske rekreacije pri visoki šoli za telesno kulturo v Ljubljani. Tudi to je lep prispevek za premagovanje kadrovske težave.

K. Z.

Minulo nedeljo je bil za krajevno skupnost Loka pomemben dogodek: prvič se je sestala skupščina krajevne skupnosti, sestavljena po novih ustavnih določilih. Delegete skupščine so izvolili na treh zborih občanov na območju skupnosti, kjer so obravnavali tudi novi statut. To je prva krajevna skupnost v občini, sestavljena po novih določilih. Na sliki: vodstvo skupščine med delom. (Foto: Železnik)

Troje KS pred samoprispevkom

Krmelj, Tržišče in Šentjanž hočejo sodobnejšo cestno zvezo - Tudi koncept razvoja Posavja je spodbuda 6.000 občanom tega dela občine

Ob volitvah delegatov samoupravnih interesnih skupnosti v začetku decembra bodo na območju krajevnih skupnosti Krmelj, Tržišče in Šentjanž glasovali tudi o uvedbi samoprispevka, namenjenega za asfaltiranje ceste od Šentjanža do Krmelja, Tržišča, skozi Tržišče, od Krmelja skozi Gabrijele in Pijavice.

Zamisel o teh delih je stara že več let, močno je bila med občani prisotna leta 1972 ob pripravi proslave 30. obletnice junaškega boja Milana Majcna in Jančija Mevžlja. Veliko ljudi je bilo že takrat za denarne prispevke, cesta je bila takrat tudi še republiška. Po izgradnji vodovoda je želja po boljših cestah spet stopila v ospredje.

dohodkov, kmetije 2 odst. od katastrskega dohodka, obrtniki pa po 2 odst. od svojih davčnih osnov.

MILAN LEVSTEK, predsednik KS Krmelj: „Če bomo na referendumu pokazali svojo voljo in pripravljenost prispevati za napredek naših krajev, bo tudi večja moralna obveznost drugih, da nam pomagajo. Najpomembnejša pa je pripravljenost v vseh treh krajevnih skupnostih.“

JOŽE BAVEC, predsednik pripravljalnega odbora: „Brez sodobnejše ceste ne bo napredka v teh krajih, pobudniki akcije so delegati, sveti krajevnih skupnosti in družbenopolitične organizacije vseh treh krajevnih skupnosti.“

Oddelek za gospodarstvo občinske skupščine je pripravil tudi izračun zbiranja denarja s samoprispevkom. Na sestankih v začetku novembra so se zavzeli za način, da bi razpisali samoprispevek za dobo 5 let. Delavci naj bi prispevali po 1,5 odst. od svojih čistih osebnih

IGOR MALUS, predsednik KS Tržišče: „Ljudje so se že večkrat pohvalno izražali o tej akciji. Zato ne dvomim o uspehu.“

To bi bil prispevek teh krajev za asfaltiranje okrog 12 km cest. Nekaj bodo prinesla tudi novo financiranje krajevnih skupnosti in posojila. Računajo, da ne bodo stali ob strani avtobusni podjetji SAP in Goričanci ter zasavski premogovniki, ki imajo tu dosti avtobusnih prog. V 11-članskem pripravljalnem odboru sta po dva predstavnika iz vsake krajevne skupnosti; vanj so imenovali še 5 predstavnikov, ki se zavzemajo za razvoj teh krajev. Podpora svoji akciji vidijo tudi v konceptu razvoja Posavja, ki govori o republiški regionalni cesti Tržišče-Krmelj-Šentjanž-Radeče. Ker je predviden začetek del pri posodabljanju ceste Mokronog-Sevnica za leto 1976, želijo biti pripravljeni.

A. ŽELEZNIK

BOJAZEN PRED NEPOTREBNIMI STROŠKI

Boštanjka krajevna skupnost je pravočasno opravila vsa pripravljala dela za asfaltiranje, zatem pa je bilo nekaj težav, ker novomeško Cestno podjetje ni imelo takoj na voljo strojev za asfaltiranje. Po številnih molodovanjih, da bi dela le pričeli, je bil del ulic asfaltiran 5. novembra, še vedno pa ni asfaltiran odsek mimo nove šole do razdelilne transformatorske postaje. Krajevna skupnost se boji, da jih ne bi prehitela zima. Ravno tako Cestno podjetje še ni položilo zapornega sloja. Če bi ta dela ostala do prihodnjega leta, bi nastali občutni dodatni stroški, ki bi jih bi po mnenju krajevne skupnosti moralo nositi Cestno podjetje.

JUTRANJKA: POČASTILI PRAZNIK

V soboto so priredili v prostorih Jutranjke proslavo v počastitev dneva republike. Proslavo je pripravila sindikalna konferenca, v kulturnem programu so sodelovali člani komisije za kulturo in izobraževanje iz sevniških TOZD. Povabili so tudi pihalno godbo iz Radeč, več sto članov kolektiva se je po proslavi zabavalo še ob zvoških plesnega ansambla.

STUDENEC: ASFALT ŠE V TEM TEDNU?

Minule dni je pri pripravljanih delih za asfaltiranje ceste skozi Studenec priskočila na pomoč tudi občinska cestna služba. Opravili so vse potrebne, včeraj so pričakovali stroje Cestnega podjetja za polaganje asfalta. Dolgo jesensko deževje je dela močno oteževalo, vaščani in mladi so opravili večino del. Akcija je lep dokaz, kaj lahko naredi dobra volja in enotnost ljudi.

K. Z.

SEVNIŠKI PABERKI

ASFALT DO KRŠKEGA - Sredi meseca so končno asfaltirali zadnji odsek zasavske ceste pred Krškim tako, da je v glavnem le končano posodabljanje te pomembne zveze Sevnice s Posavjem in dalje proti Zagrebu. Težavni obvozi so povzročali velike težave, kdor je mogel, se je temu območju raje izognil. Na vsem odseku ni asfaltiranih le nekaj desetnih metrov cestišča pri novem mostu čez Impolski potok, kjer je ovira drog daljnovidnosti, ki se je zaradi širšega mostu znašel na cestišču.

z dostavo pozimi. Iz izkušnje vedo, da ima takrat težavo z dostavljanjem poštinih pošiljk tudi pošta.

LISCA POSKRBELA ZA SVOJE DELAVKE - V novih prostorih krmeljskega TOZD sevniške Lisce so uredili lepo jedilnico, s čemer so rešili tudi vprašanje družbene prehrane za svoje delavke, saj v kraju ni gostinskega lokala, ki bi se ukvarjal s prehrano. Lepo je urejena tudi garderoba za zaposlene.

NEVŠEČNE SMETI - Smetarji sevniškega stanovanjskega podjetja imajo res nezavidljivo delo: ker vozijo smeti z vozom, je praznjenje smetarskih posod povsem ročno. Izračunali so, da mora en delavec dvigniti v enem delavniku kar 30 ton, smetarski voz se mora v razvečenem mestu ustaviti kar 560-krat na dan, na leto pa zvozi 6.240 ton smeti.

IZGUBILI SO SVOJ KRUH - Z upokojitvijo krmeljskega peka je kraj izgubil kruh, ki so ga jedli desetletja. Kdor bi se nameraval še naprej pečati s to obrtjo, bi moral zaradi raznih predpisov vložiti precej denarja, tega pa ni. Krmeljčani z Merxovim kruhom, ki jim ga sedaj vozijo iz Sevnice, niso preveč zadovoljni, močno pa se bojijo, kako bo

IZ KRAJA V KRAJ

ŠAHOVEC: GROBNICA STAROSELCEV - Kmet Jože Jaklič je pred nedavnim le pogledal, ob kaj se zatika plug, kadar orje na njivi. Tokrat je oral s traktorjem, zato je odrinil kar cel pokrov. Kamnito grobnico kockaste oblike je nato pregledal strokovnjak ljubljanskega regionalnega Zavoda za spomeniško varstvo. Tri najdene žare še proučujejo. Baje gre za staroselce iz časa 1. stoletja po našem štetju.

nik republike v logarski koči na Radulji. Ob takih prilikah počastijo s priznanji tudi tiste delavce, ki preživijo več let na delu v kolektivu ali srečajo Abrahama. Letošnja proslava je bila včeraj. Tokrat so proslavili 50-letnico Franca Kisovca, priznanje za 20 let dela je prejel vodja obrata Dominik Gimpelj, Janez Miklavčič pa za 10 let dela.

MOKRONOG: SPET KINO - Električna napeljava v prosvetnem domu je sicer še vedno klavna, vendar se je v kinu le spet zganilo. Do nadaljnega se bodo spet vrstile filmske predstave. Če bo pošla luč, pa bo spet na voljo le reklama za Laško pivo v reklamni vitrini kina!

PISARNA ZA SKUPNOSTI - Ker so v opuščeno pisarno TRIMA namestili šolsko varstvo v Trebnju, ni bilo prostora za kulturno in telesnokulturno skupnost. Nazadnje so našli pisarno, sicer v kletnem, vendar prijaznem skupnem prostoru v bloku na Rimski 1.

SPOMNIJO SE OBLETNIC DELAVCEV - Delavci brežiškega Gozdnega gospodarstva - TOZD Puščava ponavadi proslavljajo praz-

Zapleteno - vendar preprosto

V samoupravljanje bo zdaj pritegnjenih kar največ občanov

„Zdaj bo pa samo z območja naših štirih krajevnih skupnosti vandrolo na sestanek 40 delegatov. To ni mogoče! To je drago! To ni pametno!“ in podobno je bilo slišati na nedavni kandidacijski konferenci za volitve v samoupravne interesne skupnosti (SIS) v Stari cerkvi pri Kočevju.

Da ne bo nejasnosti okoli volitev in delovanja samoupravnega sistema pri SIS, objavljamo tokrat še skico, ki vse to nazorno pojasnjuje (glej skico).

V vsaki KS na območju občine Kočevje bodo izvolili najmanj 10-člansko svojo delegacijo za vseh pet SIS.

Te delegacije se bodo sestale (pred zasедanjem posamezne SIS) in izvolile delegate za posamezno območje občine. Občina je razdeljena na 8 območij, in sicer: 1. KS Kočevje, 2. KS Stara Cerkev, KS Struge, KS Polom in KS Stari log, 3. KS Livold, KS Dolga vas in KS

Mozelej, 4. KS Predgrad in KS Vimolj, 5. KS Rudnik in KS Koprivnik, 6. KS Banja Loka, KS Vas-Fara in KS Osilnica, 7. KS Draga in 8. KS Kočevska Reka. Konferenca delegatov za posamezno območje šteje do 10 delegatov, ki jih izvolijo na sestanku posamezne delegacije v KS. Tako na primer šteje konferenca delegacij za območje KS Stara cerkev 10 delegatov in v to konferenco izvoli delegacija KS Stara cerkev (glede na število volilcev) 5 delegatov, KS Struge 3, KS Polom enega in KS Stari Log enega. Po podobnem načelu volijo delegate za svojo konferenco delegacij tudi druga območja.

Konferenca delegacij posamezne območja pa izvoli enega delegata za zasédanje posamezne skupščine SIS. Tako vseh 8 območij KS izvoli po enega delegata v SIS, se pravi skupaj 8.

Skupščina SIS šteje 25 delegatov; od tega 8 iz KS, 17 pa iz TOZD in od drugod.

Berite
»Dolenjski list«

J. P.

Težki prvi koraki

Med pripravami na volitve v samoupravne interesne skupnosti (SIS) se je v kočevski občini v nekaterih primerih izkazalo, da delovni ljudje in občani - celo nekateri vodilni - še ne razumejo bistva delegatskega sistema v SIS in s tem tudi drugod.

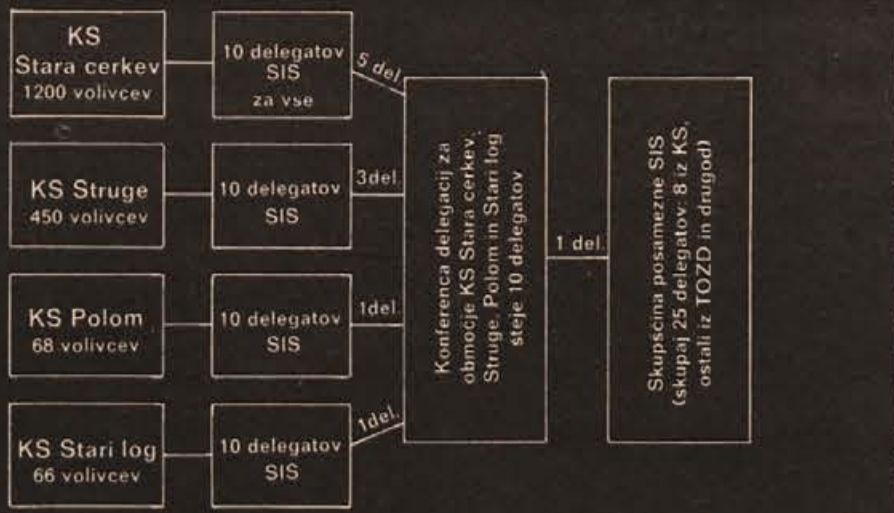
Osnova delegatskega sistema, ki je tudi osnovna misel novih ustav, je, da bi v samoupravljanju sodelovalo čim več delovnih ljudi in občanov. Tako bi sprostil velike ustvarjalne sposobnosti vseh delovnih ljudi in občanov.

Zaradi volitev raznih delegacij in delegatov v marsikateri KS in drugod že tožijo, da jim primanjkuje ljudi za vse te delegacije. Vendar pomeni prav to, da praktič-

no mora sodelovati v samoupravljanju vsak občan, uresničevanje misli, da mora vsak delovni človek odločiti o vsem bistvenem, ne pa da bodo še naprej drugi odločali v njegovem imenu.

Glavni smisel delegatskega sistema pa je, da se bodo delovni ljudje in občani sami odločali, kakšne družbene službe (kulturo, zdravstvo, izobraževanje, otroško varstvo, socialno skrbstvo itd.) želijo in koliko denarja bodo za te namene dali. Takrat, ko se bodo zavedeli, da praktično sami vse plačujejo, se bodo pa tudi vprašali, če je njihov denar pametno porabljen, če dobijo za nj dovolj, če se da delovanje teh služb izboljšati itd.

J. PRIMC

Na skici je prikazano delovanje delegatskega sistema SIS za območje štirih KS v občini Kočevje.

GOSPODARJENJE V 9 MESECIH

Na včerajšnji seji občinske konference ZK Kočevje so razpravljali o poslovanju gospodarskih organizacij v prvih devetih mesecih letos, in sprejeli statutarni sklep o organiziranosti in delovanju ZK v občini.

SZDL IN ZK

O ustanovitvi SIS, nalogah SZDL in uresničevanju sklepov predsedstva ZK in ZKS ter o osnutku statuta SZDL Slovenije in pravi občinski konference so razpravljali na zadnji seji izvršnega odbora občinske konference SZDL Kočevje, ki je bila 25. novembra.

Veliko zanimanja za Piko

»Piko Nogavičko« bodo morali ponoviti

Občinski svet ZKPO Kočevje že več let organizira gledališke predstave članov Mestnega gledališča iz Ljubljane za šolske otroke iz Kočevja in okolice. Po tri premiere, vsakokrat po dve predstavi v enem dnevu, so torej več v Kočevju. Letos si bodo te predstave lahko ogledali tudi otroci iz Podpreke. Prevoz z rednim avtobusom jim bo plačala TIS Kočevje. Vstopnice za ogled ene predstave so po enotni znižani ceni 4 din. Razliko do polne cene, ki je približno dvakrat večja, prispeva ZKPO Kočevje.

22. novembra so člani Mladinskega gledališča iz Ljubljane uprizorili za kočevske otroke v Domu Jožeta Šeška dve predstavi igre Astrid Lindgren »Pika Nogavička«. Za »Piko Nogavičko« so pokazali otroci veliko navdušenja in zanimanja, saj so bile vstopnice hitro razprodane in marsikateri učenec si predstave ni mogel ogledati.

Tajnica osnovne šole Kočevje Marija Andoljšek, ki vedno pomaga pri prodaji vstopnic, je predlagala ZKPO Kočevje, naj bi »Piko Nogavičko« še dvakrat ponovili, da bi si jo lahko vsi otroci ogledali. To priporočilo bo ZKPO Kočevje upoštevalo tako, da bo organizirala ponovitve predstave v novi sezoni, ker ima

Izhodišča za pripravo družbenega načrta občine Kočevje za obdobje 1976 do 1980, ki so prav zdaj v razpravi, predvidevajo, da bo v tem obdobju naraščal vsako leto družbeni proizvod za 7,6% ali za 0,2% nad predvideno povprečno republiko rastjo.

Ta odstotek (7,6) bo predstavljal dejansko rast. Rast, izražena v dinarjih, bo zaradi stalnega naraščanja cen gotovo veliko večja.

V družbenem sektorju bo družbeni proizvod naraščal predvidoma po stopnji 7,9. Produktivnost bo v družbenem sektorju gospodarstva naraščala predvidoma za 4,7 do 5,2 odstotka, zaposlenost za 2,5, stvarni prejemki prebivalstva za 7,3%, stvarna rast osebne potrošnje pa bo znašala 6,5 odstotka na leto.

Kot smo že zapisali, bodo cene naraščale hitreje, zato bi

PROSLAVLJANJE DNEVA REPUBLIKE

Danes dopoldne bo v Šeškovem domu v Kočevju proslava dneva republike, ki jo organizira gimnazija; včeraj zvečer je bila občinska proslava v Šeškovem domu. Danes ob 18. uri bodo v počastitev dneva republike odprli v Likovnem salonu v Kočevju razstavo del slikarjev Henrika Marchela in Maksima Sedeja mlajšega. Pokrovitelj razstave, ki bo odprta do 9. decembra, je občinska konferenca SZDL Kočevje.

sedaj Mladinsko gledališče že vse abonmaje zasedene. V. ILC

Trenutno največje gradbišče v Kočevju - zadrzna gradnja v Mestnem logu. (Foto: F. Brus)

Sprehod skozi izhodišča

Kaj predvideva osnutek izhodišč za pripravo družbenega načrta razvoja občine v obdobju 1976-1980 na posameznih področjih

Kmetijstvo

V občini Kočevje izkoriščajo 11.170 ha obdelovalnih površin, od tega 6.296 ha (ali 56 odstotkov) v družbeni in 4.874 ha (ali 44 odstotkov) v zasebni lasti. Osnovni nosilec kmetijske proizvodnje v občini je Kmetijsko gospodarstvo ZKGP, ki poleg posestva »Snežnik« gospodari s kmetijskimi površinami v družbenem sektorju.

Doseženi rezultati na področju živinoreje, tako v mesni kot mlečni proizvodnji, narekujejo, naj ta proizvodnja še hitreje narašča. Za nadaljnji razvoj živinoreje v družbenem sektorju bodo potrebne večje investicije, pri čemer računajo na večja posojila banke in namenska sredstva za razvoj kmetijstva v republiki.

Povečanje mlečne proizvodnje in s tem krav ter hlevov opravičuje nova tovarna sira, ki zagotavlja predelavo vsega mleka, proizvedenega v občini, pa tudi izven nje. V pripravi je tudi gradnja večje, sodobne prašičje farne z zmogljivostjo okoli 30.000 bekonov. Tako bi se močno povečala proizvodnja in predelava mesa v občini. Hkrati bi preselili neustrezno farmo na Mlaki, kar bo zmanjšalo onesnaževanje spodnjega toka Rinže.

Dejavnost vseh nosilcev kmetijsko-živilske dejavnosti bo osredotočena na naslednje glavne cilje: na trdnost prehranske bilance z uresničevanjem programirane stopnje

samooskrbe s surovinskimi in prehrabnimi proizvodi v širši družbeni skupnosti; na večanje produktivnosti v kmetijstvu ter preko nje na zagotovitev rasti dohodka zaposlenih v kmetijstvu in rasti produktivne sposobnosti panoge ter na smotno izrabo in zaščito razpoložljive kmetijske zemlje ob polnem delovanju samoupravnega sistema razširjene reprodukcije, sprejetega v kmetijski razvojni skupnosti z doslednim izvajanjem vseh sprejetih predpisov z agrarnega področja (zakon o združevanju kmetov, zakon o kmetijskem zemljišču, zakon o dedovanju itd.).

Pri razvoju kmetijstva bo potrebno predvsem zagotoviti hitrejšo oblikovanje večjih kmetijskih proizvodnih površin v družbenem kmetijstvu in v kooperaciji ter zagotoviti učinkovito varstvo kmetijskih zemljišč. V oddaljenih in hribovitih ter gozdnatih krajih je treba še pospeševati kmetijstvo in ohranjati kmetijska gospodarstva. V podeželskih krajih je treba razvijati dopolnilne dejavnosti in ustvarjati še druge možnosti, da bodo ostajali ljudje na zemlji. Na področju kooperacije je treba pospeševati sodelovanje kmetov v različnih oblikah proizvodnih skupnosti. Sklad za pospeševanje zasebnega kmetijstva in kmetijska zemljiška skupnost v občini bosta morala na področju pospeševanja kmetijstva v okviru pristojnosti in programov uresničiti zastavljene cilje. Občinska skupščina pa bo ob sodelovanju krajevnih skupnosti

in družbenopolitičnih organizacij organizirala dopolnilne dejavnosti, ki bodo ohranile poseljenost in prispevale k zboljšanju osebne ter družbenega standarda. Za to bodo uporabljena tudi namenska sredstva pri skladu skupnih rezerv.

Gozdarstvo

Gozdovi pokrivajo po statističnih podatkih 45.362 ha ali 59,4 odstotka vse kočevske občine. Gozdovi je zaradi opuščanih pašnikov in senožeti še več; po oceni je kar 75 odstotkov vseh površin gozdnatih. Lesna zaloga znaša okoli 7,9 milijona kubičnih metrov; od tega je okoli 52 odstotkov listavcev in 48 odstotkov iglavcev. Gozd je največje bogastvo občine in ga do sedaj še nismo izkoristili, kot je dovoljeval letni prirast.

Posek iglavcev je znašal le okoli 68 odstotkov, listavcev pa okoli 80 odstotkov letnega prirasta. Obstaja možnost, da se sečnja poveča na okoli 170 do 180 tisoč kubičnih metrov, če bi zgradili ceste v nova gozdna območja.

Zmogljivosti gozdnarjev dajejo možnost za razvoj lesnopredelovalne industrije na območju kočevsko-ribniškega gozdnogospodarskega bazena, kjer lesna industrija ni razvita tako, kot to dopušča surovinska osnova. Samoupravno sporazumevanje bo omogočilo čvrstejšo sodelovanje in usklajevanje proizvodnje ter investicij na področju gozdarstva in predelave lesa.

Vprašanje programske usmeritve in združevanja sredstev za uresničevanje vseh nalog bo treba reševati v okviru samoupravnih interesne skupnosti za gozdarstvo in lesno predelavo in preko gozdnih skupnosti. Upoštevanje pa bo treba tudi, da gozdovi vplivajo na prirodne pogoje, pomembne za zdravo okolje človeka in njegovo rekreacijo.

Industrija, gradbeništvo, proizvodna obrt

Razvijajoča se industrija in ostale panoge sekundarnega sektorja (gradbeništvo, proizvodna obrt), ki so glavni nosilci hitrejšega razvoja občine, bodo dosegle glede na investicijske naložbe nadpovprečno rast stopnje družbenega proizvoda.

Za predvideni razvoj pa bo morala biti zagotovljena potrebna električna energija, za kar organizacije združenega dela v občini Kočevje in Ribnica na podlagi samoupravnega sporazuma že združujejo sredstva soudeležbe. Ljubljanska banka bo morala dati tej investiciji, ki je za razvoj gospodarstva občine Kočevje in Ribnica življenjskega pomena, prednost pri kreditiranju.

Rudnik rjavega premoga v Kočevju, ki je bil predviden za ukinitvev, bo zaradi energetske krize in zaradi boljših možnosti prodaje premoga še nadalje obratoval v skladu z ugotovitvijo premogovnih zalog, ki jih raziskujejo.

Pomanjkanje delovne sile narekuje, da gospodarstvo, zlasti industrija, proizvodnjo posodobi in avtomatizira. Doseganje visoke produktivnosti se mora zagotoviti z novimi razvojnimi načrti, raziskovanji, sodobnejšo organizacijo poslovanja, napredkom tehnologije ter boljšim izkoriščanjem obstoječega znanja in kadrov. Večji pomen je treba dati lastni ustvarjalnosti.

Poseben poudarek bo še nadalje dan lesni industriji, ki glede na surovine še vedno nima ustreznega mesta pri doseganju družbenega proizvoda v občini. Z obnovo in posodabljanjem tovarne ivernih plošč, ki bo sedanjo zmogljivost 12.000 kubičnih metrov povečala na okoli 40.000 do 50.000 kubičnih metrov

letne proizvodnje, bo omogočena večja uporaba manj kakovostnega lesa in lesnih odpadkov. Tako bo dosežena tudi ustrezna rentabilnost proizvodnje iverk.

V glavnem bodo delovne organizacije vlagale sredstva v posodabljanje in avtomatizacijo proizvodnih sredstev, manj pa v proizvodne objekte.

Industrija bo tudi v naslednjem srednjeročnem planskem obdobju vodilni nosilec tehničnega napredka. Krepitev se bo morala njena konkurenčnost in izvozna sposobnost. OZD bodo tudi nosilci ustanavljanja manjših proizvodnih obratov v podeželskih središčih.

Trgovina, promet, gostinstvo in turizem, servisna obrt

Vse te panoge bodo v prihodnjem srednjeročnem obdobju napredovale skladno z drugimi panogami gospodarstva v občini.

Trgovina v mestu Kočevje je sicer na dokaj primerni stopnji, vendar še vrste blaga ne moremo kupiti doma. Zgraditi ali urediti bi treba primerne prodajne in skladiščne prostore, predvsem avtomobilske dele in gradbeni material. Zgraditi bi treba sodobne trgovine v okolici Kočevja in večjih podeželskih krajih.

»Avto«, ki se uvršča med največje ceste prevoznike v Jugoslaviji, bo tudi v bodoče razvijal svojo dejavnost, ki je pomembna zlasti zaradi izvoznih storitev. V največji možni meri bo izpopolnjeval prevozne zmogljivosti in servisno dejavnost.

Gostinstvo in turizem ter servisna obrt v občini zaostajajo. Čeprav velja občina zaradi slabih prometnih zvez za območje, ki je za turizem

zaprto, doslej ni bilo dovolj storjenega za zadovoljevanje potreb delovnih ljudi in turistov. S posodabljanjem ceste Livold-Brod na Kolpi in letu 1975 se bo odprto občine nekoliko izboljšala. S tem pa bodo narasle tudi potrebe po gostinskih, turističnih storitvah ter servisih. Z nadaljnjo posodobitvijo ceste Brod na Kolpi-Delnice v bližnji bodočnosti pa se bodo razmere na gostinstvo-turističnem področju bistveno spremenile. Povečale se bodo potrebe po gostinstvo-turističnih storitvah, za kar se bodo morale zlasti delovne organizacije družbenega sektorja ustrezno organizirati. Nujne bodo investicije v sodobne prenočitvene zmogljivosti in objekte za razvedrilo in rekreacijo delovnih ljudi in turistov.

Sedanja zaprtost gostinskih delovnih organizacij ne bo kos nastalim potrebam. Zato bo nujno njihovo združevanje, ki bo tudi upravičilo družbeno pomoč pri dodeljevanju investicijskih posojil. Družbena prehrana delovnih ljudi ni ustrezno urejena. Potrebna je samopostrežna restavracija, ki je edina lahko sposobna nuditi hrano hitro in po primerni ceni. Tudi zasebni gostinski sektor, ki se bo organiziral v naseljih zunaj Kočevja, bo lahko prispeval k razvoju turizma, vendar bo treba zahtevati v takih gostiščih primerno urejenost. Za razvoj turizma bo potrebna večja dejavnost turističnih društev, ki naj bodo organizirana v krajih, ki naj postanejo turistična žarišča (Kočevje, Vas-Fara, Koprivnik, Osilnica, Predgrad, Draga). Turistična društva naj bodo ob sodelovanju krajevnih skupnosti in drugih dejavnikov na področju turizma (športna društva, kulturno-prosvetna društva, lovška društva, jamarska društva, planinska društva itd.) pobudniki urejanja turističnih krajev in postojank, raznih prireditvev in podobnega.

TEDENSKI KOLEDAR

Četrtek, 28. novembra - Jakob Petek, 29. novembra - Dan republike
Sobota, 30. novembra - Andrej Nedelja, 1. decembra - Natalija
Ponedeljek, 2. decembra - Blanka Torek, 3. decembra - Franc Sreda, 4. decembra - Barbara
Četrtek, 5. decembra - Stojan

LUNINE MENE

29. novembra ob 16.09 ščip

KINIO

BREŽICE: 29. in 30. 11. ameriški barvni film „Zima enega leva“.
1. in 2. 12. italijanski barvni film „V Milanu ubijajo ob sobotah“.
3. in 4. 12. ameriški barvni film „Sauder ali pasje življenje“.

malio glasi

SLUŽBO DOBI

NATAKARICO, priučeno, sprejmemo takoj. Hrana in stanovanje v hiši. Plača po dogovoru. Gostilna Angelca, Ljubljana, Titova 250.

SPREJMEM dekle, ki bi se rada zaposlila ali izučila v Ljubljani, in ji pomagala. M. Kopljan, Galjeva 14, 61000 Ljubljana.

PRIDNO in pošteno dekle dobi službo v tovarni, ogrevano sobo ter prijeten dom za delno pomoč v gospodinjstvu. Ing. Sekavčnik, Šmarca 85, Kamnik.

SLUŽBO IŠČE

V VARSTVO sprejem otroka na Grmu. Naslov v upravi lista (2755/74).

VZAMEM v varstvo dva otroka, tudi izmenično. Naslov v upravi lista (2767/74).

STANOVANJA

ODDAM opremljeno sobo dvema fantoma ali dekletoma in prodam dva velika kufusa. Ločna 12, Novo mesto.

STANOVANJE in hrano dam zaposlenemu dekletu za dopolnilno varstvo otrok in pomoč v gospodinjstvu. Slavka Bučar, Irča vas 75, Novo mesto.

SOBO oddam dvema dekletoma. Rozman, Glavni trg 4, Novo mesto, vhod iz Dilančeve ulice.

ODDAM SOBO in kuhinjo s souporabo kopalnice in posebnim vodom. Plačilo za dve leti naprej. Naslov v upravi lista (2754/74).

SPREJMEM DEKLE na stanovanje. Naslov v upravi lista (2756/74).

FARMACEVTIKA išče ogrevano sobo v Novem mestu, po možnosti v bližini tovarne Krka. Naslov v upravi lista (2760/74).

MLADA DRUŽINA z otrokom išče stanovanje ali kmečko hišo v najem v Ivančni gorici ali okolici za dobro plačilo. Ponudbe pošljite na naslov: Greta Kalin, Gorazdova 13, Ljubljana.

USLUŽBENEC - STUDENT išče ogrevano sobo s posebnim vodom. Plača 400,00 din. Naslov v upravi lista (2772/74).

DEKLE išče sobo ali garsonjero v Novem mestu ali bližnji okolici. Naslov v upravi lista (2776/74).

GARSONJERO ali enosobno stanovanje vzamem v najem ali odkupim, najraje Nad mlini. (Delno gotovina, ostalo z odplačevanjem za čas 6 let). Vse drugo po dogovoru. Telefon 21-227.

ZAMENJAM dvosobno najemniško stanovanje v bloku v Novem mestu za enako ali manjše v Ljubljani. Ponudbe pod „OD-LOČBA“.

IŠČEM STANOVANJE ali večjo sobo v bližnji okolici Novega mesta. Naslov v upravi lista (2786/74).

USLUŽBENEC nujno išče manjše stanovanje ali sobo v Krškem. Ponudbe pod šifro „DOBER PLAČNIK“.

ODDAM opremljeno sobo v centru mesta. Naslov v upravi lista (2805/74).

Motorna vozila

UGODNO prodam NSU 1200. Reba, Kristanova 34, Novo mesto, telefon 21-233.

CRNOMELJ: 29. 11. japonski barvni film „Bitka za Okinavo“.
KOSTANJEVICA: 29. 11. zgodovinski barvni film „Mehika v plamenu“.
2. 12. ameriški barvni film „Komisar in tri zlate kače“.
30. 11. in 1. 12. ameriški barvni film „Diamantna džungla“.
4. 12. ameriški barvni film „Portret nimfomanke“.

METLIKA: 29. 11. ameriški barvni film „Sijera teoride“ in angleški barvni film „Kapetan Nemo in podvodno mesto“.

MIRNA: 30. 11. in 1. 12. „Dnevnik device“.

NOVO MESTO: od 29. 11. do 2. 12. francoski barvni film „Obsedeno stanje“.

RIBNICA: 30. 11. in 1. 12. italijanski barvni film „Skrj se“.

SEVNICA: 30. 11. in 1. 12. ameriški barvni film „Buch Kasidy in Kid“.
4. 12. nemški film „Hura, šola goril“.

ŠENTJERNEJ: 30. 11. in 1. 12. „Diplomac“.

TREBNJE: francoski barvni pustolovski film „Varuj se prijateljev“.

PRODAM KATRCO, letnik 1968. Zefran, Gotna vas 23, Novo mesto.

PRODAM 850, letnik 1970. Valentin Levstik, Podgora 38, Straža.

PRODAM DKW F 12, letnik 1965, v voznem stanju. Cena 4.000,00 din. Informacije v gostilni PRI LUKI-Ranč, p. Raka pri Krškem.

NUJNO prodam osebni avto škoda MB 1000 v voznem stanju. Pri- stojbina in tehnični pregled plačana do junija 1975. Ivan Priselac, Zalag 26, Novo mesto.

POCENI PRODAM malo vožen, ohranjen avto zastava 750. Veljavna registracija in tehnični pregled je do oktobra 1975. Naslov: Konrad Zupančič, Krško, Cesta 4. julija 23.

POCENI prodam fiat 750, letnik 1965. Naslov v upravi lista (2783/74).

PRODAM SIMCO 1000, letnik 1966. Cena 5.000 din. Možno tudi po delih. Janez Lojk, Dol. Straža 25, Straža.

PRODAM dobro ohranjen avto Austin 1300. Oglod od 12. do 15. ure. Naslov v upravi lista (2794/74).

UGODNO prodam obnovljeno škodo, letnik 1967. Poljanec, Kristanova 30, Novo mesto.

PRODAM

PRODAM dobro ohranjen vzdljiv levi štedilnik. Janez Hrovatič, Stranska vas 1, Ruperč vrh, Novo mesto.

UGODNO prodam televizor RR N1. Naslov v upravi lista (2742/74)

13 in 15-colski gumi voz ugodno prodam. Bulc, Jurčkova pot 73, Ljubljana, Rakovnik.

PRODAM slamoznico na motorni in ročni pogon ter psa čuvaja. Naslov v upravi lista (2745/74).

POCENI prodam zimske gume za škodo, skoraj nove. Anton Sladič, Gubčeva 21, Novo mesto.

PRODAM 500 kosov izdelanega kostanjevega kolja za vinograd. Ivan Lahne, Zagrad 15, Škocjan.

PRODAM kavé in mozaik (omara) za otroško sobo. Vinko Flajšman, Nad mlini 26, Novo mesto.

ZARADI OPUSITIVNE kmetovanja prodam: motorno kosilnico 127 cm BCS z obračalnikom Maraton, dva gumi voza, gume (15 in 16-colske), slamoznico na ročni in motorni pogon, vetrnik na stesala (pajkel), gnojnično črpalko na motorni pogon, samsko konjsko opremo, načrt gospodarskega poslopja 12 x 10 m in drugo. Franc Tome, Tacenska 62, 61210 Šentvid-Ljubljana.

UGODNO prodam nov gumi voz (13, 14 in 15-colski). Tomc, Lavrica 14, Škofljica.

UGODNO PRODAM nemško mlati- nico s popolnim čiščenjem ali zamenjam za govedo ali konja, ter dve traktorski zadnji gumi (28 x 11) v zelo dobrem stanju. Jože Rutar, Goriška vas 7, Škocjan.

UGODNO prodam ali zamenjam za prašiča televizor Rudi Čajavec avtomatik v brezhibnem stanju in peč na olje EMO 8. Godnjavec, Gor. Gradišče 2, Dol. Toplice.

UGODNO PRODAM tabljeno kuhinjsko omaro, divan in košarico za dojenčka. Marija Šuštaršič, Mestne njive 2/II nad. Novo mesto.

PRODAM vozno, 7 mesecev brejo kravo. Ludvik Koščec, Črnemelj, 21. oktobra 19.

POCENI prodam prikolico in čmobel televizor. Jože Ribič, Kettejev drevored 41, Novo mesto.

OTROŠKI VOZICEK, globok, dobro ohranjen, ugodno prodam. Blažič, Dol. Polje 15, Straža.

UGODNO prodam štedilnik (2 plin, 4 električni), malo rabljen. Kuzma, Kristanova 30, Novo mesto.

PRODAM skoraj nov puhalnik za seno in slamoznico s puhalnikom. Jože Rodič, Gor. Kronovo, 5, Otočec.

PRODAM nov električni štedilnik in trajno žarečo peč. Robert Romih, Kettejev drevored 39, Novo mesto.

PRODAM puhalnik. Naslov v upravi lista (2789/74).

UGODNO prodam enkrat rabljen gradbeni les, tudi nekaj puntov. Naslov v upravi lista.

KUPIM

V NOVEM MESTU kupim na mirnem in sončnem kraju dvo- sobno ali trisobno stanovanje, eventualno tudi menjam za hišo, ki stoji na 700 m² zemlje v Ljubljani na zelo lepem kraju. Če ste zainteresirani, mi pišite pod šifro „KUPIM, MENJAM“.

KUPIM RABLJEN hidrofor. Jože Brulc, Vrhovca 10, Mirna peč.

KUPIM hišo z vsemi pritlikalnimi v Novem mestu ali v neposredni okolici. Ponudbe pod „GOTO- VINA“.

KUPIM zazidljivo parcelo v Novem mestu ali okolici ali kmečko hišo z nekaj zemlje. Ponudbe na upravo lista pod šifro „ZEMLJA- HISA“ ali na telefon 21-025.

POSEST

PRODAM enonadstropno stanovanjsko hišo z gospodarskim poslopjem in cca 3 ha zemljišča. Informacije v Brestanici 6 po 15. uri.

PRODAM hišo z gospodarskim poslopjem v bližini Novega mesta. Tudi zamenjam. Interesenti se lahko zgledajo na naslov: Matija Fink, čevljar, Grajska pot 6, Ribnica na Dol.

RAZNO

GOTOVO JE, da živi kje dekle ali vdova do 33 let, ki bi rada spoznala 38-letnega vdovca, nekadičca, nealkoholika, ki ima avto in lepo lastniško stanovanje v Novem mestu. Če bi bila pripravljena živeti z mano, mi piši pod šifro „DECEMBER“.

POROČNI PRSTANI! - Zenin in nevesta, ne pozabita: moderno izdelane poročne prstane dobite pri Otmarju Zidarju, zlatarju v Ljubljani, Gosposka 5. - Z izrezkom tega oglasa dobite 10 odst. popusta!

FRANC ŠUŠTERŠIČ, delavec pri novomeškem Cestnem podjetju, sem dne 22. novembra izgubil na cestnem delovišču pri odcepu Karteljevo ročno uro znamke RAKETA. Najditelja prosim, da jo vrne proti dobri nagradi.

IŠČEM upokojenko ali drugo osamljeno žensko, ki bi hotela decembra in še kdaj pozneje preživeti mesec dni pri mami v hribovski vasi v Zasavju, zaradi družbe in delne pomoči. Pišite na naslov: Kranjc, Drapšnova 7, 63000 Celje

PREKLIC

ANICA MARINCIC, Žužemberk 163, opozarjam vse, ki širijo lažne govornice o tragični smrti dragega očeta Antona Marinčiča z Reber 32 pri Žužemberku, predvsem Angelo in Ivana Kastelca z Reber 32, da jih bom sodno preganjala, kakor tudi za vse druge lažne govornice.

ZAHVALA

Ob tragični, prerani smrti našega dragega moža, očeta, zeta in brata

SLAVKA ŠUŠTARJA s Srednjega Lipovca

se zahvaljujemo vsem, ki so nam v teh težkih trenutkih stali ob strani in nam pomagali. Posebno se zahvaljujemo njegovim sodelavcem v gozdu, upravi GG v Straži in delavcem iz lakirnice TSP v Straži, dr. Boži Kocutar in miličnikom iz Žužemberka, pevcem, ki so mu v slovo zapeli, in tovarišu od GG za poslovilne besede ob odprtem grobu. Lepa hvala tudi župniku iz Ajdovca, gasilec, sosedom, vaščanom ter vsem, ki so mu darovali vence in cvetje ter ga v tako velikem številu spremlili na njegovi zadnji poti.

Zalujoči: žena Milena, sin Slavko, hčerka Milenka, mama, bratje in sestre z družinami in drugo sorodstvo

Ob nepričakovani in boleči izgubi naše drage žene, mame, sestre in tete

JOŽEFE KRIŠTOF, roj. Vovk iz Zaloga pri Škocjanu

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom in znancem, posebno pa vaščanom za podarjeno cvetje in vence in nesebično pomoč v najtežjih trenutkih ter tolažbo. Hvala tudi župniku iz Smarjete za opravljeni obred in ganljivi govor.

Zalujoči: mož Franc, sin Franci, sestri Lojzka in Micka ter bratje Stanko, Tone, Lojze in Janez z družinami ter drugo sorodstvo

Ob boleči izgubi našega moža, očeta in starega očeta

ANTONA LINDIČA iz Radovlje

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste svojo pozornost pokazali, da sočustvujete z nami. Hvala vsem, ki ste pokojniku podarili vence in cvetje in vsem, ki ste ga spremlili na zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo podjetju Industrija motornih vozil Novo mesto in ŽPS Novo mesto za podarjene vence in župniku iz Smarjete za opravljeni obred.

Zalujoči: žena, sinova Ivan in Rudi z družinama, hčerke Mimi, Rozalija in Anica z družinami in drugo sorodstvo

Ob prerani smrti naše drage žene, mame, stare mame in tete

ANTONIJE GRAHEK iz Ručetne vasi 14 pri Črnomlju

se iskreno zahvaljujemo vsem prijateljem in znancem, ki so v težkih trenutkih sočustvovali z nami, darovali pokojni cvetje in vence, nam izrekli sožalje ter jo pospremili do njenega zadnjega doma. Posebno pa se zahvaljujemo kolektivom in ZB iz Petrove vasi za podarjene vence ter sosedom Plutovim in drugim sorodnikom, ki so nam stali ob strani. Vsem iskrena hvala!

Zalujoči: mož Tone, hčerka Marija, sinova Tone in Stane z družinami in drugo sorodstvo

Ob prerani smrti naše drage žene, mame, stare mame in tete

ANTONIJE GRAHEK iz Ručetne vasi 14 pri Črnomlju

se iskreno zahvaljujemo vsem prijateljem in znancem, ki so v težkih trenutkih sočustvovali z nami, darovali pokojni cvetje in vence, nam izrekli sožalje ter jo pospremili do njenega zadnjega doma. Posebno pa se zahvaljujemo kolektivom in ZB iz Petrove vasi za podarjene vence ter sosedom Plutovim in drugim sorodnikom, ki so nam stali ob strani. Vsem iskrena hvala!

Zalujoči: mož Tone, hčerka Marija, sinova Tone in Stane z družinami in drugo sorodstvo

Ob prerani smrti naše drage žene, mame, stare mame in tete

ANTONIJE GRAHEK iz Ručetne vasi 14 pri Črnomlju

se iskreno zahvaljujemo vsem prijateljem in znancem, ki so v težkih trenutkih sočustvovali z nami, darovali pokojni cvetje in vence, nam izrekli sožalje ter jo pospremili do njenega zadnjega doma. Posebno pa se zahvaljujemo kolektivom in ZB iz Petrove vasi za podarjene vence ter sosedom Plutovim in drugim sorodnikom, ki so nam stali ob strani. Vsem iskrena hvala!

Zalujoči: mož Tone, hčerka Marija, sinova Tone in Stane z družinami in drugo sorodstvo

Ob prerani smrti naše drage žene, mame, stare mame in tete

ANTONIJE GRAHEK iz Ručetne vasi 14 pri Črnomlju

se iskreno zahvaljujemo vsem prijateljem in znancem, ki so v težkih trenutkih sočustvovali z nami, darovali pokojni cvetje in vence, nam izrekli sožalje ter jo pospremili do njenega zadnjega doma. Posebno pa se zahvaljujemo kolektivom in ZB iz Petrove vasi za podarjene vence ter sosedom Plutovim in drugim sorodnikom, ki so nam stali ob strani. Vsem iskrena hvala!

Zalujoči: mož Tone, hčerka Marija, sinova Tone in Stane z družinami in drugo sorodstvo

Ob prerani smrti naše drage žene, mame, stare mame in tete

ANTONIJE GRAHEK iz Ručetne vasi 14 pri Črnomlju

se iskreno zahvaljujemo vsem prijateljem in znancem, ki so v težkih trenutkih sočustvovali z nami, darovali pokojni cvetje in vence, nam izrekli sožalje ter jo pospremili do njenega zadnjega doma. Posebno pa se zahvaljujemo kolektivom in ZB iz Petrove vasi za podarjene vence ter sosedom Plutovim in drugim sorodnikom, ki so nam stali ob strani. Vsem iskrena hvala!

Zalujoči: mož Tone, hčerka Marija, sinova Tone in Stane z družinami in drugo sorodstvo

Ob prerani smrti naše drage žene, mame, stare mame in tete

ANTONIJE GRAHEK iz Ručetne vasi 14 pri Črnomlju

se iskreno zahvaljujemo vsem prijateljem in znancem, ki so v težkih trenutkih sočustvovali z nami, darovali pokojni cvetje in vence, nam izrekli sožalje ter jo pospremili do njenega zadnjega doma. Posebno pa se zahvaljujemo kolektivom in ZB iz Petrove vasi za podarjene vence ter sosedom Plutovim in drugim sorodnikom, ki so nam stali ob strani. Vsem iskrena hvala!

Zalujoči: mož Tone, hčerka Marija, sinova Tone in Stane z družinami in drugo sorodstvo

Ob prerani smrti naše drage žene, mame, stare mame in tete

ANTONIJE GRAHEK iz Ručetne vasi 14 pri Črnomlju

se iskreno zahvaljujemo vsem prijateljem in znancem, ki so v težkih trenutkih sočustvovali z nami, darovali pokojni cvetje in vence, nam izrekli sožalje ter jo pospremili do njenega zadnjega doma. Posebno pa se zahvaljujemo kolektivom in ZB iz Petrove vasi za podarjene vence ter sosedom Plutovim in drugim sorodnikom, ki so nam stali ob strani. Vsem iskrena hvala!

Zalujoči: mož Tone, hčerka Marija, sinova Tone in Stane z družinami in drugo sorodstvo

Ob prerani smrti naše drage žene, mame, stare mame in tete

ANTONIJE GRAHEK iz Ručetne vasi 14 pri Črnomlju

se iskreno zahvaljujemo vsem prijateljem in znancem, ki so v težkih trenutkih sočustvovali z nami, darovali pokojni cvetje in vence, nam izrekli sožalje ter jo pospremili do njenega zadnjega doma. Posebno pa se zahvaljujemo kolektivom in ZB iz Petrove vasi za podarjene vence ter sosedom Plutovim in drugim sorodnikom, ki so nam stali ob strani. Vsem iskrena hvala!

Zalujoči: mož Tone, hčerka Marija, sinova Tone in Stane z družinami in drugo sorodstvo

Ob prerani smrti naše drage žene, mame, stare mame in tete

ANTONIJE GRAHEK iz Ručetne vasi 14 pri Črnomlju

se iskreno zahvaljujemo vsem prijateljem in znancem, ki so v težkih trenutkih sočustvovali z nami, darovali pokojni cvetje in vence, nam izrekli sožalje ter jo pospremili do njenega zadnjega doma. Posebno pa se zahvaljujemo kolektivom in ZB iz Petrove vasi za podarjene vence ter sosedom Plutovim in drugim sorodnikom, ki so nam stali ob strani. Vsem iskrena hvala!

Zalujoči: mož Tone, hčerka Marija, sinova Tone in Stane z družinami in drugo sorodstvo

ZAHVALA

Ob prerani smrti mojega dragega moža

FRANCA HROVATA upokojenega računovodje

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so mi ustno ali pismeno izrazili sožalje in pokojnika spremlili na zadnji poti. Zahvala sosedom, Industriji obutve in Društvu računovodij za darovane vence, Društvu upokojencev Novo mesto za spremstvo s praporjem, tov. Švajgarjevi za poslovilne besede in pevcem. Posebna zahvala zdravnikom in osebju nevrološkega oddelka bolnice Novo mesto za njihovo nesebično pomoč, skrb in nego, župnikoma Lapu in Bajuku za opravljeni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Zalujoča: žena Marija in sorodstvo

ZAHVALA

Mnogo prezgodaj je za vedno odšel naš ljubljani, srčno dobri mož, sin, brat in stric

CIRIL VIRANT iz Pijavic

Iskrena hvala vsem, ki ste počastili njegov spomin, ga v tako velikem številu spremlili na zadnji poti, nam izrazili sožalje, darovali vence in cvetje. Srčna hvala vaščanom za pomoč, delovnim kolektivom TIP-TOP Trebnje, Rog Mokronog, pošti Sevnica, Stillešu Sevnica in osnovni šoli Tržišče za izkazano pozornost, osebju onkološkega inštituta Ljubljana za zdravljenje, dr. Leopoldu Levstiku in zdravstveni postaji Krmelj za lajšanje hudih bolečin, župniku za obrede, Borisu Debelaku za postovilne besede ob grobu. Še enkrat vsem srčna hvala!

Zalujoči: žena in otroka, starši, bratje, sestre in drugo sorodstvo

ZAHVALA

Ob prerani izgubi našega dragega sina, brata in strica

JOŽETA ZALOKARJA Šmarje št. 1, Šentjernej

se zahvaljujemo vsem, ki so nam izrekli sožalje in darovali cvetje ter vsem sosedom ter prijateljem, ki so nam v tem težkem trenutku pomagali in nam stali ob strani. Posebno se zahvaljujemo župniku za njegove prisrčne poslovilne besede, kaplanu in zdravniku. Prisrčna hvala vsem, ki ste ga v tako velikem številu spremlili na njegovi prezgodnji zadnji poti. Hvala vam!

Zalujoči: oče, mama, sestra Jelka, sestra Ani z Jakobom, brat Janez z družino, nečak Rado ter drugo sorodstvo

ZAHVALA

Ob prerani in tragični izgubi našega sinka, bratca, nečaka, vnuka in bratranca

RAJKCA LAVRINŠKA iz Gor. Pirošice

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste ga spremlili k mnogemu preranemu počitku, okrasili njegov grob z vencem in cvetjem ter nam izrazili sožalje. Prav posebno se zahvaljujemo učiteljem in učencem osnovne šole Cerklje, tov. ravnatelju, pevskemu zboru osnovne šole, sošolcem 7. razreda za slovo na domu in ob odprtem grobu. Iskrena hvala vsem sosedom in vaščanom, gasilskemu društvu Dol. Pirošica in župniku za opravljeni obred.

Cikcak (Lj). 19.30 TV dnevnik (Lj). 19.55 3-2-1 (Lj). 20.05 Bog nas varuj revolucij in rdeče poplave - TV drama (Primer Duplek) (Lj). 21.25 Kulturne diagonale (Lj). 21.55 Sodobna oprema (Lj). 22.05 Mozaik kratkega filma: Prepad, barvni film (Lj). 22.25 TV dnevnik (Lj).

ČETRTEK, 28. NOVEMBRA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Radijska šola za višjo stopnjo - Partizansko gledališče. 10.15 Po Talijinskih poteh. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti: inž. Jelka Kraigher: Misli ob zaključku Hortikulture. 12.40 S pihalnimi godbami. 13.30 Priporočajo vam... 15.45 „Vrtljak“. 19.40 Minute z ansambloma Bojana Adamiča in Jožeta Kampiča. 19.50 Lahko noč, otroci! 23.05 Literarni nokturno.

Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45-16.45 „Vrtljak“. 17.20 Koncert po željah poslušalcev. 19.40 Minute s triom Henčka Burkata. 19.50 Lahko noč, otroci! 23.05 Literarni nokturno.

TOREK, 3. DECEMBRA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Radijska šola za srednjo stopnjo - Pomen ohranitve naravnega okolja za življenje - II. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - Čebelarstvo. 12.40 Po domače. 13.30 Priporočajo vam. 14.40 Na

poti s kitaro. 15.45. „Vrtljak“. 18.05 V torek nasvidenje. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Slovenska zemlja v pesmi in besedi. 23.05 Literarni nokturno.

SREDA, 4. DECEMBRA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Za mlade radovedneže. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Ivan Bertok: Zivonorejski odbori pri kmetijskih združenjih. 12.40 Od vasi do vasi. 13.30 Priporočajo vam... 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45 „Loto vrtljak“. 19.40 Minute z ansamblom Mojmir Sepeta. 19.50 Lahko noč, otroci! 21.45 Igrajo zabavni ansambli. 22.20 S festivalov jazz.

ČETRTEK, 28. NOVEMBRA: 8.10 TV v šoli (Zg) - 9.35 Francoščina (do 10.10) (Bg) - 14.10 TV v šoli - ponovitev (Zg) - 15.35 Francoščina (do 16.10) (Bg) - 16.30 Madžarski TVD (Pohorje, Plešivec do 16.50) (Bg) - 17.30 T. Seliskar: Bratovščina sinjega galeba, barvna nadaljevanka (Lj) - 18.00 Obzornik (Lj) - 18.15 Mozaik (Lj) - 18.20 Svet v vojni - serijski dokumentarni film (Lj) - 19.10 Barvna risanka (Lj) - 19.20 Cikcak (Lj) - 19.30 TV Dnevnik (Lj) - 19.55 3-2-1 (Lj) - 20.05 M. Vitezo- vič: Dimitrije Tucović - barvna TV nadaljevanka (Lj) - 10.55 Roč - vrednote nekega izročila (Lj) - 21.35 Revolucija in glasba (Lj) - 22.05 TV kažipot (Lj) - 22.05 TV Dnevnik (Lj)

NEDELJA, 1. DECEMBRA: ... Svet v vojni - serijski dokumentarni film (Lj). ... Otroška matineja: Viking Viki, Zivljenje v gibanju, serijska filma (Lj). 11.20 Poročila (Lj). 11.25 Začetek gradnje krške jedrske elektrarne - prenos iz Krškega (Lj) (do 12.30). Nedeljsko popoldne: Mladi za mlade: Trezna presoja, Sport - Boks za Zlato rokavico, Ptujski festival - 5. del, Za konec tedna, Poročila, Moda za vas - barvna oddaja. 18.15 Cvetje v jeseni - nadaljevanje in konec (Lj). 19.10 Barvna risanka (Lj). 19.20 Cikcak (Lj). 19.30 TV dnevnik (Lj). 19.55 3-2-1 (Lj). 20.00 M. Božič: Človek in pol, barvna TV nadaljevanka (Lj). 21.00 Propagandna oddaja (Lj). 21.05 Sportni pregled (Zg). 22.10 TV dnevnik (Lj).

TOREK, 3. DECEMBRA: 8.10 TV v šoli (Zg). 9.35 TV v šoli (Sa). 10.05 TV v šoli (do 11.20) (Bgd). 14.10 TV v šoli - ponovitev (Zg). 15.35 TV v šoli - ponovitev (Sa). 16.05 TV v šoli - ponovitev (Bgd). 16.35 Careme-Menart: Steklenička črnica (Lj). 17.50 Barvna risanka (Lj). 17.55 Obzornik (Lj). 18.10 Zivljenje v gibanju - barvni film (Lj). 18.35 Mozaik (Lj). 18.40 Ne prezrite: Gledališče „GLEJ“ in igra o Slovencih na Koroškem (Lj). 19.10 Barvna risanka (Lj). 19.20 Cikcak (Lj). 19.30 TV dnevnik (Lj). 19.55 3-2-1 (Lj). 20.05 Pogovor o... (Lj). 20.55 Barvna propagandna oddaja (Lj). 21.05 T. Hardy: Mračni Jude - barvna TV nadaljevanka (Lj). 21.50 TV dnevnik (Lj).

RADIO BREŽICE

ČETRTEK, 28. novembra: 16.00-16.30 - Napoved programa, poročila, sport in turistični napotki. Nove plošče RTB. 16.30-17.00 Aktualnost tedna, obvestila in reklame. 17.00-18.00 - glasbena oddaja Izbrali ste sami.

PETEK, 29. novembra: 11.00-11.10 - Praznični pozdrav. 11.10-13.00 - Delovni kolektivi čestitajo za dan republike. 13.00-13.10 - obvestila in reklame.

NEDELJA, 1. decembra: 10.00 - Domače zanimivosti - Poročila zasedanja vseh treh zborov skupščine občine Brežice. - Za naše kmetovalce: Obisk pri kmetijskih proizvajalcih in krški občini. - Nedeljski razgovor: Uspešno zaključena akcija za Kozjansko v domači garniziji. - obvestila, reklame in sport kinematografov. 12.00-16.00 - Občani čestitajo in pozdravljajo.

TOREK, 3. decembra: 16.00-16.30 - Napoved programa in srečanje z Beneškimi fanti, Poročila, Kaj prinaša nova številka Dolenjskega lista, Novo v knjižnici. 16.30-17.00 - Tedenski športni komentar, obvestila, reklame in filmski pregled. 17.00-18.00 - Mladi za mlade - vmes rubrika Iz življenja v JLA.

UMRLI SO:

Pretekli teden so v naši bolnišnici umrli: Fridman Vilim, upokojenec iz Senkoveca, star 79 let; Putrih Ivan, elektromonter iz Nove vasi, star 46 let; Arko Janez, voj. voj. invalid iz Krške vasi, star 81 let; Gašperin Franc, kmet iz Mihalovca, star 74 let; Deržič Franc, kmet iz Velikega Obreža, star 61 let; Fabekovič Barica, upokojenka iz Klak, stara 71 let.

RADIO SEVNICA

ČETRTEK, 5. DECEMBRA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Radijska šola za višjo stopnjo - Pesem in glasba - Pesmi Josipa Murina - II. 10.15 Po Talijinskih poteh. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Milan Dolinar: Program širjenja pivovarskega ječmena in letošnja kakovost. 12.40 S pihalnimi godbami. 13.30 Priporočajo vam... 14.40 Med šolo, družino in delom. 15.45 „Vrtljak“. 17.20 Iz domačega opernega arhiva. 19.40 Minute z ansamblom Franca Puhačja. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov. 23.05 Literarni nokturno.

Nedelja, 1. decembra: 10.30 reklame, oglasi in obvestila - 11.00 29. november - Kako je bila rojena nova Jugoslavija - 11.20 naše delovne organizacije voščijo za dan republike - 11.45 nedeljski intervju - 12.00 za vsakogar nekaj - 12.30 poročila - 12.45 čestitke in pozdravi naših poslušalcev - 14.30 zaključek programa

Sreda, 4. decembra: 16.00 poročila - 16.10 reklame, oglasi in obvestila - 16.30 po domače - 16.45 kotichek za soferje - Dan X - 16.55 disco klub brez imena - 17.30 delo krajevne skupnosti na Studencu - 17.50 minute s slovenskimi popevkami - 18.00 zaključek programa

Sobota, 7. decembra: 16.00 SOBOTNI VRTILJAK - 16.15 pet minut za... - 16.20 EPP I del - 16.30 poročila - 16.35 EPP II del - 16.40 mini anketa 17.00 zaključek SV in napoved sporeda za nedeljo

PETEK, 29. NOVEMBRA: 9.10 TV kažipot - ponovitev (Lj) - 9.35 A. Harris: Androkles in lev, mladinska igra (Lj) - 10.55 Poročila (Lj) - 11.00 Revolucija in glasba (Lj) - 11.45 Spominski dom borec in mladine Jugoslavije prenos iz Kumrova (do 12.45) (Zagreb, Lj) - 13.15 Madžarski TVD (Pohorje, Plešivec do 13.35) (Lj) - 14.15 Nogometni finale - prenos (Bgd, Lj) - 16.15 Narodna glasba (Lj) - 16.30 Lepi žabji dol - mladinski barvni film (Lj) - 17.55 Poročila (Lj) - 18.00 Na svidanje - dvojeznica (Vlak Bratstva in enotnosti) (Lj) - 18.30 To je bila pesem svetlega in vročega jedra (Lj) - 19.10 Barvna risanka (Lj) - 19.20 Cikcak (Lj) - 19.30 TV Dnevnik (Lj) - 19.50 Propagandna reportaža (Lj) - 19.55 3-2-1 (Lj) - 20.05 Cvetje v jeseni - I. del (Lj) - 21.00 Bombaša - celovečerni film (Lj) - ... TV Dnevnik (Lj)

SOBOTA, 30. NOVEMBRA: 9.00 Poročila (Lj) - 9.05 Potovanje v daljno Arktiko - film (Lj) - 10.00 Praznična estrada - prenos (do 12.00) (Bg) - 12.00 Program za mlade gledalce (Lj) - 12.30 Koncert orkestra jugoslovanske vojne mornarice (13.05) (Zg) - 14.20 Igre brez meja - barvna oddaja (Lj) - 15.40 Poročila (Lj) - 15.45 Prelomna leta Kube - barvna oddaja (Lj) - 16.25 Košarka Lokomotiva: Partizan - prenos (Zg, Lj) - 18.00 Narodna glasba (Lj) - 18.25 Disneyev svet - barvni film (Lj) - 19.10 Barvna risanka (Lj) - 19.20 Cikcak (Lj) - 19.30 TV Dnevnik (Lj) - 19.50 3-2-1 (Lj) - 20.00 Cvetje v jeseni - II. del (Lj) - 20.50 Moda za vas - barvna oddaja (Lj) - 21.00 Operacija cicero (Lj) - 22.45 Barvna propagandna oddaja (Lj) - 22.50 TV Dnevnik (Lj)

PONEDELJEK, 2. DECEMBRA: 8.10 TV v šoli (Zg). 9.00 Angleščina (Zg). 9.30 TV v šoli (do 10.35) (Bgd). 14.10 TV v šoli - ponovitev (Zg). 15.00 Angleščina - ponovitev (Zg). 15.30 TV v šoli - ponovitev (do 16.30) (Bgd). 16.30 Madžarski TVD (Pohorje, Plešivec do 16.50) (Bgd). 17.25 E. Majaron: V znamenju dvojčkov - 4. del (Lj). 17.45 Mozaik (Lj). 17.50 Obzornik (Lj). 18.05 Važno je roditi se pod srečno zvezdo - barvna oddaja (Lj). 18.35 Socialistična morala in naša družba (Lj). 19.00 Odločamo (Lj). 19.10 Barvna risanka (Lj). 19.20

ZAHVALA
Ob boleči, mnogo prerani in nenadomestljivi izgubi dragega moža, očeta, sina, brata

IVANA ŠTRICLJA

se najiskreneje zahvaljujemo zdravstvenemu osebju int- nega oddelka bolnice v Novem mestu in dr. Kvasičevima za njihovo prizadevnost in dolgoletno zdravljenje našega najdražjega. Iskrena hvala sorodnikom, dobrih sosedom, župniku za obred, vsem, ki so ga imeli radi, ga počastili s cvetjem ter pospremili v njegov mnogo prerani tihi dom. Najiskrenejša hvala vsem za ustneme in pismene izraze sožalja.

Zena Marica s hčerkama, mama in brata Francelj ter Polde

Semič, 25. novembra 1974

INDUSTRIJA MOTORNIH VOZIL NOVO MESTO

Ivo Pirkovič: O svobodni republiki pod gorjanci in njenem kirovskem junaku piparju bakšetu

20

Na begu sta ga spremljala brata Karel in Franc Pezdirc z Dolenjih Sušic, ki ju je bil sam politično in duhovno vzgojil. Franc Pezdirc je prav tisti legist, ki je v Št. Joštu vodil streljanje jetnikov.

Sicer pa je za dušno pašo belih v Gorjancih skrbel škofov odposlanec, mirnopedski kaplan Anton Šinkar. Posnemajoč nacističnega agenta Zelena, je začel tudi sam nositi visoko črno kučmo in škornje in bil oborožen, česar cerkveno kanonsko pravo duhovniku ne dovoljuje. Izdajal se je za kurata, drugič zopet za bataljonskega komisarja. Ob nevarnostih se je našel v partizanih, leto pozneje pa si pustil rasti celo brado, da bi ga ljudje ne spoznali. Pričevanje o njegovem razvratnem gozdnem življenju skrivajo arhivi kandijske bolnišnice usmiljenih bratov iz pozne jeseni 1942. Svojim sodnikom na kočevskem procesu v oktobru 1943 je Šinkar tajil, da bi njegovi belogardisti lovili ljudi in jih skrivaj mučili in morili. S tem lažnim zagovorom je mirnopedski duhovnik pač najbolje sam potrdil, da ne ve za vratnim hudodelstvom svoje legistične tolpe nobenega moralnega niti pravnega opravičila.

Vsaka hiša naj speče kokoš in belega kruha in pripravi vina.

Pred Šentjernejem so se legisti skrili v farovski Gabrini, ki ob Koluderčku sega do vaške gmajne na robu naselja. V mraku so se za živimi mejami in plotovi priplazili v vas in se zaprli v farovski „društveno dvorano“.

Komandir Cvelbar ni prenočil z njimi. Z objestno družbo najozjih prijateljev je doma v gorenjem koncu vasi vso noč popival. Hrupno so razgrajali in streljali, da vznemirjeni vaščani to noč niso spali.

Zjutraj je beli komandir, še ves motoglav od popivanja, klical sosede in jim razglasil, da se bodo morali sedaj vsi odločiti. Dejal je, da so jim Italijani v mestu pokazali svoje orožje in da je norost misliti, da bi se mu mogel kdo upirati. Vaščane je vabil, da mu ne bo žal, kdor se legistom pridruži, ker imajo v taborišču vsega, tudi ženske. Tiste, ki ne bi hoteli z njimi, pa je strašil, da jih bo 15. septembra zajela velika ofenziva in jim ne bo več rešitve.

Po cestah je hodil sin bivšega klerikalnega župana Lojze Krhin, ponavljal legistične vabe in groznje in vaščanom prigovarjal, naj gredo z belimi. Po poklicu finančar, je fant pred letom dni pobegnil Nemcem iz Škofje Loke, in še ves gorak okupatorju, grajal domačo Osvobodilno fronto, češ da se ji ne bo pridružil, ker ni v svojem boju dovolj resna in odločna.

Na drugem kraju vasi so pred „društveno dvorano“ vaščani zjutraj zagledali nenavadno stražo. Iz dvorane so prihajali drugi, oblečeni v kmečke kamizole vsak drugače, le na glavah so nosili enake črne baretke, za pasovi romarske čiparice,

čez ramena pa dolge francoske puške nekdanjih jugoslovanskih topniških polkov. Čudna vojska je odhajala v Groblje loviti nove rekrute.

Uporni Šentjernej ni dal legistom na tem pohodu nobenega novinca. Na sosednji Dobravici so ujeli Janeza Brsana, sina občinskega sluga in poznejšega domobranskega vojnega zločinca, ki je ob koncu pobegnul z Nemci. V Grobljah so vzeli na pol pismenega kajzarjevega sina Martina Žagarja, v Ostrogu Franca Pirnarja. Po nekem seznamu legističnih novincev, ki so ga Italijani sestavili 2. septembra, bi lahko prišlo v poštev še katero od sedmih imen, kolikor ne gre morda za jetnike, ki so jih Italijani izročili belim iz zaporov.

Cvelbarjevo krdelo se je drugi dan vračalo v Št. Jošt po veliki cesti. Slišali so, da so jim orehovski terenci v Zapužah pojedli pečene kokoši in da ne bo nič z naročeno večerjo.

LEGIJA REŠI ITALIJANSKO OFENZIVO

V petek, 28. avgusta, je kolona kamionov pripeljala v Stopiče tovore italijanskih uniform, jeklenih čelad, nekaj težjega orožja, mnogo streliva in hrane v konzervah. V farovžu so se zbrali k posvetu poveljnik italijanske stopiške posadke, oficir iz divizijskega štaba v Novem mestu, komandant legije Janko Debeljak, poročnik Milan Kranjc, legistična zdravnica dr. Nada Riharjeva, župnik Smolčić in kaplan Janez Urbanč. Sklenili so, da gré legija pomagat Italijanom, ki so v svoji ofenzivi obtičali v nepremagljivih težnjah.

Od 31. avgusta do 5. septembra bi morala velika italijanska ofenziva očistiti obsežno dolenjsko pokrajino med levim bregom Krke in novo nemško mejo za Škočjanom. Ker pa so italijansko divizijo sardinskih grenadirjev in fašistični bataljon „M“ nenadoma poklicali na jug, kjer je bila stiska še hujša, bi morala ofenziva na Dolenjskem obtičati. Tedaj so se spomnili, da bi Italijane lahko rešila belogardistična legija iz Št. Jošta.

V nedeljo, 30. avgusta, se je šentjoška vojska preoblekla v italijanske uniforme in čelade in pod poveljstvom poročnika Milana Kranjca, gestapovca Milovana Zelena in stopiškega kaplana Janeza Urbančarja vdrila pri Kronovem čez Krko. V Št. Joštu je pustila kapetana Dobrovoja Vasileviča z najnujnejšimi stražami in za boje nespobnimi legisti. Na pohodu od Bele cerkve na

Šmarjeto, Trebelno, Mokronog, nazaj na Trebelno, zopet v Mokronog in Trebnje so, po zaupnem poročilu iz Babnikovega arhiva, beli oddelki zagrešili mnogo gnusnih zločinov. Nevarni so bili zlasti ženskam in kolesom, ker takrat v tistih krajih ni bilo partizanskih čet in bataljonov. (Na Trebelnem se je ravno ustanavljala Gubčeva brigada). V ostre spopade so se zapletali s terenci, vaškimi zaščitniki in odbori Osvobodilne fronte. Od njihovih nenadnih napadov in zased so imeli legisti osem padlih in pet ranjenih, medtem ko so po takratnih poročilih šteje partizanske izgube tri ranjene terence. Eden od njih, Jože Urana iz Drage pri Št. Rupertu, je bil ujet, pa je pozneje iz kandijske bolnišnice usmiljenih bratov pobegnil.

8. septembra dopoldne so se legisti iz ofenzive vračali skozi Novo mesto. Vodili so 17 zvezanih kmetov, med njimi ugledne gospodarje, kot je bil Tlep s Trebelnega. Čez dan ali dva so jih v svojem gozdnem taborišču pobili.

Manjši oddelk belih se s tega pohoda ni vrnil v Št. Jošt. Poročnik Kranjc ga je še isti dan, na praznik 8. septembra, kar s pohoda poslal v Šentjernej. Med objestnim streljanjem je beli oddelk prihajal po levem bregu Krke skozi Dobravo, Dramo in Roje. V Šentjerneju so na trgu zasedli veliko Valetovo trgovsko hišo, ki so jo bili Italijani pred dobrim mesecem dni do golih sten izropali in ugledne gospodarje pregnali.

Naloga oddelka je bila pripraviti prihod stalne legistične posadke. Trem gospodarjem, bivšemu podžupanu Martinu Pušavcu, Leopoldu Bučarju in Francu Bambiču s trga, ki so jih imeli slabo zapisane, so ukazali, da morajo posekati drevje in grmovje ob zaraščeni grapi starega potoka skozi vas, po kateri bi lahko vdrli partizani. Liberalni krčmar Janko Recelj s prestarega vaškega dvorca je komaj rešil svoj bogati sadovnjak v veliki ograji ob starem potoku, da mu ga niso uničili.

Legisti so medtem vdrali v hiše, ki belim niso bile prijazne, ljudi strahovali in jim plenili zopet predvsem kolesa.

Ponovno so razglasili, naj se vsi vaščani, ki so sposobni za orožje, pridružijo legiji pred 15. septembrom, ko se bo začela velika ofenziva. Kdor ji bo padel v roke, ga bodo zaprli in internirali. Do tega dneva se morajo predati tudi partizani, če si hočejo rešiti življenje.

Ne more iz svoje kože

„Franc Kočevar, Jugoslavija,“ se mi je pred leti predstavil, ko sem ga kot funkcionarja našla še v Črnomlju. Po stisku roke in nastopu sem ga tisti hip očevala, da je zakorenjen v časih, ko se je kalilo tovarštvo in ko je bilo prostovoljno delo samoumevno kot vsakdanji kruh. Zrasel je v Bojanji vasi, v kmečki družini z osmimi otroki. Italijani so jim leta 1942 požgali dom, on pa, še kratkohalačnik, je v partizanski šoli doživljal sovražnikovo nasilje in vojne strahote. Za šole je bil čas kasneje, po vojni.

„Zaljubljen sem bil v svoj osnovni poklic: strojni ključavničar za fino mehaniko, toda ni mi bilo dano, da bi v njem užival. Po končani inženjerski šoli so me poslali v srednjo politično šolo, potem sem postal funkcionar. Ni mi bilo težko že kot mladincu postati komunist, kajti po vsem, kar sem doživel in videl, nisem verjel v drugo kot v svet, kakršnega bomo ustvarili sami. Mi, proletariat!“

Bil je sekretar občinskega komiteja pa predsednik SZDL pa predsednik sindikata pa poslanec republiške skupščine pa sekretar v podjetju in načelnik davčne uprave v Črnomlju. Mimgrede je še diplomiral na višji upravni šoli. Na šestih kongresih je bil delegat, pravi pa, da mu je bila doslej največja nagrada za vse družbenopolitično delo, ko so ga pred leti izvolili v slovensko delegacijo, ki je čestitala predsedniku Titu za rojstni dan.

„V davčni službi se mi je omajalo zdravje. Moj značaj in dolžnosti načelnika davčne uprave se nista ujemala. Prosil sem tovariše, naj me razrešijo te službe, upajoč, da sem bom le malce bolj umaknil v zasebno življenje. Spet mi ni uspelo. Pristal sem kot predsednik izvršnega sveta v Metliki. Ostal pa sem, kakršen sem bil vedno. Kritiko odkrito izrečem vsakomur, neglede na funkcijo in položaj, prav tako sem jo sam voljan sprejeti.“

Tu v Metliki si prizadevam, da bi vsi, od sindikata do partije in občine, delovali enotno. Sem za to, da določimo skupni cilj, potem pa vsakomur svoje naloge, vendar moramo hoditi vsi v isti smeri. Sem za načelo: Vsakomur po njegovem delu in menim, da bi morali uravnolovko že preboleti. Čas bi bil, ker želimo metliško gospodarstvo nadalje razvijati. Brez dobrih kadrov ne bo šlo in dobri kadri ne bodo delali brez dobrih osebnih dohodkov. Metlika ima industrijo in osnovo za lep razvoj, vendar zdaj še drži metliški rek, da če naša BETA kihne, dobi gripo vsa Metlika.

Ko so mu kulturniki med pogovorom prinesli vabilo za sestanek v soboto popoldne, jim je „onak lepo povedal“: „Fantje, jutri imam program za dopolne in popoldne. Pulimo se za novo tovarno. Oprostite, da me ne bo, naj vam pa bo v tolažbo, da še nisem bil eno soboto prost, odkar sem predsednik.“

R. BAČER

Zanemarjena domačija s kupom gnoja skoro tik hišnih vrat, znotraj pa „bog pomagaj“. Marjanček z muco in Anica na šolski ograji.

Bližajo se premiere štirih filmov

Pomladni veter in Strah že na festivalu domačega filma v Celju

Programski svet in upravni odbor Viba-filma sta soglasno potrdila letošnji program. Ni še minilo leto in posneti so že vsi štirje filmi. Pomladni veter Rajka Ranfla in Strah Matjaža Klopčiča bomo verjetno videli že na bližnjem tednu domačega filma v Celju, takoj pa bo sledil tudi Čudoviti prah Milana Ljubiča. Čudoviti prah je prav te dni na montažni mizi v zadnji fazi filmske obdelave. Sedaj, ko so pripravili slovensko in srbohrvaško verzijo filma, krožijo različne anekdote, ki pa so nastale ob resničnih, prej žalostnih in resnih dogodkih kot pa smešnih.

Tako Deček — Silvo Božič ne more pozabiti, kako draga je filmska slava. Plačati jo je moral s poškodbo noge; mogoče bo celo porabil to sedaj pri vojaki in se izgovoril, da ne zmore predolgih maršev. Pa tudi plavanja ga vojakom ne bo treba učiti, Kokra o tem dovolj zgovorno pravi. Upajmo le, da bo Božičev komandant film: videl prej, preden pride Silvo k vojakom! Režiser Milan Ljubič je pač hotel vse čisto zares. Menda je tako opisal Vjekoslav Kaleb v svojem romanu, ki nosi isti naslov.

Pirotehnik Janez Tomažin-Giovanni je pozabil, da bo zadnji dan snemanja nepogrešljiv. Snemanje je malce zamudil, a zato spravil

ekipo skoraj na rob obupa. Najzlahotnejšo, pa tudi najbolj zanimivo

Delovni posnetek s snemanja filma „Čudoviti prah“: tokrat mora režiser Milan Ljubič poslušati nasvete pirotehnik Janeza Tomažina.

MANJA ANDERLE

TAT NA POSTAJI

24. novembra je bil tat na novo-meški železniški postaji. Zvečer je z avtomobilom, ki so tam čakali na transport, ukradel 2 žaromete in 2 stekli smerokazalceve.

V SMRT ZARADI CIGARETE

25. novembra zjutraj so v stanovanju našli mrtvega 53-letnega Ivana Vrabčiča iz Sentlenarta pri Brežicah. Zvečer je šel spat v kuhinjo. Ulegel se je na kavč s prižgano cigareto v rokah in ko je Vrabčič zaspal, je ogorak se tlel. Vnel se je kavč, v gostem dimu pa se je Vrabčič zadušil.

POPRAVEK

V današnji prilogi P je v reportaži Dušan Jereb 1937. iz Pariza: „Sicer pa se ni nič zgodilo!“ neljuba napaka. V drugem stolpcu so se vrinili drugi, tretji in četrti odstavek in sicer od „Po njegovem odhodu...“ pa do „Da, seveda!“, ki sicer sodijo v tretji stolpec, med predzadnji in zadnji odstavek. Bralce prosimo, da popravek upoštevajo in da nam napako opravičijo.

Huda nesreča na postaji

27-letna Anica Kovačič se je hudo ponesrečila, ko je na sevniski železniški postaji hotela stopiti iz premikajočega se tovornega vlaka.

Bilo je 24. novembra zvečer, ko je Kovačičeva v Zidanem mostu vstopila na električno lokomotivo tovornega vlaka, ki ga je v smeri Sevnice vozil strojevodja Stanko Kmetič iz Zabjeka v Zasavju. Strojevodja je na železniški po-

staji v Sevnici zmanjšal hitrost vlaka, da bi Kovačičeva lahko izstopila, pri tem pa se je zgodila nesreča. Kovačičeva je spodrsnilo, padla je na rob perona, nakar jo je zagrabil še vagon vlaka. Z zelo hudimi poškodbami so Kovačičevo odpeljali v celjsko bolnišnico. Nепреvidnost in lahkomišelnost jo bo drago veljala, strojevodja pa bo še odgovarjal zaradi neupoštevanja predpisov. Kovačičeve ne bi smel vzeti na lokomotivo in ne bi smel dovoliti, da je izstopala med vožnjo.

Bratje uplenili jelena

Prvi skupni lov pobratenih lovcev uspešen

Skupščina občine Kočevje in občine Dolina pri Trstu sta pobrateni že tri leta. 15. novembra letos pa so se pobratili še lovci iz Doline z lovci lovske družine (LD) Mala gora pri Kočevju.

LD Mala gora je letos praznovala dvajseto obletnico obstoja. Nastala je z delitvijo LD Kočevje. Za letošnji jubilej je LD Mala gora pridelala lepo lovsko razstavo, ki je bila odprta žal le tri dni, ogledalo pa si jo je nad 3.200 ljudi, med njimi tudi lovci iz Doline pri Trstu.

Pobratenje med lovci je bilo ob otvoritvi lovске razstave. V nedeljo, 17. novembra, pa je lovška družina pridelala svojim gostom v lovišču Mala gora lep lov. Udeležilo se ga je osem gostov, najmlajši med njimi pa je uplenil svojega prvega jelena. Gostje so odpeljali kar celega v zamejstvo, saj jim ga je pobratena družina podarila.

Posebna zanimivost je bil zadnji obred pri lovski koči, kjer je mladi lovec italijanskega rodu doživel svoj lovski krst in užival lovski blagor.

T. OZBOLT

Na fotografiji so lovci iz Doline in Kočevja ob uplenjenem jelenu na prvem skupnem lovu 17. novembra v Mali gori. (Foto: Ozbolt)

»Da bi le mamonašli«

Po treh tednih še ni sledu o izginuli Ani Boltes iz Gabrja

Dan na dan čakajo v Gabrju vesti, pa ni nič novega. Od 5. novembra letos, ko je šla popoldne Ana Boltes, 36-letna mati in gospodinja na dokaj velikem gruntu, zdoma, za njo ni sledu.

Pri Boltesovih imajo 7 glav živine. Gospodar je služil kot „cimerman“, izginula Ana je gospodinjila in skrbela za dom, kolikor je, kajti v tej hiši, kjer ne bi smelo biti pomanjkanja, najdeš sled za alkoholom...

Mame ni, ostali pa so: najstarejši Stanko, ki je lani končal učno obveznost, a je prilezel samo do 4. razreda; Jožko hodi v 6. razred v Brusnice; Anica je v 4. razredu na gabrski šoli; Jožica in Marjanček, šestletna dvojčka, se potikata po vasi, pri Francetovih; pri drugih sosedih ali pa sta kar sama. Lakota ju prižene domov, vprašanje pa je, če je kaj dati v usta.

Kuhata starejša fanta. Kaj pa? Krompir pa makarone tudi znata narediti. So pa otroci lačni, to se vidi, ker radi vzamejo kruh. Anica, drobna in nežna deklica, ki se ji tresejo ročice in ji pogled nemirno bega, pere. Na roke, seveda.

Kaj se dogaja pri tej hiši, vedo tudi na šoli. Aničina učiteljica Marija Sečkar in njena kolegica Maja Andoljšek sta za svoj denar kupili Anici nov pulover in hlače pa perilo. Še prej sta jo v šolski kuhinji okopali. „Deklica je namreč pridna. Lani je bila celo odlična v šoli, pozna pa se ji, da doma ni v redu. Tudi že prej je bila zanemarjena.“ Učiteljica Sečkarjeva je tudi obvestila socialno službo, da Boltesovi otroci brez matere nimajo urejenega življenja in da je nujna pomoč. Kaže, da bo za otroke poskrbljeno, kajti 26. novembra sem se z dvema socialnima delavkama iz Novega mesta srečala v zanemarni Boltesovi hiši. Šestletni Marjanček je sam sedel na mrzli peči in postoval malo muco. Kje so drugi, ni vedel in tudi ne, kdaj bodo prišli domov.

Razmere kličejo po pomoči. Gre za zanemarjenost, ne pa za revščino. Kaj pa je mater petih otrok poglodal zdoma in kam, nihče ne ve. Otroci pravijo, da se je pogovarjala sama s seboj, preden si je oblekla plašč in šla.

R. BAČER

PO 18 DNEH NAJDEN

23. novembra popoldne so pri ragovskem mostu v Novem mestu opazili truplo. Ugotovili so, da je Krka po 18 dneh izpuštila iz objema 18-letnega Boža Tratnika iz Irče vasi, ki je 5. novembra skočil z novomeškega mostu. Rešitev iz življenjskih težav je fant poiskal v Krki.

IN ZAZVONILA JE BUDILKA

Zazvonila je budilka. Z mahom roke sem jo utišal, si pomel oči, s poljubom prebudil otroka, ga oblekel in umil, ženi pa sem v posteljo odnesel toplo mleko in svežo žemljo, spečeno ponoči. Sam sem popil korenčkov sok, v miru pokadil cigareto, šel v garažo, ki je bila prijetno topla, vžgal motor in mimo odpeljal otroka v vrtec, kjer me je na vratih sprejela nasmejana vzgojiteljica, mi voščila dobro jutro, prišla otroka za roko in ga odvedla v prijetne prostore za igranje. Žvižgaje sem krenil mimo zadovoljnega vratarja, sedel za pisalno mizo in se z vso vnemo lotil posla... Tako do dveh, ko me je sprejela sonec, žena pa mi je pripravila okusno kosilo, mi dala v roko ribiško palico in ob reki je bil raiški mir in ribe so prijemale...

„Zbudi se, mrha, že zdavnaj je drdralo!“ Skočim pokonci, prekolnem boga in hudiča, z vlečem s postelje otroka, ki od strahu zajohče, ga napol oblečem ter od vlečem k svoji mami, njegovi stari mami, ki me zabuhlo gleda in godrnja predse: „Že petnajst let plačujemo samoprispevek, pa ni prostora, kamor bi lahko vtaknili tega otroka. Žrtev sem, žrtev lastnih otrok!“ Ne odgovarjam, ker sem še vedno jezen od mraza v avtomobilu. Hudiča, že dve leti moledujem za garažo ob bloku, pa me odganjajo kot paglavca. Popustili mi bodo živci, nekega lepega sončnega dne, in takrat bom mahnil ko ga po gobcu...

Vratar mrko gleda, ker je kazalec že čez šest. Za menoj

še vrže: „Zamudnik. Meni bi že odtrgali od teh tisoč petsto diharjev!“ Šef je kislega obraza, ker so poslali pošiljko nazaj, sodelavec tudi ni razigran, ker ga nekaj zvija po vampih; napokal se je starega kruha, ker peki več ne nalagajo v peči ponoči. Dan se vleče kot kurja čreva in nazadnje zatuli sirena in usujemo se skozi vrata. Doma se preoblečem v slabše, ker sem obljubil sitnemu Repiču, da mu v nekaj popoldnevnih napeljem elektriko po sobah. Javna razsvetljava že dolgo gori, ko se privlečem domov, prašen in utrujen, da se mi še večerjati ne da. Navijem budilko in kmalu me zmanjka...

Zazvoni budilka, ki jo z mahom roke utišam, si otrim oči, s poljubom prebudim otroka, ga umijem in oble-

čem, odnesem ženi v posteljo toplo mleko in svežo žemljo, spečeno v pami pekarni ponoči. Sam popijem korenčkov sok, v miru pokadim cigareto, grem v garažo, ki je prijetno topla, vžgem motor in mimo odpeljem otroka v vrtec, kjer me na vratih sprejme prijazna in nasmejana vzgojiteljica, mi vošči dobro jutro, prime otroka za roko in ga odvede v prijetne prostore za igranje. Žvižgaje krenem mimo zadovoljnega vratarja...

„Zbudi se, mrha, že zdavnaj je drdralo!“ Skočim pokonci in vem: nihče drug ni kriv mojih in moje družine nevšečnosti kot žena. Moja. Le zakaj me budi, ko pa so moje sanje tako zelo podobne resničnosti? Obljubljeni, res.

TONI GASPERIČ

RAZGLEDNICA HEROJA JEREBA Z PARIZA 1937

DANES

SEDEM
ČUDES
SVETA

KAJ JE NOVEGA

28. XI. '74

26

PRILOGA

Pred mesecem so odkrili v vasi Veliki Lipovec v Suhi krajini spominsko ploščo narodnemu heroju Dušanu Jerebu, ki je 12. marca 1943 junaško padel, ko je s pištolo v roki zadrževal fašiste in belogardiste, da so se njegovi tovariši lahko umaknili.

Na tretji strani priloge pišemo pod naslovom DUŠAN JEREB 1937. IZ PARIZA: „SICER PA SE NI NIC ZGODILO!“ o doslej malo znani razglednici, ki jo je bil Dušan Jereb poslala iz Pariza Mariborčanu prof. Branku Rudolfu, ki je znan tudi Novomeščanom, saj je od 1934 do

1937 učil na novomeški gimnaziji.

Za bralce P je prof. Rudolf opisal tedanje razmere v Novem mestu, svoje znanstvo z Dušanom Jerebom, še posebej pa razglednico, ki mu jo je bil poslal iz Pariza, in pa Jerebov načrt za odhod med španske borbe, ki pa se ni nikoli uresničil.

Hkrati objavljamo dve fotografiji iz zasebnega arhiva prof. Branka Rudolfa: na eni je Jereb — smučar v Novem mestu, na drugi pa so Jereb, Rudolf in pohorski ljudski pevec Vovdovnik pri koči na Pesku na Pohorju.

DANES

GRADOVI IN
USODE
KLEVEVŽ

TRDINOVI
NOTESI

DANES

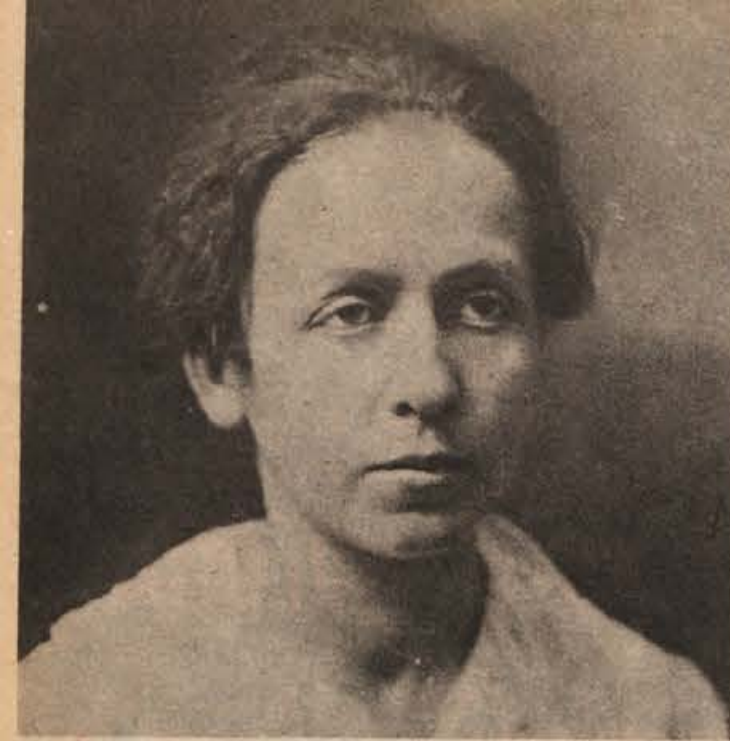

JESEN SE POSLAVLJA JESEN SE POSLAVLJA JESEN SE POSLAVLJA

Po starem verovanju se 30. novembra, na Andrejev dan, začne zima: jesen se počasi poslavlja, vremenslovci nam letos napovedujejo hud mrz. Se bodo njihove napovedi uresničile?

Če se bodo, se bomo veselo smučali. Tisti, kateri ne gredo preveč radi na sneg, bodo imeli v dolgih zimskih večerih dovolj možnosti za branje, oživela bodo domača dela...

In priloga v tem času? Danes pišemo na zadnji strani o tem, kakšno vreme se nam obeta v naslednjih dveh tednih. Na sredini vas seznanjamo s tem, kako se boste oblačili v mrzlih dneh, na sedmi strani priloge pa vam ponujamo dobro branje in vam svetujemo, katere plošče velja poslušati v mrzlih, dolgih zimskih večerih.

MOJA POTA MARIJA KMETOVA

3. novembra je umrla v Ljubljani v svojem 84. letu slovenska pisateljica in prevajalka Marija Kmetova. Rodila se je 1891 v Sentlovcu ob Temenici na Dolenjskem, končala v Ljubljani učiteljskega, poučevala v Trstu, a je bila že leta 1920 zaradi bolezni upokojena. Izdala je več knjig, tako Bilke (1920), novelo Helena (1921), roman V metežu (1925), Večerna pisma, Sv. Frančišek Asiški (1926), po zadnji vojni pa zbirko mladinskih črtic Burežbratci (1972). Ponatiskujemo nekaj odlomkov iz knjige Moja pota, ki govore o pisateljici in težki mladosti.

1.
Št. Lovrenc ob Temenici na Dolenjskem je tiha vas, kakor bi bila sama na svetu. Grički jo obrobajo in polna je zamišljenih njiv, skromnih trt in starin, starih, izmučenih tepk in redkih gozdičev s suhotnimi gabri, bukvicami in brezami. Skozi vasico teče Temenica, ki se senči pod jelšami in vrbami in je huda v tolmunih. Nad vso vasjo se razpreda otožnost in zamišljenost. Zato so ljudje tihi in sanjavi, ki se jim le v vinskem veselju razmahne duša, v treznosti pa oslabi volja in jim upade pogum.

2.
„Tu počivajo koščice rajnega Antona Kmeta, organista v Št. Lovrencu.“ oznanja nagrobni spomenik o mojem starem očetu. In malo niže: „v miru počiva Vencencij Kmet, učitelj Št. Lovrencu.“ njegov sin, moj oče. Malo se ga spominjam, saj sem imela komaj štiri leta, ko je umrl. Zapustil nas je osmero mladoletnih in neprekrbljenih otrok. Spominjam se pogreba, kako sem gledala na dolgo vrsto pogrebcev in sem veselo mahala z ročicami. Nenadoma sem pa zajokala na ves glas.

Smrt očeta nas je vrgla iz gnezda in plašni smo se ustavili pred hišo uca v Mariboru, ki se nas je prestrašil. Tujina, dasi domača zemlja, je glasno povedala, da pride skrb. In zavladala je „mrka žena“ in privedla s seboj pomanjkanje in bedo. Gnetli smo se v ozkem prostoru, ki je „mrka žena“ in privedla s seboj pomanjkanje in bedo. Gnetli smo se v ozkem prostoru, ki je „mrka žena“ in privedla s seboj pomanjkanje in bedo. Gnetli smo se v ozkem prostoru, ki je „mrka žena“ in privedla s seboj pomanjkanje in bedo.

3.
Teta s Krtine, iz skupine štirih hiš pri Št. Lovrencu, mi je pod veliko ruto stiskala roko. „Je prav, da boš pri nas,“ je dejala, „v Mariboru težko živijo.“ Štiriletna sem jo vzljubila ko mamu, in v njej, neporočeni, je zaživela mati do mene. Stric, njen brat, je gospodaril z njo na posestvu, ki je bilo nekoč mojega očeta, pa ga je on s široko kretljivo prepustil sestri in bratu. Tedaj se je mama veliko jokala. Sedela sem zdaj pri teti na zapečku, držeč v vsaki roki velik kos potice, zakaj velika noč je bila. —

Stric — čudak, zamišljen posebnež, ki je malo govoril in ni znal ne brati ne pisati, je igral klavir, „fortapjanku“, in mi razkazoval gospodarsko poslopje.

O kravi, da se ji sanja, mi je pravil, in o mravljah in pajkih. Brž sem bila v njegovem svetu. Po vse dneve sem brskala po Griču, majhnem gozdiču tik nad hišo. Vsi murenčki so bili moji, vse pajčevine sem pregledala v jutranji rosi. Najrajši sem opazovala mravlje, „ko so imele procesijo“. Sršene sem lovila, jih poveznila pod kozarec in vseh mi je bilo, ko so se brenče zaletavali ob steklo in mi niso mogli storiti nič žalega. A tam ob svinjaku je bil moj grad. Tam so bili pajki, ki so se mi zdeli kakor gospodje. Tam so bile drobne in vendar tako hude mravlje. Tam so bile kokoši in ondi so letali vrabci. Lepo je bilo. Gugala sem se v gozdu na gugalnici, spleteni iz vej; pasla sem s pastirji in pastircami in peli smo in vriskali in prevračali kozolce. In sveti Miklavž in božič, velika noč in kres — in procesije! Kakor zlato se svetijo daleč za menoj. —

12.
Pa je prišlo jutro, ko sta si stric in teta vsa prepadena zrla v obraz. „Da je tožil, praviš,“ je rekla teta. „Tožil. In tudi drugi terjajo.“ „Denarja ni,“ je zamolklo odvrnila teta. „Kam je šel?“ „Kam! Sam Bog vеди, kam!“ Takih pogovorov je bilo več in več, ki so bili zmeraj daljši in zmeraj hujši. In nekoč se je zbralo polno ljudi okrog hiše. Bil je dan sv. Ignacija v letu 1899. — Može so resnih obrazov gledali predmete v hiši, zmajevali z glavo, se skomolce-

vali preudarjali, mahali z rokami. Drugi so hodili po cesti, gledali njive, kazali z roko v velikem kolobarju naokrog. Nekaj jih je stopalo ob zelniku in travniku kraj Temenice. Zrli so v zemljo in računali. Skupina nekaterih je ogledovala mize in klopi, stole, omare, posodo. Ženske so trkale s prsti po loncih, prisluškovale ob njih z nagnjeno glavo, jih postavljale nazaj in šepetaje odhajale. In potrkovali so na sode, duhali vanje skozi veho, jih kotalili po tleh, da je votlo bobnelo po kleti. Odpirali so hlev in svinjak in pod, pregledovali korita, vihteli cepce, rožljali z verigami in jih težkali v rokah. —

„Hiša — tisoč goldinarjev. Kdo da več?“ je treščil glas med naju. Teta se je stresla, jaz sem pristopila in se je oklenila. Kakor udarci s kladivom so padale besede:

„Tisoč stol!“
„Tisoč sto! Kdo da več?“ — Molk.
„Tisoč sto petdeset!“
„Tisoč sto petdeset! Kdo da več?“ — Molk.
„Tisoč dvesto!“
„Tisoč dvesto! Kdo da več?“
Prvič —
„Kdo da več? Drugič —“
„Tisoč dvesto — prvič, drugič in — tretjič!“
Teta je planila pokonci: „O Jezus, hiša, naša hiša!“ In se je zgrudila in milo zajokala.
Meni je bilo kakor v mučnih sanjah, ko človek blodi po težki vodi in ni nikjer suhe zemlje.

manevri nad atlantikom

Na južnem tečaju je meseca julija zima; takrat so raziskovalne postaje praktično odrezane od sveta. Kljub temu pa so julija 1965 imele obiskovalce, in to kaj nenavadne.

Prvi so slišali čudno zgodbo južnoameriški radioamaterji, ko so poslušali uradna poročila iz argentinske raziskovalne postaje na zahodni strani Antarktike. Kmalu zatem so se začele širiti govorice in 7. julija tega leta je dal izjavo sekretar argentinske vojne mornarice, da bi pojasnil zadevo. Dejal je:

„Garnizija vojne mornarice na Antarktiki je 3. julija ob 19.40 po lokalnem času opazila ogromen leteči predmet, na videz zelo trdno grajen, v glavnem rdeče in zelene barve, ki sta se sem ter tja prelivali z ostenki rumene, modre, bele in oranžne. Neznani leteči predmet je v cik-caku letel proti vzhodu, vendar je nekajkrat spremenil smer proti zahodu in severu; spreminjal je tudi hitrost in je letel, ne da bi oddajal kakršnekoli zvok. Med manevriranjem neznanega letečega predmeta so očitvidi lahko izmerili njegavo ogromno hitrost in ga opazovali, ko je kakšnih 15 minut popolnoma pri miru lebdel tri milje nad njimi. Meteorološki pogoji so bili na območju, kjer so predmet opazovali, odlični: jasno nebo, sem ter tja kakšen stratokumulus, vidljivost odlična.

Neznani leteči predmet so opazovali meteorologi in 13 članov garnizije ter trije čilski podoficirji, ki so bili v bazi na obisku. Opazovali so ga 20 minut in ga tudi fotografirali.

Isti dan popoldne so ta predmet opazili v argentinski bazi na južnih Orkadskih otokih, videli pa so ga tudi v čilski bazi.

Dva dni kasneje je sekretar argentinske vojne mornarice poročal o radijskem pogovoru s komandantom baze na Otoku prevare, poročnikom Danielom Perrisom. Oficir je potrdil vse, kar je že bilo povedano, in dodal, da je bil neznani leteči predmet zelo svetel ter da je spreminjal smer in hitrost tako, da je to preseglo sposobnosti kakršnegakoli človeškega izuma.

Nato je prišlo do zanimivega odkritja: iz baze na južnih Orkadskih otokih je prišlo poročilo, da sta med preletom neznanega letečega predmeta nad bazo dva variometra, ki sta do takrat delovala brezhibno, zaznamovala nagle in močne spremembe v magnetnem polju.

Na dan prvega argentinskega poročila (7. julija) je čilska vlada dala tisku poročilo, ki ga je po radiu dobila iz baze Pedro Serda. To poročilo je nosilo starejši datum kot argentinsko, vendar ga niso prej objavili; v Santiagu so imeli to poročilo že 19. junija. Poročilo govori o neznanem letečem predmetu, kakršnega so opisali tudi argentinski znanstveniki. Oficirji in vojniki iz baze so ga opazovali približno 20 minut. Na neverjeten način je spreminjal barvo, hitrost in smer, bil je ogromen in ni oddajal nobenega zvoka.

Tudi angleška baza Hallet je prijavila, da je 2. julija popoldne opazovala podoben ali isti predmet.

V argentinski bazi so neznani leteči predmet opazovali s teodolitom in zelo močnimi daljnogledi, dokler ni izgubil v cirusnih oblakih. Podoficir Duran je skozi teodolit posnel deset barvnih fotografij.

O tem nenavadnem dogodku je govoril tudi letalski polkovnik Huario Barrera, ki je poveljeval čilskim bazam na Antarktiki. Posebej je poudaril, da se je predmet premikal z velikansko hitrostjo, nato pa se je v trenutku ustavil in lebdel v zraku 20 minut, potem pa z neverjetno hitrostjo in popolnoma tiho odletel. „Ne verjamem, da bi bil lahko ta neznani leteči predmet človeški proizvod. Ker sem član čilskega vojnega letalstva in poznam vse vrste letal, ki jih proizvaja človek, lahko popolnoma zanesljivo trdim, da človek ni mogel narediti takega letečega predmeta, in to ne po obliki, ne po hitrosti, ne po neverjetnih sposobnostih premikanja v prostoru.“

Brž ko smo opazili neznani leteči predmet, smo skušali vzpostaviti zvezo z argentinsko in angleško bazo, vendar je bilo to zaradi hudih motenj na vseh radijskih kanalih nemogoče...

Istega meseca, 11. julija, so neznane leteče predmete opazili tudi na Portugalskem. Tistega, ki so ga videli blizu mesta Oporto v provinci Motoshinos, so opisali kot predmet, ki je podoben „nekakšnemu ogromnemu sploščenemu balonu“. Ko se je obračal, pa so očitvidi lahko opazili, da je bolj podoben dvema ogromnima krožnikoma, poveznjenima drug na drugega.

Priča Manuel Fernandes, uslužbenec tamkajšnjega sindikata ribničev, je prizor opazoval s svojo ženo. Povedal je: „Neznani leteči predmet je bil zelo svetel, oranžne barve, včasih skoraj rdeč, iz njega pa so švigali zeleni žarki. Približno tri minute je lebdel blizu obale, potem pa z neverjetno hitrostjo odletel proti severu.“

Isti dan je imela vladna meteorološka postaja na Azorskih otokih čudnega gosta. Svetleč se bel predmet cilindrične oblike je počasi krožil nad postajo v višini 7 do 10 kilometrov. To je novinarjem izjavil meteorolog in dodal, da so prenehali delovati meteorološki instrumenti, verjetno pod vplivom elektromagnetnega polja tega neznanega letečega predmeta; ko je predmet odletel iznad postaje, so igle na kompasih „ponorele“ in se brez reda obračale sem ter tja.

Ko se je pripetil ta dogodek, so bile na Azorskih otokih ladje flote „Mednarodnega geofizičnega leta“. Oficirji na teh ladjah pa novinarjem niso hoteli povedati, če so tudi njihovi instrumenti v tem času kazali narobe.

Vsa ta opažanja, zlasti pa poročila iz Antarktike, so kmalu polnila časopisne stolpce po vsem svetu. Zanimivo je, da so ameriški časopisi objavili cenzurirana poročila. Jasno je, da nekdo v Združenih državah Amerike drži roko na skrivnostih o neznanih letečih predmetih. Gotovo pa je, da so o vsem zelo dobro seznanjeni ameriški strokovnjaki, saj so ustanovili projekt Modra knjiga, ki se ukvarja samo s proučevanje skrivnostnih neznanih letečih predmetov.

Nobena skrivnost ni, da so slavni Rolling Stones zapustili svojo rodno deželo in se preselili v Francijo zaradi visokih davkov. Stonesi se sicer občasno vračajo v Veliko Britanijo, toda ustvarjajo in živijo v Franciji, kar malo žali tudi angleški nacionalni ponos. Zadnje čase pa se v angleških krogih rock glasbenikov vse več govori, da se pripravljajo še več njihovih slavni glasbenikov za odhod v tujino. Omenjajo Eltona Johna, skupino Emerson Lake and Palmer, Mott The Hoople,

Alvina Stardusta, Keitha Moona...

Kaj se torej dogaja? Predvsem gre za napoved, da se bodo prihodnje leto povečali davki na dohodek. To pa velike zvezdnike upravičeno skrbi, saj jim denar doteke z vseh koncev. Lahko samo domnevamo, kolikšni so letni dohodki in pa seveda tudi, kolikšni so davki, ki jih morajo plačati. Uriah Heep je v Združenih državah dobival na večer od 5000 do 6000 dolarjev, na sedanji turneji po Ve-

ZVEZDE BEZIJU

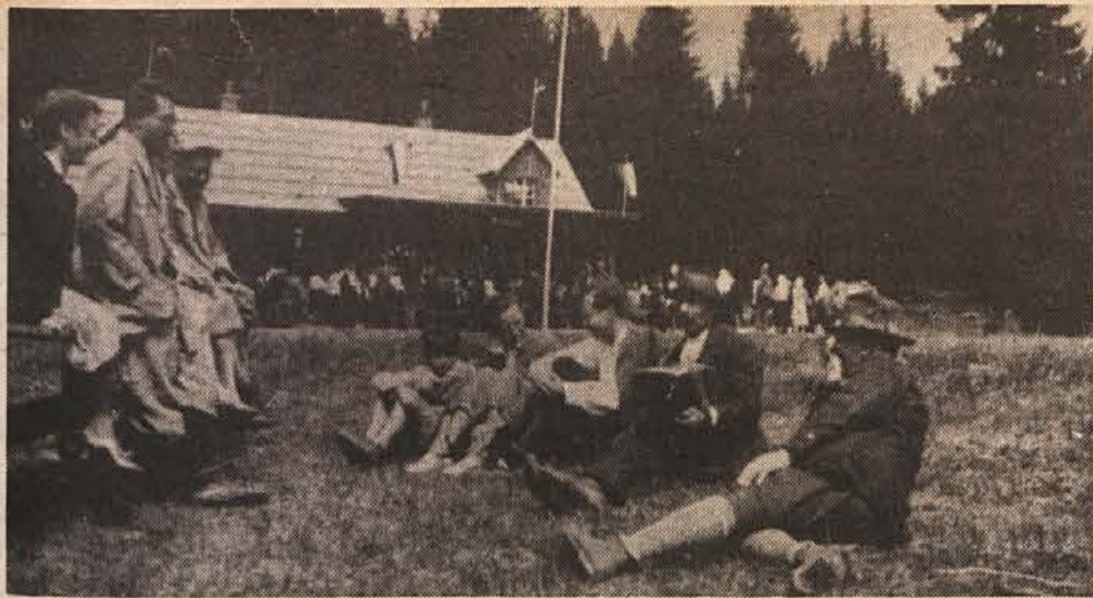
liki Britaniji pa mu bo ostalo po plačilu davkov samo še 50 angleških funtov za večerni koncert. Država si reže kar lep kos iz pogače, ki si jo pečejo veliki zvezdniki.

Toda posli rock glasbenikov niso vezani samo na koncerte, turneje in snemanje plošč. Nemalo jih je, ki služijo denar kot lastniki gramofonskih družb, kot filmski igralci, v gledališču in z reklamo. Vse to pa še povečuje njihove letne dohodke in vsota, ki jo morajo plačati za davke, je še toliko večja.

David Essex, eden najuspešnejših poslovnih-rock glasbenikov, je sicer zaskrbljen zaradi davkov, se pa ne boji. Še vedno ima možnost, da se izseli v Francijo ali Združene države, kot so to storili Peter Frampton, Keith Moon, Ian Hunter in mnogi drugi.

Angleški ljubitelji rock glasbe so zaskrbljeni in prav nič jih ne potolažijo besede večine pobeglih zvezd, ko govore, da sicer res žive v tujini, a da je njihov pravi dom le Velika Britanija.

V vasi Veliki Lipovec so 27. oktobra odkrili spominsko ploščo narodnemu heroju Dušanu Jerebu – Štefanu, ki je 12. marca 1943 junaško padel. S Trške gore se je 40 aktivistov vračalo proti Žužemberku in so v velikem Lipovcu počivali. Napadla jih je velika skupina Italijanov in belogardistov, ki jih je bilo v okolici kar 3.200. Dušan Jereb je takoj uvidel, da je proboj edina rešitev; skočil je proti mnogo močnejšim nasprotnikom in s streljanjem iz pištole skupaj z nekaj tovariši kril umik skupini. V neenakovredni borbi je bil ubit, pokopali so ga na Selih nad Lipovcem, zdaj pa počiva v skupni partizanski grobnici na Cvibljju nad Žužemberkom.

Saj je dovolj znano, da je bil Dunaj tisti čas središče revolucionarnega gibanja zlasti za srednjo Evropo in Balkan...

Po njegovem prihodu iz Pariza sva se še videla. Takrat mi je dejal, da mu je zaradi morebitnega odhoda v Španijo neka ženska grozila z represalijami. To kajpak ni bil glavni vzrok, da ni šel v Španijo; nedvomno je ugotovil, da lahko drugje bolje dela in več naredi za levico in za revolucijo, kot pa bi lahko naredil kot borec proti frankistom in fašizmu. Ni pa mi znano, da bi bil Dušan bolan. Gotovo ni šlo za hujšo bolezen, zaradi česar naj bi po nekaterih virih ne šel v Španijo; vsaj omenil mi svoje bolezni nikoli ni...

— Tovariš Rudolf, se je morebiti v vašem arhivu ohranil razen pariške razglednice še kak drug dokument v spomin na vajino znanstvo?

„Da, seveda!“

Razvil se je v iskrenega revolucionarnega borca, v trdnega marksista. Da bi mogel to svoje delovanje opravljati kar najbolj neodvisno, se ni hotel vezati na službo državnega uradnika, temveč je sprejel najprej namestitev v zasebnem Predovičevem laboratoriju v Dugi Resi, kasneje pa mesto veterinarja pri novomeški občini. Tu, na Dolenjskem, je Dušan razvil vso svojo delavnost. Spoznaval je neposredne težave, videl bedo in izkoriščanje kmečkega prebivalstva ter mu po svojih močeh z vso požrtvovalnostjo pomagal v vsakdanjih tegobah, ne meneč se za lastno udobje in korist. Tako si je s svojo nesebičnostjo in revolucionarno vero, ki jo je vedno in povsod pogumno izražal, pridobil veliko zaupanje v vsaki kmečki hiši.

Ko je šel iz ilegale v Ljubljano nazaj v Novo mesto, je rekel: „Grem izvršit največjo dolžnost nas vseh, dolžnost borca!“

doslej neznana razglednica

Jerebov dolgoletni prijatelj, 70-letni profesor Branko Rudolf, nekdanji upravnik mariborskega Slovenskega narodnega gledališča in dolgoletni ravnatelj umetnostne galerije v Mariboru, je za bralce naše priloge odkril nekatere doslej neznane ali pa vsaj malo znane podrobnosti iz življenja revolucionarja Jereba, še zlasti pa o njegovi nameri, da bi odšel v špansko vojno, in o njegovi vrnitvi iz Pariza.

„Jereba sem poznal že zelo mladega; bil je štiri leta mlajši od mene, njegova in moja družina pa smo živeli in Slovenskih Konjicah. Bili smo tako rekoč sosedje! Njegov oče je bil v Konjicah notar. Nič kolikokrat sva bila skupaj na Pohorju, včasih sva šal kar sama tja gor na izlet.

Živo mi je še v spominu, kako sem prvič občutil, da je simpatizer komunističnega gibanja. Bilo je to leta 1934, ko sem imel jaz neprijetno in nerodno afero v Celju. Takole je bilo: Branko Diehl me je prišel prositi, naj na hitro prevedem tekst „Kako se godi komunistu v ječi“ izpod peresa Louisa Adamiča. Tekst je bil napisan v an-

DUŠAN JEREBO 1937. IZ PARIZA:

'SICER PA SE NI NIČ ZGODILO!'

gleškem jeziku; mudilo se je tako, da sva s Silvo Eksel izmenoma prevajala vsak po eno stran. Žal tega pozneje niso prepisali in pri Slavku Šlandru so potem dobili ta rokopis. Kljub moji karakteristični pisavi me najprej niso našli, pogubil pa sem se, ko sem neko angleško knjigo odnesel v kavarno in jo tam bral. Silvin rokopis sem strgal na sodišču, da ne bi obtožili še nje. Na srečo sta me ščitila preiskovalni sodnik Lojze Šmidt (njegova žena je bila sestra Dušana Jereba!) in pa takratni tožilec Bine Juhart.

Tako so me spustili in nekaj dni pozneje mi je v Konjicah Dušan Jereb prvič odkrito pokazal simpatije do levice... Dobro se spominjam, da smo se v Konjicah smučali, ob tej priložnosti pa je Dušan dejal še približno tole: „Zakaj ne more nobena organizacije eksistirati brez papirja! Zares, papirji so mnoge pogubili...“

— Tovariš Rudolf, po tistem ste se nedvomno še srečavali s herojem Jerebom. Se spominjate, ob kakšnih priložnostih?

„Takrat sva postala še boljša prijatelja, videla sva se pa bolj poredko, in to navadno v Konjicah, kadar sva prišla domov. No, od 1934 sem živel nekaj časa v Novem mestu, kamor so me na videz službeno, v resnici pa kazensko premestili. Od 1932 sem bil namreč v partiji. Spominjam se, kako so bili otroci v Novem mestu veliko bolj disciplinirani kot v Celju. Nekaj za menoj pa je prišel v Novo mesto kot veterinar še Dušan.

Na gimnaziji smo imeli dokaj močno livičarsko skupino, v kateri smo bili Boris Merhar, Milan M. Jovanovič, ki so ga med vojno ubili Madžari, Marija Kovač, ki sem jo jaz priključil, in pa jaz. Zaradi konspirativnosti se nismo dosti videvali z Jerebom, bil pa je kljub temu v stikih z nami. Naša skupina je imela v profesorskem zboru močan vpliv in tako sem pri pouku celo razlagal razvojni nauk, kar takrat ni bilo v navadi. Učil sem naravoslovje in higieno, včasih tudi fiziko.

Iz tistega časa datira tudi moje znanstvo z dr. Francetom Hočevarjem. Potem sem šel jaz 1937 v Maribor, odtlej sva se videla le še nekajkrat, navadno v Konjicah.“

— Kljub temu sta ostala v stikih, mar ne?

„Da, ob tem se spominjam zanimive zgodbe. Omenil mi je bil, da bi šel rad med španske borbe, zato me je prosil, če bi mu lahko preskrbel povezavo v Parizu. Sam sem imel v Parizu dobre zveze z bratrancem, za Dušana Jereba pa sem prav tako skušal dobiti primerno povezavo, ki naj bi mu pomagala v Španijo. Nalov za Jereba sem dobil pri Mirku Koširju, ki je takrat veljal za levo usmerjenega in izredno čvrsto orientiranega človeka.

No, ta naslov je bil hotel Central na Rue de Sableur. Tam naj bi Dušan naročil sobo in poklical lastnika hotela. Ta pa bi mu dal nadaljnja navodila. Izkazalo se je, da hotel Central v Parizu sicer stoji, vendar pa ulice s takim imenom sploh ni bilo! To smo ugotovili že pred Dušanovim odhodom v Francijo. Kljub temu je šel Jereb v Francijo.

To je bilo leta 1937. Še danes hranim razglednico, ki mi jo je bil poslal iz Pariza. Poslal mi je fotografijo slike dveh renesančnih gospa, ki se kopljeta. Slika je bila obešena v Louvru. Na hrbtni strani mi je napisal lepe pozdrave, na koncu pa je bilo še zapisano „Sonst ist nichts geschehen“, kar pomeni da se sicer ni nič drugega zgodilo. Takoj mi je bilo razumljivo, da ni s Španijo nič.

Prof. Branko Rudolf je pobrskal po svojem izredno bogatem arhivu fotografij. Naj kar takoj povem: prenekatero fotografije bi nedvomno obogatile muzeje, saj ima v arhivu številne posnetke iz naše predvojne zgodovine, ki so gotovo dragoceni. Prof. Rudolf je bil navdušen fotoamater in je slikal povsod, kjer je bil, in vse, kar se mu je zdelo vredno posnetka.

V današnji prilogi lahko postrežemo z dvema fotografijama Dušana Jereba, ki doslej prav tako nista bili znani.

fotografiji neobjavljeni

Na eni od obeh slik na tej strani je Dušan Jereb na smučeh v zasneženem Novem mestu. Fotografiral je prof. Branko Rudolf, posnetek je bil narejen brzkone 1936. leta.

Drugi posnetek pa je bil narejen na Pohorju pri koči na Pesku, ki je bila med vojno sežgana in po njej spet obnovljena. Tudi za ta posnetek prof. Rudolf ne ve točnega datuma, zanesljivo je bila fotografija posneta med leti 1930 in 1935.

In še druga zanimivost: na fotografiji sede v travi Dušan Jereb (drugi z leve), prof. Branko Rudolf (tretji), zraven njega pa je s harmoniko pohorski ljudski pevec.

prvo jaktevo olje

Prof. Janko Jarc pa je ob odkritju spominske plošče Dušanu Jerebu v veži Veterinarskega zavoda v Novem mestu opisal še neko drugo zanimivost, povezano z Dušanom Jerebom oziroma Jerebovo družino.

Slavist idrijske realke, prof. Ljudevit Mlakar, ki je bil stric Jerebovih fantov, je staršem priporočil, naj povabijo mladega Božidarja Jakca, čigar starši so se vračali iz Romunije v Slovenijo, v Šmarjeto. Jakac naj bi med poletnimi počitnicami prišel k Jerebovim v Radeče, kjer naj bi bil na pol hišni učitelj otrokom, na pol pa prijatelj in vrstnik pri igri.

Tako je Jakec, kot je sam dejal, preživel najbolj čudovite počitnice v potepanjih in izletih ob bregovih Save, h gradu Dvor, k Piatnikovi papirnici, na Brunek in Kum, pa v živahnih večernih pogovorih.

Na izletih se je naglo polnila Jakčeva skicirka, nastajali so njegovi akvareli in po lastni izjavi je prav v Radečah naredil tudi svoje prvo olje: skupinski portret treh Jerebovih bratov. Jakac sam je izjavil: „Radeče so mi bile prva akademija, družina Jerebovih pa prvi naročnik za skupinski portret treh sinov...“

J. SPLICAL

pot revolucionarja

Ena Muser je v svoji knjigi Spomeniki naj govore o Dušanu Jerebu zapisala: „Dušan Jereb – Štefan se je rodil 26. januarja 1908 v Ljubljani. Bil je živinozdravnik in že zgodaj komunist. Ob izbruhu španske državljanske vojne je odšel v Francijo, kjer se je pridružil protifašističnim borcem. Zaradi bolezni pa se je moral vrniti. Veliko je hodil po kmetih in revnim brezplačno zdravil živino.“

Aprila 1941 je postal sekretar okrožnega komiteja KPS Novo mesto. Vodil je predvsem zbiranje in skrivanje orožja ter poskrbel, da je mesto dobilo ciklostilno tehniko. Ko je bil okupatorju že preveč sumljiv, se je novembra 1941 umaknil v ilegalo v Ljubljano. Julija 1942 je spet prišel na osvobodeno ozemlje Dolenjske in spet postal sekretar okrožnega odbora OF zaradi hitrejšega utrjevanja organizacijske mreže OF; ta namreč še ni v celoti prebolela udarcev italijanske ofenzive. Poleg tega je bilo nujno ustanoviti še protifašistično žensko zvezo in Zvezo slovenske mladine.

Padel je pri Velikem Lipovcu; žrtvoval je življenje za to, da so ostali živi drugi. Podoba tega ljudstvu predanega in junaškega komuniste se je zmeraj vtisnila v spomin prebivalstva Dolenjske.“

Janko Jarc pa je o Dušanu Jerebu zapisal: „Po osnovni šoli je Dušan odšel na gimnazijo v Ljubljano in ostal tam do končanega tretjega razreda, med četrtem in šestim razredom nadaljeval šolanje v Ptujju, sedmi in osmi razred pa je napravil v Kočevju in tam leta 1928 tudi zrelostni izpit. Odločil se je za živinozdravniški poklic in odšel na visoko šolo na Dunaj, kjer je, z izjemo enega semestra, preživelega v Zagrebu, končal študije v letu 1935.“

Visokošolec Jereb ni želel le boljše strokovne usposobljenosti, temveč je hotel v velikem mestu priti v stik z mednarodnim naprednim gibanjem.

"KUHAM PA NERADA"

Direktorica kadrovske splošnega sektorja tovarne zdravil KRKA, diplomirana pravica Marjeta Potrč. To je njen uradni naslov že več kot deset let, pa niti zdaj še ne sodi v generacijo srednjih let.

„Ko sem prevzela to mesto, je bila KRKA še manjša, tudi delo ni imelo takega obsega kot zdaj, razen tega sem bila mlada in polna elana, sicer si najbrž ne bi upala naprtiti take odgovornosti,“ je rekla. Sicer pa je bila Marjeta Potrč še kot Klemenčičeva v gimnazijskih letih vajena strogega dnevnega urnika. Kot dijakinja se je veliko ukvarjala s športom, posebno z orodno telovadbo, z glasbo pa s taborništvo.

In zdaj? Služba, sestanki pa gostje pa funkcije, ki se jih je „nalezla“ od republiških navzdol, so za žensko, ki si prizadeva biti tudi dobra mama in gospodinja, veliko breme. Kakšna neki je direktorica kadrovske splošnega sektorja zasebno?

Živi v svoji hiši, tudi mož je pravnik. Njena 14-letna hčerka Darja končuje osemletko, triletni fantiček pa je v varstvu pri stari mami. Ni v vrtcu, čeprav

ima Potrčeva vidne funkcije v otroškem varstvu!!

„Kuham nerada, pa tudi časa ni. Jemo zunaj, vsak na svojem koncu, sicer pa vse gospodinjstvo vodim sama. No, priznam, da mi zadnje čase precej pomaga tudi Darja. Doma moraš biti prav tako dober organizator. Med tednom ob popoldnevih doma ne naredim kaj posebnega, pač pa me vse to čaka ob sobotah in nedeljah. Najbrž so naše delavke na istem.

Če pridem iz službe slabe volje ali hudo utrujena, rada pobrkijam na vrtu. Ob gibanju na svežem zraku me tegobe minejo. Pol nedelje mi morda ostane za družinski izlet, medtem ko za družabno življenje, obiske itd. res nimam dosti časa. Moje razvedrilo so predstave ljubljanskega gledališča. V kino ne hodimo, program na televiziji izbiram. Precej veselja pa še zmeraj najdem v športu. Ravno zdaj organiziram za krkašice rekreacijo. Vsak teden po dve uri. V naši sindikalni ekipi igram tudi odbojko.“

Mar ni primer pravnice Potrčeve dokaz, da kdor hoče in zna, veliko zmore?

R. BAČER

KAKŠNO PRIČESKO?

Dolgi in ravni lasje, padajoči na ramena ali pa še dlje, niso več moderni. Pričeske s krajšimi lasmi, prirodno nakodranimi ali pa s trajno ondulacijo, pomenijo pravzaprav osvežitev in marsikateri bo z novo frizuro tudi povsem spremenila videz.

Pazite pa, da trajna ne bo premočna in da vam bo frizerka prej lase lepo postrigla. Pri zadnjem umivanju las pri trajni naj vam v frizerskem salonu dobro namaže lase s subrino ali podobnim sredstvom, ki hitro popravi poškodovane lase. In nekaj dni po trajni se čuvajte dežja ali megle in močnega tupiranja. Sicer pa tupiranje tako ni več aktualno.

Kakšno pričesko boste izbrale, je vaša stvar. Ne pozabite pa, da zahteva skodrana pričeska zmeraj urejeno glavo. Prednosti novih frizur so: poudarjajo nežnost obraza, tanki in redki lasje so videti gostejši, močnejši vratovi pa se navidez starišajo.

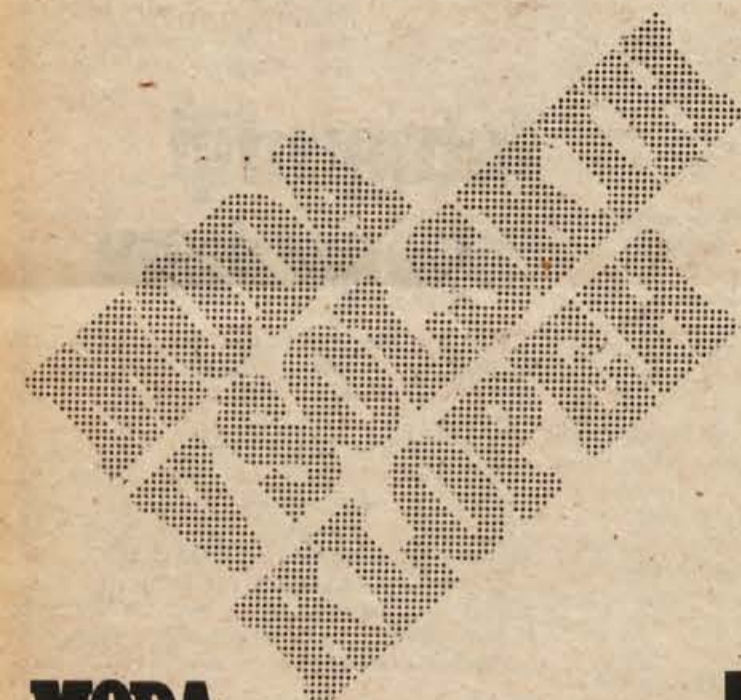
Tudi gladki lasje, brez trajne, so moderni, le če so kratko postrizeni. Tako fri-

zura, ki poudarja osebnost žene, pa zahteva vedno negovan obraz.

Ko boste o vsem tem razmišljale, upoštevajte še besede znanega šminkerja pri firmi Elizabeth Arden: „Pričeska, ki se skladno ujema z obliko ženskega obraza, pomeni 60 odst. ženske lepote. Pričeska ovija obraz, ga naredi bolj ženskega, spremeni celo polt. Obraz dobi pogostoma lepo barvo že zaradi leska, čistosti in negovanosti las. Najpomembnejši pa je način, kako je glava ostrižena. Pričeska se mora ujemati z obrazom in osebnostjo.“

R. B.

MODA VSOLSKIH KLOPEH

Nič nenavadnega ni, če se danes že cicibanka, ki hodi v vrtec, izmišlja, kaj bo oblekla, in trmoglav, če ji hoče mama obleči krilce, kakršnega ne mara. Kolikor bolj postaja cicibanka velika, toliko večje so njene želje. Ob vsem tem so starši dostikrat začudeni, včasih kar prestrašeni ob takih nagnjenjih, v večini primerov pa razpeti med dve miselnosti: tisto, ob kateri so zrasli sami, ki je učila, da je za otroka pravzaprav vse dobro, da le ni strgan in je toplo oblečen, in med miselnostjo današnjika, ki otroku dovoljuje vse: kar si izmisli in kolikor hoče.

Kot povsod drugod, bo najbrž tudi glede otroške mode in njenih zahtev dobro poiskati pravo mero. Meni se smili otrok, ki bi mu starši lahko privoščili kaj boljšega, lepšega in bolj modernega, da bi bil med sošolci enak med enakimi, pa je kot črna ovca samo zato, ker se njegovemu očetu zdi, da je za obliko škoda denarja in da je to zgolj „afnarija“ in grda razvada, ki vodi celo na

stranpota, če že ne naravnost v greh.

Mame, pa tudi učiteljice in profesorski kader na srednjih šolah pa po drugi strani gledajo po strani recimo Diano, ki je vsak dan v drugem, se šminka, si kodra lase, skratka, sledi modi na vsakem koraku. To je druga skrajnost.

Biti sodobno oblečen je želja vsakega mladega človeka, tja od najzgodnejše dobe, pa vse dokler trga šolske klopi. In zakaj bi mu to veselje kratili, če imamo možnost? Zaradi neke stare miselnosti? Biti sodobno oblečen namreč ne pomeni izstopati z dragimi, drznimi in posebnimi oblačili, temveč nositi praktično modo, ki ji lahko z majhnimi stroški pridenemo nadih sodobnega. In če sta fant ali dekle v tem domiselna, bi ju morali pohvaliti, na pa jima nasprotovati, kar se čisto dogaja. Samo zato, ker imamo predsodek do vsega, kar diši po modi...

RIA BAČER

Za mrzle dni, ki se nam obetajo v naslednjih mesecih, bomo še vedno rade oblekle dolge hlače in jopo, pa tudi za našega solarčka je tak komplet najbolj pripraven. Daljša jopa s pasom in ovrtnikom iz istega blaga, kot so hlače, je praktična posebno za dekleta, ki morajo že zgodaj zjutraj v službo. Jopa iz umetnega krzna v kombinaciji z blagom pa je letos še posebno moderna, topla pa tudi. Tak komplet, kupljen v trgovini, vas bo veljal že majhno premoženje, pomagata pa si lahko tako, da kupite blago, ukroji pa ga vsaka malo spretnjša šivilja.

Pletenega puloverja z norveškim vzorcem za fanta ali moža, brezrokavnika zanjo, ki hodi vsak dan v službo, z vezanim šopkom ali plega z rožami za večerne priložnosti ne boste dobili v trgovinah. Če pa jih že boste, bodo te stvari silno drage, saj jim navadno pridenemo butične cene. Z malo truda in dobre volje lahko to naredite doma, pa še več veselja boste imele potem, ko bo vsak vprašal: „Kje sta pa kupili to lepo stvar?“

KOLEKTIVI ČESTITAJO

Avtopromet, gostinstvo in turizem

Gorjanci

NOVO MESTO - STRAŽA

PRIPOROČAMO NAŠE PREVOZNE, GOSTINSKE
IN TURISTIČNE STORITVE.

ZA PRAZNIK REPUBLIKE ČESTITAMO!

gradbeno
podjetje
NOVOGRAD
novo mesto

ZA DAN REPUBLIKE ČESTITAMO VSEM OBČANOM

**TOVARNA
NAPAJALNIH NAPRAV
NOVO MESTO**

TOZD USMERNIKI
TOZD ELEKTROSPojNA VEZJA (ELA)
Izdelujemo in priporočamo:
- napajalne naprave
- sestavne dele in elemente
- pribor in pomožno opremo
- inženiring iz proizvodnega programa napajalnih naprav
- elektro konfekcijo
- spajkala

OBČANOM ČESTITAMO ZA DAN REPUBLIKE!

50 LET
labod
NOVO MESTO

ZA 29. NOVEMBER, PRAZNIK REPUBLIKE, ČESTITAMO
VSEM OBČANOM IN POSLOVNIM PRIJATELJEM!

MARKET v Straži

TRGOVSKO PODJETJE
NA VELIKO IN MALO

DOLENJKA
NOVO MESTO

DEŽURNE PRODAJALNE

V NEDELJO, 1. 12. 1974 od 7. do 10. ure

MARKET na Ljubljanski cesti
MARKET na Cesti herojev
MARKET na Kristanovi cesti
SAMOPOSTREŽBA pri mostu
MARKET v Šentjerneju
MARKET v Straži
PREŠKRBA v Trebnjem
ŽIVILA v Mokronogu
MARKET v Semiču
SAMOPOSTREŽBA POD LIPO v Črnomlju
SAMOPOSTREŽBA v Črnomlju

ČESTITAMO ZA PRAZNIK REPUBLIKE IN HKRATI
PRIPOROČAMO NAKUP V NAŠIH PRODAJALNAH

BLAGOVNICA v Črnomlju

N Trgovsko podjetje na debelo
in drobno s servisi

NOVOTEHNA
NOVO MESTO

PRODAJAMO VOZILA

ZASTAVA

CENJENIM POTROŠNIKOM IN POSLOVNIM PRIJATELJEM
ČESTITAMO ZA PRAZNIK REPUBLIKE!

instalacijsko
podjetje

Novomontaža

Novo mesto
ADAMIČEVA 2

PRIPOROČAMO SE ZA NAROČILA
IN HKRATI ČESTITAMO ZA PRAZNIK!

PIVOVARNA UNION LJUBLJANA
TOZD SKLADIŠČE IN PROIZVODNJA

HMEJNIK NOVO MESTO

ČESTITAMO ZA DAN REPUBLIKE IN PRIPOROČAMO SVOJE IZDELKE!

KROJAŠKO PODJETJE

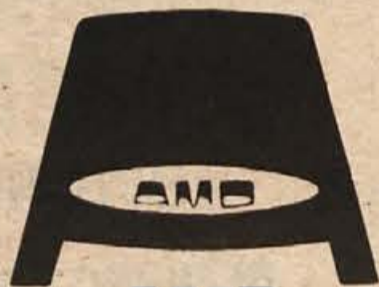
krojač NOVO MESTO

PRIPOROČAMO SVOJE IZDELKE IN HKRATI ČESTITAMO ZA PRAZNIK REPUBLIKE!

KOMUNALNO PODJETJE

VODOVOD Novo mesto

ISKRENO ČESTITAMO ZA DAN REPUBLIKE!

AMD NOVO MESTO

ČLANSTVU IN OSTALIM OBČANOM ČESTITAMO ZA DAN REPUBLIKE
IN JIM ŽELIMO SREČNO VOŽNJO!

kovinar NOVO MESTO

kovinske konstrukcije
oprema za trgovine, gostinske in druge lokale
storitve strojne in stavbne ključavničarske stroke

ČESTITAMO ZA DAN REPUBLIKE!

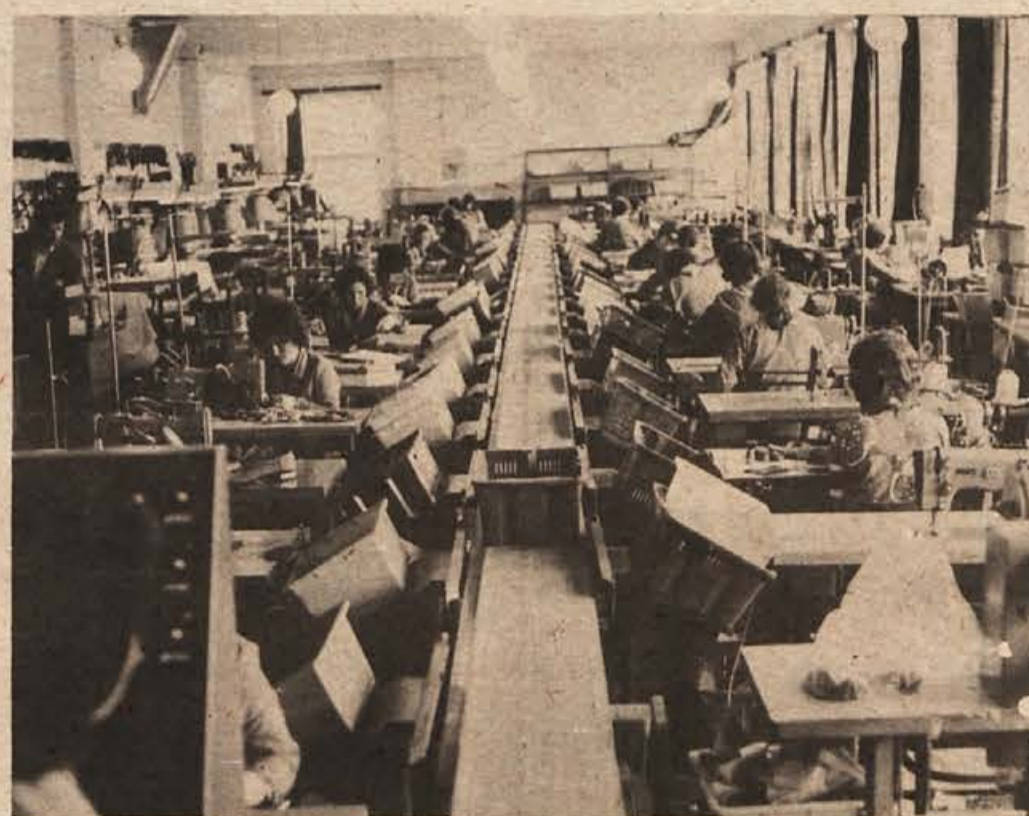

SKUPŠČINA OBČINE NOVO MESTO

OBČINSKA KONFERENCA SZDL
OBČINSKA KONFERENCA ZKS
OBČINSKI SINDIKALNI SVET
OBČINSKI ODBOR ZZB NOV
OBČINSKA KONFERENCA ZSMS

in vodstva drugih organizacij ter društev v občini

ZA 29. NOVEMBER, DAN REPUBLIKE, ISKRENO ČESTITAMO!

Šivalnica v Industriji obutve v Novem mestu

IZDELUJEMO
MOSKO,
ŽENSKO
IN OTROSKO
OBUTEV

POSLOVNIM PRIJATELJEM IN VSEM OBČANOM ČESTITAMO
ZA 29. NOVEMBER, DAN REPUBLIKE!

PRIPOROČAMO NAŠE POHIŠTVO V
MODERNI IN STILNI IZVEDBI
ZA CELOTNO OPREMO STANOVANJ.

OBČANOM ČESTITAMO ZA DAN REPUBLIKE!

lesni kombinat
novoles
novo mesto
straža

KONFEKCIJA na Vinici

NOVOTEKS

tekstilna tovarna
NOVO MESTO

ZA DAN REPUBLIKE ČESTITAMO VSEM PRÉBIVALCEM NAŠE DOMOVINE!

Živilski kombinat ŽITO

TOZD DOLENJSKA – PEKARNE NOVO MESTO, METLIKA, ČRNOBELJ
TOZD MLINI-SKLADIŠČE NOVO MESTO
PRIPOROČAMO NAŠE KVALITETNE IZDELKE IN ČESTITAMO ZA PRAZNIK!

**KONFEKCIJA
NOVO MESTO**

PRIPOROČAMO SVOJE KVALITETNE IZDELKE
IN HKRATI ČESTITAMO ZA PRAZNIK REPUBLIKE!

**ZAVAROVALNICA SAVA
POSLOVNA ENOTA
NOVO MESTO**

SVOJIM ZAVAROVANECM ČESTITAMO
ZA DAN REPUBLIKE!

**Kmetijska zadruga
Novo mesto**

KUPUJTE V NAŠIH PRODAJALNAH!
ČESTITAMO ZA DAN REPUBLIKE!

**Splošna vodna
skupnost
Dolenjske
NOVO MESTO**

PROJEKTIRAMO IN IZVAJAMO:
– REGULACIJE, MELIORACIJE, GRADIMO VODOVODE
– VSE VRSTE NIZKIH GRADENJ

PRIPOROČAMO SE ZA NAROČILA IN HKRATI ČESTITAMO ZA DAN REPUBLIKE!

**GOZDNO
GOSPODARSTVO
NOVO MESTO**

s svojimi TOZD in obrati za kooperacijo čestita občanom,
poslovnim prijateljem in lastnikom gozdov za praznik republike

KERAMIKA

TOVARNA KERAMIČNIH IZDELKOV IN MONTAŽA NOVO MESTO

PRIPOROČAMO NAŠE IZDELKE IN HKRATI ČESTITAMO ZA DAN REPUBLIKE!

**Komunalno podjetje
NOVO MESTO**

ČESTITAMO ZA DAN REPUBLIKE!

cestno podjetje

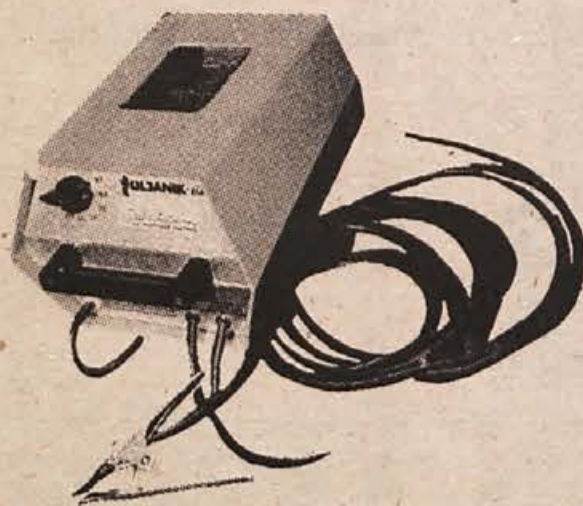
ново mesto

— VZDRŽUJEMO, REKONSTRUIRAMO IN GRADIMO CESTE
TER OSTALE PROMETNE POVRŠINE

ČESTITAMO ZA DAN REPUBLIKE 29. NOVEMBER!

ULJANIK

PRENOSNI
TRANSFORMATOR
ZA VARJENJE

TBH 140
Bantam

Za varjenje kosov tanke pločevine ali za njeno obdelavo je najidealnejše orodje BANTAM transformator: ker tehta le 20 kg, je zelo primeren za delo v delavnici ali na potovanju. Z njim lahko varite navadno mehko jeklo, nerjaveča jekla in jekla, ki so odporna proti kislinam. Moč je variti lito železo ali obnoviti izrabljene površine z elektrodami za trdo varjenje. Stroj je možno priključiti na enofazni priključek 220 V.

Za BANTAM velja garancija leto dni. Če se pokvari v garancijskem roku, bo kupec dobil v zameno nov aparat. Če pa se stroj pokvari po garancijski dobi, lahko kupec BANTAM zamenja za novega — po zelo nizki ceni.

VSESTRANSKO — PRIPRAVNO — EKONOMIČNO

Brodogradilište, tvornica dizel motorov i tvornica električnih strojeva i uređaja — Pula

P. P. ŠTEV 208, TELEFON: CENTRALA (052) 22-322
TELEX: 25 252 YU ULJTES

to je zlato pivo!

Iz kristalno čiste pohorske studenčnice, ječmenovega sladu in izbranega hmelja smo zvarili pivo, na katerega smo ponosni.

To je pivo, ki je za svoj izjemno bogat in poln okus z usklajeno prijetno grenkobo prejelo zlato medaljo MONDE SELECTION DE LA QUALITE 1974 v Bruxellesu.

To je zares ZLATO PIVO. Za tiste, ki vedo kaj je dobro pivo.

EXPORT PILS — po izvornem receptu naše pivovarne.
HP TALIS, Maribor.

DESIGN

ODROČKA SOBA

Je že tako, da je v večini stanovanj stiska s prostorom. Navadno razporedimo po dva in dva po sobah. In tedaj se večkrat pokaže, da je poprečna soba komaj toliko velika, da jo lahko opremimo na domiseln način, in ne s pohištvo iz trgovine. Če je soba prostorna, skušajmo razporediti vso potrebno opremo v eni etaži, v nasprotnem primeru pa se odločimo za nadstropna ležišča; izdelava naj jih mizar po naročilu. Masivne, furnirane plošče, ki tvorijo vzglavno in obnožno stranico, omilijo občutek zaprtosti, zazidavnosti in delujejo toplo. Za vzpenjanje pa seveda potrebujete lestev.

INŽ. ARH. MARTA RAČEČIČ

uha pri jedi nikdar ne gri-
zobmi, temveč ga odlomi-
koščkih in nosite v usta.
po rezati kruha z nožem,
n ga pojedite v manjših
ih in je to po bontonu
vedano. Tudi ne smete
pomakati v omako. Ne
po kosu kruha, še preden
pili na mizo glavno jed.
ite ne smete nikoli rezati
m, če ima še tako velike
i kose. Pravilno jo boste
vilicami, če pa so listi
ki, jih z vilicami prepog-
abodete in nesete v usta.

tako bo bolje

IKEBANA

Danes predstavljamo IKEBANO, narejeno v plitvi posodi. Ježek stoji ob desnem robu, za glavni smeri pa sta uporabljeni cerovi vejici z lepimi suhimi listi. Za dodatne smeri smo uporabili nageljne. Tokrat omenjene smeri — te dajejo značilnosti posameznim konstrukcijam aranžmaja — bomo prihodnjič nekoliko natančneje obrazložili.

BEBA MURN

ELA TEM CASU

VRT. Z zelenjavnega vrta, ki čaka zimo prekopan, v
kih grudah, se v tem času naša pozornost usmerja na
zimi cvetoče lončnice. Begonije, ciklame, uzambarske
olice, azaleje, božični kaktusi in še nekatere so rastline,
pričarajo v stanovanje čudovito naravo takrat, ko je
naj že vse puho in prazno. Prav te rastline pa so najbolj
tevne. Pravi individualisti so. Uzambarske vijolice
stevajo svetel prostor, vedno vlažno hranljivo zemljo,
žer zrak. Ciklamam godi hladen, svetel prostor, zali-
nje z brezopnenčno zemljo — nikoli v „osrčje“ rastline.
nje posebne zahteve imajo tudi druge zimske cvetice.
je splošno pa velja, da morajo vse listnate rastline pozimi
že k svetlobi, saj je dan tako kratek. Varovati jih je
ba pred premočno toploto radiatorjev, ker prehitro
ušijo zemljo.

VINOGRAD. Vinogradnikove skrbi je deležno pred-
m mlado vino, ki se še čisti. Zaradi slabega letošnjega
etja se vino čisti dlje kot običajno. Pri čiščenju pada na
no drožje, to je zmes kvasnic, beljakovinskih snovi in
mazanije, ki je z grozdja prišla v vino. Vse to izloči
retakanje, ki razen tega omogoči, da dotik z zrakom
pospeši dozorevanje vina. V naših krajih pretakajo vino
prvič okoli novega leta; takrat je mlado vino že povsem
prevrelo in se očistilo. Toda če ima vino kako napako
porjavenje vina, če sodi niso bili zažveplani, počrnenje,
ih po plesni ali gnilih jajcih ipd.), je treba pretakati
mprej, sicer ni mogoče začeti z zdravljenjem. Čas,
čin pretakanja in žveplanje pri pretakanju določimo s
ako imenovanim preizkusom vina v čaši, s katerim
gotovimo, koliko je vino stanovitno.

SADOVNJAK. Zdaj je dovolj časa, da sadjar odstrani z
jevja napol suhe in suhe veje, rakave tvorbe ipd. in vse
skupaj seže. Koristno je, če mlada debela premaže z
spenim beležem, medtem ko na starejših deblih odstran-
evanje skorje zdaj ni priporočljivo. Če je vreme ugodno,
e učinkovito tudi škropljenje z rumenimi pripravki
rumesanom, kreosanom) proti kaparjem in podobnim
kodljivcem. Ali je treba škropiti že v tem času, se odlo-
imo po opazovanju vej. Če škodljivcev ni pretirano
mogo, je bolje škropiti proti koncu zime, ko postanejo
a škropiva bolj občutljivi.

INŽ. M. LEGAN

NAHOD

Nahod je nalezljiva bolezen in se prenaša od človeka do
človeka z drobnimi kapljicami. Te lete od bolnika, ko kiha,
kašlja in tudi govori. To je značilna kapljična infekcija. Take
drobne kapljice se pomešajo pred bolnikom v zraku, tisti, ki
z bolnikom govori ali pa je v njegovi bližini, jih vdihava. Vsi
ljudje, ki so v stiku z nahodnim bolnikom, pa vendar ne
zbolijo. Za nastanek bolezni niso dovolj samo kužne kapljice,
temveč je potrebna še pripravljenost telesa, da se okuži.
Tej pripravljenosti pravimo dispozicija. Predvsem gre za vre-
mensko pripravljenost ali meteorološko dispozicijo. Opaža-
mo, da se nahod naglo širi, če se hitro zniža zračna tempera-
tura. Če se zračna temperatura hitro dvigne, nahoda na-
vadno ni. Ker so hitre spremembe temperature predvsem
poleti pa tudi spomladi in v jeseni, pozimi pa ne, je nahoda
najmanj ravno v zimskih mesecih.

Nahod pospešujejo tudi druge okoliščine. Prej dobimo nahod,
če smo utrujeni, če so prostori slabo prezračeni, če
smo oslabei zaradi pravkar prebolele bolezni. Prav tako po-
gosteje dobijo nahod kadilci kot nekadilci. Celu duševno raz-
burjenje vpliva na pripravljenost telesa za sprejem nahodovih
klic. Uradniki v pisarnah, ki so močno kurjene, prej dobijo
nahod kot delavci v manj toplih in dobro prezračenih tovar-
nah.

Znaki bolezni so splošno znani: zamaši se nos, kmalu
začne iztekati iz nosu skoro voden iztok, ki je pozneje tudi
gnojen. Bolnik kiha, se solzi, smrka, boli ga glava, včasih ima
tudi vročino. Izgubi tudi voh. Zaradi stalnega smrkavanja in
vsekavanja postane bolezen naravnost nadležna in zoprna,
posebno še, ker se koža ob nosnicah zaradi stalnega vlaženja
rada vname. To peče in boli.

Posebno nevaren nahod ni, ker bolezen ne traja dolgo.
Običajno je je konec v nekaj dneh, največ traja en teden. Če
pa nahod traja dlje, pride do komplikacij; teh je lahko več.
Najpogosteje nastane vnetje obnosnih votlin ali pa kroničen
nahod.

Za nahod je precej zdravil. Ne trdim, da nekatera zdravila
ne delujejo uspešno, posebno andol, acetisal in podobno.
Nobeno zdravilo pa ne odtehta vroče kopeli pred spanjem in
vročega čaja. Tudi topla limonada lahko naredi čudež. Samo
po sebi pa je razumljivo, da mora biti nahodni bolnik toplo
oblečen, da ne stakne še kaj več. Prav tako se bomo v času
nahoda odrekli mrzlim pijačam in sladoledu. Če pa imamo
zamašen nos in dihamo le skozi usta, potem lahko uporabljamo
kapljice za v nos ali pa sprej, vendar pa to zdravilo pred-
piše zdravnik. Ta bo dal tudi potrebna navodila, da si ne
bomo naredili še večje škode.

DR. BOŽO OBLAK

STRAN S STARIMI MERILI

(Nadaljevanje)

Posledica presaditve družine s-podeželja v mestno okolje
je navadno ta, da njeni člani kaj hitro zavržejo stara moralna
merila, po katerih so doslej usmerjali svoje vedenje in med-
sebojne odnose, a novih meril ravnanja, sožitja in vedenja si
ne znajo dovolj hitro ustvariti. Težnja po vsesplošni ujetosti
ali standardnosti in občutek nepoznanosti ali anonimnosti
začneta nemalokrat pehati starše kot otroke, zlasti še mlado-
stnike tako presajenih družin, v zelo sporne oblike obna-
šanja. Najtežji vzgojni in moralni davek takšnemu presajanju
družin v mestno zaseljeno okolje plačujejo družine, ki imajo
mladostnike. Pri njih se še zlasti oglašča težnja po svobodnem
izražanju lastnega razvijajočega se „jaza“ in pa uveljavljanje z
najbolj problematičnim vedenjem.

Resničnost tega pojava moremo danes pri nas opazovati
po mnogih naših blokovskih naseljih. Če utegneta, pojdite na
večerni sprehod skozi katerokoli blokovsko naselje, pa boste
na vsak korak naleteli na zanimive skupine mladostnikov
obeh spolov. So kot sadike, ki jih je življenje zaneslo iz vseh
vetrov na to ali drugo blokovsko dvorišče, kjer nikjer ne
morejo pognati korenin sredi asfalta in betona. Opazili boste
lahko, kako se zbirajo v skupinah, modrujejo o vseh
mogočih rečeh, hkrati pa se že zapletajo v najbolj temne igre
svojega uveljavljanja in iskanja prostora na soncu. Nemalo-
krat se zde kot zabredenci ali kot izgubljeni, ki jih je nekdo
pomotoma pripeljal od nekod in odložil na enem ali drugem
blokovskem dvorišču. Ne vedo, kam naj se denejo, ne vedo,
kaj naj počno; kakor da ne vedo, kaj bi s samim seboj in
drug z drugim, z življenjem in s svojo mladostjo.

Življenje z vso pestro množico najrazličnejših pojavov še
ni bilo najbrž nikoli glede vrednosti in morale tako nekoni-
trolirano, kakor je danes. Skoraj vse ozračje je danes polno
najrazličnejših pobud skrajno dvomljive vrednosti. Vse je
naprodaj in se povsem nenadzorovano ponuja že otrokom.
(Nadaljevanje prihodnjič)

DR. FRANC PEDIČEK

Navadna telečja pečenka v omaki, obložena z limono, bo videti
veliko bolj okusna, če jo boste prihlesle na mizo na lepem krožniku
in lepo garnirano. Presenetite družino kako nedeljo, ko imate več
časa! Nedvomno boste žele pohvalo.

SAMORASTNIKI DOMA

„Ja, ja!“ zategne skoraj vsak stavek. Ni preveč gostobeseden,raje pove besedo manj kot preveč; razžiivi se le ob pripovedi o svojem slikarstvu ali o veliki ljubezni, zbirateljski strasti do vsega starega, zlasti do kovancev. „Moje slike ne potrebujejo kulis, zato ne slikam ozadja — za obrazi in rokami ljudi in živali je črnina. Slikam delavce in te podobe so aktualne v vseh družbenih režimih. Sejalci, pastirji, žanjice, kosci — vsa ta dela so potrebna po vsem svetu in vedno,“ govori o svojem slikarstvu Anton Repnik.

Usoda mu nedvomno ni prizanašala, temu kmečkemu sinu iz Šentvida nad Vuzenico, iz vasi, ki je za četrto ure peš hoje od Vuzenice. V tesnem stanovanju se stiskata z ženo in sedmimi otroki. In da bi bil udarec usode še bolj trpek, ga je januarja 1968 zgrabila nenavadna bolezen, ko je nenadoma ohromel. Sedem tednov je bil v ljubljanski bolnišnici, potem v zdravilišču v Laškem, še pozneje skoraj dve leti v bolnišnici. Le počasi se mu je zdravje vračalo, za pravo delo ni bil več. In so ga invalidsko upokojili. Žal mu je bilo po sodelavcih v fabriki, v tovarni poljedelskega orodja na Muri, današnjem Gorenju Muta; tudi delavci so se ga bili navadili, da je imel neprestano pri sebi zvezek in svinčnik in da je neprestano risal obraze, roke, poteze delavcev...

Od 1961 se intenzivno ukvarja s slikarstvom; tokrat je začel slikati vsak dan, po vsakem šihu. Iz tistega časa so ostale njegove značilne podobe domačih ljudi v klobukih s širokimi krajci in v starinskih čevljih.

„Posledice bolezni čutim še danes, za fizično delo nisem in tudi sicer imam občutek, kot da bi hodil po svetu z nahrbtnikom. Križ me daje...“ potarna Repnik in hkrati v isti sapi pove, da zaradi tega neprestano slika: od jutra do večera.

Najmlajši, ki še ne hodi v šolo — šestletni Janež — je bil edini od vseh otrok doma. Žena Angela je nekaj časa pomagala pri pogovoru, nekaj časa je bila za štedilnikom. Medtem ko je Repnik razpredal svoje misli o delu, ko je pripovedoval o načrtih in o prehojeni poti, sta prišli domov še dve hčeri. Sicer pa sta najstarejši dvojčici Tončka in Elica, ki imata po 17 let, potem pa si sledijo po starosti: 15-letni Branko, 13-letna Marija, 11-letna Danica in 9-letna Anica. Deveto leto živi Repnikova družina v Muti, prej so bili v Vuzenici.

Tončka se vsak dan vozi na ravensko gimnazijsko, Elica je v vzgojiteljski šoli v Mariboru in živi v temkajšnjem internatu, Branko je na elektrotehniški v Velenju in tudi tam v internatu. Ostali so še v domači osnovni šoli. „Z denarjem je križ,“ je povedala žena, „saj dobijo štipendije, ampak za življenje v tujem kraju je to veliko premalo. Potem pa še šolske stvari, obleka in obutev...“

Zato gredo vse Repnikove slike od hiše. „Včasih mi je katera tako všeč, da sam pri sebi rečem, da bo ostala doma. Pa ostane le pri mislih, potem pa gre vseeno v tuje roke,“ pove o svojem delu slikar. „Denarja pa res manjka. Glejte, stiskamo se v tem enosobnem stanovanju in zidamo hišo. Pod streho je že dve leti pripravljena, da napelje vodo in elektriko. Žal ni dovolj denarja!“ trdi Repnik. Šele pozneje, ko se spet vrneva na ta pogovor, neodločno upa, da bo morebiti z izkupičkom naročenih slik za opremo Vorančevih Samorastnikov zmozel denar za napeljavo vode in elektrike v hišo. „Potem bi lahko mnogo lažje delal, saj bi imel mir in dovolj prostora!“

Repniku ugajata domača juta in lanen prt, ker sta dovolj groba. Grobi so tudi njegovi roboti, kmetje in delavci, kosci ali kvartopirci, pastirji ali pobiralci krompirja. In mimo robotih kmečkih in delavskih podob slika najraje krave, ta mirna, zaupljiva bitja, ki jih je imel priložnost spoznavati v svojih otroških letih. In skozi vse slike se prepletajo velike vprašujoče oči naslikanih, oči, ki terjajo odgovore in zaradi katerih, pravijo kritiki, je Repnikova umetnost nedvomno angažirana.

Repnik je bil v mladih letih pastir, živel je z domačimi živalmi, a že takrat je rad slikal. Doma je bilo kajpak preveč dela, da bi si lahko privoščil „take neumnosti“, kot mu je rekel oče. Želja staršev je bila, da bi se učil za čevljarja, saj je oče rekel, da preslaboten ni za drugo obrt. In tisto uro, ko je naredil pomočniški izpit, je zapustil čevljarjski stolček. Nekaj ga je s preveliko močjo vleklo v fabriko...

Trikrat doslej je bil Repnik na trebanjskem taboru samorastnikov in od tam je vedno prinesel lepe vtise. Letos je imel štiri samostojne razstave: v Portorožu, avstrijskem Šentvidu na Glini, italijanskem Torinu in nizozemskem Delftu. Zdaj pripravlja nove stvari: že je naslikal 11 podob za Vorančeve Samorastnike, prav zdaj pripravlja slike za razstavo na Ravnah, prav tako je že dogovorjen za samostojno razstavo v švedski prestolnici Stockholmu.

Slikarstvo pa ni edino veselje Antona Repnika. „Ko sem še laže hodil,“ pravi 39-letni slikar, „sem bil veliko zunaj, med ljudmi. Zbiral sem najrazličnejše starine, posebno me privlačijo stari kovanci. Za najdragocenejšo posebnost v zbirki pa bi označil lesen gotski kip, približno meter visok, ki je dolga leta čakal name nad neko dimnico, tako da je ves črn in hkrati impregniran od sija, da mu čas ne more do živega.“

Kosilo je bilo že skoraj kuhano, otroci so se začeli vračati iz šole, v domu številne Repnikove družine je postajalo vse tesneje. Ni bilo težko razumeti vzdihla Angele Repnikove: „Da bi se lahko kmalu preselili...“

ANTON REPNIK

sedem čudes sveta

OGENJ IN VODA

PRIREDIL
MILAN
MARKELJ

Morja široka cesta je že zgodaj zvalila človeka, da je v raznih plovilih kljuboval mogočni sili slane vode, vetrovom in valovom ter, večno željan odkrivati in spoznavati, izročal svoje krhko življenje praočaku vsega živega. Trgovci, raziskovalci, bojovníki in plešilci so odhajali iz rodnega pristanišča na dolgotrajna potovanja po morški gladini iskat blaginje, plena, pustolovščin in vednosti. Mnogi se niso vrnili, mnogim je obraz razjedal slani veter in oslepil oči, a vendar so vedno na novo ladje razpeljale jadra, veslači upirali žilava telesa v vesla, da je človek lahko potoval.

Nevarnosti so bile številne in mnogim ljudje s takratnim znanjem niso bili kos. Toda tudi že v tistih starih časih so poskušali z močjo svojega uma in pridnostjo rok kljubovati silnemu elementu. Da se je ladja lahko tudi v noči ali temačnem dnevu varno vrnila v pristanišče, da se je lahko ognila zahrbtnim čerem, so iznašli napravo, ki ji pravimo svetilnik. Sprva so bile to le navadne grmade, goreče na obalnih gričih, kasneje pa je človek sam začel postavljati umetne griče, da bi bil ogenj viden daleč na morskem širjavo.

Aleksandrija je bila svoj čas cvetoče pristaniško mesto, bogato in polno učenih mož. Zato si je lahko privoščila gradnjo velikega svetilnika, katerega ogenj je bil viden daleč okoli. Aleksandrijski svetilnik ali Sostratov kres je veljal svoj čas za eno največjih tehničnih stvaritev starega veka,

osupljaj je s svojo drzno višino in mojstrsko gradnjo, tako da si je priboril pravico priti v seznam sedmerih največjih čudes sveta.

Svetilnik je zasnoval grški arhitekt Sostratos nekako v času od leta 300 do 280 pred našim štetjem. Legenda pripoveduje, da je arhitekt Sostratos dolgo premišljeval in izbral gradivo za temelje svetilnika. Želel je najti tako gradivo, ki bo lahko dolga stoletja kljubovalo moči in jedkosti stalnih morskih valov. Nazadnje se je odločil za steklo. Dal je narediti ogromne steklene klade in na te so potem postavili kamnito stavbo. Seveda tako govori samo legenda, kajti upravičeno lahko dvomimo, da so takratni steklarji zmogli opraviti tako delo.

Vsekakor pa je zelo blizu resnici več opisov aleksandrijskega čuda, po katerih je bil na pravokotnem podstavku zgrajen osmerokoten steber, ki je nosil ploščad. Celoten stolp je bil visok okoli sto metrov, kar je vsekakor prav lepa višina, če pomislimo, da je bil za takratne pojme stolp vitek. Na vrhnji ploščadi je bil pripravljen stolp za ogenj. Kurili so ga z lesom in smolo. V mraku in temi je goreča grmada daleč na odprto morje Sredozemlja kazala pomorščakom varno pot v mirne pristaniške vode.

Svetilnik je stal na polotoku in je po njem dobil tudi ime faroški stolp (polotok Pharos). Danes računamo, da je bila gradnja zelo draga in

po nekaterih preračunanih v današnje denarne vrednosti je Sostratov kres stal Aleksandrijo okoli 12 milijonov novih dinarjev. Nekateri pa trdijo, da je moral veljati vsaj trikrat toliko.

Svetilnik je resnično dolgo kljuboval zobu časa in morda bi še danes stal, ko ne bi potres leta 1375 razdejale ostankov stolpa, da se je preostali del zvrnil v morje. Večkrat so že poskušali odkriti ostanke svetilnika v morskih vodah, vendar so bili vsi dosedanjí poskusi brezplodni. Razvalin ni še nihče našel, čeprav vedo dokaj točno za mesto, kjer je eno od čud starega sveta stalo...

Na afriških tleh je v času, ko je Sostratos gradil svojo mojstrovino, že valila vodovje reka Zambezi, tako kot ga še dandanašnji skozi afriški pragozd do globoke soteske, kjer se s silnim hrupom strmoglavi v globino 108 metrov. Na minuto zgrmi 400.000 kubičnih metrov vodne gmote v prepad in ustvarja veličastne slapove, ki jim skoraj ni primere na celem svetu, zato smo jih uvrstili med sedem naravnih čudes.

Afrika je brez dvoma izredno zanimiva dežela, polna čudes. In če tak poznavelec črne celine, kot je A. E. Johann, trdi, da so slapovi reke Zambezi, angleški kraljici v čast poimenovani Viktorijini slapovi, največje čudo Afrike, mu je pač treba verjeti.

Verjetno je bil prvi belec, ki je ugledal veličastni naravni prizor znameniti raziskovalec in

popotnik dr. David Livingstone, ki je prepotoval Afriko od Indijskega oceana do Atlántika. Tako se glasi njegov opis obiska k velikim slapovom:

„Komaj lučaj smo bili še od slapov, a še zmerom nismo mogli dognati, kam pravzaprav izvirajo neznanske vodne gmote. Zdelo se nam je, ko da jih je nenadoma požrla zemlja... Nisem mogel dojeti tega, kar sem videl, dokler se nisem s strahom v srcu splazil prav do roba in se zastrel v široko zemeljsko režo pod seboj.“

Slapove je mogoče opaziti že veliko preden tudi res dospemo do njih. Iznad zemlje se dvigajo stebri vodne pare, ki jih imenujejo „prstov“. Vsak „prst“ se dviga nad enim od slapov. Reko Zambezi namreč pred padcem razdeljuje več otokov in tako nastane več slapov.

Danes je mogoče občudovati to, kar je nekdo lahko le domačin in redek popotnik, ki si drznil v notranjost Afrike, z vsem udobjem. Blizu slapov je mesto Livingstone, ob samih slapovih pa je zgrajen moderen hotel za številne turiste, ki prihajajo iz vseh koncev sveta, da vidijo to čudo. Čez kanjon so zgradili most, tako da si je mogoče bobneče vodovje res dobro ogledati. Toda tu vse udobje in lahka pot do Viktorijinih slapov more uničiti občudovanja in svetega strahu, ki ga človek občuti pri pogledu na bobneči hrušč razpenjenega vodovja. Zdi se, kot da bi narava spregovorila s svojim strašnim in mogočim glasom.

KAJ JE

PREDSTAVJAMO VAM

FILM

KOROŠKA DRAMA

Te dni se končujejo zadnja dela pri obdelavi obsežnega filmskega gradiva, ki so ga v režiji Boža Šprajca in po scenariju Draga Jančarja posneli delavci ljubljanske televizije. Tako nastaja nova dokumentarna televizijska drama. Zaenkrat še nima izdelanega naslova. V enourni oddaji nam bodo avtorji skušali podati podobo tega, kar se je dogajalo in se še dogaja s Slovenci na Koroškem. Z uporabo avtentičnih posnetkov, dokumentarnega arhivskega gradiva in z drugimi prijemi, ki so značilni za to filmsko vrsto, hoče režiser Šprajc našim gledalcem posredovati vzdušje nasilja in tesnobe, v katerem žive naši rojaki onkraj Karavank. Filmska ekipa se je na Koroškem srečala z mnogimi težavami in ovirami, tako da ji ni uspelo posneti vsega, kar so načrtovali, a kljub temu bo televizijska drama zanimiva in vredna ogleda. Na spored bo prišla v mesecu decembru. Zanimanje za podobne filme je pri nas precejšnje, kar dokazuje tudi uspeh filmov „Z“ in „Obsedeno stanje“. Ker pa gre tokrat za filmsko obdelavo vprašanja, ki je ali pa bi vsaj moralo biti živo v vsakem Slovincu, lahko pričakujemo, da bo s to oddajo ljubljanska televizija ustregla številnim gledalcem.

in vztrajnim delom je Munchingerju uspelo tako dvigniti kvaliteto orkestra, da je na vseh številnih turnejah doživel uspehe. Na veliki stereo plošči, ki jo je izdal Jugoton, se nam orkester predstavlja s posnetki 14 krajših skladb in odlomki iz znanih del velikih mojstrov glasbe: Bacha, Mozarta, Vivaldija, Haendla, Schuberta in drugih.

Doba, ko so cvetele operete, je sicer minila, ostale pa so melodije, ki zaradi svoje nezahtevnosti in melodičnosti še vedno osvoje marsikaterega poslušalca. Pri Jugotonu je izšla velika plošča „Operetten Cocktail“, na kateri so posnetki številnih melodij iz raznih operet. Melodije izvaja orkester Claudiusa Alznerja.

Malo je popevkarjev, ki bi dosegli tako popularnost, kot je to uspelo ameriškega pevca, igralcu in plesalcu Franku Sinatru. Dolgo vrsto let, ko nastopa v neštevilnih showih in koncertih, njegova priljubljenost sploh ne upade, čeprav njegovo življenje ni ravno vzorno. Mnogi se sprašujejo, kaj je vendar v petju Sinatre tako očarljivega, da v nasprotju z drugimi ne pade v pozabo. Odgovor si lahko vsakdo poišče v dvojnem albumu „Frank Sinatra All The Way“, ki ga je mogoče kupiti tudi pri nas. Na dveh velikih ploščah so posnetki 24 „večnih“ melodij. Cena je sicer visoka (150 dinarjev), a za naše ljubitelje Frankieja najbrž ne bo prevelika ovira.

apollo¹⁰⁰

Apollo 100 je ansambel, ki se ponaša s celo vrsto odličnih glasbenikov, ki se ne ustrašijo nobene melodije. Njihov spored je pester in raznobarven. Na veliki plošči, ki jo je po licenci Young Blood izdala Suzy iz Zagreba, se nam ansambel predstavlja z 12 posnetki skladb, za katere je zanjilno, da so aranžirane v beat. Med drugimi so na plošči tudi znana „Besame mucho“, „Lady Madonna“, „Telstar“ in druge melodije, ki jih že dolgo poznamo, samo da zvenijo tokrat povsem drugače.

KNJIGE

Mladinska knjiga je izdala zbirko slovenskega pesnika Hermana Vogla „Romantika je iz groba vstala“. Že sam naslov zbirke pove, da je v nji zajet pesniški svet, v katerem se dogaja razveljavljanje in rušenje življenjskih vrednot, ki ob svojem izginotju postanejo spet zažele in tako ponovno vstajajo „od mrtvih“. Zbirko je na zanimiv način opremil Andrej Habič.

KNJIGE PREŠERNOVE DRUŽBE

Prešernova družba je za svoje člane, pa tudi za nečlane pripravila kar obsežen knjižni paket. V redni zbirki knjig je izšel kot običajno „Prešernov kolektor za leto 1975“, dvojje izvirnih slovenskih leposlovnih del: „Ugaslo ognjišče“ Toneta Svetine in „Ko zori človek“ Janeza Švajncerja ter prevod „Spominov na Lenina“ Nadežde Krupške. V zbirki je izšla tudi knjiga „Mlada Breda“, ki prinaša izbor slovenskih ljudskih pesmi od najstarejših do tistih, ki so na-

stale v času narodnoosvobodilnega boja. Posebno zanimiva pa je knjiga dr. Franja Smerduja „Zdravje iz rastlin“. To je priložnik, v katerem opisuje avtor zdravilne rastline, njih uporabo in koristnost. Delo je opremljeno z bogatim slikovnim gradivom.

Nemški predvojni pisec Stefan Zweig velja za enega najboljših pisateljev romansiranih biografij znanih zgodovinskih osebnosti. Pri nas ga dobro poznamo, saj imamo Slovenci prevedenih že lepo število njegovih knjig. Mariborska založba Obzorja pa je poslala na knjižni trg še eno njegovo delo – „Marijo Stuart“. Roman opisuje življenje znamenite škotske kralji-

ce, ki je inspirirala že številne pesnike in pisatelje, med drugimi tudi Schillerja. Zweig nam podaja malo manj romantično, zato pa toliko bolj živo in resnično podobo nesrečne kraljice, ob njenem liku pa riše tudi podobo časa, v katerem je živel.

SIDDHARTA

Nobelov nagajenec Herman Hesse prihaja že z drugo svojo knjigo v slovensko prevodno književnost. Njegov prvi prevedeni roman „Stepni volk“ si je našel veliko bralcev, zato se ni bati, da bo prevod poetično filozofskega romana „Siddharta“ ostal nezapažen. Roman je v prevodu Jara Novaka izdala mariborska založba Obzorja. Knjiga, ki jo je avtor podnaslovil z nazivom „Indijska pesnitev“, pripoveduje o človeku, ki išče smisel življenja. Zgodba je oprta na čas, ko se je v Indiji pojavil veliki prosvetitelj Gotama Buda, toda po temeljnosti svojega vprašanja je roman živ tudi danes, če ne sploh šele v današnjih dneh, ko je človek potisnjen na rob vseh vrednot,

nove pa s težavo in dvomom ustvarja.

V zbirki „Amfora“, ki jo izdaja Državna založba Slovenije, je izšlo izvirno slovensko delo našega sodobnega pisatelja Iva Zorman. V romanu „Sončnica navadna“ Zorman na spreten način prepleta številne usode svojih junakov, zaplete med starejšo in novo generacijo, kar vse daje romanu svojevrstno živost in razgibanost. Stil Zormanovega pisanja je dokaj neposreden in ne predstavlja večjih težav za bralca, kot je to običajno za sodobna slovenska knjižna dela. V zbirki „Amfora“ je izšla tudi knjiga Hermanna Kestena „Mož šestdesetih let“, v kateri avtor na način samogovorov zastavlja vprašanja sodobne urbanizirane družbe, ter roman „Slovo“ poljskega pisatelja Stanislaw Dygata, za katerega literarni kritiki trdijo, da je najlepša ljubezenska zgodba poljske književnosti.

PLOŠČE

Sredi vojne vihere je v Stuttgartu osnoval Karel Munchinger komorni orkester, ki je kmalu zrasel v enega vodilnih tovrstnih orkestrorov v Nemčiji in v svetu. S skrbnim izborom glasbenikov

čutenje krivde

„Po mojem mora poezija vsebovati neko sporočilo. Imeti mora smisel kot vsako človekovo delo. Če tega ni, umetnost degradira in postane le igračkarnje, brezciljno eksperimentiranje...“

Tak je premislek o pesništvu, kakor se je oblikoval po dolgotrajnem delu Janezu Kolencu, profesorju slavistike na novo-mestški gimnaziji. V njegovih besedah je veliko prizadetosti, ker Kolenc ni samo profesor in tako poklicno zavezan, da premišlja o pesništvu, ampak je tudi sam besedni ustvarjalec, pesnik. S poezijo se ukvarja že od takrat, ko je obiskoval nekdanjo nižjo gimnazijo. Pesmi je objavljal v šolskem glasilu Plamen, prvo pesem pa je tiskal v glasilu Srednješolec pod psevdonimom Bojan. Kasneje je objavljval še v drugih dijaških listih, Domu in svetu, Stezicah, Izvestjih, v Dolenjskem listu.

Cepprav našeti naslovi niso maloštevilni, meni Janez Kolenc, da ni veliko objavljaj. Morda je vzrok temu iskati v njegovem prepričanju, da bi morala

biti umetnost anonimna, da se mora avtor kot ime umakniti in pustiti, da umetnina zaživi svoje življenje, da se da ljudem takšna, kakršna je.

„Današnji svet se je obesil na obliko, vsebino pa zapostavil. Ljudje podlegajo vtisu velikega imena, samo umetnino pa prezro. In prav zato je toliko špekulacij v poeziji in slikarstvu.“

Toda kaj Kolenca ob tej želji po umiku pred javnostjo vendar sili, da piše pesmi, da se kot avtor pesniškega sporočila s poezijo daje ravno temu, pred čimer bi hotel ostati skrit? Gre morda za dvojno hotenje?

Odgovor lahko poiščemo v Kolenčevih besedah, kadar govori o angažiranosti poezije, o svoji lastni prizadetosti ob nekaterih pojavih v sodobnem svetu.

„Trn me zbode v srce, ko slišim, da naši ljudje odhajajo v tujino. Tako malo nas je, pa še trošimo svoje sile v tujini. Zabolli me vsaka vest iz Koroške, vsaka vest, ki suhoparno poroča o nehumanosti v svetu. Biafra, Vietnam, Čile, Palestina, Afrika

– vse to so žarišča, v katerih se sodobni človek potrjuje kot nehumano bitje. Mi pa, zatopljeni v lagodnosti potrošniškega sveta, sploh ne beležimo več s srcem vseh grozot, ki se v tem svetu dogajajo. Tudi takrat, ko gre za nas same, za naš narod, smo mlačni, kot da se ne zavedamo, da gre vsak dan za biti ali ne biti slovenskega naroda. Vse to me kot Slovenca in človeka globoko prizadeva. Prepričan sem, da smo vsi krivi za tak položaj, samo da krivde ne čutimo. In tu mora nastopiti poezija. Sporočati mora ljudem o teh strahotah, jim nositi v zavest to, kar se dogaja. To ni nič novega, saj je slovenska pesem to nalogo že opravljala. Slovenci smo prav tipičen primer naroda, ki se je z literarnim ustvarjanjem potrjeval, dokazoval, da je živ, da je.“

Tako se Janez Kolenc kot človek vključuje v stvarnost, jo čuti, se zaveda njenih razsežnosti, kot pesnik pa hoče in mora ta svoja občutja izpovedati. Šele v tem sklopu lahko

razumemo misel o anonimni, a angažirani umetnosti.

Ob vsem tem pa se postavlja še eno vprašanje. Ali poezija lahko opravlja svoje poslanstvo, ali prebujajo ljudi, ali jim prenaša v zavest to, kar hoče? Ni morda poezija zdrknila s tega položaja, se zaprla vase in govori samo še v sebi za sebe?

Takole pravi Kolenc: „Pesem izgublja svojo izvirnost. Vse bolj postaja hermetična, nikomur razumljiva. Sedanja množičnost ustvarjanja, ki ne raste iz lastnih virov, ampak se skoraj dosledno oplaja od drugih, je pripeljala do tega, da imamo Slovenci nekakšno „prepisovalno“ poezijo, pesništvo, ki samo posnema in tako neizogibno drvi v golo formo. Taka poezija pa odvrta od sebe ljudi in potaja stremuška obrt. Sama sebe izreže iz življenja, izgublja stik z bralci, brez katerih o poeziji ne moremo govoriti. Posledica: nezanimanje za pesništvo. Posledica te posledice: osiromašenje človekovega duha.“

MIM

shod

„Shodna nedelja v Prečnem. Zjutraj ob šestih maša. Mnogo ljudi stoji zunaj, peče in dolge hlače vladajo. Velika večina strašno grdih, izpitih bab. Mesarja sekata zunaj meso in celo mašo strašno preklinjata, da se sliši v cerkev. Posebno divji Potočar. Hudič, prekleta kanalija, sakramenska šema, pri moji duši, frdamana pizda meša se v peklenki harmoniji z „dominus vobiscum, oremus, credo“ etc. Ob enem klatijo se okoli mesnic grdi, kocasti, grintavi psi in se trgajo za kosti. O pridigi gresta mesarja kosit, nekaj ljudi pit, ostalim se dremlje in zija, mala množica pozornih smeja se gmenju kaplanovemu zoper pijance. Govore: „Saj jih zdaj še ni — popoldne pa te ne bodo prišli poslušat, če jim prav pridigaš ko bog v nebesih.“ Začne se zopet maša. Mnogi bero, mnogi tudi ne, čeprav znajo,

večji del gledajo tje naprej v zrak, vidi se, da komaj čakajo konca. Z na pol gosposkim oblačilom in obrazom, na pol pa podobne demimondicam, slone trudne in zaspane čez kovčge in brvna svojih prodajnic, skoraj bi človek pomislil da nekaj molijo, ko ne bi vedel pozitivno, da je danes srce zamaknjeno edino le v dobiček, ljubezen in veselo, telesno uživanje. Strašneje lajajo psi, zalostneje mekečejo na smrt pripravljajoči se kozli, nekteri ne more dočakati ite misa est, okoli lectarjev in krčem začno se kopičiti vedno večje trume prihodnikov. Mesarja prideta pred cerkev, vrzeta se na kolena in bijeta na prsi s toliko silo, kakor da razodevata kesanje za polovico vseh človeških grehov. Ljudje zapuščajo cerkev, mnogi ne gredo k daritvi. Deklice ozirajo se po znanjih in ljubejih in

jih nagovarjajo smeje se s predrznim pogledom in jezičkom za toliko časa za naprej že pričakovani in zaželjeni odpustek. Kdor more, zajde v krčme, ki se do pozne noči ne izpraznejo veselih pilcev.“

Mar je potrebno temu plastičnemu opisu poletnega prečenskega shoda v letu 1870 še kaj dodati? Z živo besedo nam pričara Trdina pred oči shod, kot da se je zgodil to poletje in v tistem kraju, kjer smo bili sami zraven...

Z vsemi kletvami, z vso brezbriznostjo do grmečega kaplanovega govora na prižnici, z vsemi predrznimi dekliskimi pogledi in s petjem in pitjem v krčmah pozno v noč nas je popeljal na shod pred sto leti s prav tako prepričljivostjo, kot ga ljudje doživljajo dandanašnji. Pa recite, če ni tako?

28.XI.-11.XII.

Samo še štirje dnevi so v novembru, mesecu listopadu. Jutri ob 16.09 bo ščip ali polna luna, po Herschlovem ključu naj bi imeli lepo vreme.

V starem verovanju je ostalo, da se 30. novembra, na Andrejev dan, začneja zima, čeprav je po koledarju do njenega prihoda še tri tedne. Andrej je bil med prvimi, ki jih je Kristus izbral za svoje apostole; kot je znano, ga je mučeniška smrt doletela na grškem Patrasu, kjer so ga pribili na poševni križ. Ker pade Andrej na prag cerkvenega leta, je tudi nanj prešlo nekaj novoletnih običajev. Sv. Andrej velja zlasti za uspešnega ženitnega posrednika: dekletom se v sanjah prikazujejo bodoči možje, vendar se morajo tri dni postiti. Velja, da bo dekletom mož tisti, ki ga naslednji dan prvega sreča, če se ji ni nihče prikazal v sanjah. Ponokod v Beli krajini je bilo v navadi, da je moralo dekle zaužiti tri pšenična zrna in na večer pred Andrejem trikrat po kolenih drsati okrog oltarja. V Gribljah pa je bil običaj, da je moralo dati dekle pod posteljo kupico vode in zmoliti tri očenaše, da je lahko računalo na podobo bodočega moža v sanjah...

Ponekod je veljalo podobno pravilo tudi za fante, le da se tem ni bilo potrebno postiti! Sicer pa je Andrej tudi vremenjak. Poglejmo: Andrejev sneg — z žitom kreg. Sneg sv. Andreja je za setev malo prida. Po Andrejevem mrazu ima zima železna rebra. Andrej mora biti suh, da pozimi raste kruh. Sneg svetega Andreja polju ni kaj prida odeja. V nedeljo se začne december, z ljudskim imenom gruden. Prvi dan v decembru se začne ob 7,24 in konča ob 16,18; traja torej vsega 8 ur in 54 minut. Do desetega dne v mesecu decembru se bo dan skrajšal še za 11 minut. V cerkvenem koledarju se začneja advent: orgle umolknejo, resnobnost poudarja tudi vijoličasta obredna barva. Včasih fantje in adventu niti vriskati in vasovati niso smeli — danes kajpak ni več tako. Ostalo je samo še pogansko izročilo, da imajo ob najdaljših nočeh duhovi največ moči... 4. decembra goduje sv. Barbara, zavetnica pred bliskom, naglo in nepredvideno smrtjo in varuhinja rudarjev. Ponekod verujejo: če na ta dan prej ženska pride v hišo kot možki, ni

majo naslednje leto pri hiši nobene mladine, tako da dve kokli eno pišče vodita. Ponekod je še ostal običaj, da ta dan dajo v šoto pšenice kalit pšenično zrnje, da ozeleni do novoletnih praznikov. Dva dni za Barbaro pride sv. Miklavž, nekdanj ljubljenec otrok. Na razvoj Miklavževe šege je najbrž odločilno vplivala legenda, po kateri naj bi krčmar umoril tri popotne študente, jih razsekal in skril v kadi. Sv. Miklavž je pripotoval mimo, po čudežu zaznal zločin in študente obudil v življenje — zato naj bi bil zavetnik mladine. Pred desetletji je sv. Miklavž obiskoval otroke in jim je skozi vrata ali okna metal drobne darove. Njegovo delo je v celoti prevzel dedek Mraz. Vraže pravijo, da na ta dan ni pametno delati. Zlasti se ne kaže zadrževati v gozdu, prav tako ni dobro mleti, tudi ne velja presti. Če je na Miklavžovo mrzlo, pravijo, da bo huda zima. Sicer pa je znan še en pregovor: „Prvega dne v adventu mraz, trajal bo ves zimski čas.“ In še vreme, kakršnega nam ponuja Herschlov ključ. Zadnji krajec bo v petek, 6. decembra, ob 11. 10. Pričakujemo lahko mrzlo in pihal bo mrzel veter.

Tako je nato leta 1622 gospod Jurij Moscon znova kupil posestvo in si tako s papeškim in deželnoknežjim privoljenjem zopet pridobil gospostvo Klevevž z vsemi pripadajočimi fevdi. Po mojem mnenju je imel freisinski škof to gospostvo dejansko zopet v lasti tako dolgo, dokler si ga ni znova pridobil gospod Jurij Moscon. V tem času je bil v Škofji Loki in na Klevevžu stotnik Jakob Schreiber, ki mu je koelnski volilni knez in freisinski škof dal plemiško pismo in grb; pismo je bilo izdano v Wenden, v vojvodini Vestfaliji, 29. marca leta 1604. Dobro sicer vemo, da je nekoč zivel rod z imenom Klevevški, ne morem pa zagotovo trditi, ali so ti Klevevški imeli na Kranjskem posestva in v lastni grad Klevevž, ker pač nisem mogel najti ničesar drugega kakor njih ime. Prav tako nisem mogel zvedeti, ali so ti ljudje bili plemiči ali le preprosti ljudje.

Kasneje si je grad Klevevž pridobil gospod Jurij Palenburg, čigar dediči pa so ga nato prodali gospodu Matiji grofu Strassoldu. Ko pa je ta leta 1686 v Karlovcu umrl, ima od tedaj grad v posesti njegova gosa vdova grofica, gosa Marija Kunigunda, rojena grofica Paradeiser.

Tako pravi Valvasor, vendar je zgodovina Klevevža mnogo bolj poetična in tudi zanimiva. Po pripovedki so Klevevž sezidali velikani, ki so prišli od Mokronoga. Pomagali so jim zidarji, ki so hkrati zidali Čretež nad Laknicami. Malto za grad so delali s soljo in morsko vodo; vsak dan so je pripeljali 10 voz. Oba gradova je povezoval skrivnen podzemeljski hodnik. Pod Klevevžem pa je še ostala jama, kamor so se zatekali ljudje v hudih časih, posebno ob napadih Ogrov in Turkov. Tam so skrivali tudi dragocenosti in denar. Pripovedka pravi, da še danes leže na koncu te votline tri kadi denarja, do katelega pa nihče ne pride. Baje je nekoč neki star mož skušal priti do zaklada. S svečo se je odpravil v jamo, in ko je bil že precej globoko, mu je sveča ugasnila. Taval je v temi in nenadoma zaslišal tri globoke vzdihne. Popadel ga je silen strah in komaj je še našel izhod. Tudi klevevškim graščakom strahovi niso prizanašali... Jamo so zaprli z vrati in tako napravili prostorno hladilnico za svoja živila. Toda neko jutro so našli vse meso zunaj na drevesu. Pravijo, da v jami živi hudič, ki straži zaklad, zakopan v kadeh, mesa pa ne je...

Pripovedka pravi tudi, da v Ajdovski jami nad Gričem prebivata gorski vili oziroma rojenici. Pod klevevški grad sta hodili prat k toplemu izviru, po mleko pa sta vsak dan hodili k nekemu tkalcu na Grič. Po treh letih je nenadoma prišla samo ena vila in tkalca vprašala, koliko hoče za mleko, ki jima ga je dajal ves čas. Tkalec je zavrnil plačilo. Vila mu je dala klobčič preje, rekoč, naj naredi platna, kolikor hoče. Od takrat je tkalec ni videl nikoli več, kruha pa niso nikoli več stradali, ker je bil klobčič preje vedno enako debel...

V resnici pa se ne ve, kdo je grad sezidal. Iz listin je razvidno, da so ga že zgodaj imeli v lasti freisinski škofje, ki so na njem nastavliali svoje oskrbnike. Ti se prvič omenjajo v listini od 20. septembra 1267 kot „Leonardus, officialis de Chlingenvels“. Ta Leonard je takrat podpisal neko listino v Nemški vasi. Dve leti pozneje je v dveh listinah podpisan kot priča „Lienhardus de Chlingenvels“, 1291 je grajski oskrbnik Gustmannus, ki mu je škof dal v fevd tudi mlin pod Klevevžem. Grad je zanesljivo stal že pred 1301. letom, kajti 22. aprila tega leta je škof Emcho postavil Rudolfa Svibenskega za grajskega grofa (burggrafa) in oskrbnika v Klevevžu, Preseku in Dobravi. Zapisani so ostali nekateri dohodki graščin iz tistih časov. Klavevž in Dobrava sta prinesli 1310. leta feisinskemu škofu 118 mark in 55 dunajskih denarjev, za pobiranje desetine in popravilo gradov je šlo 50 mark. Leta 1317 je škof Konrad dal grad popraviti in razširiti in je za to plačal 80 mark. Grad se omenja leta 1306 v urbarju klevevškega gospostva.

Zanimivo je, da je leta 1320 dal freisinski škof klevevško oskrbništvu „Merchlinu de Goetenwerd“, ta pa je moral sam plačevati čuvaja in vratarja, zato pa je dobil 30 mernikov pšenice, 20 mernikov ovs, 100 malih vedr vna, 100 sirov, 10 mark in vse stare oskrbniške pravice.

Od 1381 do 1410 so Klevevž temeljito obnovili. To pa ni dosti pomagalo, saj so gradu nagajali Turki, ki so vdrlji zaporedoma v letih 1475 in 1476, potem pa so ga napadli še Ogrji in ga je znameniti kralj Matjaž 1483 premagal in zavzel, ko je s svojimi četami prihrumel na Kranjsko. Toda gradu se je polastil le za nekaj let: potem so ga spet dobili v roke Habsburžani in v Klevevžu

postavili tudi sodno oblast, ki so jo vzeli štatemberški graščini, potem pa so leta 1494 vrnili posest freisinskemu škofu. Poleg 11 drugih grbov se je ohranil v Klevevžu v dvorani tudi grb cesarja Friderika IV. z letnico 1489 in spodaj njegove črke A. E. I. O. V. V tej dvorani so do 1772 tudi maševali, potem pa so zgradili posebno kapelo. Habsburžani (ali pa morebiti že kralj Matjaž) so Klevevž podelili Juriju Turnskemu, njegovi dediči pa so ga prodali po njegovi smrti Janezu Krstniku Valvasorju. Valvasor je v svoji oporoki 2. avgusta 1581 v Šrajberskem turnu zapustil Klevevž Francu Mosconu, leta 1622 pa ga je moral njegov dedič Jurij na zahtevo freisinskega škofa še enkrat kupiti, čeprav so ga že dobili v oporoki...

Freisinski škofje so namreč zahtevali leta 1587 Klevevž nazaj; brzkone jim je bilo žal, da so grad po toliko stoletjih izgubili. Sin bavarskega vojvode Alberta IV., Ernst, volilni knez in freisinski škof, je dal grad v najem Juriju Zberičevu. To potrjuje listina od 20. maja 1598, podpisana na Klevevžu. Juriju Zberičevu je pogodba potekala 1604. leta in škof Ernst je dal Klevevž v najem Jakobu Schreiberju, stotniku in Škofje Loke. Podelil mu je tudi plemiško pismo in grb. Ernstov naslednik škof Stefan je 1618 obiskal Klevevž in Škofjo Loko. Pod Klevevž je spadal tudi dvorec na Golem, ki ga je leta 1519 dobil v fevd novomeški kanonik Jakob Slatec — z obvezo, da bo freisinskemu škofu poslal šest kopunov. Šele potem je prišel Klevevž spet v roke Mosconov. V ta nakup je privolil papež in ga je potrdil deželna gosposka. Jurij pa ni znan le kot kupec, v zahvalo za zmago nad Turki je namreč zgradil Marijino cerkev v Slapeh. Po svoji smrti 1628 je bil tudi pokopan v grobnici v tej cerkvi.

Po Mosconu je grad podedoval Jurij Palmburg. Palmburgi so grad prodali grofu Strassoldu, njegova žena je bila Paradeiserica. Grofica Paradeiser je bila lastnica škatrak, ko je o lastnikih in gradovih pisal Valvasor.

Kdo se je zapisal med lastnike pozneje? Vdova Kunigunda je Klevevž prodala škofskemu samostanu. Kupna listina, ki jo je za stiški samostan podpisal opat Anton pl. Gallenfels, je bila sklenjena 17. januarja 1693; kupnina je znašala 53.000 goldinarjev. Nakup je potrdil tudi cesar Leopold s pismom 21. januarja 1696. Pravijo, da ni bil Klevevž nikoli tako sijajen kot pod patronom Antonom... Za obnovo Klevevža se je samostan pošteno zadolžil, stiški menihi so nastavliali na gradu oskrbnike — prefekte. V klevevškem gradu so večkrat stanovali tudi opati! Antonov naslednik opat Aleksander pl. Engelshaus ni imel rad zadolženih gradov, čeprav so bili lepi. Klevevž je zato 1719. leta spreмениl lastnika: kupili so ga cistercijanci iz Kostanjevice za 43.000 goldinarjev. Cistercijanski samostan takrat ni imel v lasti Klevevža, pač pa tudi Ruperčvrvh, Mehovo in druga gospostva. Poslej oskrbniki niso bili več prefekti, pač pa — konventuali. Pater Placid se je izkazal za izvrstnega oskrbnika: saj je prigrispospodaril Klevevžu 8.000 goldinarjev.

Ko je cesar 1786. leta odpravil cistercijanski samostan v Kostanjevici, je prišel Klevevž v roke verskega zaklada, ki je do ločil svoje oskrbnike. 1792 je imela graščina na primer 7190 goldinarjev dohodkov in 4255 goldinarjev stroškov za uradnike. Država ni bila preveč navdušena, da bi gospodarila z gradovi, in 1807 je Klevevž kupil otoški baron Schweiger pl. Rechenfeld, ki je imel tudi grad Zbure. Tudi otoški gosposdje niso bili zadovoljni s Klevevžem, ker grad brzkone ni prinašal dohodkov. Na vsak način so se ga hoteli znebiti, in ker ga niso mogli prodati, so ga dali kot glavni dobiček skupaj z Zburami na loterijo, ki so jo sami organizirali. Srečke so prodajali po goldinar, grad pa je zadel francoski krojač Louis Jombart iz Sedana. Posestvo je prevzel leta 1824. Imel je tri otroke: dve hčeri in sina Josepha, ki je podedoval Klevevž. Tudi ta je imel tri otroke: dve hčeri in sina, ki se je nesrečno ubil. Tako je grad priženil Anton Ulm iz Zavrča pri Ptujju, ki se je poročil z Gabrijelo Jombart. Ulmovi so imeli pri Ptujju veliko posestvo, Anton pa je svoj del prodal bratu in z izkupičkom plačal doto ženi in sestri.

Po kmetijah okrog Klevevža so nama kmetje, s katerimi sva se pogovarjala, vedeli povedati, da so po Ulmovem prihodu začeli gospodariti drugače. Medtem ko so francoski lastniki redili konje, so se Ulmi posušerili najprej na rejo goveda in pridelovanje zlahkih vin, pozneje pa, ko so dobili svojo elektrarno, še na žagarstvo.